

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מה שלמד
בעולם הזה
(שיחות הר"ן כח)

על ידי
לימוד
שיעורים אלו
אנו נותנים
את החומש
ואת המעשר
להקדוש
ברוך הוא
(עצתו אמונה)

פרשת אחרי-קדושים
תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פאדק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגדאו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גורפס ע"י

קורן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

שְׁבוּעוֹת שְׁבוּעוֹת שְׁבוּעוֹת - פֶּרֶק אֶרְבָּע דָּרָג גַּעְזוּר - מִתּוֹךְ מְהוֹרָתוֹ "אָבֶן יִשְׂרָאֵל" (שְׁטֵינֶזֶלֶץ) רִשְׁי

וְעַל חֻקּוֹן שְׁתִּים - מְכַל צַד שְׁנֵי צְדִיעִים, לְפִי שְׁהִלְזוּ רַחֵב כְּנֶגֶד הַצְדִיעִים, וְיֵשׁ כֻּלָּל דָּבָר רַחֵב קֶצֶה לְשֵׁנִי צִדְדִין בְּרֹאשׁוֹ. וְאִתָּה מְלֻמָּעָה - בְּסִטְרָה שְׁהִלְחִים מְחֻבְרִין שָׁם, וְהַעֲצֵם קֶצֶר מְלֻמָּעָה בְּסִטְרָה שְׁקֵרִין מְנוֹטָרִין בְּלַעַז. חֲרָא - אֲדֹרָה דְּמִיחִיב עֲלֶיהָ תְּרִיתִי, חֵיטִי דְּמוֹתִי שְׁתִּים שָׁם. וְאִתָּה, כֻּלָּל בְּלֻחֹל - כֻּלָּ שְׁתִּים שְׁחָן אֶרְבַּע שְׁמָנָא שְׁנָאָם בָּאָן, וְדִיטִין לְחֲדָרִי בִּקְרָבָן עֻלָּה וְיִוֵּרֵד - בְּהָא דְּמִינִי לְחֲדָרִי,

שְׁתִּיתִין עֻלָּה וְיִוֵּרֵד. וּפְרִשְׁתִּי יִדְעוּת - דְּקִרְבָּנִי 1
אֵת שִׁישׁ בֵּה יִדְעִנָּה וְכו', וּפְרִישׁ כֹּהֵל מִתְּנִיתִן 2
מִלִּי וְיִדְעוּת טוֹמָאָה, וְשִׁבְכִיתוּ וְשִׁבְכִיתוּ לְמִלְתָּא 3
דְּשִׁבְעוּת. וְדוּפְרִין מִלִּיחִי - שְׁנֵי פְרִיקִים אֵלֹ 4
הָרֹאשִׁיתִים. שִׁיר לָהּ = מִתִּיר אֲתוֹן, כְּלוֹמֵר, 5
מִתִּיר הַתָּנָא עֲצֻמוּ מִן תִּפְסֵר מִן תַּחֲלֵה, 6
שְׁבוּעָת לְמִקְדֵּשׁ, שְׁנֵי מִשְׁכֵּי - פְּרִישְׁתָּה לְכֹהֲלֵה 7
בְּמִתְנִיתִין. יִדְעוּת טוֹמָאָה קֶדֶשׁ - שְׁנַעֲלֵמָה 8
מִמֶּנּוּ טוֹמָאָה וְאֵבֶל קֶדֶשׁ, וְיִדְעוּת טוֹמָאָה 9
דְּמִקְדֵּשׁ - יִדְעוּת שְׁנַעֲלֵמָה מִמֶּנּוּ יִדְעֵת טוֹמָאָה 10
וְנִבְנֵה לְמִקְדֵּשׁ, יִדְעֵת קֶדֶשׁ - פְּרִישְׁתָּה כְּרִמְפִּישׁ 11
יִדְעֵת קֶדֶשׁ וְסֹבֵר שְׁאִין זֶה קֶדֶשׁ, וּמִתְחַלֵּה יִדֵּעַ. 12
הַוָּצֵאָה דְּעֵי - הָעוֹמֵד בְּחוּץ, וְהוֹצֵאָה דְּבִעַל 13
בְּתִית - הָעוֹמֵד בְּפִנִּים. שְׁאֵת וְבִחֲרָת - אֵבֶל 14
סִפְחָת אֵינָה שְׁנֵי אֵלֶּי שֶׁם תְּחִלָּה, כְּרִמְפִּישׁ 15
לְקַמֵּן (ו, א) בְּפִרְקִין. אֵינוּ חֵיב - קֶרֶב. אֵילָא עַל 16
הַתְּעִיד - דְּרִיִּיק "לְהִרֵעַ אוֹ לְהִשְׁתִּיב" לְקַמֵּן בְּפִרְק 1
שְׁלִישִׁי. וְאִי רַבִּי עֲקִיבָא הָאֵמֵר כִּי - בְּמִתְנִיתִין 2
בְּפִרְק שְׁנֵי, מִתְנִיתִין קֶתֶן "שְׁחָן אֶרְבָּע" - 3
מִה

וְעַל חֻקּוֹן - שְׁתִּים מִיּוֹן וְשְׁתִּים מִיּוֹן וְאִתָּה מְלֻמָּעָה, 1
חֲרָא דְּמִיחִיב עֲלֶיהָ תְּרִיתִי - תָּנָא: שְׁבוּעוֹת שְׁתִּים שְׁחָן 2
אֶרְבַּע. מֵאִי שְׁנָא הָכָא דְּתַנִּי לָהּ לְכֹהֲלֵה, וּמֵאִי שְׁנָא גַּבִּי 3
יִצִּיאוֹת שְׁבַת וּמִרְאֻת גִּנְעִים דְּלֹא קֶתְנִי לָהּ לְכֹהֲלֵה? 4
אָמְרִי: שְׁבוּעוֹת וְיִדְעוּת הַטּוֹמָאָה דְּגַבִּי הֲדָרִי תְּחִיבִי, 5
דְּמִינִי אֲחֲרֵרִי בְּקֶרְבָּן עֻלָּה וְיִוֵּרֵד - תִּנִּי לָהּ גַּבִּי הֲדָרִי, 6
וְאִיִּירִי דְּהִנָּא תְּרִיתִי תָּנָא בְּפִלְקֵהּ, פֶּתַח בְּשְׁבוּעוֹת וּמִקְדֵּשׁ 7
יִדְעוּת הַטּוֹמָאָה! - אִיִּירִי דְּוִזְמוּרִין מִלִּיחִי דְּפִסִּיק שְׁרִי 8
לָהּ, וְתִרְדֵּר תִּנִּי שְׁבוּעוֹת דְּנִפְשִׁין מִלִּיחִי. שְׁבוּעוֹת שְׁתִּים 9
שְׁחָן אֶרְבַּע: שְׁתִּים - "שְׁאֹכֵל" וְ"שְׁלָא אוֹכֵל", שְׁחָן 10
אֶרְבַּע - "אֶכְלֵתִי" וְ"שְׁלָא אֶכְלֵתִי". יִדְעוּת הַטּוֹמָאָה 11
שְׁתִּים שְׁחָן אֶרְבַּע: שְׁתִּים - יִדְעֵת טוֹמָאָה קֶדֶשׁ וְיִדְעֵת 12
טוֹמָאָה מִקְדֵּשׁ, שְׁחָן אֶרְבַּע - קֶדֶשׁ וּמִקְדֵּשׁ. יִצִּיאוֹת 13
שְׁבַת שְׁתִּים שְׁחָן אֶרְבַּע: שְׁתִּים - הוֹצֵאָה דְּעֵי וְהוֹצֵאָה 14
דְּבִעַל בְּתִית, שְׁחָן אֶרְבַּע - הַכֶּנֶסֶה דְּעֵי וְהַכֶּנֶסֶה 15
דְּבִעַל בְּתִית. מִרְאֻת גִּנְעִים שְׁנֵים שְׁחָן אֶרְבָּעָה: שְׁנֵים 16

שְׁאֵת וְבִחֲרָת, שְׁחָן אֶרְבָּעָה - שְׁאֵת וְתוֹלְדָתָהּ, בְּחִרָת וְתוֹלְדָתָהּ. מִנִּי מִתְנִיתִין? לֹא רַבִּי 1
יִשְׁמַעְיָאֵל וְלֹא רַבִּי עֲקִיבָא, אִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל - הָאֵמֵר: אֵינוּ חֵיב אֵלָא עַל הַתְּעִיד לְבֹא, 2
אִי רַבִּי עֲקִיבָא - הָאֵמֵר: עַל הָעֵלֶם טוֹמָאָה הוּא חֵיב, וְאֵינוּ חֵיב עַל הָעֵלֶם מִקְדֵּשׁ! - 3
אֵיבְעִית אֵימָא: רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל, אֵיבְעִית אֵימָא: רַבִּי עֲקִיבָא, אֵיבְעִית אֵימָא: רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל, 4
מִן לְחִיב וּמִן לְפִטוּר, וְאֵיבְעִית אֵימָא: רַבִּי עֲקִיבָא, מִן לְחִיב וּמִן לְפִטוּר. - לְפִטוּר? 5
הָא

וְעַל חֻקּוֹן שְׁתִּים מְכָאָן - נִרְאָה דְּמִשְׁחָת וְנִשְׁחַת שְׁנִידִים חִיבִין, כְּמוּ בְּחֻקָּתָה הָרֹאשׁ דְּאִמְרָה בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב): אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים בְּשִׁמְשׁוֹ, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּרִישׁ מִדְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" לְשׁוֹן רַבִּים, וְגַבִּי זֶקֶן כַּתִּיב "לֹא תִשְׁחִית" לְשׁוֹן יָחִיד - הָא כַּתִּיב גַּמִּי בְּבִחְסֵי "לֹא יִגְלֹחַ" לְשׁוֹן רַבִּים, וְיִלְפִין מְהוֹרָדִי לְעֵצִין גִּלְזוֹת שִׁישׁ בְּ הַחֲשֹׁתָה בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (שָׁם ג, ב), וּבִגְדָרֵה שׁוּדָּה "דְּפִתָּה" "פִּתָּה" "לְפִתִּין מְהוֹרָדִי בְּפִרְק מִקְדֵּשׁ קֶדֶשׁוֹן (לֵה, ב). וְבִהֲדָא תָּנִיא בְּתוּסְפָתָא פְּרָק שְׁלִישִׁי דְּמִכּוֹת: הַמְשֻׁחָתִים אֲחֵרִים זָקֹדֵל שֶׁם תְּחִיבִי - שְׁנֵים חִיבִין, וְאִסּוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַנִּיחַ לְנִכְרִי לְחַקֵּק רֹאשׁ וְלַהֲשִׁיחַת זָקֵנִי, דִּחָא אִמְרָה רַב הוֹנָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְוֶה אֵת הַקֶּטֶן - חֵיב, וְהוּא חֵיבִין אֵיכָבָה, וְלֹא מִקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא תִקְפֹּר" אֲחִיר הַמִּקְוֶה אֲחִיר הַנִּזְקִים מִשְׁמַע, וְתַקְשָׁם מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא. עַל הַיָּבֵב דְּנִיחָא בְּפִרְק "שְׁנֵי נִזְרִים" (נִזְרִין ג, ב), הַמִּקְדֵּשׁ מִקְדֵּשׁ לְנִיחָא, וְאָף עַל גִּבְּהֵם דְּהִתָּם פְּלִיג עֲלֶיהָ רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה, מִשּׁוֹם דְּכַתִּיב "לֹא

הא דומיא דמרתא נגעים קתני - הא דלא פריך מיציאת השבת, משום דיציאת גופייהו לא ידעין דהוה בכלולא לחיובא אלא מדומיא דמרתא נגעים, לקמן בפירקין (ה, א.) **לעולם** כרבי ישמעאל - לקמן (ו, א) מפרש אמאי לא מוקמינן לה נמי כרבי עקיבא. אבל לענין מלקות חיובי מדידיה ודברא - סוגיא דבבא ברבין דאמר התם (שבוועות כא, א): "אבלתי" וילא אבלתי - שקר,

ואזהרתיה מילא תשבע בשמי לשקר, "אובל" וילא אובל" - עובר ב"לא יחל", ואידין שוא - נשבע לשבע את הדינה, ואליביה מוקמינן בפירוש ריבתה תורה, אבל רב דימי אמר התם: "אבלתי" וילא אבלתי" - שוא, ולא צריכנא להאי ריבתה תורה, ולדידיה לא מיתוקמא שתיש שארן עבד, דלא מפרשי טפי דלא מהני למלקות, ולפי הוה, למאי דמסיק: קסבר לא שאין בו מעשה לוקין עליה, תימה לרבינו ינאח: דמאי מפרשי הני טפי מהני? ונראה, דהא על גבי דלענין מלקות כולוהו שוין, ומכל מקום שייך שפיר למלקות בהו שתיש שוין ארבע, משום דבשתיש קרבן נמי אתי בהו, אף על גב דמתניתין לא איירי אלא במלקות. ורבינו ינאח בן אבדורם פירש דסוגיא זו כרבין כדפרישתי, ולדידיה מפרשי טפי "אובל" וילא אובל" מי"אבלתי" וילא אבלתי", דפשיטא ד"לא תשבע" משמע להבא כדפירש בקונטרס גבי רב דימי, דהכי קאמר דמקמי: אלא תשבע בשמי כדי לשקר שבוועת לאחר זמן, ואפילו רבין מודה. והא דמפיק ליה מפתטיה מוקי ליה בי"אבלתי" וילא אבלתי", היינו משום דלהבא פסקא מ"לא יחל", ורבי חשיב כפיה "אבלתי" וילא אבלתי" שוין ארבע, ולא מפרשי, משום דקרא לא משמע אלא להבא, ולא מוקי ליה בי"אבלתי" וילא אבלתי" אלא משום דלא ניהא ליה לאוקמי בלאו תירא.

וכדברא - תימה: דאמאי מייית מילתיה דברא? אדרבה, הוה ליה לאתווי מילתיה דרבי יוחנן, דאמר: "לשוא" "לשוא" שתי פעמים, אם אינו ענין לשבוועת שוא תהוה ענין לשבוועת שקר. ובממלתיה דרבי יוחנן הוה ליה אפילו בי"אובל" וילא אבל" אי לאו מילתיה דרבא? ויש לומר, דהיינו דפריך: בשלמא "אבלתי" וילא אבלתי" כדברא, אלא "אובל" וילא אבל - לאו שאין בו מעשה הוא? ומשני: דקסבר רבי ישמעאל לא שאין בו מעשה לוקין עליה. פירוש: שילית ליה דברא, אלא דריש "לשוא" "לשוא" שתי פעמים, אם אינו ענין לשבוועת שוא תהוה ענין לשבוועת שקר, בין "אובל" וילא אבל בין "אבלתי" וילא אבלתי.

כפירוש ריבתה תורה - פירש בקונטרס: מ"לשוא" "לשוא" שתי פעמים. ואין נראה, דאין זה בפירוש, דאדחאי דרשא גופה פריך לקמן (כא, א): "ואני שמואל: פירוש: דאפילו "אובל" וילא אבל נמי. אלא נראה כפירוש רבינו

ונגאל, דפירש: פירוש ריבתה תורה, ודבריהו דראשונות כתיב (שמות ב) "לא תענה ברעך עד שקר", ודברותיה דרבינו (דברים ח) "עד שוא", לומר דשוא ושקר אחד קרי. **ואי** הכי קשיא דן דאלו חן הלוקין - פירש בקונטרס דלא גריסין ליה, משום דלמסקנא דהבא מצי סבר דאין לוקין עליה, ופריך התם: אי הכי לאו שאין בו מעשה נמי, לפי דמסקנא דהבא. ועוד יש לומר: דהתם רוצא ליישב דרבי ישמעאל, דקאמר התם: חייבי מיתות בית דין ששן בכלל מלקות, אפילו לאמא דאין לוקין עליה, ולמאי דפרישתי, דרוקא הכי סבר רבי ישמעאל דלוקין עליו "לשוא" "שוא", ואין שפיר. **הותרא** ספק היא - אבל משום דהוי לאו שאין בו מעשה לא מיפטר, דקסבר ריש לקיש דלוקין עליה. ותימה: דבפרק ארבע מיתות" (סנהדרין סה, ב) פטר ריש לקיש חסמה ונהיגיה בקול, דעקמת פשתוי לא הוי מעשה ויש לומר: דהתם אליבא דרבנן קאמר, דהא"שכור את הפועל" (בבא מציעא ג, ב.)

פריך ליה רבי יוחנן ממתניתין דהא אמרי ממוסא וסופא את הארבעים, ומשני ריש לקיש: הא מני רבי יודנה דהא, כלומר, ואנא אמרי אליבא דרבנן.

מה התם כולוה לחיובא - שאף התולדות נגעים הן, וכשיטתה מביא עליהן קרבן טהרה. ובי לא מחייב רבי ישמעאל לשעבר קרבן - קאמר, ובשוגג, אבל מלקות - אם הויד והתרו בו חיובי מדידיה, ומתניתין במזיד קמיייר מלוקות. וכדברא, כלומר, ואם תאמר: לאו שאין בו מעשה הוא, ואין לוקין עליו - על זה לוקין, כדברא. דבפרק ארבע מיתות שולקין על שבוועת שוא, וילפינן מיכי לא ינקה ה" - ד' הוא דלא ינקה, אבל בית דין מלקין אותו ומנקין אותו. ופרישנן עליה: אשכחן שבוועת שוא, והוה נשבע לשנות את הדינה, כגון על האיש שהוא אשה ועל האבן שהוא זהב, ד"שוא" משמע דבר שאינו של כלום, כמו (ישעיהו ה) "מושיב העון כחבלי יגור", כמו שבוועת שקר, כגון על שבוועת שאינו נקי, אם אמת אם לאו. ואמרין: "לשוא" "לשוא" שתי פעמים, אם אינו ענין לשבוועת שוא תהוה ענין לשבוועת שקר, ואמר רבי התם: שוין שבוועת שקר דקא מרבינן מרביא ד"לשוא" "לשוא", לא רבתה תורה אלא לשקר דלשעבר, כגון "אבלתי" או "לא אבלתי", שמשעה שנשבע יצתה שבוועת מפיו לשקר דומיא דשבוועת שוא, דלחייב אפקר כששון שוא - דלשעבר דלשעבר קמיייר: מה שוא לשעבר - נשבע לשנות את הדינה עבר את שבוועת מצינתה מפיו. בשלמא אבלתי - כלומר, דאמר, שוין ארבע על מכתות לה. דלשגמול על שתיש דלשעבר לקי - ועל "לא אובל" ואכל נמי לקי - דלאו שיש בו מעשה הוא, בדשעה שאכל עבר על "לא תשבע" ואביכול מעשה הוא. אוכל וילא אבלתי שוין בו מעשה הוא - שמואל, ביושב שוא אובל, עובר על השבוועה. ושבוועה שאינה לשעבר לא אתרביי מ"לשוא" "לשוא" שתי פעמים, דהא אמרין דומיא דשבוועת שוא ריבתה. קסבר רבי ישמעאל - בכל תורה כולה לא שאין בו מעשה לוקין עליו, ואין צריך לרבות. קשיא - "הך דאלו חן הלוקין" בו לא גריסין, ותלמיד טועה שדוקשה לו בחבה בגליק ספור: קשיא ליה חן דאלו חן הלוקין, ותבחה סופרים בגמרא. ותלמיד טעה, שאינה קשיא, דהדיה לאו רבי ישמעאל גופיה אמרה אלא סוגיא דמרתא פריכה התם. דילף רבי ישמעאל דמרתא מ"אם לא תפרישניא לעשות את כל דברי" וגו', ודרש "כל", וספרי: אי הכי לאו שאין בו מעשה נמי ומשנינן: "לעשות" כתיב. וקשיא ליה לאותו תלמיד, דהוה ליה לשנוי התם: אם הכי נמי לרבי ישמעאל לוקי אלאו חתם בו מעשה, ורבי קאמר וקשיא היא, דהא דאמרין הכא דרבי ישמעאל לוקין - לא מיתוקמא, דעל כרחך שבקינן להא אורחא בסוף שמעתינן ממתניתין רבי היא לוקין, אי הכי - ובמתניתין במלקות, וסחם לו לאו שאין בו מעשה לוקין עליו - קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן. דאמרי תריייהו אין לוקה - ומכל מקום חולקין בטעמו של רבי, טעמא דיהיב מר לא יהיב מר ומר ליה טעמא דמר. ולקמן מפרשי בלגתייהו. **סתמא** אחרינא אשכח - דאין לוקין על לאו שאין בו מעשה. המתניתין בפרשוי - בפסח דהא וכשר. השוכר - את העצם בטמא - אינו סופג את הארבעים. המותיר בטהור - אפילו בטהור, וכל שכן בטמא. **ומכא** - דהאי סתמא רבי יעקב היא, דאמר טעמא דהמתיר אינו לוקי משום לאו דאין בו מעשה הוא. **ואח** לא תעשה - אם תותיר ועברת על לאו - באש חטופה, נתק דהבונה בעשה וזו מעושן של שאר לאוין, לומר: זה עשה ונתקת עבירתו, שישפרנו. **לא מן השם הוא זה** - לא מטעם זה המלקות בטל בו, אבל כל עצמו אין בו מלקות לפי שאין בו מעשה.

אין

אבל

אבל וכל ואל אבל לא לב - דלמעט "אבלתי" ואלא אבלתי לא אתי, דבארב ברק שלישי (שבועות כא, ב) דקאי בלחבא וממעט לחבא, ורלא אורוקי - חזק - לויב לביול עמלא. וכלמעט מבר דאתי למעט נשבע לבטל המצוה, ודא חתני לא החם (כו, א) ברישא דהך ממתניתין, ואם תאמר: הדין דייק מהבא דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו דלמא טעמא משום דהוי התראת ספקו ויש לומר: דמשמע דהוי דפטר אפילו נשבע על החבר ודוק לים התרה בו דפטר זיקרם, ומיהו דא נמי חזקי התראת ספק למאן דאמר בישלו ולא בטלו, דחשיב התראת ספק אפילו שיכר בנפיה בפרק למצוה גמא דפליגי ממתניתין, ואם תאמר: ומגל דפליגי דלמא ממתניתין דחבא איירי בחורק דבר לים דהוי התראת דא, ולעולם תרייהו סבירא להו דלוקין על לאו שאין בו מעשה, וממתניתין דפטר שלישי (שבועות כו, ב) איירי בהתראת ספקו ויש לומר: ממתניתין נשבעת לאו דבאריה ממתניתין דלמקן (שם), וכן מיתי לעיל שפיר ממתניתין דמותרין בטורח אף על גב דאיכא למימר דפטר משום דיש בהן התראת ספק, דמכל מקום אייתי תאמר דפליגי דאמא ממתניתין, דבואי טעמא דפטר מותרין בטורח יש לפטור הך דמתניתין, וזהו דבר לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו - ואם תאמר: דבריש "אלו טריפות" (חולין מג, א) פריך לרבי דאמר הלכה בדברי האמורא בביתו, והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה, ותנן: ניטלה הכבר ולא נשתייר ממנה כלום ומאי פריך? ודא סתמא בשרא עדיף ויש לומר: ד"אלו טריפות" ואלא כשרות, דא מילתא דא, ודא פריך למימר דהו קמייתא ובתרייתא, ודבר רבינו יעקב דאורלי'ש תירץ דהבי פירוש: האמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה - על כרחך סתמא ד"אלו כשרות" ודא סתמא מעלייתא ודא, דאי סתם גמור הוא אמאי הוצרך לפסוק בוותיה? והאמר רבי יוחנן דא זמנא דהלכה כסתם משנה, מראות נגעים מאי מלקות איכא - ואין לומר כן, ואם תהר בו שלא ליכנס המצוה בטבס, וישל לאכול בשר קודש ואכל, דאם כן היינו ידעית הטמאה, ואם תהר בו שלא ליכנס במחנה ליהי בטבס לפנינו ממצותנו - אלא אמר פפר ("אלו בשרים" (ספחים כו, א) דלא לקי, שכתבו נתקו לעשה דכתיב "בדד ישוב", אבל א איירי לענין קרבן - נחא, דיש קרבן לאורש שנאמר מנעו.

בבבבבב בחרתו - משמע הכא דאין לוקין אלא על קציצת ארבעה נגעים, וקשה: דבפרק "דבי אליעזר דמילה" (שבת קלב, ב) משמע דלוקין אף על קציצת נגעים טמאה, דאין צרעת ודחת את העבד, ופריך: ונקצץ בחרתו, דאורי עשה דעבדו ודחי לאו דקארי בחרתו ומשני: מחוסר טבילה, היתכן נגעים טמאים, נגעים שחורין מאי איכא למימר? משמע דלוקי אקציצת נגעים טהורים ואומר רבינו יצחק בן אברהם: דהתם נמי לא איירי אלא בארבעה מראות, וטורחיה דקאמר - כן נעצמו בעיניו וזהו וזהו בא כהה, וקרי להי חרודי לא שאין מחולל ואין מחוסר טבילה, שכבר טבל, **הא** לאו הכי מתוקנא כרבי עקיבא קשה ידעוה - תימה: דאדא ודאי אי הוה סבר רבי עקיבא לאו שניתי לאוהרת מיתת בית דין לוקין עליו, הוה איתא ממתניתין דפטר כרבי עקיבא, ולא הוה קשה ליה ידעוה, כיין דלמלקות איירי ממתניתין, ואיבארץ למימר דסבר כן ממתניתין ולא שניתי לאוהרת מיתת בית דין לוקין עליו ויש לומר: דשאי ליה ידעוה כי ממתניתין כרבי עקיבא אף על גב דמתניתין איירי למלקות, בדמסיק בתר הכי: אי הכי ידעוה התראת מיעב ליה, אבל כרבי ישמעאל למלקות, דפריך אמאי מוקי רבי עקיבא למלקות, דכרבי ישמעאל למלקות ואתי שפיר, דיש ליישב "אי הכי", דפריך אמאי מוקי רבי עקיבא למלקות, ואתי שפיר, כדפרישתי, **רבי** עקיבא נמי למלקות - ואם תאמר: אם כן סבר רבי עקיבא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו, בדאמר התראת מיעב ליה כרבי ישמעאל, הדין מצו סבר דלוקין עליו? דלא למאן דאמר לוקין עליו - משום דגמרי ממצויה שם ער ועדים ומזמין בדאמר פפרק קמא דמבט (כו, ב), ורבי עקיבא דאמר עליו ומזמין נקטא הוא לא מצי גמרי, דאיכא למימר שכן קנטו רש לומר: דרלמא סבר כרבי דמי דאמר בפרק שלישי (שבועות כו, ב), "אבלתי" ואלא אבלתי שבעת שוה היא, ולקי עליו מלא ינקח, ולמאי דפרישתי לעיל, דדוקא גבי שבועה קאמר לעיל דלקי עליו, אתי שפיר.

אינו חייב אלא אחת, דמאור: שנשבע עליו שבועה ראשונה - נאסרת עליו, וכי הדר אישבעת הוה ליה חובה לקיים את המצוה, ותנן לקמן (שבועות כו, א) נשבע לקיים את המצוה לוקין ליה - פטור משבעת קרבן, לו **היא** - לחבא דלקי עליו, דלמא לאו שיש בו מעשה, אבל "אובל" ולא אבל - לא לקי, **אלא** מעיקרא סבר לה כו' - הלכך רבי יוחנן סבירא ליה כסתמא בחרתו, דהדר ביה רבי מפקימא - ומשנה לאו חזק מפקימא - ומשנה ראשונה, אף על פי שזה מן הסתמיותה, מאור: שפשטה ברוב התלמידים - לא היה יכולת בדרות שאמר רבי לשכחה מפרים ולנטלה מבית המדרש, ודחינו את שתיקו, והמשיכו יבין שאחרונה עיקר, שחזר בו מן הראשונה, לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין - לאו האמר בשבת לא ניתן לענוש מלקות, אלא שאם יעבור עליו יתרה בו התמורה שהוא בסקילה ויסקל, ואם לאו התרה בו סקילה ולחצה בו מלקות - אין דינו ללקות, שלא אורחוס מלקות בחבו מתחלה, ומשנענו: להכי אוקימנא כרבי ישמעאל, דאמר במסכת מכות: לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין, אם תהר בו מלקות ולא מיתה מלקות אחת, דנמיא אחת חייבי כריתות ואחת חייבי מיתות בית דין שכן בכלל מלקות ארבעים, דבר רבי ישמעאל, **הא** לאו הכי מתוקנא כרבי עקיבא - בתמיה, ודא קשיא ידיעות הטמאה, כדאמר לעיל (ג, א) דלרבי עקיבא אינו חייב על העלם קדש ומקדשו ומשני: לאו אמרת רבי ישמעאל **היא** - דהוי קשיא לן שבועת גבי קרבן, אוקימנא למלקות ולא קשיא לן - לרבי עקיבא גמ, אי לאו משום קשיא דלאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין, דשמעינן ליה לרבי עקיבא במסכת מכות דאין לוקין עליו, אי הוה קשיא לן ידיעות לקרבן הוה מוקימנא ליה למלקות כולה ממתניתין ורבי עקיבא, ודוה נידח לן לאוקמה אליבא דרבי עקיבא משום דבכולו סתמיתא אליבא, דאמרין (סנהדרין פו, א), סתם תוספתא רבי מאיר סתם פסיר בה ודוה סתם תוספתא רבי נחמיה, וכולוהו אליבא דרבי עקיבא, ממנו קבלו, **אי** הכי - ממתניתין למלקות, ידיעות - ודשמענו ועמלנו, הדין תנן: את התראות נידחו ואין כאן העלם ליה לאי שיש - כלומר, אם אין לן קשיא אחרת ויש לתרץ כן, תרתי: הוא דהייין - דאין מלקות אלא אם כן הוכיזו את הטמאה והקדש או את הטמאה והמקדש, ותרתי: הוא דאיכא מלקות לקודש ומלקות למקדש, דבשלמא דאמר איכא ארבע: העלם טמאה ואכל חומר וזכר הוא לן, העלם טמאה וזכר למקדש חומר וזל, העלם קודש ואכלו, העלם מקדש ונכסו לן, וזכר הוא את הטמאה, ותי הוי **הא** בעולה ויורד - והא במניד אוקמה, **אלא** אמר רב יוסף - לעולם לקרבן, ודקשיא קל: לא רבי ישמעאל ולא רבי עקיבא ודיא - רבי סתמא וליבא, ודנא, ודכי גרסינן: בשבעות נסיב לה כרבי עקיבא, בידיעות ליה כרבי ישמעאל, אלא סתמם סתמיהו, אבל סתמם סתמיהו, שבעות ליה עקיבא שתיים שחן ארבע, **אפרייתא** לשמעאל **כיו** - אי פרישתי שמעתי וז של רב יוסף לפי רב כהנא, ואמר דהאי נסיב לה אליבא דתנאי דקאמר רב יוסף, לא תימא נסיב ולא סבירא ליה לאו סתמיהו, אלא דאי סתמיהו רבי, ודכי קסבר לה, שבעות ליה כרבי עקיבא ובידיעות כרבי ישמעאל, וטעמא דנפשיה קאמר, ונעלם **שני** פסמים - ותר "ונעלם" כתיבי נבי טומאת קרבן עולה

אינו חייב אלא אחת, זו היא שבועת ביטוי שחייבין על דוניה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד; זו היא דחייבין על דוניה מכות, אבל "אובל" ולא אבל - לא לקי - מבדי האי סתמא, והאי סתמא, מאי חזי לעבדי? כי האי סתמא? לעבדי? כי האי סתמא! - ואיכא גופיה הכי סתם לן הכא הכי והכא הכי? אלא, מעיקרא סבר: לאו שאין בו מעשה לוקין עליו, וסתמא, ותר סבר: אין לוקין עליו וסתמא, ומשנה לא זוה מוקימא, במאי אוקימא? כרבי ישמעאל ולמלקות, מראות נגעים מאי מלקות איכא? - בקוצין בחרתו; וכרבי אבין אמר רבי אילעא, דאמר רבי אבין אמר רבי אילעא: כל מקום שנאמר "השמר" "פן" ו"אל" - אינו אלא לא תעשה. - יציאות שבת מאי מלקות איכא? לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין הוא, וכל לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין - אין לוקין עליו! - משום הכי קא מוקימנא כרבי ישמעאל, דאמר: לאו שניתן לאוהרת מיתת בית דין - לוקין עליו. - הא לאו הכי קיימא כרבי עקיבא? קשיא ידיעות! - לאו אמרת: רבי ישמעאל היא ולמלקות? רבי עקיבא נמי ולמלקות. - אי הכי, ידיעות - התראות מיבעי ליה! - הא לא קשיא, תני: ידיעות דהתראות. - אי הכי, שתיים שחן ארבע - תרתי הוא דהייין; ותו, את שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בפסוק והעלם ביניהם - העלמה למלקות מאי עבידיה? ותו, הרי זה בעולה ויורד! אלא אמר רב יוסף: רבי היא, ונסיב לה אליבא דתנאי, בידיעות - נסיב לה כרבי ישמעאל, שבעות - נסיב לה כרבי עקיבא, אמר רב אשי: אמרייתא לשמעאל קמיה דרב כהנא, ואמר לי: לא תימא, רבי נסיב לה אליבא דתנאי וללי לא סבירא ליה, אלא רבי סתמיהו דנפשיה מפרש; דתנאי: מנין שאינו חייב אלא על שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בפסוק והעלם ביניהם? תלמוד לומר: "ונעלם" ו"ונעלם" שני פעמים, דכרי רבי עקיבא; רבי אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר:

ולמלקות - אתי שפיר אתי ידיעות, וממתניתין איירי בן לקרבן בן למלקות, והשאת אתי שפיר, דיש ליישב "אי הכי", דפריך אמאי מוקי רבי עקיבא למלקות, ואתי שפיר, כדפרישתי, **רבי** עקיבא נמי למלקות - ואם תאמר: אם כן סבר רבי עקיבא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו, בדאמר התראת מיעב ליה כרבי ישמעאל, הדין מצו סבר דלוקין עליו? דלא למאן דאמר לוקין עליו - משום דגמרי ממצויה שם ער ועדים ומזמין בדאמר פפרק קמא דמבט (כו, ב), ורבי עקיבא דאמר עליו ומזמין נקטא הוא לא מצי גמרי, דאיכא למימר שכן קנטו רש לומר: דרלמא סבר כרבי דמי דאמר בפרק שלישי (שבועות כו, ב), "אבלתי" ואלא אבלתי שבעת שוה היא, ולקי עליו מלא ינקח, ולמאי דפרישתי לעיל, דדוקא גבי שבועה קאמר לעיל דלקי עליו, אתי שפיר.

וְנִעְלָם ונעלם שתי פעמים – פירש בקונטרס: תר' "ונעלם" כתיבי בבי טומאה בקרבן עולה ויורד, "ונעלם ממנו הוא טמא" "ונעלם ממנו הוא ידע", קטא – למיגמר מנייה על העלם טומאה הוא חייב ולא על העלם מקדש, ואידך – קרא יתירה הוא לדרשה, והטל "הוא ידע" בין שני "ונעלם" ודרוש דלאחר שהיתה לו ידיעה נעלם, ולמיגרם רבעי ידיעה

בתחלה וידעה בסוף לא בעי קרא. דאי לא דיע שחט אמוא מייתי קרבן. בע כאן לשון הקונטרס. ודעה הרבה לפירושא: א' דאמאי דאמאי קרבן, ונעלם' למימר דאמאי חזי' לעי העלם מקדש, דמאי תתי דאיצטריך קרא למיפטרסיה; תדע, דדא לרבי איצטריך ונעלם' לחיובו לעי העלם מקדשו ועוד, דפירש ולידעיה בתרייתא לא צריך קרא, דאי לא שחט אמוא מייתי קרבן – אם כן בכל חטאות דכתיב 'או הודע' ליבעי ידיעה בתחלה; ועוד, דהי רבי דרש' 'הוא דיע' לדיעה בתרייתא, וכתביב קרא לאמוא מילתא אא על גב דלא איצטריך. א' נמי, איצטריך לדיעה בתרייתא למעוטי הפריש קרבן קודם שנודע לו. דאפילו למאן דאמר בפרק 'דמ' שחטה' (ברכות כב, ב) אם שחט ודאי לא בעי ידיעה בתחלה, ואם הפריש אשמו קודם שידע שחט ודע קרא בטאת, דכתיב 'או הודע אליו' – מודה דבעי ידיעה; ועוד, דבסוף פרק שני (שבועות ט, ב) קאמר רבי יסמעאל לא בעי ידיעה בתחלה מדמזיך תר' ונעלם' להעלם מקדש ולידעיה סתומא. משמע דרבי עקיבא דבעי ידיעה בתחלה דריש ליה מ'ונעלם' תיחוא לך נראה לרבי – דרבי איצטריך דריש ליה מ'ונעלם' דלא מ'ונעלם' – מכלל שידע ורבי יסמעאל דריש ליה לנפיה דריש מכלל שידע ידיעה תת רבו. ועוד יש לפרש: ונעלם' ונעלם' שתי פעמים – שדי 'הוא דיע' בין תר' ונעלם', דהשתא איכא ידיעה אתר העלמה וקודם

רבי עקיבא מהדיוצי שעבר משום דרדש ריבוי ומיעוטי – ואם תאמר: דברקא קאז דבבא מציעא (ה, ב.) גבי "שלקין דירקין" קאמר רבי עקיבא דאין נשבעין על כפרת שעבוד קרקעות, ואם כן דרש כללי ופסטי, אלמא דרדש ריבוי ומיעוטי לא ממעטין אל אלא שטרות כרמוכה במעוקל ולפסרינ ודריס' דהם רבי עקיבא ריחא. ויש לומר: דאפילו מאן דרדש ריבוי ומיעוטי, כי אמר "רתי מעיטי מקובלת חד למעטי קרקעות וחד למעוטי שטרות, כדמשמע בפרק "מרובה" (בבא קאז ט, א.) ורבי עקיבא איז ליה נמי שום מעוטי אחרינא גבי שטרות למעטי קרקעות. ויש פרשני: דהייזי "דריס' דהם" (בבא מציעא ה, ב.)

דממעט קרקע משבועה מקרא ד'כי יתן איש' מבלל ופרט וכלל - אינה עיקר אדלה, אלא
מקרא דממעטין כפל מ'יעל כל דבר פשע' ממעטין נמי שבועה. והחם איכא טובא מינעט
למעט שטרות וקרקעות. וקרא ד'כי יתן איש' אתא אדלה אדחיה, 'כי יתן איש' -
(משבועה וכלל) א' עד ששואו איש' 'כסף כלים' - (שם לה, א) מה כלים שנים כ', ועוד
יש שלום: דאפילו מאן דיריש ריבויי מינעט, ויש רוביא ומעט לא ידעל, איש' דרש ליה
בפרט וכלל ופרט, כדמשמע פרק 'שלשה מינים' (גורל לה, א) ומצי למימר דרבי עקיבא
יירוש גבי שבועות בפרט וכלל ופרט, וכדאי נאמר דרש גמרא בבבא מציעא (כ"ב, ב) 'כי יתן
איש אל רעוה חומר' וגו' בכלל ופרט וכלל, ובפרק 'שלשה מינים' (גורל לה, א) מאן דיריש
איש אל רעוה חומר וכלל בפרט וכלל ופרט, **בבב** פודין כבוד אדם - (א' דלפניו בפרק
קדושין (כט, א) גבי א' לפדות ובנו לפדות אהו קודם לבנו, רבי יהודה אומר: בנו קדמו,
ומפרש: כגון אישור חושב בני יחזיק וחושב משועבדים, רבי יודיה מלה התבונה בתורה
כללה התבונה באשר דימיא, ואילו כהן וטרופין תנן משועבדים - ודא דמפרין בקרקעות,
אמאי יזכרנו ויתן דימיא לבתו, **יזא** שטרות - וז' דמשמע וכלל דיריש בשטרות מבר,

מדאיצטריך למעטי שטרות, מפורש במקום אחר (כתובות פה, ב קרוינין מז, א ובשאר דוכת ושל אבר ושל גיסטרון, רבי פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר. **הסול** והסירה והמקדח – שהן של מתכת. **לרבות** כל דבר ה

ב - מתוך מהדורת "אב

ישראל – (שטיינזלץ)
רש"י

עולה ויורד: 'ונעלם ממנו הואו טמא' (ויקרא ה) 'ונעלם ממנו הואו ידע' (שם), קמא דוקא למיגמר מיניה: על העלם טומאה הוא חייב ואינו חייב על העלם מקדש, ואידך קרא יתירא הוא לדרשא: הטל 'הואו ידע' בין חרי 'ונעלם' ודרוש דלאחר שהיתה ידיעה נעלם. ולמימר דבעי ידיעה בתחלה בסוף לא צריכא קרא, דאי לא ידע שחטא

"וְנִעְלַם" - מִכְּלָל דְּרִיעַ, "וְהוּא יָדַע" - הָרִי כָּאן שְׂתִי
יָדִיעוּת, אִם כֵּן מִזֶּה תִּלְמֹד לִזְמֵר "וְנִעְלַם" "וְנִעְלַם"?
לְחִיב עַל הָעֵלֶם טוֹמָאָה וְעַל הָעֵלֶם מִקְדָּשׁ -
אֲשַׁכֵּחַ בִּידִיעוּת דְּאִית לִיה מַעֲמִיָּה דִּנְפִשִּׁיה, שְׁבוּעוֹת
דְּלִית לִיה מַעֲמִיָּה דִּנְפִשִּׁיה מְנָל? - סָבְרָא הוּא
לִישָׁנָא אַחֲרֵינָא: אֲשַׁכֵּחַ בִּידִיעוּת דְּסָבֵר לָהּ כְּרִבִּי
יִשְׁמַעֲלָא, בְּשְׁבוּעוֹת דְּסָבֵר לָהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָא מְנָל?
סָבְרָא הוּא): רַבִּי עֲקִיבָא מֵאִי מַעֲמָא קָא מְחִיב
לְשַׁעֲבֵר? דְּדִרְשׁ רִיבּוּי וּמִיעוּט, רַבִּי נִמִּי דְרִישׁ רִיבּוּי
וּמִיעוּט, דְּתִנָּא, רַבִּי אֹמֵר: כֹּכֵל פּוֹדִין כְּבוֹד אָדָם
חוּץ מִן הַשְׁמֵרוֹת, וְרַבְּנָן אָמְרִי: כֹּכֵל פּוֹדִין כְּבוֹד אָדָם
חוּץ מִמַּעֲבָדִים וְשִׁמְרוֹת וְסָרְקָעוֹת. מֵאִי מַעֲמָא דְרִבִּי?
דְּרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּט: "וּפְדִיּוֹ מִכֵּן חֵדֶשׁ" - רִיבָה,
"בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים" - מִיעוּט, "תַּפְּדָה"
חֹר וְרִיבָה, רִיבָה וּמִיעוּט וְרִיבָה - רִיבָה חֵפֶל,
מֵאִי רִיבָה? כֹּל מִלִּי, וּמֵאִי מִיעוּט? מִיעוּט שְׁמֵרוֹת.
וְרַבְּנָן דְרִישׁ כִּלְלִי וּפְרָטִי: "וּפְדִיּוֹ מִכֵּן חֵדֶשׁ" - כִּלְלִי,
"בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים" - פְּרָט, "תַּפְּדָה" -
חֹר וְכִלְלִי, כִּלְלִי וּפְרָט וְכִלְלִי - אִי אַתָּה דִּין אֱלֹא עֵינִין
הַפְּרָט: מִזֶּה הַפְּרָט מִפּוֹרֶשׁ דְּכֵר הַמַּשְׁלֹטֶל וְגוֹפֵן מִמּוֹן
אֶף כֹּל דְּכֵר הַמַּשְׁלֹטֶל וְגוֹפֵן מִמּוֹן; יֵצְאוּ סָרְקָעוֹת
שְׂאִינָן מִשְׁלֹטֶלֶן, יֵצְאוּ עֲבָדִים שְׁהוֹקְשׁוּ לְסָרְקָעוֹת,
יֵצְאוּ שְׁמֵרוֹת, אֶף עַל פִּי שְׁמִשְׁלֹטֶלֶן - אִין גּוֹפֵן מִמּוֹן.
אֲמַר לִיה רִבִּנָּא לְאֹמְרָא: רַבִּי דְרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּט?
וְהָא רַבִּי כִּלְלִי וּפְרָטִי דְרִישׁ! דִּתְנָא: "מִרְצַע", אִין
לִי אֱלֹא מִרְצַע, מִנּוּן לְרֹבוֹת חֶסֶל וְחִסְדָּה, הַמַּחֲסֵ
וְהַמְקַדֵּשׁ וְתַמְכֵּתָבָהּ תִּלְמֹד לִזְמֹר: "וְלִקְחָתָהּ", כֹּל דְּכֵר
שְׁלֹחַח בֵּיךְ, דְּכֵרִי רַבִּי יוֹסִי כְּרִבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֹמֵר:
"מִרְצַע" - מִזֶּה מִרְצַע מִיּוֹחֵד שֶׁל מִתְכַּת - אֶף
כֹּל שֶׁל מִתְכַּת; וְאִמְרִינוּ: כִּמְאִי קָא מִפְּלִג? רַבִּי
דְרִישׁ כִּלְלִי וּפְרָטִי, וְרַבִּי יוֹסִי כְּרִבִּי יְהוּדָה דְרִישׁ
רִיבּוּי

ב. כלומר שמעתי ליה בעלמא שדרוש את התורה
ונתת כלא פוטט. חזין מן השמיות – היה חזק לו
אחור ששר לכהן פבריון בנו – אינו פדוי. כלא בשאר
במתניתין במסכת בכורות, דתנן: אין פדיון לא
וְזוּרֵי, בבל דבר שמעט. תמורת חור ובבל –
הדיי כתיבי, והדר כתיב "בערבך כסף", איכא תנאי
זה לזה והפסך אחריהם – הטל פרט ביניהם ודונם
ת – ותרחתלן אותם" וגו' (ויקרא כב). א"ן גופן
נו עומד אלא כל לראיה שבו. שמיעת שמיות –
ממון. הסול – תחיתת עץ חורודה. הסירה – קרן.
ש כל יפוט – וילקחת" ללל, "ומציע" פרט, ונתת
ובכלל: מה הפסך מפורש של תמורת וכו'.

והיא ד"הקומץ רבה" (מנחות כח, ב) גבי מנורה של עץ
 נחט ומכתב הוה ליה למיתני ברישא, דמודה בהו רבי,

שבועות שבוועות - פרק ראשון דף ה עמוד ב - מותוך מהודרות "אבן ישראל - (טטינזלץ)" רש"י תוספות

מי לא עסקין דמעילי כו' - ואם תאמר: ונאי שנא דתני תולדות הוצאנה משאר תולדות של אבות; ועוד תימנה דקתני סיפא: דרי אלו ארבעים אבות מלאכות חסר אחת - משמע דלא תני שום תולדות; ודרי לומר: דהאי הוצאנה מרשות לרשות עיקרה לא תנא אלא משום הוצאה, אלא דכילי הכנסה דרך צדקה. ורבינו תם פירש: משום הוצאנה והכנסה גרועות הן והוי חידוש, תנא לה להכנסה לחודה

בהרה.

וקמפרש הכנסות אלאחר - רבינו יצחק -

אשר לא גרסי "אלאחר", ודבאל

לאחר מוכח שפיר, דלא מצנין לאשכוחו שתי

שון ארבע בפנים וכן בחיץ בלא הכנסות. ומיהו

לפי מאי דפרישית דלא גרס ליה שפיר.

רבא אמר רשיות קתני - פירש בגויתרס בפרק

קמא דשבת (ב, ב): יציאות השבת שתי -

כלומר שתי רשיות, רשות הרבים ורשות היחיד,

ועל ידיה ש' לך ארבעה איסורים בפנים וארבעה

בחוץ. ולפירושנו לא הוה ליה למתני 'ושתי' שון

ארבע בחוץ, אלא 'ושון' ארבע בחוץ. לכך

מפרש רבינו יצחק דהכי קאמר: ברשיות שבת יש

שני חזיונים שהן **ארבעה** בפנים ושני חזיונים שון

ארבעה בחוץ, **רבא** אמר - ש' שמונתים רב

אשי בתירוצו דלעיל דתנא הכנסה הוצאה קרי

לה, והתלמוד לא היה קובע דברי רבא אחר רב

אשי, דביים שמר רבא גולד רב אשי. ואין לחזקו

בשביל כך, דמילתא דרבא לא קאי לתרתי

קשות, ורבא לא בא אלא ליישב דמתניתין

דקתני יציאות ולא קתני הוצאות, דייצאות משמע

מוצאות ממואות, דיינין רשיות, והתלמוד

קבעה בן משום דבדכי מיתרצא פירכא ד'הוא'

יציאות קתני. תרע, דבא לא לתרץ - מי דחוק

לומר כן? הוא על כרחך תנא הכנסה הוצאה קרי

ליה מהחיה דהמציא מרשות לרשות.

שנים שון ארבעה בהרת כו' - סדר לבגנות;

שלו, צמר לבן, סיד ההיכל וקרום ביצה.

והיה נראה לומר דכל למעלה בכל ששה שלל.

ומצמר ועד שלל ככל צמר, ומסיד ועד צמר בכלל סיד, והוה

אחי שפיר לא תנא בכלל נגעים (פרק א' משנה ד') שבעים ושנים מראות, דהרבה מראות

נגעים יש אבל אין לחלקם לעצן צירוף אלא לארבעה. אבל קשה, דהדיב פריך לקמן: ויאמרו

מקרום ביצה ולמעלה משא ומצטרף - איך היינו מחלקים אותן לארבעה מראות הללו.

והיאך הייתי יודע סיד צירוף אם לא נאמא? לכך נראה דאין דרך הגנע לאל אלא בארבעה

מראות הללו, ואין מראות אחרות ביניהם. וכן פירש בקטנים בסמוך. ושבעים ושנים דהדיב

במסכת נגעים חשיב פתיכי ואנ געני בתים ובגדים כדפרישתי במתניתין. ומיהו אפשר שבכל

אחד יש כמה מראות, שיש שלנים לבנים או מה וכו' וכן מראה שלל לא יצא בן יומו

דמפרש לקמן במצמר אחו, ורבי קרוב מראה שלל לא יצא בן יומו

כי אם בארבעה מראות אחר, **שאת** בצמר לבן - התלמוד מקצר ומלל, דרבי מאיר דאמר

בריש מסכת נגעים: שאת בקרום ביצה, שניה לה בצמר לבן. ונראה דצמר לבן דרבי מאיר

לא איירי בגנץ בן יומו כמו בהמים, אלא צמר שאינו נקי. ושחור מסיד, דאין סמיר ולשאת,

שחור שחור מכולל, שחור תולדות לבנה מתולדת בהרת שחיה לבנה מכולל.

אם כן טהרת סיד מלצר - תימנה, קשה נמי ליה טהרת בתים מלצר, דאין בהי סיד

איכא צמר דערץ מסיד, ואין בהי צמר - לאו מינה הואו ובקטנים דברת

ושאת שמוצטרפים, כדדרשין בתורת הכהנים: 'והיה' מלמד שמוצטרפים זה עם זה. וקשה:

דאם כן תולדות נמי מצטרפו ועד קשה: ודברשמי ברש מביחין אמור רבי יוסי בן רבי בון: 'והיה' אין כחוב כבא אלא 'והיה', מלמד ש' מצטרפים זה עם זה. ותי' עיון שם.

אין כחוב כבא אלא "לנענ", מלמד ש' מצטרפות. ומיהו הויא גופה תימנה, דמייחיל לאו דמסיק התי' שמוצטרפים, וצריך עיון שם.

מקשה בפשיטת דמתניתין דלא רבי עקיבא, דמתניתין קתני: שניה סיד ורבי עקיבא ארובה, מצטרפה עם הצמר ולא עם

השלל, שגובה ממנו שתי מעלות ויש לומר דהכי פירושו: אם נאמר מתניתין רבי עקיבא היא, והא דקתני שניה לה כסיד ההיכל - לא לחצטרף עמהם, אלא לומר שתולדת היא, ולא מצטרף

על בע הצמר איך על פי שאין גובה ממנו כי אם מעלה אחת, ורבי עקיבא דקתני ו' למעלה מו - לא שיצטרף הסיד עם הצמר, דלא לאו תולדת היא, אלא ש' צמר

הוא תולדתו היא, והאיל גובה ממנו שתי מעלות - אם כן טהרת סיד ההיכל. **ל' דבי** קרום של ביצה נמי - פירוש: אי ארור בשלמא דמתניתין דלא רבי עקיבא - שפיר. והרבי רבינו

משא מאיכ"ב פירש: אי ארור בשלמא דרבי עקיבא דקאמר ו' למעלה מו מהוה נמי תולדתו דרבי עקיבא, וזו דקאמר ו' למעלה מו תנא לאוסיפו דאפילו סיד וצמר ואי סיד

וקרום מצטרפים אף על גב דלאו בר מיניה הוא, ומתניתין נמי דקתני: ושניה לה כו' סבירא לה נמי ו' למעלה מו, אלא דאתא לאשמועינן דאפילו שלל וסיד ואי צמר וקרום שגבוהות ו' מו

שתי מעלות מצטרפין הואיל ובר מיניה הוא - אחי שפיר, דברולדו מצטרפן אחרדו בר משל וקרום שאין מצטרפין זה עם זה. וזו, אלא לרדיך, דפריכא: אם כן טהרת סיד ההיכל, אם כן

סבירא לן דרבי עקיבא לעולם לא מצטרפין אלא עם מסוכה בעלה אחת, ולמתניתין אין מצטרפין אלא אם כן בר מינה. ואי אחיא מתניתין רבי עקיבא לא מצטרפין אלא אב תולדות וידה

הדגן - בענין אבות מלאכות: הוציא מרשות לרשות. מי לא עסקין דקא מעיל עיולי

- דעל כרחך קרימא לן נמי בהא דהייב, וקרי ליה "המוציא". הוצאה קרי לה - שמוציאה

ממקומו. מתניתין - במסכת שבת דייק דהכנסה קרי יציאה, דקאמר: יציאות השבת

שתיים וכו' ופירש הכנסה לאלתר, דקתני הותם: ביצה, העני נגועו בחיץ ובית הכבש

בפנים, פשט העני את ידו לפנים ותן לתוך ידו

של בעל הבית, דהייני הכנסה. תנן התיב -

בתחלת מסכת נגעים. שנים שון ארבעה -

מראה שלל רב הוא, לרבוה נון לוח בלשון וכו',

כדכתיב (יחזקאל א') "מראה הנוגה סביב הוא

מראה נמות כבוד ה' וגו', שנים - בתובין,

שאת ובהרת, דספחית אינו שם נגע, כדלקמן,

אלא לשון טפל לאחוריים. שון ארבעה - יש לך

לרבות להם שתי תולדות מרוביא דספחית

כדלקמן. בהרת עוה בשלל וכו' - עוה לבנה

ביותר. ולקמן מפרש מנא ליה, שניה לה כסיד

החיכל - דאף על גב דצמר נון חוץ לבגנותו

מסיד, על כרחך שאת שחוא אב קרוב אל

לבגנותו של בהרת הוא. וכל שגובה ממנו

מעט מתוך שאינו לבן כמחור, וכל דבר שחור

נראה בזהו מן הלבן, ולפכ"ר שאת.

והשניות שנתברו להם - סיד וקרום ביצה,

והסיד לבן מן הקרום. ולמטה מן הקרום אינו

נגע, אלא בהק וטהור הוא. ושני מראות שני

תולדות, הלכנה לאת הלבן, והגובה לא הגובה,

הלכך סיד לבהרת וקרום לשאת, וריבה הכתוב

את התולדות להצטרף עם אבותיהן לבגרים

שחוא שיעור נגע. מאן תנא מראות נגעים -

גרסינן, ולא רסינן "שנים שון ארבעה", וכולי

עלמא דבי אית ליה. אלא הכי קאמר: מי שנה

משנה זו בלשון אבות ותולדות - דלא רבי

עקיבא, ואין רבי עקיבא, כיון דאמר

מראות נגעים זו למעלה מו ושנו כסדר

מעלתן, השלל והצמר והסיד והקרום, ואמרין

לקמן שכסדר שאת בן מן מצטרפין לו לוח ואין

אחד מצטרף לגובה הימנו שתי מעלות אלא מעלה אחת. **אם** כן - דהוא שנא בלשון

אבות ותולדות, שיהיה - מראה הסיד מלצטרפו, דמתניתין לסיס נגעה לבהרת לא

נהיה נמי שניה לשאת, והרי אף משאת היא פחותה, שמע מינה סבירא ליה לתנא

דלא בת מינה דשאת היא ולא מיצטרפא בהיה. והמשאת בהיה מאן נצטרפה? אי בהיה

בהרת אביה - דא איכא שאת שחוא בצמר דעדיפא מינה בלובן, נמצאת בהרת

למעלה מן הסיד שתי מעלות, ורבי עקיבא ו' למעלה מו וכו' **נצריה בהיה שאת** -

שחוא מעלה אחד. לאו תולדת ידידי - דהא שקלת לה מיניה ושוייתה מן בהרת,

ולרבי עקיבא הכי איבעי על ליה למיתנא: בהרת עוה שחוא בצמר לבן ושניה לה

סיד ההיכל וקרי ביצה, דנימצא למימר כולוהו מינה וחדדי נגינה, ובהרת ושאת

מצטרפין, ושאת וסיד, נמצא לו צירוף לסיס. ורבי אמרין בתולדות הכהנים בהרת ושאת

דמצטרפין, והיה מלמד דמצטרפין זה עם זה, אבל השתא דמחלקת תולדות זו ותולדת

זו, סבירא לן גבוה ממנו כל אחד אלא עם אביו. **אי הבי** - דהיא ליה לרבי עקיבא

דלא מצטרפין לבניה משתי מעלות, קרום של ביצה נמי - אמאי לא קשיא לך?

בהיה נמי נצטרפה? אי בהיה שאת אביו - איכא סיד דערץ מיניה. והא השאת גבוה

שתי מעלות. **נצריה בהיה סיד** - לאו בר מיניה הוא, שאינה תולדת אלא אב ומשנינן

האי

אחד מצטרף לגובה הימנו שתי מעלות אלא מעלה אחת. **אם** כן - דהוא שנא בלשון

אבות ותולדות, שיהיה - מראה הסיד מלצטרפו, דמתניתין לסיס נגעה לבהרת לא

נהיה נמי שניה לשאת, והרי אף משאת היא פחותה, שמע מינה סבירא ליה לתנא

דלא בת מינה דשאת היא ולא מיצטרפא בהיה. והמשאת בהיה מאן נצטרפה? אי בהיה

בהרת אביה - דא איכא שאת שחוא בצמר דעדיפא מינה בלובן, נמצאת בהרת

למעלה מן הסיד שתי מעלות, ורבי עקיבא ו' למעלה מו וכו' **נצריה בהיה שאת** -

שחוא מעלה אחד. לאו תולדת ידידי - דהא שקלת לה מיניה ושוייתה מן בהרת,

ולרבי עקיבא הכי איבעי על ליה למיתנא: בהרת עוה שחוא בצמר לבן ושניה לה

סיד ההיכל וקרי ביצה, דנימצא למימר כולוהו מינה וחדדי נגינה, ובהרת ושאת

מצטרפין, ושאת וסיד, נמצא לו צירוף לסיס. ורבי אמרין בתולדות הכהנים בהרת ושאת

דמצטרפין, והיה מלמד דמצטרפין זה עם זה, אבל השתא דמחלקת תולדות זו ותולדת

זו, סבירא לן גבוה ממנו כל אחד אלא עם אביו. **אי הבי** - דהיא ליה לרבי עקיבא

דלא מצטרפין לבניה משתי מעלות, קרום של ביצה נמי - אמאי לא קשיא לך?

בהיה נמי נצטרפה? אי בהיה שאת אביו - איכא סיד דערץ מיניה. והא השאת גבוה

שתי מעלות. **נצריה בהיה סיד** - לאו בר מיניה הוא, שאינה תולדת אלא אב ומשנינן

האי

תא על גב דמנחתא מינה טובא – פירש בקונטרס דלרבי עקיבא סיד וקרום הווי תריוהו תולדה דשאת, וספחת אשאת קאי ולא אבהרת. והא דקבעי בסמוך טפילה לבהרת מנא ליה – לרבנן קבעי, דלרבי עקיבא אין לבהרת שום טפילה. וכן פירש לקמן. וקשיא, דהא בקונטרס פירש בעצמו דאית ליה לרבי עקיבא שתיים שהן ארבע. וכן נמי מוכח בסמוך,

דקדקמו: מפני מה אמרו מראות נגעים שנים
ארבעה כו', ורשנים שוקן ארבעה' משמע שמכל
אין ויצאה תורתא אחת, כמו "שיתן שוקן ארבע'
רשבת וידעית ושבעות. ועוד, כיון ד"רלספחת"
לא קאי אלא אשאת, מנא לן לרבות שיתא
תולדות? אמר רבא לה כי אם סיר, אבל קורם שיתא
דטורו וטור, דאמר לקמן: משל דרבנן למח הדבר
דומה - לתרי מלבי ותרין ארפכי, ולכח של זה
למעלה ממלכו של זה. ופרקי: האי זו למעלה מזו
וזו למעלה מזו כו' ודיינו כרבי עקיבא. משמע
לרבי עקיבא נמי של לכל אל תולדות? לכן רבא
דלפרי עקיבא נמי שוקן תולדות דבורה,
ואפילו הכי אין מצטרפת עמה הואיל שגבוחה
ממנה שתי מעלות. אבל עם השאת מצטרפה,
שאין גבוחה הימנה אלא מעלה אחת. והא
דקדקמו: רבא לאו רבא מניה דרוא - היינו
מתניתין כרבי עקיבא אתיא. וקורס שדאי תולדה
דשאת מצטרפת עמה הואיל על גב דמרחקא טובא,
מדכתיב: "ולא תולדה" ולספחותיה. והשאת,
דקבי לקמן: טפילה לבחירת מנא ליה - בעי נמי
לרבי עקיבא. **מפני** מה אמרו - פירשו: למח
חזקין כלל שמתותיה.

ויאמרו חזקין ביצת ולמעלה מנא מצטרפין
- פירשו: ויפרשו דמצטרפין זה לזה
הסמוכים במעלה אחת, דאם לא, יפרשו הפ'
אמינא דכולהו מצטרפי בהדי הדדי. ואף על פי
שלא דייתו יודע כל סדר צירופן, כגון קורם בהדי
צמר - בזה לא היה חושש, ודחשבו נמי דתני
שתום שוקן ארבע לא שבעתין כל סדר צירופן.
כל כון שאינו בקי עמו, ודבשמותיהן כו' - כשאין
ישראל אדם שמו - אמר: ישראל אבוי עמו,
אפילו כון שטום - אמרו לו: ישראל! אמר טנא,
דזוא אומר. וישראל בקי היינו דמסברו ליה וסביר,
כדאמר בריש ערכין (ג. א.), ואם האמר: מהו לנו
לזה הישראל הואיל וכן ששמיסר עניני בחות
המסביר? וכן לומר: וכן דמסביר עניני בחות
ואינו יכול לראות. **ואחד** נפל לתוכו שנים עשר

היכל - קרום ביצת לא
ביצת מותאי דשאת,
ספחת מפיילה
מפייה טובא. אלא סיר
א, מתניתין דלא כרבי
עקיבא זו למעלה מזו?
פי יוסי, שאל יהושע בנו
מפני מה אמרו מראות
אמר לו: ואם לאו, מה
יצת ולמעלה מנא? אמר
ש זה. אמר לו, ויאמרו:
מצטרפין זה עם זה? אמר
בקי פהו ובשמותיהן -
מסיד היכל ולמעלה לא
ע מניה דשמיע ליה לרבי
שאת מצטרפין. - ודלמא
יתה! אלא מדרבי חנינא,
רבי עקיבא למח הדבר
חלב, אחד נפלו לתוכו
ולתוכו ארבע מופין של
ונה, ואחד נפלו לתוכו
לה: שש עשרה מופין,
א שנה למעלה מזה וזה
ת ליה לרבי עקיבא -
יה? וכי תימא: פי היכי
ענת ליה בחלוק, ובפתוך
ניא, רבי עקיבא אומר:
המוזג במים, אלא של
סיר דיהה הימנה;
ואם

– כאן לא כפל טיפות, משום דכבר נפלו הרבה, ובדבר מועט שמוסיפין עליו ניכר.
ואם

פיך דקאמירינגן – כל כך לעציון שלו אמר. דאס מסכר'דיג דעציניג דעלעוין של סיד שרלס מתייב, והכתוב בענין שבהרע לבנה דקלמקן ושהוא קורב'ה ל'ה כל כשמוע'ה גבוהה, מסייל'ה כ'ס באתה ל'הן מראש סיד לצמר גמר שוהו ושרק ל'הן מ'הן מ'הן כשמוע'ה גבוהה הכי מילה א'ה ה'ה סלקא דערך לחלק תולדה ל'ה ו'תולדה ל'ה. ומדאומ'ה הכי, שמע מ'ה שמע ל'ה ד'ה ר'הנא פסילה. וסדר משנתן דקאמיר ל'ה ששנ'ה כסדר ציריון – הכי קאמיר ל'ה: ו'ת'ה. דא ל'כא למימר דרשמע ל'ה מ'ה ש'תיון תולדה לש'תיון: דא ה'מ'כא ו'ת'ה דרשמע ל'ה מ'ה'ה דמצטרפ'ה, דר'הנא י'ה'תיון ל'ה טפילה לשא'ה ו'ל'ה לב'תרה. ו'ת'ה ו'ה ו'ל דקאמיר'ה, ו'ל'ה מ'ה שאר'ס ר'כ'ל ל'ה'הן מסדר מ'ה'הן ה'ת'כ'ה שמו'ה ד'ה מ'הן ג'ולדה – שמע ל'ה. ו'ה'כ'י נ'מ קאמיר ל'ה: יאמור מ'הן ו'למעהל מסיד ו'למעהל, ו'ת'ה ו'ה נ'ע ל'כ'ן אדומ'ס ה'ת'כ'ה ב'תורה. ד'מקאמיר ש'פ'לו ל'ת'כ'ה ס'יפ' ד'ס, מ'כלל ד'פ'תיון ד'ס ש'ראש'ון ו'ש'י ס'ימון מ'ת'ב'ת אוד'ס ש'כ'ה'ס ב'ר'ת מ'ק'וס א'ר'י, כ'ון ס'יפ' ד'ס ב'ח'ל, ו'ל'ה לב'נה ש'מ'ש ל'ה, ו'ש'ל סיד ד'ר'ה י'ה'ה. ומדק'ת'ה הכי כ'ס'פ'א ש'מע'ת'ה ש'מ'ע'ת'ה א' – סדר כ'מו'ה'ן מ'ה כ'ס ק'ע'ב'א, ו'ש'ל ד'ר'ה ש'ל'ה.

ואם איתא ליתני של צמר דיהה הימנו - חימה: דעל ברחק צריך למיתני שלגו סידר, דאחאנא קמא קאי, דקניגה הפתוך בשלגל בין המזוג בשלג, הפתוך בבסיד בין המזוג בחלב, דברי רבי שמעאל. רבי, עקיבא אומר כו' וזו לשון: דהיינו דקמטני, אמרי: אין כדתיא, כלומר, לא נקט סיד אלא קאי אתאנא קמא. או שמא רבי נתן מנח גמזי נמילתיה דרבי

שמעאל שאת במקום סיד. **ואין** אחרת לבנה -

ואם איתא, של צמר דיהה הימנה מביעי ליה! -

אמרי: אין הכי נמי, והתניא, רבי נתן אומר: לא

שאמרו רבי עקיבא של סיד דיהה הימנה, אלא:

של צמר דיהה הימנה. ומגזל דבהרת ענה היא?

אמר אביי, אחרת לבנה. תנו רבנן: בהרת - עמקיה,

לבנה ואין אחרת לבנה. תנו רבנן: בהרת - עמקיה,

וכן הוא אומר: "ומראה עמק מן העזר", כמראה

חמה העמקיה מן הצל. "שאת" - אין זאת אלא

גבוה, וכן הוא אומר: "על כל ההרים תרים ועל

כל הגבעות הנשאאות. "ספחת" - אין ספחת אלא

מפילה, וכן הוא אומר: "ואמר ספחני נא". אשפחן

מפילה לשאת, מפילה לבהרת מגזל? אמר רבי ירמיה:

נאמרה "לבנה" בשאת ונאמרה "לבנה" בבהרת, מה

"לבנה" האמורה בשאת יש לה מפילה, אף "לבנה"

האמורה בבהרת יש לה מפילה. במנותחא תנא:

הטיל הכתוב לספחת בין שאת לבהרת, לומר לך:

כשם ששפילה לשאת, כך מפילה לבהרת. "שאת

בצמר לבן. מאי "צמר לבן"? אמר רב ביבי אמר

רב אסי: צמר נקי בן יומו שמכבנין בו למילה. אמר

רבי חנינא: משל דרבנן למה הדבר דומה? לתרי

מלכי ולתרי איפרי, מלכו של זה למעלה מלכו של

זה, ואיפרכו של זה למעלה מאיפרכו של זה. -

האי זה למעלה מזה זה למעלה מזה הוא! אלא,

מלכו של זה למעלה מאיפריה דנפשיה, ומלכו של

זה למעלה מאיפריה דנפשיה. רב אדא בר אבא

אמר: כגון מלכא ואלקפא, רופילא וריש גלותא.

- האי זה למעלה מזה הוא! אלא, כגון מלכא

ורופילא, ואלקפא וריש גלותא. רבא אמר: כגון

שבור מלכא וקיסר. אמר ליה רב פפא לרבא: הי

מנייהו עדיף? אמר ליה: בחורשיא קא אביל ליה!

פוק חיי מביקא דמאן סגי בעלקא, דכתיב: "ותאכל

כל ארעא ותהרשעה ותדקעה", אמר רבי יוחנן: זו רומי

תיבת, שטיבעה יצא בכל העולם כולה. רבינא אמר:

כגון גלימא דצמר ושחמיה, סדינא דכיתנא ושחמיה.

עולה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

ואם איתא - דצמר אחר שלג תני להו. של צמר דיהה הימנה מביעי ליה - דיהה = פליתא בלעז. עמקיה וגבוה - לאו דוקא קאמר, אלא נראית עמקוהא. מפילה לבהרת מגזל - לרבנן קבעי לה, דאילו לרבי עקיבא לית ליה רבינו טפילה לבהרת. **ספחני** = אספני. בן יומו = ביום הולדו. מכבנין - לשון "והחלים יצאות לבנות" (שבת נב, ב) וכמו (גיטין ד, ב) "נתתן כבנתי לבתי", פרומייל, הדוא בת נפש שחרין נושאק שמחברין בה פתיחותי פי החלוק. כך כשנוגד הכבש והאם, לוחכות אין צמור נקי (כאבותו וזם, ודורצה להצניעו למילת עושה לכבש מעטסה עזר ומכבנין עליו שלא יתפדר, ומנאנא הצמר מכוסה כל הימים. מלכו של זה - בהרת שהוא מלכו של סיד, למעלה משאת שהוא מלכו של קרום, ולכן הן מצטרפין בהרת והשאת. ואיפרכו של מלך זה למעלה מאיפרכו של מלך זה - לא למעלה מקרום, וממילא שמענין דסיד לוסת משאת הוא. אמר מלכו של זה למעלה מאיפריה דנפשיה - כל איפרכו הולך אחר מלכו, כך כל תולדה מצטרפת לאביו. הבי גרסינן: ומלכו של זה למעלה מאיפריה דנפשיה. מלכא ואלקפא - איפרכו של מלכא. וריש גלותא - איפרכו של מלכא. כגון מלכא ואלקפא - כשמהלכין זה אחר זה, וכסדר זה הולכין. האי זה למעלה מזה הוא אלא כגון מלכא ורופילא ואלקפא וריש גלותא - כשמהלכין שנים שנים. מלך איפרכו הולך אחר מלכו. שבור מלכא - מלך פרסי, וקיסר מלך רומי, וכל אחד שי לו איפרכו. חי מנייהו חשיב - שבור או קיסר. בחורשיא אביל ליה - האיש הזה מוטמן בעירם כל ימיו, שלא שמת בטבעה של מלכות רומי והוצרך לשאול אתה, רב פפא, משום דאקדימי רבם שבור מלכא לקיסר הוא דשייליה. ורבא מירא עשה, שהיה תחתיו במלכותו, דכאמר במסכת חגיגה (ט, ב): שדור דרבי שבור מלכא וגורביוהי רומי חזיית - תרגום של רשעת, שבמדר (מלאכי טא) "וקראו להם גבול רשעה". רבינא אמר - משל דרבנן כגון גלימא דצמר, שהוא מלובן כשהוא חדש, וליבנון מבחית הרבה יותר משל טלית ישינה. גלימא דצמרנא ודחמא שחדשו לכן הרבה משל ישן, אבל החדשות של גבוהה דרבה מן חסיד שהוא תולדות, שזאת מן הקדוים. והאבות קרובים להיות שוים. שזאת הכתוב סדר - פרשת קרבן עולה ויורד שחיבתו קרבן על הטומאה. מנין שאין מחיבו על גנוע אלא אם כן אבותא טומאה קדש או נכנס טומאה ויני הוא - הרי אתה דן מאלו. הואיל והחיד וענש על חזון טומאה - וחיבין נמי קרבן על שגגת טומאה. מה מצניו שהחידו וענש כרת. על דרוז טומאה בטומאת מקדש וקדושי חזויר וענש, שבאמר וקדש (כא) "לא טומאת את מקדש" שני או אחרת מקדש "בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר" (שם כב) הרי אחרת קדש, "כי את מקדש ה' טמא ונכרת" (מבדרי ט) הרי עונש מקדש, "ותפס את

ואיצטרך גורה שוה לאפוקי תרומה, ואם ואמר: אמאי איצטרך גורה שוה דרבי? ביהן ידיעין מקדש מגורה שוה דטומאה, נילף קודש מודאיתקש למקדש! וליבא למימר תרומה נמי – דאמר קרא "בה" ולא בתרומה, דהשתא ליבא למיפרך: ואימא "בה" ולא קודש, הואיל וקודש הוא בברת כמו מקדש, אבל תרומה לא דמי למקדש, ויש לומר: דאיצטרך גורה שוה

לאיחוריו "כח" לרבות נבלת עוף טהור. דלמעט
תרומה לא אינטרין, מומביא תינת? מדיקשא
מוקדש אל אתי, מדאינטרין הוה שוה דרבי.
אבל אי לא גורא שוה דרבי לא גורא מרבינן נבלת
עוף, אלא אדרבה הוה ממעטין ליה מרבי "נע"
ורב? אתא למעטי תיפוק. ומדו תימח? למח לי
דגורו דרבי? תיפוק ממורה הוה דטומאה,
ולענין קודש נמי דרשין ליה בפרק בתרא דמוכת
(יד, ב.) **ו**ל? כי בענין הזה להביא שלש טומאות –
אבתי איכא איכא טובא, אלא אוכל תרומה דטומא
וטמא ששימש. בנקט הכי בלרואת, דיש
למחש אף על פי שזון תמורתו, וכן ממעט ליה
ממעט נמי אחריני. אי נמי, הנט אף על גב
לדא טומאה ממש ינזרו אלא בלישון טומאה
כתבו. ואם אתמא, אי כיפר על כלוקא אה אמר
לקמן (שבועות ז.) כפר: אחת מכפר ואלא
מכפר שתי בפרותו וליכא למימר דהכי קאמר: יש
להביא אחת משש טומאות. דלא כן אמאי
אינטרין "טומאה ואל כל טומאה" דאם כי אבתי
אלא אחת? תיפוק ליה "מאחת" ודרשין מניה
לקמן דאינו מכפר שתי בפרותו, ועל כרחן אית לן
לאוקמה בטומאת קדוש וקדושי ליה כפר שחלק
הכתובו ויש לומר: אחת חשיב שתי בפרות אל
בשומעיה מה שקרבן אחר מכפר. וכן משמע לשון
הקונטרס דלקמן. תדע, דהא מכפר על הקדוש
ועל המוקדש ולא מקריב שתי בפרותו, כיון שאין
מכיר את מקריביו בעצמו.

בעבודה זרה הוא אומרו למען טמא את מקדשי - פירושו: קדושת שמי'. והאי קרא במולך כתיב, וקסבר האי תנא מולך היינו עבודה זרה. ופלוניא רב פריק ארבע מייתוס (מגדורו סד. א.)

וכפר על קדש – אף על גב דבמדקש מיירי כדמוכח לקמן בשמעתין, מכל מקום מדאפקיה רחמנא בלשון קדש שמעתינן טומאת קדש. ומדאיתא שם בר קרנא, דאם כן תרומה נמי **ו** בשוגג בר קרבן הוא – הכא אתי שפיר פשיטא דילי דא מכפר דבר קרבן, דדרשינן בספא דבריתא: חטאים דומיא דפשעים דלאו שם קרבן, אלא לקמן, דפרך אסיפא דבריתא גופא דקתני "יכול על כל טומאה של קדש" וכו' – האי בר קרבן הוא – משמע ובלאו דך דרשא דחטאים דומיא דפשעים פשיטא דא לאו מכפר אבר קרבן. ונראה פשיטא דילי משום דאתי מלק

והומר משעיר המזבח, דומכפר על כנה עבירות ומו
כדמכוח החרם, דאמר: יחיני מליקות שבער עליון וחי
לו זומר: דהאי גמי נפקא לן מספיא דברייתא דלא
פשיעו, ובפשעיהו לא בעינן דאורייתא כלל חטאת, דא
הואיל ואתי לכלל גלות אתי לכלל חטאת קרינא ביה
וקדשו דאתי לכלל חטאת, וכן משמע לקמן דפרקי
מסכת ביב פפרת חזקין, דהיינו ביה דא שוה ויה
בגדי כהונה במכפרין על אלו שבער: אפוד על
יועיל, אף על גב דלקמן פרקי: ויכפר פימיו אפוד על

בשונה ולא אתיידע ליה – ואם תאמר: והמקשה מ
לומר דמטומאת מקדש וקדשיו אתי שפיר,
אבל קשיא, דאטומאת מ

ובתיב התם – בטומאת מקדש בן
דמהיכא תיתי לחיובא? דמהני לא
בבית הבליעה, שאם אכלה ונכנס
זה בא לרבות כדמפרש ואזיל, ואיר

עוד טמאתו בו", מה
באן טומאת מקדש -
יבות נבלת עוף טהור.
הוא! - משום דמיעוטא
יגע" - דבר נגיעה אין,
ה"ה - מיעוטא, הנה
יעוטא אחר מיעוטא אלא
אלה ואין בה ידיעה בפור
ו' תנו רבנן: "וכפר על
וגו", יש לי כענן זה
את עבודה זרה, וטומאת
זות דמים; בעבודה זרה
מקדש", בגילוי עריות
משמתי לבלתי עשות
הטמא והם", בשפיכות
טמא את הארץ", יכול
אשעיר מכפר? תלמוד
אל". ולא כל טומאות,
וכלל כל טומאות - הו
יה, אף באן - בטומאת
הזרה. רבי שמעון אומר:
הוא אומר: "וכפר על
זות של קודש. יכול על
שעיר זה מכפר? תלמוד
וטאתם", חמאים דאין
ם בני דבן, אף חמאים
בה ידיעה בתחלה ואין
התלה? תלמוד לומר:
הוא שמשמע. אמר רב,
ששל טומאות: טומאת
עריות, וטומאת שפיכות
י דמי? אי במזיד - בר
קרנן הוא! - במזיד ולא

וְכָל־כְּדֹרְשֵׁינִי בֵּית הַחַם חֲטָאִים דּוֹמִיִּם
מִחֵיבִים חֲטָאוֹת וְאֲשׁוּמוֹת וְדָאִין. וְאִם
נֹאמַר: וְהָא לֹא אֲתִיָּא לְכָלִּל חֲטָאוֹת! וְאִם
חֲטָאִים קִשְׁיָא, דְּמוֹקִי לֵיהּ בִּשְׁבוּגָא וְלֹא
נִתְּנָה. וְיֵשׁ לֹמַר: אִף עַל גַּב דְּלֹא אֲתִיָּא לְכָלִּל
בְּדִכְפֶּרֶת חֵיצוֹן לֹא אֲתִיָּא לְכָלִּל חֲטָאוֹת.
וְאִם נִתְּנָה מִקְדָּשׁ וְקֹדֶשׁוֹ גִּירָדָא. וְאִם
נִתְּנָה לְיָגוּל עֵרִיזוֹ! וְיֵשׁ לֹמַר: דְּבִרְבִּי
דְּהוּא אַחֲד. דְּשֵׁנִי קִרְבָּנָת וְהָא אִין סָב
דְּרַבֵּן דְּבִר אַחֲד.

מקדש וקודש – איירי נמי בשוגג ולא
ליכא כרת. ומשום הכי פריך טפי אה
ממזיד בר מלקות הוא, דחייבי כריתות

אל – (שטיינזלץ)
רש"י

הר אדומה. בהר למעלה – למעט הרומי
הר. כרית. לרבות נבלת עוף מחיה – המטמאות
בן. בשר. משום ד'מיקטא דיתיר' – מיעוט
היבלת עוף טהור על ידי מיעוט אחד מיעוט
י' או כ' יגע' – בטומאת אדם בעילה ויורד
י' בלתי בעילה – שאינו מטמא בנגיעה;
אבל בבית המדרש – כדאבילה. דרמב"ם
אמא (ז') "אשר תאכל נבלת חיה ורובס
ידי", ומקבילין לה בנבלת עוף טהור בתורת
גנים, ואמרין אותה: כול תטמא באנגע
בן. דלומ' "לטמאה יד" – שאין כל האוכל
ממור בה, שאין כל טומאה אלא אבילתה.
ד' קדש – בשעור ונעשה גמלים חתים
בטומאות ולא כל טומאות –
אירא לא פרש על איזו מהם – לא מסקין
לא חכמים לפרש על איזו מדרב, צא ולמד
ג' מה פשוט שחלק ב' – כלומר, אחריו
טמא בעצמו חלקה במקום אחד – טומאת
הקדש וקדשי, ולקמן מפרש לה זכא. א' – טומאת
שחלק לזרות בכפרה ואין שאר טומאות
ידע שטומאת מקדש וקדשי החבוש
הוא "אין כאן בטומאות מקדש וקדשי"
ינין, ולא רגסין "תחולק". מפקמינו
ברע – אין אחת צריך להבריש במקום אחד –
ברע עצמו הרקיע החבוש, שאינו מדרב אלא
טומאת הרקיע החבוש, יכול עין כל טומאה
קדש – בין שיש בה ידיעה בין שאין בה
ידיעה. מה שיש שאין בין קרבן – שאין
עליו אף אחד. א' חטאת שאין בין קרבן –
שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בתחלה –
לגם בתנאים, שהיא בת קרבן. ומגן לשיש בה
עקב בתחלה ב' – ולא לשאין בה ידיעה
בתחלה, אף על פי שהיא אינה בת קרבן.
ה' חטאת – שאין לה כלל חטאתם,
אשר אין בה ידיעה בתחלה, שאינה אהיה
לל חטאת עוד לעולם. ה' גססין; חייבי
אומ שמשכן, ולא רגסין "כל חייבי חטאות".
ה' חטאת משכשך – האירא לכל חטאת
אחת לכשתודע על ידיעה בסוף. ב' קרבן הוא
ה' מופרש קרבן בפרשת "שחל לך". מביזר
אחריו ב' – ואינו נדרג כל חטאתה.
אמרין שבתורה בפרק "חזו דורקין"
ולא איתידע ליה – סלקא דעתך אמינא
תחיל ליה, להגן מן הסוריה עד שידע לה.

וּבֵיתָהּ, בְּשׁוּגָה וְלֹא אֶתִידֶע לִיהָ.
גילו

ובל שכן אבר קטלא ואבר מלקות דלא מופרכ.
 גזיקי כגון דאדמידי ליה סמוך לשקיעת החצות
 והשתא דמוקי במידי - לא הוי חטאים אלא
 (ליה) - דא לא אתי לכלל חטאות ואין לומר:
 נת - אין לחוש, כיון דהלי נמי חטאותא מן
 האמור ודיאן אפשר לאוקמה במידי? דא לא
 יכתי מיצי לאוקמה במידי אלא אתרוי ביה ואל
 ששעיר הפנימי יכפר עמם, חד בלא דא לא
 או לכפר דע דבר חולא אפשר בדגרי
 ליה, דהיאב לאדמידי ליה בר כרן דואן ויש
 סמיותא. דאיכא למיפרי כין בשוגג בין מן
 שטורי מין ברייתון:

גילוי עריות כי אי בממד בר קטלא הוא – ובהנך דליכא קטלא אלא ברת ליכא לאוקומה, דהא איכא למיפדך: בר מלקות הוא, כדפרישית. **ואימא** יולדת – פירש הקונטרס: יולדת שעבר עליה יום הכפורים תאכל בקדשים ואין צריכה להביא קרבן. ואף על גב דאם כן לא אתי לכלל חטאת – אין לחוש, כיון דבטומאת מקדש וקדשיו אתי לכלל חטאת,

כדפרשיית לעיל, ולא מקרי נמי פעמים בשנה, הואיל ואין זמנה קבעת אלא פעם אחת בשנה. אבל קשה: דהא בר קרבן הוא, ואין יכפר עד שיקרב; וכן לומר: דהואיל מקרבן יולדת לא אתי לכפרה אלא להכשיר בקדשים – אין זה בר קרבן. אפילו לרבי שמעון דאמר יולדת חטאת היא, מכל מקום עקרו אינו אלא להכשיר בקדשים. אבל קשה: דאי משני דאין פריך שלא מתצטרף להביא קרבן כלל – הוה ליה לשנוי בדמשני גבי שיעור בהשתלח בפרק בתרא דבריות (כו, א) דלית דאשרתוי קרבן – לאשרתוי בקדשים, ואניווי נמי משני דאין מייתי אלא כדי למילח עליה גזירות שחררה לכך נראה לרבינו חם: דהכא מספק יולדת פריך, וכל ספק אם נפי הפילה אם רוח הפילה, וכל החוקה עוברת, דאי החוקה כרת רבא אולינא בדמשניו ב"ה "המפלת" (נדה כט, א), או לא הריגשה שהפילה, לעוף בת קרבן היא. ואף על גב דמייטת חטאת עולה על הספק בדאמינן! ספק נדה (עב, א) לא חשיב בר קרבן, מיד דהוא אחיזבי אשמות תליון ולא חשיבי בני קרבן בפרק בתרא דבריות (בה, ב) כיון דאין באין אלא על הספק, ועוד, דהא איבא עולת הדינה שאין מביאין ספק נדה (עב, א), דהשתא עולת הדינה לא השעיר עד לאחר יום הכפורים שתיבת חטאת העוף, וכן לא הני דבסמוך, אבל בפרק בתרא דבריות (כו, א) פריך דלא תביא כלל, והשתא לא תפיר דלא משני דהא חטאת בעלמא, הים.

אמר קרא לכל חטאתם – ואם תאמר: קראו ילדתי נמי איקרי חטאתו ויש לומר: ובעי שבה על חטאת דומיא דפשיעם. ולא מצי לשנויי: אמר קרא "וכפר", ובידלתו נמי בחיבו' לשנויי: הדיינו שמכפרה ומטירה לאכול בקדשים. ו**ואימא** מצטרף – ומאי חלק וכו', ואם תאמר: הוא מייתי נמי אשכחן על ילדתי לומר: בחטאתו של חטאתו חלקי. אשכחן שבה בדרים נגעים אבל עבירות אלא כשהוא מצטרף. והכי חיסק אדעתך בהאטא דמיתא? ונראה להביני יחדיהן כן נתן: דסלקא דעתך דאחריוויי חלקי. וכלפה לאשחריוויי בקהל. ומשני דלאו לכפרה מייתי אלא לאשחריוויי בקהל. **ואימא** נזיר טמא – פריש: ולא ידע ששנא. ומאי חלק – דמיתא תורין. אף על גב דמיתא נמי נאשם. מכל מקום הקרבן שחיבו הכתוב לכב נאשם חלק לחלק.

ורבֵּי אלעזר הקפר דאמרי נזיר חוטא הוא כח
 ו— ואם תאמר: הוא אלא איקרי חוטא אלא
 לפי שציער עצמו מן היין, ודענו כי לא כלכפר
 אלא על הטומאה ויש לומר: כיון שעל יד
 הטומאה בא לו שציער עצמו מן היין פעם שניה,
 כדאמרי בניו (ד, א) שציער בחטא, קרינן ביה וכלכפר
 מטומאתו, וזאת ארבי אלעזר הקפר, אבל לרבנן
 אפילו נטמא במזיד דקריבין אינו בא על הטומא
 — ויחזיקוהו כח נזיר ויחזיקוהו כח נזיר ויחזיקוהו כח נזיר

אי נמי בהנך דלאו בני גלות – הרבה שנוין במסכת מכות (פרק שני) כגון שהרף דרך עליה, או מי שיצאה אבן מתחת ידו והוציא הלה ראשו וקבלה. מה חלק – בטומאת מקדש משאר טומאות. דמייתי עולה ויורד – ושאר שגגת עבירה בקרבן קבוע. דמייתי שיערה ולא כשבה – ובשאר כריתות או כשבה או שעירה. חלק להקל אפרינן –

האי "מה מצינו שחלק" דחלק שהוא להקל
מביני לן לאסכוחו, דומאי שדעיר הפנמי,
קרולא וקרא, שיחיד מתכפר בקרבן צבור שלא
חסר בו ממון משלו. ותנא חלקו לחמירי -
שאם לא ימצא שעירה אלא בדמיים וקריס
יביאנה בעל כרחו. ואימא יולדת - שאם עבר
עליה יום הכפורים אוכלת בקדשים בלא קרבן,
ולא לכל מומאטא - וקרבן יולדת אילו ב' א'
בפרה, אלא לטהרה משומאחה לאכול
בקדשים. ולביי ששקון דאמר בו' - במסכת
זרע דברפך "הפולת" (א. ב.) יולדת חומאט
ניחא - ששכחורת לילד נשבעת שלא חזק
לבעלה. סמקוביו חומר פורע - ואידוה לא צריך
לקר דרשה דחלק, "מה חלק דמייתי צפרים"
לא גרטיסן, שאין זה חלק, שהצפרים אינן
קריבין ולכד קרבן הם האן קטן שבעה ימים לפני
הקרבן, ודבי גרטיסן אימא מצורע. חלק דיריה
לא מיצטרך לפרושה, דהא פריש גבי קושיא
יולדת ומאי חילוק מיימית בעולה ויורה,
ולא גופא איתא במצורע, שכעה דברים -
מפרש במסכת ערכין פירוש "בערכין".
אלמא על חטאת אתי קרבן דיליה, חתם
מנעניה איכפר ליה - בצער נגעי תנכפר לו
העון. ואימא נזיר טמא - דנזיר (מבדר) ו'
הזנים שחמיר יביא שתי תורים", ולא לכל
שומאטא - וכי מייית נזיר קרבן למיחל עליה
נזירות הדרה מייית, כדכתבינן (שם) "הזיר לה"
את מי נזור ודימא הראשונים יפלו", וגזרת
הכתוב ודאי חילול מיעוד על דמית
קרבן. דרבי אלעזר הקפר - במסכת תענית (יא,
א.) חומאט הוא - שיעזר עצמו מן היין. ב' ביני
דעביד לפני ופלגים - דמפרש לעיל חומאט
רצח למעלה ושבט למטה מדם הפר דר מדם
השעיר, ואתא הוא "וצפר על הקדש" לאיתויה
היכל, שיעשה כמו כן על הפרובת מבחוץ.
ייתי' פ' ושקיע אחריני אשמע לן - "וכפר"
מדהוה גופיה, וחדר תביב "וכן יעשה" לפרושה
מה היא פפרה שחיתוכו מצוה עליה, שיהא
ככל אשר עשה לפנים. מיניה משמע - ואיתר
ליה "וצפר על הקדש" כדרשה. ובי גרטיסן:
מיניו יח' ש' בה ידעה בו' - ולא גרטיסן
"טומאה מבקדש מאי ידעה", ודבי פירושא: קטני
מה פשעים שאינן בני קרבן אף חטאים. ומאי
נזיר טומאה דממעט מנהא קרא - דהיא דבת
קרא - ואיזו - ר' שיש בה ידיעה בתחלה וידעה
בסוף. דאי ר' עזריה וידה ויהי, ולמה
לי לנימר דלא ניכפר האי שעיר עלה? סמוך
לשקיעת החמה - ערב יום הכפורים, ולא היה
שחרת להביא קרבנו.

קרבן הוא! - לא צריבא, דאתידע ליה סמוך לשקיעת החמה; ס

ההיכרות ליה סמוך לשקיעת החמה – ואם התא: אמר נמי גיף משעיר המשתלה, ברידיה נמי דרשין חטאים דומיא דפשעים! ויש לומר: דלא דרשין ביה דומיא דפשעים אלא לעין אם נודע לו מבכוד יום, שראוי להביא קרבן, אבל סמוך לשקיעת החמה לא חשיב בר קרבן, להכי אייתר בשעיר הפנימי חטאים דומיא דפשעים, דאפילו אחידע ליה סמוך לשקיעה לא תלי.

שבוטות שבוטות - פרק ראשון דף ט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן יצחק" (שטיינזלץ) רש"י

אלא פעם אחת בשנה - אף על גב דכי מתיידע ליה אחרי יום הכפורים מביא חטאת, מכל מקום כפרה זו של תלויה אינה אלא פעם אחת, אי נמי, לא מיקרי פעמים בשנה אלא כשזמנן קבוע, ולרבי ישמעאל דאמר לא רבי יודיעה בתחלה כו' - ופשיטא ליה להתלמוד דלא בעי אפילו ידעת בית רב, לפי המסקנה דמוקי (שבתות) - א) מתיניקן כרבי, דלא מסתבר ליה שישבור שום תנא יודיעת

בית רבי שמה ידיעת אלא רבי, **היצון** אמאי מכפר, וליכא למימר שיתלה על שיש בה חטאת, וליכא לתתידע ליה סמוך להכנת החמה, דחאי בר קרבן הוא, אף על גב דגבי שעיר הפנימי אי לאו קרא דחטאים דומיא דשעשים חוה אמינו תחלה, מכל מקום חוה וגלי לך קרא חם דלא מכפר אמיד דבר קרבן - סברא הוא דכולהו נמי לא מכפר, והשאת אתי שפיר הא דקאמר לקמן אמלתיה דרבי שמעון שאעריי רגלים על כרחן און מכפרים אלא אאין בה ואין בה, ולא מוקמה איש בה ויש בה ותתיידע ליה סמוך לשקיעת החמה, אבל אין נראה לומר דהא דלא קאמר הכא דמכפר איש בה ויש בה ותתיידע ליה סמוך לשקיעת החמה משום דחיצון איתקש לפנימי, ובסמוך דקאמר דלא למנא חלבאת איתקש להודי חוה מצוי למימר דאיתקש להכי אלא דכלאו הכי משני שפיר, דלקמן אמלתיה דרבי שמעון גבי שעירי רגלים לא ותיישב בכך, **על** שאין בה ויש בה ותיידע לא בתחלה ליה סמוך - ואי תאמר: ולרבי ישמעאל נפיק ונימא דפנימי מכפר אאין בה ואין בה, ושעיר החיצון איש בה ואין בה, דהא אין און בה אתי לכלל חטאת דרבי ישמעאל: ויש לומר: דמכל מקום טפי אתי לכלל חטאת יש בה ואין בה, דדבר שיש בה ידיעה מעיקר בקל יכול ליזכר מדבר שלא היתה לו ידיעה מעולם, ולפי המסקנה דרבי ישמעאל סבר לה כרבי מאיר דכל השעירים כפרתן שוח - אתי שפיר, דלא מצוי למימר נפיק מיפך דהא בראש

חדש כתיב "לה" שאין מכיר בו אלה ה, ואם תאמר: לרבי ישמעאל, למאי איצטרך "לכל חטאתם?" ויש לומר: כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה, **סבר** לה כרבי מאיר - לאו דוקא כרבי מאיר, דרבי מאיר בעי ידיעה בתחלה, דקתני לקמן דכולהו מכפרין על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף, ואילו לרבי ישמעאל האין בר קרבן הוא, **מאי** טעמא דרבי יודיה כרבי מאיר, דאין קבועי דא על כרחן ליכא לאוקמה לכפרה דרגלים ודראשי חדשים אלא באין בה ואין בה, דאיש בה ידיעה בתחלה או בסוף פנימי חיצון, כרבי מאיר: דבעי, מאי טעמא דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו? אימא בשאר עבירות: אי משום בנן אב דחתי דבי רבי ישמעאל - הא איכא למיפיר כדפריך בסמוך: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו ומשני: "לחטאת לה", חטאת שאין מכיר אלא ה, וכיון דמכפר אאין בה ואין בה - לא שייך למיפיר: מה ליום הכפורים כו', וגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו, כדאמר בסמוך, **שעיר** זה יזא כפרה עלי - פירש בערוך: שעיר זה כפרה לישראל, ועלי לקבוע זמן כפרה זו, וקבועה בראש חדש לחפסי דעתה של ידה, **הואיל** וזה בא בזמן קבוע - פירש הקונטרס: שעיר חיצון, וכן צריך לומר, דאי מפנימי גמר, בסמוך דפריך: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו - וזה הוה למיפיר: שכן נכנס נסח לפני ולפנים, ועוד, אדילף מפנימי - לילף משעיר המשתלח דמכפר אשאר עבירות, אף על גב דשעיר המשתלח אין קרבן, פנימי נמי לאו קרבן גמור הוא, דנשרף חוץ למחנה, ואית לן למילף טפי משעיר המשתלח דחיו חוץ מחוץ, אבל השתא דגמר מצינון ניחא טפי, דמנו אהדרי טפי מדיקש המשתלח, וניחא נמי דאיצטרך לעיל היקישא דמכפר מכפר מפנימי, דאין ללמוד מפנימי מבנין אב, דחיון מפנימי לאי פירי, ואם תאמר: ואם מצינון גמר, דפשוט מהכא דדבר הלמד בהדיקש חוור ומלמד בבנין אב, דחיצון גופיה לא ידעינן דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אתי משום דחוקש לפנימי, ובעיא ליכא למיפיר, "אחור מקומן" (דברים יא, ו) ויש לומר: דהאי לא חשיב בנין אב, אלא גילוי מילתא בעלמא, כדמובה בסמוך, והשתא נמי אתי שפיר דקאמר ואתיקוש שעירי רגלים ראשי חדשים, אף על גב דשל ראשי חדשים לא ידעינן אלא בבנין אב דחיצון, וחיצון מדיקשא דפנים, ובקונטרס פירש בסמוך דדבר הלמד בבנין אב חוור ומלמד בהדיקש, ולפנין שעירי רגלים מראשי חדשים, אף על גב דראשי חדשים לא ידעינן אלא בבנין אב מיום הכפורים, ואי אפשר לומר כן, דהא בעיא היא בפרק "אחור מקומן" (שם נא, א) אי דבר הלמד בבנין אב חוור ומלמד בהדיקש אי לא, ועוד, דהכא גרע מדבר הלמד בהדיקש דאנו חוור ומלמד בהדיקש כדפירש הקונטרס גופיה בסמוך, דהכא שעירי ראשי חדשים גמרינן משעיר החיצון דגמר בהדיקש

אף זה אינו מכפר כו' - ואין להקשות: וגילף מהאי בנין אב דליכפר נמי ראשי חדשים אכפרה דחיצון דהא דחיצון מצינון לפנימי שלא תהא כפרתו פעמים בשנה, ועוד, דלענין זה איכא למיפיר: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו, דהשתא ליכא למימר גילוי מילתא הוא, דקרא דראשי חדשים לא משמע אלא אאין בה ואין בה, **שעירי** רגלים מנא לן - דהא אין לפרש: מנין דלא מכפר נמי אשאר עבירות, דבעי לעיל אדראשי חדשים, דאם כן מאי פריך בסמוך: שכן תדיר, שכן מרובה כפרתו אדרבה, כי כן שול דגילף מהות, האף על גב דמצינן לא מכפר נמי אשאר עבירות, אלא יש לפרש: מנין דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרה: אימא דלא מכפר אלא בשאר עבירות וליכא כרה, כיון אלא כפרתו מפורשת, ולא דמי לדראשי חדשים, שפורשת, "דחטא שאין מכיר בו" משמע דלא חשיב בנין אב, אלא גילוי מילתא בעלמא, דשכח דאין מילתא בעלמא נמי אשאר עבירות, ולכתיב נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא, **שכן** מרובה כפרתו - פירש הקונטרס: מרובה כפרה של יום, והדיון עמו, דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דאית בהן כרה, דהא וזה גופה בעינן למילף, ואם תאמר: הדין בעי למילף מיום הכפורים: והא דבר הלמד בהדיקש אינו חוור ומלמד בבנין אב, ומה צריך פירא ד"שכן כפרה מרובה?" ויש לומר: דאיצטרך יהא פירא דלא ילף מדראשי חדשים, דאי פרכת מה לדראשי חדשים שכן תדיר - נימא: אי הכפורים יוכיה, אבל השתא דאיכא פירא - ליכא למימר תוכיה, ואם תאמר: ונלף במה הדג מרובה ויש לומר: דאיכא למיפיר שכן מרובה כפרתו דראשי חדשים, והאילו תדיר קצת מרובה כפרה,

הא

כפרתן שוח - ונפקא מינה לטומאה שאעריה בין זה לזה, אלא למאי חלבאת איתקש - הואיל דלאו לידיעה איתקוש כרתן במשנה, אינו מכפר בשאר עבירות - אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדדרשין לעיל, **מאי** טעמא דרבי יודיה - דאמר: כו' לא האחרים מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף חוץ מיום הכפורים, לחטאת לה" - בשל

ראש חדש כתיב, **הבאי כפרה** - לחפסי דעתה של לבנה, **אם** כן - דלכרבי שמעון כן לקש לחוריה הוא דאחא, ונכפר נמי **אשאר** עבירות - כל חטא שלא נודע, דהא קרא סתמא כתיב, וזה בא בזמן קבוע - שעיר יום הכפורים דחיצון, מה זה אינו מכפר כו' - דהא איתקש לפנימי, **הא** נמי כרתמא דבי רבי ישמעאל - הואיל וזה בא בו, ודילף להו אי מדראש חדש אי מריום הכפורים, מרובה כפרתו - של יום הכפורים, שהוא מכפר על כל עבירות, תאמר ברגלים, ואף על גב דכתיב בהו "לכפר" - אימא לא מכפר אמיד דעון כרה,

ראשי חדשים מכפרין, דברי רבי יודיה, אמר רב יודיה אמר שמואל: מאי טעמא דרבי יודיה? אמר קרא: "ושעיר עזים אחד לחטאת לה", חטא שאין מכיר בו אלא ה' - והא שעיר זה מכפר, - והאי מובעני ליה לכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו "לה"? אמר הקדוש ברוך הוא: שעיר זה יהא כפרה על שמעטתי את הירח! - אם כן, לימא קרא: "על ה", מאי "לה"? לכדאמרן, ואימא: כוליה להכי הוא דאחא! - אם כן, נימא קרא: "חטאת ה", מאי "זה"? שמעתי מינה תרתי, - ונכפר נמי אפילו בשאר עבירות! - תנא דבי רבי ישמעאל: הואיל וזה בא בזמן קבוע וזה בא בזמן קבוע, מה זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו, אף זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו, אשכחן שעירי ראשי חדשים, שעירי רגלים מנלן? וכי תימא: הא נמי כרתמא דבי רבי ישמעאל - איכא למיפיר: אי מדראש חדש, שכן תדיר, אי מריום הכפורים, שכן מרובה כפרתו! וכי תימא, הא

חדש כתיב "לה" שאין מכיר בו אלה ה, ואם תאמר: לרבי ישמעאל, למאי איצטרך "לכל חטאתם?" ויש לומר: כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה, **סבר** לה כרבי מאיר - לאו דוקא כרבי מאיר, דרבי מאיר בעי ידיעה בתחלה, דקתני לקמן דכולהו מכפרין על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף, ואילו לרבי ישמעאל האין בר קרבן הוא, **מאי** טעמא דרבי יודיה כרבי מאיר, דאין קבועי דא על כרחן ליכא לאוקמה לכפרה דרגלים ודראשי חדשים אלא באין בה ואין בה, דאיש בה ידיעה בתחלה או בסוף פנימי חיצון, כרבי מאיר: דבעי, מאי טעמא דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו? אימא בשאר עבירות: אי משום בנן אב דחתי דבי רבי ישמעאל - הא איכא למיפיר כדפריך בסמוך: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו ומשני: "לחטאת לה", חטאת שאין מכיר אלא ה, וכיון דמכפר אאין בה ואין בה - לא שייך למיפיר: מה ליום הכפורים כו', וגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו, כדאמר בסמוך, **שעיר** זה יזא כפרה עלי - פירש בערוך: שעיר זה כפרה לישראל, ועלי לקבוע זמן כפרה זו, וקבועה בראש חדש לחפסי דעתה של ידה, **הואיל** וזה בא בזמן קבוע - פירש הקונטרס: שעיר חיצון, וכן צריך לומר, דאי מפנימי גמר, בסמוך דפריך: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו - וזה הוה למיפיר: שכן נכנס נסח לפני ולפנים, ועוד, אדילף מפנימי - לילף משעיר המשתלח דמכפר אשאר עבירות, אף על גב דשעיר המשתלח אין קרבן, פנימי נמי לאו קרבן גמור הוא, דנשרף חוץ למחנה, ואית לן למילף טפי משעיר המשתלח דחיו חוץ מחוץ, אבל השתא דגמר מצינון ניחא טפי, דמנו אהדרי טפי מדיקש המשתלח, וניחא נמי דאיצטרך לעיל היקישא דמכפר מכפר מפנימי, דאין ללמוד מפנימי מבנין אב, דחיון מפנימי לאי פירי, ואם תאמר: ואם מצינון גמר, דפשוט מהכא דדבר הלמד בהדיקש חוור ומלמד בבנין אב, דחיצון גופיה לא ידעינן דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אתי משום דחוקש לפנימי, ובעיא ליכא למיפיר, "אחור מקומן" (דברים יא, ו) ויש לומר: דהאי לא חשיב בנין אב, אלא גילוי מילתא בעלמא, כדמובה בסמוך, והשתא נמי אתי שפיר דקאמר ואתיקוש שעירי רגלים ראשי חדשים, אף על גב דשל ראשי חדשים לא ידעינן אלא בבנין אב דחיצון, וחיצון מדיקשא דפנים, ובקונטרס פירש בסמוך דדבר הלמד בבנין אב חוור ומלמד בהדיקש, ולפנין שעירי רגלים מראשי חדשים, אף על גב דראשי חדשים לא ידעינן אלא בבנין אב מיום הכפורים, ואי אפשר לומר כן, דהא בעיא היא בפרק "אחור מקומן" (שם נא, א) אי דבר הלמד בבנין אב חוור ומלמד בהדיקש אי לא, ועוד, דהכא גרע מדבר הלמד בהדיקש דאנו חוור ומלמד בהדיקש כדפירש הקונטרס גופיה בסמוך, דהכא שעירי ראשי חדשים גמרינן משעיר החיצון דגמר בהדיקש

אף זה אינו מכפר כו' - ואין להקשות: וגילף מהאי בנין אב דליכפר נמי ראשי חדשים אכפרה דחיצון דהא דחיצון מצינון לפנימי שלא תהא כפרתו פעמים בשנה, ועוד, דלענין זה איכא למיפיר: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו, דהשתא ליכא למימר גילוי מילתא הוא, דקרא דראשי חדשים לא משמע אלא אאין בה ואין בה, **שעירי** רגלים מנא לן - דהא אין לפרש: מנין דלא מכפר נמי אשאר עבירות, דבעי לעיל אדראשי חדשים, דאם כן מאי פריך בסמוך: שכן תדיר, שכן מרובה כפרתו אדרבה, כי כן שול דגילף מהות, האף על גב דמצינן לא מכפר נמי אשאר עבירות, אלא יש לפרש: מנין דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרה: אימא דלא מכפר אלא בשאר עבירות וליכא כרה, כיון אלא כפרתו מפורשת, ולא דמי לדראשי חדשים, שפורשת, "דחטא שאין מכיר בו" משמע דלא חשיב בנין אב, אלא גילוי מילתא בעלמא, דשכח דאין מילתא בעלמא נמי אשאר עבירות, ולכתיב נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא, **שכן** מרובה כפרתו - פירש הקונטרס: מרובה כפרה של יום, והדיון עמו, דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דאית בהן כרה, דהא וזה גופה בעינן למילף, ואם תאמר: הדין בעי למילף מיום הכפורים: והא דבר הלמד בהדיקש אינו חוור ומלמד בבנין אב, ומה צריך פירא ד"שכן כפרה מרובה?" ויש לומר: דאיצטרך יהא פירא דלא ילף מדראשי חדשים, דאי פרכת מה לדראשי חדשים שכן תדיר - נימא: אי הכפורים יוכיה, אבל השתא דאיכא פירא - ליכא למימר תוכיה, ואם תאמר: ונלף במה הדג מרובה ויש לומר: דאיכא למיפיר שכן מרובה כפרתו דראשי חדשים, והאילו תדיר קצת מרובה כפרה,

הא

שבועות שבתים - פרק ראשון דף ט עמוד ב - מותוך מהזדרות "אבן ישראל - (שטיינזלץ) רש"י תוספות

הא גמרינ ראש חדשים מיום הכפורים ולא פרכין - הבא לא גרסין "שכן מרובה כפרה", דראש חדשים מיום הכפורים קולא בעינן למילף שלא יכפר נמי בשאר עבירות, ולא שייכא איה פירכא דחזמרא. אלא גרסין "ולא פרכין" ותו לא, ודיינו פירכא - שכן אינו חזיר. **בדאמרי** רב אמר שיער ונאמר כי - תימה: ועצרת דלא כתיב ביה "ושעיר" מנא

ליה: אי בבנין אב דשאר גרגלים - תפשוט מנחא דבר הלמד בהקש חזור ומלמד בבנין אבא ועוד, דאי בבנין אב אתי למילף בקמא דבדבר ראשון, חדשים נכתוב "ושעיר" ואיך נתיב גרגלי אבא ושמן יש לפרש ולא דריש הבא אלא בהדוא שער דכתיב בחר ראשי חדשים, ואיך "ושעיר" לשום דרשה, וממילא אתו שאר גרגלים, דיוון דגלי בחר דהו אחריני למד סתום מן המורשה, ואפילו בנין אב לא צריך. ולקמן דפריך מעצרת ויום הכפורים - עיקר קשייתו מיום הכפורים. ופריך דוקא לרבי אמאי, משום דאמר כל השעירים כפרתו שוה ואילו דיום הכפורים ורבינו תם פירש דהבא נמי סמך אחיקשא דרבי יונה בדמוסיא לקמן, ולא נקט אלא תחלת סוגיא דלקמן דהוי כמו "וכו", ואף על דבר היודה אתי ליה דהקשא "במזעריהם" וכו' מנאי, מכל מקום לא מסתבר ליה לרבי יהודה לומר שיהו כל השעירים כפרתו שוה כמו שאמר רבי מאיר, משום דעריפא ליה דהקשא דחיצון לפנמי, והא לא ללמוד דאין מכפר שתי כפרות וכו' שלא ואת כפרת פעמים בשנה. ולרבי מאיר עדיפא דהקשא דמועדות.

אבל חטא שסופו לזרוע כמו שיש בה ידיעה לבסוף נמי - ואם תאמר: ולפי זה אמאי הוצרך לשנוי לעיל דרבי ישמעאל סבר לה כרבי מאיר: נימא דחיצון מכפר אאין בה ואין בה שסופו לזרוע, דהא לא מכפר גרגלים וראשי חדשים. דכיון שסופו לזרוע לא קרינן בה חטא שאינו מכיר בו אלא ה'! ויש לומר: כיון דהאמת דלרבי יהודה חטא שסופו לזרוע מכפרים גרגלים וראשי חדשים, לא מסתבר ליה לחתלמוד שחילוק עליה כרבי ישמעאל דבר זה.

אי מה להלן עולין כי ונפקא מינה היבא דנשבר החיץ בן רצין ונפקא מינה לטומאה שאירעה בין זה לזה - ואם תאמר: אמאי לא משני כדמשני בסמוך, דאין חזיר - ואם תאמר: אותו עון? ויש לומר: דציץ לא מקרי אחר לגבי ראש חדשים, כיון דעולין לא כתב בראשי חדשים אלא דיליף מציצן. אבל אעון הערת דכתיב בראשי חדשים משני שפיר בסמוך דאין חזיר נושא אותו עון. ומורי הרב שמואל אהרן מפריש: מה להלן עולין, כלומר, דציץ מכפר אקרבן עד שהוא מרונה, וראש חדשים מכפר על עון הובקריש שקריתו בטומאה. והשאת אין און צריכין לנפקותא דנשבר החיץ. ומשני: עון "העדה" כתיב, פירושו: עון דלא שייך אלא בעדה, ועולין שייך אף בקרבן. אי נמי, עון העדה ולא עון הבקן. **וניכפר** ראשון חדשים אדריה ואדריצן - פירושו: קרבן שקרב בטומאה בשנה שקרב ראש חדשים. דקרבנות שקרבו בטומאה קודם ראש חודש אין סברא שיכפר.

דהאין יכפר למפרע מה שכבר קרב בטומאה: **וניכפר** הקדשים/ וטומאת בני ועולין חזרה וקדשים. ועוד, "עון הקדשים" משמע שפיר שני עונות, דקדשים" משמע דעלה הרבה. **אמר** קרא אוחא - אפרכס קמיתא לא מצי לשנוי הכי, "אותה" און העדה קאי, ודוקא בטומאת בשר אין אחר נושא עון. **רב** אשי אמר העדה כי - נראה דלא פליגי. ועל כרחי איצטריך דרשה "אותה" משום פירכא ולקמן, דרגלים אמאי לא מכפרי אדראשי חדשים. ודרשה דרב אשי נמי איצטריך לרבי שמעון, כרבי יהודה דלא משמע ליה "אותה" בדלקמן. **הבא** נמי שיער ושעיר - אחיקשא דרבי יונה סמך כדפרישית לעיל.

התם כפרה - בגופיה כתיב (במדבר כח) "לחטאת לה", פירש לך הכתוב בו כפרה על חטא שאינו ידוע, ומשמע דכל חטאים שאינם ידועים במשמע. נלוי מילתא בעלמא הוא - דגמרי מיום הכפורים, שלא יכפר אלא טומאת מקדש וקדושו, הלכך ליכא למיפרך מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו, דהא לא גמרינן מיניה כפרה, אלא מיעוטא הוא

דגמרינן מיניה. אבל כולה מילתא, כגון שעירי הרגלים דלא מפורשט כפרה דידהו, "לכפר" הוא דכתיב ביה ולא פירש על מה, ואם תאמר בא ללמוד משל יום הכפרה, שיעבר על טומאת מקדש שהוא עון כרת - פרכין: מה ליום הכפורים שכן מרובה כפרתו. שיער ושעיר - "שעיר" הוה מצי למכתב ככולהו, וכתיב "ושעיר", ור"י מוסיף על ענין ראשון להקיש, ומזהו ההקשא: איתקוש שעירי הרגלים לשל ראש חדש, והוא כבר למד בבנין אב מיום הכפורים, ודבר הלמד בבנין אב חזור ומלמד בהקיש, כל המוציא למד המדות חזור ומלמד, חוץ מהלמד בהקש שאין חזור ומלמד בהקש בקדשים. והכי אמרינן בובאים בפרק "איזהו מקומן" (מט, ב), שסופו לזרוע - כגון שראדו "ושעיר", ור"י מוסיף על ענין ראשון להקיש, ונתן לכב - בשעירי החטאת אשר דרש משה והנה שורף כתיב, ושל ראש חדש היה. ושלשה שעירים קרבו ביום שהוקם המשכן, והוא יום שמיני של מלאכים: שיער של חורש חדש, דכתיב (שמות ז) "באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד". ושעיר דנתתן שהקריב לזנובת המזבח, ובכל הנשיאים אמר (במדבר ז) "שעיר עזים אחד לחטאת", ובשעיר אשמיני כתיב (ויקרא י) "ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים אחד לחטאת". והשנים אכלו, ושל ראש חדש נשרף. כדילפינן בחזרת כהנים ובשחיטת קדשים בפרק "טבול יום" (תורת אבות א, ב), עון קין מציצן - דכתיב ביה "ונשא אחרן את עון הקדשים" (שמות כח). מה להלן מומתא בשר - שאין החיץ מרצה על טומאת הגוף, אלא על הדם או על החבל או על האדם הנשחט. ושל עולה שקרב בטומאה, ציץ על הקרבן שמכשירו לרצון, שאין הבעלים צריכין להביא קרבן אחד. אף כאן טומאת בשר - יכפר על האוכל בשר קודם טמא וזאת טהור. אי מה להלן עולין - מה החיץ אינו מכפר על שום חטא אלא מרצה על העולין, אף זה ירצה על העולין כי היכי דעביד ציץ, ונפקא מינה להדיבא דנשבר החיץ, ולא יכפר על עון האדם אוכלו עון העדה כתיב - אלמא מכפר על עון אנשים עון, מכרי מינר נמי מהדי - בגויה שוה, ניכפר אתריותיין ניכפר אדריהב קטאמרת "עון העדה" כתיב, על אדם האוכל טומאת בשר, ואמאי דעביד ציץ לרצות על העולין אם נשבר החיץ, בין זה לזה - בין ראש חדש לראש חדש. אותה - "אותה" בן כלם לשאת את עון העדה. **רב אשי** אמר - ה' - יתירא ד"העדה" ו"קדשים" דרש למועסא.

ניכפר

ואיתקוש

ואיתקוש

[לב.]

בא אחר וקדשה: מכיון שנעקרה הימנה זקת המת - תפשו בה קדושין, או מאחר שהיא צריכה גט למאמרו - לא תפשי בה קדושין?

אמר רבי בא בר ממל: הדיא אמרה: שמצוה לקדש ואחר כך לבעל. מה אם יבמה, שאין כתוב בה קדושין, את אומר 'הרי זו כמצותה' - האשה שכתוב בה קדושין לא כל שכן?!

הלכה ג: מתניתין: נתן גט ועשה מאמר - צריכה גט וחליצה. נתן גט ובעל - צריכה גט וחליצה. נתן גט וחלץ - אין לאחר חליצה כלום.

גמרא: גט - למאמרו, וחליצה - לזיקתו.

הדיא אמרה: ביאה פסולה אינה פוטרת. אתא חמי: חליצה פסולה פוטרת, וביאה פסולה אינה פוטרת?! חליצה, על-ידי שעקרה פסולה - פוטרת. ביאה, על-ידי שאין עקרה פסולה - אינה פוטרת. ולא תפטר בה לקול, ותפטר בה לחמר! ולידה מלה? שאם בא אחד וקדש את הצרה - תפשו בה קדושין! אמר רבי יודן: קימתייה: כל יבמה שאין בלה לחוץ - לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ.

הלכה ד: מתניתין: חלץ ועשה בה מאמר, נתן גט ובעל; או בעל ועשה מאמר, נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום.

[לב:]

אחד יבמה אחת ואחד שתי יבמות.

גמרא: אף-על-פי שאמרו 'אין חליצה אחר חליצה', אבל ביאה שלאחר חליצה פוסלת מן הכהנה. בלא כך אינה פסולה מן הכהנה?! אלא פסולה מלוכל בתרומה. הבא על חלוצתו פסלה מלאכל בתרומה?! אלא בשבאו אחיו עליה. ניחא, כמאן דמר: הוא אינו חייב על חלוצה, והאחין חייבין על חלוצה. ברם כמאן דמר: בין הוא בין אחין אינן חייבין על חלוצה! אלא כשבא על הצרה. ניחא כמאן דמר: הכל מודין בצרה שהוא חייב. ברם כמאן דמר: הוא אינו חייב לא על חלוצה ולא על הצרה! אלא כשבאו אחין עליה. ניחא כמאן דמר: בין הוא בין אחין אינן חייבין על החלוצה, אבל חייבין על הצרה. ברם כמאן דמר: בין הוא בין אחין אינן חייבין לא על החלוצה ולא על הצרה! אלא כרבי עקיבה, דרבי עקיבה אומר: יש ממזר בחלוצה. אמר רבי יוסה: תפתר: שהיה יבמה כהן, ובא עליה, וחללה.

'נתן גט וחלץ, אין אחר חליצה כלום' - ולא כבר תנינו: אין לאחר חליצה כלום? בגין ניתנינה דבתרא: 'אחד יבמה ואחד שתי יבמות'.

אילו המקדש חלוצתו - שמא לא תפשו בה קדושין?! תפתר: אי כרבי - שלא לדעת, או דברי הכל - במתכונן לקנותה לשום מאמר יבמתו, ואינה יבמתו.

אמר רבי בא:

[לג.]

ותני כו: 'המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת; דברי רבי. וחכמים אומרים: אין קונין אלא לדעת'. מודה רבי בקדושין, שאינן קונין אלא לדעת. ומה טעמא דרבי? ביאה קונה ומאמר קונה. מה ביאה קונה בין לדעת בין שלא לדעת - אף המאמר קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. וכמה דרבי אומר: המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת כך הוא אומר: הגט פוטר בין לדעת בין שלא לדעת? ולמה רבי אומר: המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת? שכן ביאה קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. ויפטר הגט שלא לדעת? וחליצה אינה פוטרת אלא לדעת!

הלכה ה: מתניתין: באי זה צד? עשה מאמר בזו ומאמר בזו - שני גטין וחליצה. מאמר בזו ובעל לזו - שני גטין וחליצה. מאמר בזו וגט לזו - צריכה גט וחליצה. מאמר בזו וחלץ לזו - הראשונה צריכה גט.

הלכה ו: מתניתין: גט לזו וגט לזו - צריכות הימנו חליצה. גט לזו ובעל לזו - צריכה גט וחליצה. גט לזו ומאמר לזו - צריכה גט וחליצה. גט לזו וחלץ לזו -

[לג:]

אין אחר חליצה כלום.

גמרא: על דעתיה דרבי - מהו שיהא מאמר לבן תשע? ביאת גדול גומרת ומאמרו קונה ומשיר, ביאת קטן גומרת - מאמרו קונה ומשיר, מה בין ביאתו למאמרו? ואית דבעי מימר: מה בין מאמרו של גדול למאמרו של קטן?

שמואל אמר: דברי רבי מאיר: עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. וכמה דאף אמר עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול, ודכותה נעשית חליצת בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול. ורבנן אמרי: אין חליצת בן תשע שנים ויום אחד כלום. ולמה עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול? שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת בין שלא לדעת. נעשה חליצת בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול? וחליצה בגדול אינה פוטרת אלא לדעת.

הלכה ז: מתניתין: חלץ וחלץ, חלץ ועשה מאמר, נתן גט ובעל, או בעל ובעל, או בעל ועשה מאמר, נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום. בין יבם אחד לשתי יבמות, ובין שני יבמין ליבמה אחת.

הלכה ח: מתניתין: חלץ ועשה מאמר, נתן גט ובעל; או בעל ועשה מאמר, נתן גט וחלץ - אין אחר חליצה כלום. בין בתחלה,

[לד.]

בין באמצע, בין בסוף. הבעילה, בזמן שהיא בתחלה - אין אחריה כלום. רבי נחמיה אומר: אחד בעולה ואחד חלוצה, בין בתחלה, בין באמצע, ובין בסוף - אין אחריהן כלום.

גמרא: תמן אמרין: דברי רבי נחמיה: ביאה פסולה פוטרת. על דעתין דרבנן דתמן: ביאה, בין שהיא לאחר המאמר בין שהיא לאחר הגט - פוטרת. ועל דעתין דרבנן דהכא: ביאה שהיא לאחר המאמר - פוטרת. שהיא לאחר הגט - אינה פוטרת.

ולא שמע דאמר רבי הלא בשם רבי יוחנן: רבי נחמיה ורבי שמעון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד. דתניא: 'שלש יבמות ליבם אחד, עשה מאמר בזו, ובעל לזו, ונתן גט לשלישית, רבי נחמיה אומר: הראשונה צריכה גט וחליצה, ואין אחר בעילה כלום. קל וחמר: מה אם חליצה, שהיא פוסלת מן הפהנה אחד בעולה ואחד חלוצה - אין אחריה כלום. ביאה שאינה פוסלת מן הפהנה אחד בעולה ואחד חלוצה -

[לד:]

אינו דין שלא יהא אחריה כלום? ורבנן: אסור בקרובות שלשתן, וצריכות שלשה גטין, וחליצה לאחת מהן.

הדרן עלך פרק רבן גמליאל אומר

פרק ו: הלכה א: מתניתין: הבא על יבמתו, בין בשוגג, בין במזיד, בין באנס, בין ברצון; אפלו הוא שוגג והיא מזידה, הוא מזיד והיא שוגגת, הוא אנוס והיא לא אנוסה, היא אנוסה והוא לא אנוס; אחד המערה ואחד הגומר - קנה. ולא חלק בין ביאה לביאה.

גמרא: אנו תנינן: אפלו הוא שוגג והיא מזידה, הוא מזיד והיא שוגגת. תני רבי חייה: אפלו שניהן שוגגין. אפלו שניהן מזידין.

הוון בעיי מימר: בפקח שיש בו דעת, שהוא קונה בין לדעת בין שלא לדעת; וחרש שאין בו דעת לא יקנה אלא לדעת. אשכח תני רבי חייה: אחד החרש ואחד השוטה שבעלו - קנו, ופטרו את הצרות.

"יבמה יבא עליה" (דברים כה, ה) - לדעתו; "ולקחה לו לאשה" - שלא לדעתו; "ויבמה" - אפלו על כרחו.

"יבמה יבא עליה" - לדעתה; "ולקחה לו לאשה" - שלא לדעתה. "ויבמה" - אפלו על כרחיה. "יבמה יבא עליה" - כדרכה. "ולקחה לו לאשה" - שלא כדרכה. "ויבמה" - אפלו מן הצד.

"יבמה יבא עליה" - ביאה גמורה. "ולקחה לו לאשה" - ביאה

[לה.]

שאינה גמורה. "ויבמה" - אפלו בהערה.

אי זו היא העריות? רב יהודה בשם רב שמואל: עד כדי שתהא אצבע נראית בין השפיות. רבי יוחנן אמר: עד שתכנס העטרה. רבי בא בר חיה בשם רבי יוחנן: נכנסה העטרה זו היא גמר ביאה.

מה אנו קימין? אם בשאר כל העריות - עשה בהן את המערה כגומר. אם בשפחה חרופה - עד שיפלט. ואמר רבי ירמיה, רבי בא בר ממל בשם רב (ויקרא יט, כ): "שכבת זרע" - עד שיפלט. אלא כן אנו קימין: באלמנה לכהן גדול. ואמר רבי בא בר ממל: הערה בה - חיב משום חללה, נכנסה עטרה - חיב משום ביאה, גמר את הביאה - חיב משום (ויקרא כא, טו): "ולא יחלל זרעו בעמיו".

תמן תנינן: 'כל הנשים מטמאות בבית החיצון'. אי זה בית החיצון? רבי יוחנן אמר: עד מקום שהתינוקות יושבות למים ונראות. אמר לה רבי שמעון בן לקיש: והלא כל הטמאות שהיא מטמא, אינה מטמאה, אלא עד בית השנים. תני רבי זבי: עד בית השנים ומבין השנים ולפנים. רבי יוסה בר רבי בון בשם שמואל: כל בית הבשת קרוי 'בית החיצון'.

'קנה, ולא חלק בין ביאה לביאה'. מה קנה? שמואל אמר: לא קנה אלא בדברים האמורים בפרשה: לירש נכסי המת, ולאסרה לאחיו, ולהתיר צרתה לשוק. רבי יוחנן אמר: קנה כל הדברים. אמר רבי יצחק בר אלעזר: מה פליגין? בשערה בה, אבל אם גמר את הביאה - כל עמא מודיי שקנה בכל הדברים. אמר רבי מתניא: מה פליגין? בבא עליה עודה בבית אביה, אבל אם בא עליה עודה בבית בעלה - כל עמא מודיי שקנה בכל הדברים. אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה: 'כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר'.

מהו שתאכל בתרומה? רבי בא בשם שמואל: נראין הדברים, אם היתה אוכלת בתרומה בחיי בעלה - אוכלת, ואם לאו - אינה אוכלת. רבי יוחנן אמר: אפלו לא אכלה - אוכלת. רבי יוסה אומר:

[לה:]

אפלו נראית לאכל. מתניתא מסייעא לדיו, מתניתא מסייעא לדיו. מתניתא מסייעא לשמואל (תוספתא י, א): 'בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש - אינה אוכלת בתרומה. מת ונפלה לפני היבם, אם היתה פקחת - אוכלת, חרשת - אינה אוכלת'. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: 'בת ישראל פקחת שנתארסה לכהן פקח, לא הספיק לכנסה לחפה של נשואין עד שנתחרש הוא, או עד שנתחרשה היא - אינה אוכלת בתרומה. ומת ונפלה לפני היבם: אפלו חרש - אוכלת. בזה יפה כח היבם מכח הבעל, שהיבם חרש מאכיל, והבעל חרש אינו מאכיל.

הלכה ב: מתניתין: וכן הבא על אחת מכל העריות האמורות בתורה, או פסולות: אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, ובת ישראל לממזר ולנתיין - פסל, ולא חלק בין ביאה לביאה.

גמרא: (ויקרא כא, יד): "אלמנה לא יקח" יכול אפלו אנס? תלמוד לומר (שם, טו): "ולא יחלל זרעו בעמיו". יכול אפלו הערה? תלמוד לומר: 'לא יחול', "ולא יחלל" - אפלו בהערה.

עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל? תני רבי ישמעאל: נאמר כאן: "לקיחה" ונאמר להלן: "לקיחה" בשאר כל העריות. מה לקיחה שנאמר בשאר כל העריות, עשה בהן את המערה כגומר, אף לקיחה שנאמר כאן, נעשה בה את המערה כגומר! רבי חגי בעי: אי מה "לקיחה" שנאמר בשאר כל העריות, עשה בהן את המערה כגומר והולד ממזר, אף "לקיחה" שנאמר כאן, נעשה בה את המערה כגומר והולד? והא ממזר! אמר רבי יוסה: לידא מלה אתמר חלל? לא דממזר רב מן החלל.

אתא רבי בון בר בייסנא בשם רבי בא בר ממל: נאמר כאן "לקיחה", ונאמר להלן (דברים כה, ה): "לקיחה" בשומרת יבם. מה "לקיחה" שנאמר בשומרת יבם, עשה בה את המערה כגומר והולד כשר. אף "לקיחה" שנאמרה כאן, נעשה את המערה כגומר והולד כשר.

דאמר רבי בא בר ממל: הערה בה - חייב משום חללה. נכנסה העטרה - חייב משום ביאה. גמר את הביאה - חייב משום: "ולא יחלל זרעו בעמיו".

[לו.]

הלכה ג: מתניתין: אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, מן הארוסין - לא יאכלו בתרומה. רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין. נתאלמנו או נתגרשו: מן הנשואין - פסולות, ומן הארוסין - כשרות.

גמרא: מה טעמון דרבנין? נאמר כאן (ויקרא כב, יב): 'הויה', ונאמר להלן (דברים כב, כג): 'הויה' - "כי יהיה נערה מארסה לאיש". מה הויה שנאמר להלן - ארוסין, אף כאן - ארוסין. מה טעמון דרבנין לעזר ורבי שמעון? נאמר כאן הויה ונאמר להלן (ויקרא כב, יב): "ובת כהן כי תהיה לאיש זר". מה הויה שנאמר להלן - נשואין, אף כאן - נשואין. אמר רבי יוסה: מנא לרבי לעזר ולרבי שמעון בת כהן שנתארסה לישראל שאינה אוכלת בתרומה? לא מן הדין קריא: "ובת כהן כי תהיה לאיש זר"?! הכא אנון עבדין לה ארוסין, והכא אנון עבדין לה נשואין?!

מה טעמון דרבנין?! "לאיש" - לאיש המאכיל. והלא דין הוא: מה אם בישראל, שאין ביאתו פוסלתה מן הכהנה, ארוסין פוסלתה מן התרומה. כהן גדול, שביאתו פוסלתה מן הכהנה, אינו דין שתהא ארוסין פוסלתה מן התרומה?! לא, אם אמרת בישראל שאינו מאכיל את אחרות, תאמר בכהן גדול שהוא מאכיל את אחרות?! הואיל והוא מאכיל את אחרות, לא תהא ארוסין פוסלתה מן התרומה! נשבר קל וחמר, וחזרת לך למקרא. לפום כן צריך מימר: "לאיש" - לאיש המאכיל.

מה טעמא לא אמר רבי לעזר ורבי שמעון: ארוסין פוסלין אותה מלוכל בפתרומה? מה עבד לה רבי לעזר ורבי שמעון, משום שהיא ראויה לוכל או משום שהוא ראוי להאכיל? נשמענה מן הדא: 'אם לא ידעה משעה שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה - הרי אלו יאכלו. אמר רבי לעזר: דרבי לעזר ורבי שמעון היא'.

[לו:]

אית לך מימר הדא משום שהיא ראויה לאכל? לא, משום שהוא ראוי להאכיל, והכא משום שהוא ראוי להאכיל.

אמר רבי יוסה ברבי בון: לא סוף דבר מן הנשואין. נבעלו, בין מן הארוסין בין מן הנשואין - פסולות, לא נבעלו, בין מן הארוסין בין מן הנשואין - כשרות.

הלכה ד: מתניתין: כהן גדול לא ישא את האלמנה, בין אלמנה מן הארוסין בין אלמנה מן הנשואין. לא ישא את הבוגרת. רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת. לא ישא את מפת עץ. ארס את האלמנה, ונתמנה להיות כהן גדול - יכנס. מעשה ביהושע בן גמלא שקדש את מרתא בת ביתוס, ומנהו המלך להיות כהן גדול, וכנסה. שומרת יבם לכהן הדיוט, ונתמנה להיות כהן גדול, אף-על-פי שעשה בה מאמר - לא יכנס. כהן גדול שמת אחיו - חולץ ולא מיבם.

גמרא: "אלמנה לא יקח" (ויקרא כא, יד) - בין מן הארוסין בין מן הנשואין. "גרושה... לא יקח" - בין מן הארוסין בין מן הנשואין.

לא ישא את הבוגרת. רבי לעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת - שוין שלא יקח את מפת עץ. מה בין בוגרת, מה בין מפת עץ? בוגרת - כלו בתוליה במעיה, מפת עץ - יצאו בתוליה לחוץ. ואית דמחלפין: לא ישא את מפת עץ. רבי לעזר ורבי שמעון מכשירין במפת עץ. ושוין שלא ישא את הבוגרת. מה בין בוגרת מה בין מפת עץ? בוגרת - עברו ימי הנעורים. מפת עץ - לא עברו ימי הנעורים.

'אחות מפת עץ, רבי מאיר ורבי שמעון אומר: לא יטמא לה. וחכמים אומרים: יטמא לה'. יאות רבי מאיר ורבי שמעון על דעתין דאלין תניי. מחלפתה שיטתין דרבנין! תמן אנון אמרין: נערה, לא בוגרת; בתולה, לא מפת עץ. והכא אנון אמרין הכן! אמר רבי הלל: כל מדרש בענינו. תמן (ויקרא כא, ג): "ולאחותו הבתולה" - פרט לאנוסה ולמפתה. או יכול שאני מוציא את מפת עץ? תלמוד לומר (שם): "אשר לא היתה לאיש". את שהיתה בידי איש, לא שהיתה על-ידי אחר.

"הקרובה" - לרבות את הארוסה. "אליו" - לרבות את הבוגרת. מחלפה שיטתין דרבנין. תמן אנון אמרין: "קרוב" - לא ארוסה, "אליו" - לא גרושה. והכא אנון אמרין הכן! אמר

רבי הלא: כל מדרש בענינו. אחותו לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ. ארוסתו לעולם היא בחוץ עד שתכנס לפנים.

[לז.]

'אנוסתו ומפתתו - לא יכניס, ואם כנס - אין מוציאין מידו. אנוסת חברו ומפתת חברו - לא יכנס, ואם כנס - מוציאין מידו. לא ישא את הקטנה, אבל נושא את הממאנת'. וממאנת לא קטנה היא? ממתניין לה עד שתגדיל.

'ארס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול - יכניס'. ודכותה: ארס את הקטנה ונתמנה להיות כהן גדול - יכניס. קורא אני עליה: "אשה" - לא קטנה.

הערמה עשה. שאל פריז: 'מהו ייתב לאמה בגויה?' שמעת וקבלת עליה. ותנינו: 'יצא שמה בעיר מקדשת - הרי זו מקדשת'.

אף בית שמאי מודה בה. ואף רבי שמעון מודה בה. ולא כרבי לעזר בן ערו, דרבי לעזר בן ערו אומר: המאמר קונה קנין גמור ביבמה.

כהן גדול שמת אחיו - חולץ ולא מיבם. הדיא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דמר חליצה קנין, אומר לו: עבור על דברי תורה?!

הלכה ה: מתניתין: כהן הדיוט לא ישא את אילונית, אלא אם כן יש לו אשה ובנים. רבי יהודה אומר: אף מי שיש לו אשה ובנים לא ישא את אילונית, שהיא "זונה" האמורה בתורה. וחכמים אומרים: אין "זונה" אלא גיורת ומשחררת, ושנבעלה בעילת זנות.

[לז:]

גמרא: הא ישראל שאין לו אשה ובנים מתר בה? עוד הוא אסור בה! אלא בגין דתנינו בתרה: 'אין זונה האמורה בתורה אלא גיורת ומשחררת ושנבעלה בעילת זנות'. וכלהון - לכהן, לפום כן לא תנינה.

אמר רבי יודה בן פזי: כתיב (איוב כד, יא): "בין שורתם יצהירו", ו"לא יפנה דרך כרמים" (שם, יח) - שלא היתה בעילתן לשום בנים. אמר רבי סימון: כתיב (הושע ד, י): "אכלו ולא ישבעו הזנו ולא יפרצו" - שלא היתה בעילתן לשום בנים. כתיב (בראשית ד, יט): "ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה" - שהיה מתעדין בגופה, "ושם השנית צלה" - שהיה יושב בצלה של בנים.

מתיבין לרבי יודה: הגע עצמך, שהיתה עקרה ואין סופה לילד? הגע עצמך, שהיתה זקנה? תני: רבי לעזר אומר: אף הפנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות - הרי זו בעילת זנות. אמר רבי בא בר ממל: הדיא אמרה, כהן גדול שקדש אשה בבעילה, אינו כבא על הבעולה.

הלכה זו: מתניתין: לא יבטל אדם מפריה ורביה אלא אם כן יש לו בנים. בית שמאי אומרים: שני זכרים, ובית הלל אומרים: זכר ונקבה, שנאמר (בראשית ה, ב): "זכר ונקבה בראם". נשא אשה, ושהתה עמו עשר שנים ולא ילדה - אינו רשאי לבטל. גרשה - מתרת לנשא לאחר, רשאי השני לשהות עמה עשר שנים. ואם הפילה - מונה משעה שהפילה. האיש מצוה על פריה ורביה, אבל לא האשה. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: על שניהן הוא אומר (בראשית א, כח): "ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו" וגו'.

גמרא: בית שמאי אומרים: שני זכרים, שנאמר במשה (דבריהם ימסא כג, טו): "גרשום ואליעזר". בית הלל אומרים: זכר ונקבה, מבריתו של עולם, שנאמר: "זכר ונקבה בראם". אמר רבי בון: לכן צריכה: אפלו זכר ונקבה. דלא כן היא - מתניתא מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל.

בני בנים - כבנים. בני בנות - אינן כבנים. בן בן ובת בת - עולין. בת בן ובת בת - אינן עולין. אילונית והסרים ושאינן ראויין לולד¹ - אינן עולין.

רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש: טעמא דהן תניא (בראשית טז, ג): "מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען" - צא שנים שעשה בחוצה לארץ.

[לח.]

ותני כן: 'חלתה היא, או שחלה הוא, או שהלך לו למדינת הים - אינן עולין'.

נשאת לראשון ולא ילדה - יש לה כתבה. לשני - יש לה כתבה. לשלישי - יש לה כתבה. לרביעי ולחמישי - אין לה כתבה. רבי חנינא בר עגול בשם רבי חזקיה: לשלישי עצמו - אין לה כתבה.

נשאת לרביעי ולחמישי ולא ילדה, מה דיחזרון קדמאי עליה? יכלה היא מימר: 'פדון אתעקרת הריא אתתא'. נשאת לחמישי וילדה, מהו תחזיר על רביעיא? אומרים לה: 'שתיקותיך יפה מדבוריך'.

נבעלת ורואה דם, נבעלת ורואה דם, אית תני תני: שניה - תבעל, שלישית - לא תבעל. ואית תני תני: שלישית - תבעל, רביעית - לא תבעל. הוון בעין מימר: מה דמר: 'שניה תבעל, ושלישית לא תבעל', כמן דמר: 'שלישית אין לה כתבה'. ברם כמאן דמר: 'שלישית תבעל, רביעית לא תבעל', כמאן דמר: 'שלישית יש לה כתבה'.

היתה יולדת זכרים והיו נמולים ומתים. אית תני תני: שני - ימול, שלישי - לא ימול. אית תני תני: שלישי - ימול, רביעי - לא ימול. הוון בעין מימר: מאן דמר: 'שני ימול, שלישי לא ימול', כמאן דמר: 'השלישית אין לה כתבה'. מאן דמר: 'השלישי ימול, הרביעי לא ימול',

כמאן דמר: 'השלישית יש לה כתבה'. אפלו כמאן דמר: 'השלישית יש לה כתבה', מודי הוא הכא שלא ימול, מפני סכנה.

תני: אמר רבי נתן: מעשה שהלכתי לקיסרין של קפוטקיא, והיתה שם אשה אחת, והיתה יולדת זכרים, והיו גמולים ומתים. ומלת את הראשון ומת, שני ומת, שלישי ומת. רביעי הביאתו לפני, נסתכלתי בו, ולא ראיתי בו דם ברית. אמרתי להם: 'הניחוהו, לאחר זמן'. והניחוהו, ומלוהו, ונמצא בן קימא, והיו קורין אותו 'נתן' בשמי.

היו לה בנים ומתו - מונה משעת מיתה. יכלה היא מימר: 'רוחא חנקת בניה דההיא אתתא ועקרתא'.

רבי לעזר בשם רבי יוסה בר זמרה: טעמא דהן תניא (בראשית א, כח): "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה"; "וכבשה" כתיב, מי דרכו לכבש? האיש, לא האשה.

רבי ירמיה, רבי אבהו, רבי יצחק בר מריון בשם רבי חנינה: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. רבי יעקב בר אחא ורבי יעקב בר אידי, רבי יצחק בר חקולה בשם רבי יודן נשיא: אם תובעת להנשא - הדין עמה.

רבי לעזר בשם רבי חנינה: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. אמר לה רבי בא בר זבדא: עמך הייתי, לא אתאמרת אלא: אם היתה תובעת להנשא הדין עמה.

הדא הוא דתנינן תמן: שבת שחלה תשעה באב להיות בתוכה - אסורין מלספר ומלכבס. ובחמישי מתרין מפני כבוד השבת. רבי בא בר זבדא בשם רבי חנינה: בקש רבי לעקר תשעה באב, ולא הניחו לו. אמר לו רבי לעזר: עמך הייתי, ולא אתאמרת אלא: בקש רבי לעקר תשעה באב שחל להיות בשבת, ולא הניחו לו. אמר: הואיל ונדחה, ידחה. אמרו לו: ידחה למחר. וקרא עליהם (קהלת ד, ט):

[לח:]

"טובים השנים מן האחד".

הדרן עלך פרק הבא על יבמתו

פרק ז: הלכה א: מתניתין: אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, הכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל; עבדי מלוג - לא יאכלו בתרומה, ועבדי צאן ברזל - יאכלו בתרומה. ואלו הן עבדי מלוג: אם מתו - מתו לה, ואם הותירו - הותירו לה, אף-על-פי שהוא חייב במזונותן, לא יאכלו בתרומה. ואלו הן עבדי צאן ברזל: אם מתו - מתו לו, ואם הותירו - הותירו לו, הואיל והוא חייב באחריותן, הרי אלו יאכלו בתרומה.

גמרא: מניין לכהן שנשא אשה, וקנה לו עבדים, שיאכלו בתרומה? תלמוד לומר (ויקרא כב, יא): "וכלו כי יקנה נפש קנן כספו" וגו'. מניין לאשתו שקנתה עבדים, ועבדיה שקנו עבדים,

שִׁיאָכְלוּ בִּתְרוּמָהּ? תִּלְמוּד לֹאמַר: "וְכִהֵן כִּי יִקְנֶה נַפֶּשׁ קִנְיָן כֶּסֶף", אִף קִנְיָנוּ שְׁקָנָה קִנְיָן - אוֹכֵל.
 רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, רַבִּי הֵלֵא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: "הֵם יֹאכְלוּ" - 'וְהֵם יֹאכְלוּ'. בְּעֶבֶד שְׁקָנָה
 עֲבָדִים עַל מִנַּת שְׁיִהְיֶה לָרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן, הִיא מִתְּנִיתָא. אָבֵל בְּעֶבֶד שְׁקָנָה עֲבָדִים עַל מִנַּת
 שְׁלֹא יִהְיֶה לָרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן - קִנְיָנוּ הוּא. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, רַבִּי הֵלֵא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: עֶבֶד
 שְׁקָנָה עֲבָדִים עַל מִנַּת שְׁלֹא יִהְיֶה לָרַבּוֹ רְשׁוּת בָּהֶן, וּמֵת, כָּל הַקּוּדֵם בָּהֶן - זָכָה.

וְהָכָא, לֹא קִנְיָן קִנְיָנוּ הוּא? רַבִּי הֵלֵא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: "הֵם יֹאכְלוּ" - 'וְהֵם יֹאכְלוּ': הָרֹאשׁ לֹכֵל
 - מֵאֲכִיל, וְשֹׁאֲיֵנוּ רֹאשׁ לֹכֵל - אֵינֵנוּ מֵאֲכִיל. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִשּׁוּם קָנָס. מַה נֶּפֶק מִן בִּינְיָהוֹן?

מִסְכַּת נְדָרִים פֶּרֶק רְבִיעִי

ד, א הנוֹדֵר מִפְּרוֹת הַשָּׁנָה – אָסוּר בְּכָל פְּרוֹת הַשָּׁנָה, וּמִתֵּר בְּגִדִּים וּבִטְלָאִים, וּבְחֵלֶב, וּבְגוֹזְלוֹת. אִם אָמַר: "גְּדוּלֵי שָׁנָה שְׁאֵנִי טוֹעִם" – אָסוּר בְּכָלֶן. הַנוֹדֵר מִן הַקֵּץ – אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַתְּאֵנָה בְּלֹבֵד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֲנָבִים בְּכָלֹל תְּאֵנִים. הַנוֹדֵר מִן הַתְּאֵנִים – אָסוּר בְּקִשּׁוּאִין וּבִדְלוּעִין וּבִמְלַפְפוֹנוֹת, וּמִתֵּר בְּפְרוֹת הָאֵילָן. הַנוֹדֵר מִן הַתִּירוֹשׁ – אָסוּר בְּכָל מִינֵי מְתִיקָה, וּמִתֵּר בַּיֵּין. הַנוֹדֵר מִן הַתְּבֵלִין – אָסוּר בַּחֵיִין וּמִתֵּר בַּמְבְּשָׁלִין. אִם אָמַר: "הָרִי הֵן עַל פִּי וְהָרִי הֵן עָלַי" – אָסוּר בָּהֶן, בֵּין חֵיִין בֵּין מְבָשְׁלִין.

ד, ב הַנוֹדֵר מִן הַפֶּת – אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא בַּפֶּת הַבָּא מִחֲמֹשֶׁת הַמִּינִין בְּלֹבֵד. הַנוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר אֶף בַּפּוֹל הַמְצָרִי יָבֵשׁ וּמִתֵּר בֶּלֶח וּמִתֵּר בְּאֶרֶז וּבְחֵלִיקָה וּבִטְרָגִיס וּבִטְסִנִּי. הַנוֹדֵר מִן הַכֶּסֶת אָסוּר בַּפִּנְדָּא¹, וּבַפִּסְקִיאַי, וּבַקְּסוֹרִטִיא, וּבַקְּסִטְבָּלָא, וְאִנְפִּילָא, וּבַמְפִּילָא, וּבַמְכַנְסִים וְכוּכְבַּע. וּמִתֵּר בִּשְׁק וּבִירֵיעָה וּבְחִמִּילָה.

ד, ג כִּיצַד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַכֹּל לְפִי הַנוֹדֵר. הִיָּה לְבוּשׁ צָמֵר וְהָצֵר², וְאָמַר: "קוֹנֵם צָמֵר עוֹלָה עָלַי" – אָסוּר לְלַבֵּשׁ וּמִתֵּר לְטַעוֹן. הִיָּה טַעוֹן פֶּשֶׁתָּן וְהָזִיעַ, וְאָמַר: "קוֹנֵם פֶּשֶׁתָּן עוֹלָה עָלַי" – מִתֵּר לְלַבֵּשׁ וְאָסוּר לְטַעוֹן.

ד, ד "קוֹנֵם כֶּכֶר זֶה שְׁאֵנִי טוֹעִם אִם אֵלֶךְ לְמָקוֹם פְּלוּנִי לְמַחֲרָה", אִם אָכַל – הָרִי הוּא לֹא יֵלֶךְ. אִם הֵלֶךְ – הָרִי הוּא בִּ"לֹא יִחַל דְּבָרוֹ", אֶף נְדָרִים שְׁאִמְרָנוּ מִתְרִין, מִנֵּין שְׁלֹא יִהְיֶה אָדָם נוֹדֵר בָּהֶן עַל מִנֵּת לְבַטְלָן? תִּלְמוּד לומר (בַּמִּדְבָּר ל): "לֹא יִחַל דְּבָרוֹ" –

שְׁלֹא יַעֲשֶׂה דְּבָרָיו חֲלִין. דְּבָר אַחֵר: "לֹא יִחַל דְּבָרוֹ" – אֲפִלּוּ חֲכָם אֵין מִפֶּר נְדָרוֹ לַעֲצָמוֹ.

ד, ה אָמַר לוֹ: "הַשְׁאִילֵנִי קֶרְדֶּמֶף!" אָמַר: "קֶרְדֶּם שְׁאֵנִי קוֹנֵם"³. "נְכָסִים עָלַי אִם יֵשׁ לִי קֶרְדֶּם" – בִּידוּעַ שְׁאֵין לוֹ קֶרְדֶּם. הַנוֹדֵר עַד הַקֵּץ בְּגָלִיל וְיֵרֵד לְעַמְקִים, אֶף עַל פִּי שֶׁהִגִּיעַ הַקֵּץ בְּעַמְקִים – אָסוּר עַד שִׁיִּגִּיעַ הַקֵּץ בְּגָלִיל.

ד, ו אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים – 'הַמוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ סֵתָם עַד הַפֶּסַח אָסוּר עַד שְׁחִיטַת הַפֶּסַח'. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אָמְרוּ: 'כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ אָסוּר!' זֶה הַכָּלֹל: כָּל שְׁזִמְנוּ קְבוּעַ, וְאָמַר 'עַד לִפְנֵי' – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אָסוּר עַד שִׁיִּגִּיעַ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָסוּר עַד שִׁיִּצָּא, עַד שִׁיִּפְסְקוּ גִשְׁמִים, עַד לִילֵי יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, עַד שִׁיַּעֲקְרוּ סְכוּת – אָסוּר עַד לִילֵי יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חֹג. עַד אֶדֶר הָרֵאשׁוֹן, אִם הִיתָה שָׁנָה מַעֲבֶרֶת – נוֹתֵנִין לוֹ עַד אֶדֶר שְׁנִי (בִּסְפָּר). אַחֵר: אָסוּר עַד אֶדֶר שְׁנִי.

ד, ז הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: 'קוֹנֵם שְׁאֵנִי נִהְיָה לָךְ אִם אֵין אַתָּה בָּא וְנוֹטֵל לְבִנְיָךְ כּוֹר אֶחָד חֲטִים וְשְׁתֵּי חֲבִית שֶׁל יֵין' וְאָרְעוּ אֲנִס אוֹ מִשְׁתָּה אוֹ גִּשְׁמִים – מִתֵּר. וְאִם לֹאוֹ – לְעוֹלָם אָסוּר עַד שִׁיַּפֵּר אֶת נְדָרוֹ עַל פִּי חֲכָם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶף זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר אֶת נְדָרוֹ שְׁלֹא עַל פִּי חֲכָם, יֹאמַר לוֹ: "כָּלוּם אִמְרַתְּ אֲלֵא מִפְּנֵי כְּבוֹדִי? זֶהוּ כְּבוֹדִי!" וְכֵן הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: "קוֹנֵם שְׁאֵי אַתָּה נִהְיָה לִי אִם אֵי אַתָּה נוֹתֵן לְבִנִּי כּוֹר אֶחָד שֶׁל חֲטִים וְשְׁתֵּי חֲבִית שֶׁל יֵין".

ד, ח הִיָּה מְסָרֵב בְּחֲבֵרוֹ שִׁיאֲכַל אֲצִלוֹ בַּתוֹךְ הַמִּשְׁתָּה, וְאָמַר: "קוֹנֵם לְבִיתְךָ שְׁאֵנִי נְכָסִם" – בַּתוֹךְ הַמִּשְׁתָּה אָסוּר. לֹאֲחֵר הַמִּשְׁתָּה –

¹ אֲבָנֵי חֲלוּל שְׁחוּגִרִים בּוֹ.

² הַגֵּר"א גִּרִּים וְהַצְנָה – הֵינִינוּ שֶׁהִיָּה לוֹ קֶר וּבַפְּנִים לֹא תִקְנוּ כִּי לֹא מוֹכֵן אֵיךְ לְתַקֵּן.

³ אִם קִנִּיתִי קֶרְדֶּם – יִהְיֶה קֶרְדֶּם זֶה אָסוּר עָלַי בְּקוֹנָם.

ה, ג, כיצד? אָמַר: 'קוֹנֵם שְׁאִינוֹ נִהְיָה לְכֻלָּם וְהָתָר אֶחָד מֵהֶן' - הִתְרוּ כָּלָן. 'שְׁאִי נִהְיָה לָזֶה וְלָזֶה' וְהָתָר הָאֲמָצְעִי - הֵימָנוּ וְלִמְטָה מִתָּר הֵימָנוּ וְלִמְעָלָה אֲסוּר. 'קוֹנֵם שְׁאִי נִהְיָה לְפִלוֹנִי', וְשָׁהָה כְּדִי דְבוּר וְחִזָּר וְאָמַר: 'לְפִלוֹנִי' - אֲסוּר בְּרֹאשׁוֹן וּמִתָּר בְּשֵׁנִי. כִּמָּה הוּא כְּדִי דְבוּר? כְּדִי שְׁאֵלַת שְׁלוֹם, הֵרֵב לְתַלְמִיד.

ה, ד, 'קוֹנֵם שְׁאִי נִהְיָה לְפִלוֹנִי, וְעוֹד לְפִלוֹנִי וּפְלוֹנִי', 'קוֹנֵם שְׁאִי נִהְיָה לוֹ' - הֵרִי אֵלּוּ שְׁנֵי גְדִירִים. הִתָּר הָרֹאשׁוֹן - הִתָּר הַשֵּׁנִי. לֹא הִתָּר הָרֹאשׁוֹן - לֹא הִתָּר הַשֵּׁנִי. קוֹנֵם שְׁאִי נִהְיָה לְפִלוֹנִי וְלִכְלָל מִי שֶׁנִּשְׁאָלִין לוֹ עָלָיו - נִשְׁאָלִין לוֹ עַל הָרֹאשׁוֹן, וְחוֹזְרִין וְנִשְׁאָלִין לוֹ עַל הַשֵּׁנִי.

ה, ה, נִתְּכֹן לְדוֹר בְּעוֹלָה וְגִיד בְּזִיר, בְּקָרְבָן וְגִיד בְּשָׁבוּעָה - מִתָּר. בְּעוֹלָה וְגִיד בְּקָרְבָן, בְּחֵרִם וְגִיד בְּזִיר, בְּקָרְבָן וְגִיד בְּשָׁבוּעָה - פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלָם. אִם אָמַר: 'גִּידִי וְאִינִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה מִשְׁנֵיהֶם גִּידִי' - פּוֹתֵחִין פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלָן.

ה, ו, הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר - נִשְׁאָל לְחֻכָּם שְׁבָעִיר, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצֻמוֹ. מִיִּשְׂרָאֵל - נִשְׁאָל לְחֻכָּם שְׁבִיִּשְׂרָאֵל, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצֻמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר: פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח לְאָדָם בְּכָבוֹד עֲצֻמוֹ וּבְכָבוֹד בְּנָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: זָכִיתָה בָּהּ וּבְכָלֵם שְׁעָלֶיהָ. כְּשֶׁמַּת מָה הָיוּ אוֹמְרִים לְפָנָיו בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל? "עַל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּכִינָה הַמְּלִיכִים שְׁנֵי עָם עָדִי, גַּם הַמַּעֲלָה עָדִי זָהָב עַל לְבוֹשִׁכִּי".

מִסְכַּת גְּדִירִים פָּרָק שִׁישִׁי

א. הַפֶּרֶת גְּדִירִים כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: הַפֶּרֶת גְּדִירִים מַעַת לַעַת. כִּיצַד? הָיוּ עַל אֲשֶׁתוֹ חֲמִשָּׁה גְּדִירִים, אוֹ שְׁהָיוּ לוֹ חֲמִשׁ נָשִׁים, וְגִידוֹ כָּלָן, וְאָמַר: כָּלָן מִפְּרִין, מוֹפָר לִיךְ גִּיד זֶה - לֹא הוֹפָר אֶלָּא גִיד זֶה, וְלֹא

מִתָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָיָה מְסַרְבַּ בְּחִבְרוֹ בְּתוֹךְ הָרֶגֶל שְׁיֹאכֵל אֶצְלוֹ, וְאָמַר: קוֹנֵם לְבִיתִךְ שְׁאִי נִכְנֵס, בְּתוֹךְ הָרֶגֶל - אֲסוּר. לְאַחַר הָרֶגֶל - מִתָּר. הָיָה מְסַרְבַּ בְּחִבְרוֹ שְׁיֹאכֵל אֶצְלוֹ בְּמִשְׁתָּה, וְאָמַר: קוֹנֵם בֵּיתִךְ שְׁאִי נִכְנֵס - תוֹךְ הַמִּשְׁתָּה אֲסוּר. לְאַחַר הַמִּשְׁתָּה - מִתָּר. אָמַר: "קוֹנֵם לְבִיתִךְ שְׁאִי נִכְנֵס, וְטַפַּת צוּנָן שְׁאִי טוֹעֵם לָךְ" - מִתָּר לְכָנֵס וְלִרְחוֹץ עִמּוֹ בְּצוּנָן, וְאֲסוּר לֶאֱכֹל וּלְשַׁתּוֹת.

מִסְכַּת גְּדִירִים פָּרָק חֲמִישִׁי

ה, א, הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מִן הַעֲלִיָּה, וְקֵדָם לְגִידוֹ נֹדֵעַ שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ בִּירוּשָׁה, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּמִתְּנָה, וְאָמַר: "אֵילּוֹ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר" - הֵרִי זֶה מִתָּר.

מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִדִּיר אֶת אֲשֶׁתוֹ שְׁלֹא לַעֲלוֹת לִירוּשָׁלַיִם, וּבָאת וְהִעֲבִירוּהָ עַל גִּידוֹ, וְעָלְתָה וּבָאת וְשָׁאֵלָה אֶת רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹ: "אֵילּוֹ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁמִּבְטָלַת אֶת דְּבָרִיךְ שְׁלֹא בְּפָנֶיךָ, מִדִּירָה הָיִיתִי"? אָמַר לוֹ: "לֹא"! וְהִתִּירוֹ רַבִּי יוֹסִי.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ - "אֵלּוֹ אֶחָד הָיָה מְפִיֵּס, הָיִיתִי נוֹדֵר? אִם אָמַר: 'לֹא' - הֵרִי זֶה מִתָּר. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ - "אֵילּוֹ חֵס הָיִיתִי לְבָזָה, הָיִיתִי נוֹדֵר"? אָמַר לוֹ: 'לֹא' - הֵרִי זֶה מִתָּר.

ה, ב, רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: יֵשׁ גִּיד שֶׁמִּקְצָתוֹ מִתָּר וּמִקְצָתוֹ אֲסוּר. כִּיצַד? גִּיד מִן הַכִּלְכֵּלָה שֶׁהָיָה בְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, אָמַר, אֵילּוֹ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר אֶלָּא לְשָׂאֵר כִּלְכֵּלָה - הִתָּר בְּבְנוֹת שְׁבַע וּבְשָׂאֵר הַכִּלְכֵּלָה אֲסוּר. גִּיד מִן הַבְּצָלִים וְאָמַר: אֵילּוֹ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַכּוֹפְרִי יָפָה לֵלֵב לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר אֶלָּא מִשָּׂאֵר בְּצָלִים - הִתָּר בְּכּוֹפְרִי, וּשְׂאֵר בְּצָלִים - אֲסוּר. עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָה וְלָמַד: שֶׁהַגִּיד שֶׁהִתָּר מִקְצָתוֹ - הִתָּר כָּלּוֹ.

הפר אלא לה לבד. 'מה ראית שתדורי', 'א' אפשי שתדורי', 'אין זה נדר' - לא אמר כלום. 'מופר', 'מבטל זה' - הרי זה בטל. 'קנים ליד', 'יפה עשית', 'אף אני כמותך', 'אם לא נדרת מדיןך אני' - אין יכול להפר.

ב. אימתי אמרו: 'מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? בזמן שלא שמע, או ששמע והפר, או ששמע ושתק. שמע וקנים ומת ביום של אבל שמע ושתק, שמע וקנים ומת ביום של אחריו - אין יכול להפר. שמע בעלה ולא הפר לה, ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל, זה הוא שאמרו: 'מת הבעל - נתרוקנה רשות לאב'. שמע אביה ולא הפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב, זה הוא שאמרו: 'מת האב - לא נתרוקנה רשות לבעל'.

ג. שמע בעלה והפר לה, ולא הספיק אביה לשמוע עד שמת - הרי זו אסורה, שאין הבעל מפר אלא בשתפות האב. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה לאחר - יחזר האב ויפר חלקו של בעלה. אמר רבי נתן: הרי הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר.

ד. נערה המאורסה - אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה. שמע האב והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, אפלו לעשרה - זהו שאמרו: 'אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה'. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, יחזר הבעל השני ויפר חלקו של ראשון. אמר רבי נתן: הן הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר. במה דברים אמורים? בזמן שגרשה בו ביום, והחזירה בו ביום, או גרשה בו ביום ונתארסה לאחר, אבל אם בגרה ונשאת, או ששהתה שנים עשר חדש - אין יכול להפר.

ה. שומרת יבם, בין יבם אחד בין שני יבמין. רבי אליעזר אומר: יפר. רבי יהושע

אומר: לאחד ולא לשנים. רבי יעקב אומר: לא לאחד ולא לשנים. אמר רבי אליעזר: ומה אם אשה, שאין לי בה חלק עד שלא באת לרשותו, משבאת לרשותו - אינו דין שנגמרה לו? אמר לו רבי יעקב: לא! אם אמרת באשה שאין לו בה חלק, שכשם שאין לי בה חלק, כך אין לאחרים בה חלק, תאמר באשה שאין לו בה חלק עד שלא באת לרשותו? ומשבאת לרשותו נגמרה לו, שכשם שיש לו בה חלק, כך יש לאחרים בה חלק. אמר לו רבי יהושע: עקיבה, דבריה בין שני יבמין, מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו: כשם שלא חלקת לנו בין יבם אחד לבין שני יבמין, בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר, כך בנדרים ובשבועות לא תחלק. אמר לו: ⁴אבל, אלו היית בימי רבי אליעזר בן ערך והשבת תשובה זו⁵.

ו. אמר לו רבי אליעזר: מקנה יוכיח, שמעלה את הטמאים מטמאתן ואינו מציל הטהורין מלטמא. חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר: ומה אם במקום שאין מפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מפר נדרי עצמו עד שלא ידור, מקום שמפר נדרי אשתו משנדרה אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור. אמרו לו: ומה למפר נדרי עצמו עד שלא ידור, שאם רצה להקים מקים, יפר, נדרי אשתו עד שלא תדור שאם רצה להקים אינו יכול. דבר אחר (במדבר ל): "אִישָׁה יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁה יִפְרֹנָה" - את שבא לכלל 'הקם' בא לכלל 'הפר', לא בא לכלל 'הקם' לא בא לכלל 'הפר'.

ז. 'שור זה הקדש לכשאקחנו', 'בית זה הקדש לכשאקחנו', 'תנו גט לאשתי

⁴ כלומר, אפלו היית בימי רבי אליעזר בן ערך שהיה מעיין המתנגר - היית משיב תשובה זו.

⁵ בנפח הגר"א: אומר: בן עזאי, חבל עליך בן עזאי שלא שמושת את רבי יעקבא.

הואיל ולא היתה פרנסתו אלא הימנה - הרי זה יפר, מפני שבינו לבינה.

ה. קונם שאני נהנה לבריות - אין יכול להפר. יכולה להנות בלקט בשכחה ובפאה ובמעשר עני.

ו. נדרה אשתו והפר לה, וסבור נדרה בתו נדרה בתו והפר לה, וסבור אשתו נדרה - הרי זה יקים. ואם רצה - מפר. נדרה אשתו וקים לה, וסבור בתו נדרה, נדרה בתו וקים לה, וסבור אשתו נדרה - הרי זה יפר. ואם רצה להקים - מקים.

ז. נדרה מן התאנים וענבים. הפר לתאנים - יחזור ויפר לענבים. יחזור ויפר לתאנים. לא הפר לתאנים והפר לענבים - אסורה לאכול בתאנים וענבים. הפר לענבים ולא הפר לתאנים - אסורה לאכול בענבים ותאנים. הפר לתאנים וחשכה, אסורה לאכול תאנים וענבים. הפר לענבים וחשכה, אסורה לאכול ענבים ותאנים. אמרה: קונם תאנים שאני טועמת ועוד ענבים שאני טועמת - הרי אלו שני נדרים, מפר איזה מהן שירצה ומקים איזה מהן שירצה, שנאמר (במדבר ל): "אִישָׁה יְקִימְנוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ" - אישה יקימנו לזו ואישה יפרנו לזו.

זח. חמר ב'הקם' שאין ב'הפר' וב'הפר' שאין ב'הקם', שהשתיקה מקימת ואין שתיקה מבטלת. האיש מקים בלבד ואין האשה מבטלת בלבדה. יש ב'הקם' שאין ב'הפר' ויש ב'הפר' שאין ב'הקם', מש'הקם' - אין יכול להפר ומש'הפר' - אין יכול להקם.

זט. אשת איש שאמרה: 'הריני נזירה לכשאתגרש. רבי ישמעאל אומר: לא יפר. רבי עקיבה אומר: יפר. אלמנה שאמרה: הריני נזירה לכשאנשא; רבי ישמעאל אומר: יפר. רבי עקיבה אומר: לא יפר, שרבי ישמעאל אומר (במדבר ל): "וְנָדָר אִלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ

לכשאקדשנה' - לא אמר כלום. 'שור זה מכור לך לכשאקחנו', 'בית זה מכור לך לכשאקחנו' - לא אמר כלום. 'שור שארש מאבא מכור לך', 'מה שתעלה מצודתי מכור לך' - לא אמר כלום, 'מה שארש מאבא היום', 'מה שתעלה מצודתי היום מכור לך' - דבריו קיימין.

מִסְכַּת נָדָרִים פָּרָק שְׁבִיעִי

א. כל דבר שיש בו ענוי נפש בין בינו לבינה או בינה לבין אחרים - יפר, דבר שאין בו ענוי נפש - בינו לבינה יפר, בינה לבין אחרים - לא יפר, כיצד? אמרה: קונם שאני עושה לפי אבא, לפי אביך, לפי אחי, לפי אחיד, שאני מטילה תבן ומים לבקרוך - אין יכול להפר מפני שבינה לבין אחרים, שלא אכחל ושלא אפרכס ושלא אתקשט, ושלא אשמש לך מטתי - הרי זה יפר מפני שבינו לבינה.

ב. שלא אציע לך מפה, ושלא אדיח לך רגליך, ושלא אמג לך את הכוס - אין צריך להפר, כופה אותה על כרחה, רבן גמליאל אומר: יפר, משום שנאמר (במדבר ל): "לֹא יַחֲלֶה דְּבָרוֹ".

ג. נדרה שלא תטעם אחד מכל המינין, בין מאכל רע בין מאכל יפה, אפלו לא טעמה אותו המין מימיה - יפר. אמרה: קונם פלפלין שאני טועמת, גלוסקין שאני טועמת, אפלו לא היה לה אותו המין מימיה - יפר. אמרה קונם פרות ארץ ישראל עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. אם לאו - יביא לה משאר ארצות. אמרה: קונם פרות הפרכיא זו עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. אם לאו - יביא לה מהפרכיא אחרת. אמרה: קונם פרות מדינה זו עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. ואם לאו - יביא לה ממדינה אחרת.

ד. אמרה: קונם פרות חנוני זו עלי, אם יש שם חנות אחרת - לא יפר. ואם לאו - יפר. רבי יוסי אומר: אפלו היה שם מאה חניות,

יָקוֹם עָלֶיהָ" – עַד שֶׁיֵּהָא אָסוּר נֹזֵר בְּשַׁעָה
שֶׁהִיא אֲלֻמָּנָה וְגֵרוּשָׁה. וְרַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר:
"אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁה יָקוֹם עָלֶיהָ" – עַד
שֶׁיֵּהָא אָסוּר שַׁעָה שֶׁאָסְרָה עַל נַפְשָׁה. קוֹנֵם
שְׂאֵנִי עוֹשֶׂה לְפִיךָ שְׁנֵהֲנָה, לֹאבָא וּלְאִבִּיךָ,
רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יָפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים:
לֹא יָפֵר. נִטּוּלָה הִיא מִן הַיְּהוּדִים (אס)
מִשְׁמִשְׁתָּף אֲנִי – יָפֵר חֻלְקוֹ וּמִשְׁמִשְׁתּוֹ. רַבִּי
נִתָּן אוֹמֵר: לֹא יָפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: יָפֵר.

מִסְכַּת נְזִיר פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א, א בית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּנוּיִי כְּנוּיִין
אֲסוּרִין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: כְּנוּיִי כְּנוּיִין
מִתְרִין. בית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מִשְׁיֵאִין
עַל פִּי בֵּת קוֹל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִין: מִשְׁיֵאִין
עַל פִּי בֵּת קוֹל.

אב, הָאוֹמֵר 'נְזִירוֹת'; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים. הָרִינִי
נְזִיר וְאַחַת – מוֹנֶה שְׁתִּים. וְעוֹד – מוֹנֶה
שָׁלֹשׁ. אַחַת וְעוֹד וְשׁוּב – מוֹנֶה אַרְבַּע.

סוּמְכוּס אוֹמֵר: הָרִינִי נְזִיר פּוֹנְטוּגִין – הָרִי
זֶה נְזִיר חֲמֵשׁ. טַטְרִגִין – הָרִי זֶה נְזִיר אַרְבַּע.
טְרִיגִין – הָרִי זֶה נְזִיר שָׁלֹשׁ. דִּיגוֹן – הָרִי זֶה
נְזִיר שְׁתִּים. הֵן – אַחַת. הָרִינִי נְזִיר אִם לֹא
אֲגַלֶּה מִשְׁפָּחוֹת – הָרִי זֶה נְזִיר וְאֵל יִגְלֶה
מִשְׁפָּחוֹת.

אג, 'הָרִינִי נְזִיר בְּשַׁעוֹת יוֹם כְּחֻדְשֵׁי הַשָּׁנָה'
– הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים עֶשְׂרֶה. 'בִּימֹת הַשָּׁבַת
כְּשֶׁנִּי שָׁבוּעַ כְּשִׁמִּיטַת יוֹבֵל' – הָרִי זֶה נְזִיר
שִׁבְעָה. 'הָרִינִי נְזִיר כִּימֵי חֹמָה, כְּמִנְיֵן יְמוֹת
הַחֹמָה' – הָרִי זֶה נְזִיר שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים
וְחֻמָּשׁ נְזִירוֹת כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֹמָה. 'הָרִינִי
נְזִיר כִּימֹת הֶלְבֵּנָה, כְּמִנְיֵן יְמוֹת הֶלְבֵּנָה' –
נְזִיר שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֻמָּשִׁים וְאַרְבַּע נְזִירוֹת
כְּמִנְיֵן יְמוֹת הֶלְבֵּנָה. רַבִּי אוֹמֵר: עַד
שִׁיאֹמֵר: 'נְזִירוֹת עָלִי כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֹמָה
וְכְּמִנְיֵן יְמוֹת הֶלְבֵּנָה'.

אד, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'הָרִינִי נְזִיר
מִנְיֵן הַלֵּקֻטִּי קִיץ' וְכְּמִנְיֵן שְׁבָלִי שְׁמִיטָה' –
הָרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם וּמְגֻלָּת אֶחָד לְשָׁלֹשִׁים
יוֹם, עַד שִׁיאֹמֵר: 'לֹא לְכָף נִתְכַּוְּנֵנִי'. 'הָרִינִי
נְזִיר כְּשֶׁעֵר רֹאשִׁי, כַּעֲפֵר הָאֶרֶץ, כְּחוֹל הַיָּם'
– הָרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם, וּמְגֻלָּת אֶחָד
לְשָׁלֹשִׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין זֶה מְגֻלָּת
אֶחָד לְשָׁלֹשִׁים יוֹם. 'שְׂאִין זֶה נְזִיר עוֹלָם,
הָרִינִי נְזִיר מִכָּאן וְעַד הַתְּהוֹם מִן הָאֶרֶץ וְעַד
לְרָקִיעַ' – הָרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. 'הָרִינִי נְזִיר כָּל
חַיִּי, הָרִינִי נְזִיר עוֹלָם' – הָרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם.
מֵאָה שָׁנָה, אוּ מֵאֲתֵים שָׁנָה, אֲפִלּוּ אֶלֶף
שָׁנָה – אֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם.

אה, כָּשֵׁם שְׁכַנּוּיִי נְזִירוֹת כְּנִזְרוֹת, כֶּךָ כְּנוּיִי
שְׁמִשׁוֹן כְּשִׁמִּשׁוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נְזִיר
שְׁמִשׁוֹן מִטְמֵא לְמִתִּים שְׁשִׁמִּשׁוֹן עֲצָמוֹ
טְמֵא לְמִתִּים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹמֵר
'הָרִינִי נְזִיר שְׁמִשׁוֹן' – לֹא אָמַר כְּלוּם, שְׁלֹא
נִמְצָא בְּשִׁמִּשׁוֹן שִׁיִּצָּאָה נְזִירוֹת מִפּוֹ עָלָיו.

או, נְזִירוֹת נוֹהֲגִת בְּאֶרֶץ וּבְחוּץ לְאֶרֶץ, בֵּין
שֵׁישׁ לוֹ שֶׁעֵר בֵּין שְׂאִין לוֹ שֶׁעֵר, אֵף עַל פִּי
שְׁנַאָמֵר (בַּמִּדְבָּר ו, יח): "וְלָקַח אֶת שֶׁעֵר רֹאשׁ
נְזִירוֹ", בֵּין שֵׁישׁ לוֹ כְּפִים וּבֵין שְׂאִין לוֹ
כְּפִים, אֵף עַל פִּי שְׁנַאָמֵר (בַּמִּדְבָּר ו, יט): "וְנָתַן
עַל כְּפִי הַנְּזִיר".

אז, הַמּוֹרֵט – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: צָרִיף
לְהַעֲבִיר תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרוֹ. בֵּית הֵלֵל
אוֹמְרִים: אֵין צָרִיף, וְכֵן בְּמִצְרַע, וְכֵן בְּלוּיִם.

6 יֵשׁ מִפְּרָשִׁים, הֵינּוּ כְּמִנְיֵן שְׁבִילִים שְׁעוֹשִׂים
מִיבָשִׁי תֵּאֲנִים בֵּין הַקְּצִיעוֹת, כְּדִי בְּאֲשֶׁר הֵם
הוֹלְכִים בִּינֵיהֶם – לֹא תִהְיֶינָה הַקְּצִיעוֹת נִדְרָסוֹת
בְּרַגְלֵיהֶם. וְיֵשׁ מִפְּרָשִׁים כְּהַלְקֻטִּי קִיץ – הֵינּוּ,
בְּאֲשֶׁר מִיבָשִׁים אֵת הַתֵּאֲנִים עוֹשִׂים תֵּלִים תֵּלִים
מִתֵּאֲנִים. וְאוּלֵי יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּלָקֻט הַנּוֹשֵׂר בְּשַׁעַת
קִצְיָרָה בְּעוֹנַת הַקִּיץ'.

רבי מאיר. וחכמים אומרים: 'זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר'. 'הריני נזיר כשיהא לי בן' ונולד לו בן. ספק שהוא בן קימא ספק אינו בן קימא; רבי יהודה פוטר, ששגגת נזירות מתרת. רבי שמעון מחיב, ששגגת נזירות אסורה, ויאמר: 'אם היה בן קימא, הריני נזיר חובה, ואם לאו הריני נזיר נדבה'. 'הריני נזיר על מנת שיהא בכרי זה מאה כור', והלך ומצאו שנגנב או שאבד, ספק היה בו ספק לא היה בו, רבי יהודה פוטר, ספק נזירות להקל, ורבי שמעון אומר ספק נזירות להחמיר, ויאמר: 'אם היו פדכרי הריני נזיר חובה', ואם לאו 'הריני נזיר נדבה'.

ב,ה' הריני נזיר לאחר עשרים יום' - נזיר מעכשיו מאה יום. מונה עשרים ואחר כך מונה שלשים, ומספק - מונה שמונים וחוזר ומונה שלשים - להשלים נזירותו ראשונה.

ב,ו' אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל, על שנדר נזיר שלשים יום, שאם גלח ביום שלשים - שלא יצא, על מה נחלקו? על שנדר סתם לבית שמאי, שאם גלח ביום שלשים יצא. ובית הלל אומרים: אם גלח ליום שלשים - לא יצא.

ב,ז' שתי נזירות. ראשונה נזירות סתם, ושניה נזירות שלשים, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, ואת השניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה יום שלשים, וגלח את השניה ביום שלשים - לא יצא. ראשונה נזירות שלשים, ושניה נזירות סתם, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, והשניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה ביום שלשים ואת השניה ביום שלשים - יצא.

ב,ח' מי שאמר: 'הריני נזיר' ונטמא ביום שלשים - סותר את הכל. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: לא סתר אלא שבועה. 'הריני נזיר שלשים יום', ונטמא יום

א,ח' חמר בנזיר שאין במצרע, וחמר במצרע שאין בנזיר - נזיר. אם גלח ביום מלאת סופג את ארבעים, מה שאין בן במצרע. מצורע מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו, מה שאין בן בנזיר. חמר בנזירות מבשבועות ובשבועות מבנזירות, שיש נזיר בתוך נזיר ואין שבועה בתוך שבועה, חמר בשבועות, ששגגת שבועות - אסורה. ושגגת נזירות - מתרת.

מסכת נזיר פרק שני

ב,א' בית שמאי אומרים: כנויי כנויין - אסורין. כיצד? אמר: הריני נזיר מן הגרוגרת ומן הדבלה. בית שמאי אומרים: נזיר. ובית הלל אומרים: אינו נזיר. אמר: 'הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומטמא למתים' - הרי זה נזיר, ובטל תנאו, שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה, כל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל. יודע אני שיש נזירין אבל איני יודע שהנזירין אסורין ביין, שאסור לשתות יין ולטמא למתים. רבי שמעון אומר: אין לך פתח גדול מזה.

ב,ב' 'הרי עלי לגלח חצי נזיר' - הרי זה מגלח נזיר שלם; דברי רבי מאיר. רבי שמעון פוטר, שלא התנדב כדרך המתנדבים. 'הריני נזיר, ועלי לגלח נזיר, ואם גלח לעצמו' - לא יצא. 'הרי עלי לגלח חצי נזיר ועלי לגלח נזיר, ואם גלח לעצמו' - לא יצא.

ב,ג' 'אלו קרבנות שאזיר עליהן' - לא אמר כלום, שנאמר: 'קרבנו לה' על נזרו' - ולא נזרו על קרבנו. 'הרי עלי חטאתו ואשמו של פלוני', מדעתו - יצא. 'שלא מדעתו' - לא יצא. 'הרי זה חטאתו ואשמו של פלוני', והלך הלה והביא בעצמו - הרי זה כחטאת כאשם שכפרו בעליה.

ב,ד' 'הרי עלי לגלח חצי נזיר', ושמע חברו ואמר: 'ואני', ועלי לגלח חצי נזיר - זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם; דברי

על שֶׁהיוּ שְׁתֵּי כְּתִי עֲדִים, אַחַת אוֹמֶרֶת: שְׁתֵּים, וְאַחַת אוֹמֶרֶת: חֲמֵשׁ, שֶׁהוּא נִזִּיר כְּקִטְנָה שְׁבָעָה, עַל מֶה נִחְלְקוּ? עַל שֶׁהיוּ שְׁנֵי עֲדִים מְעִידִין אוֹתוֹ. כֵּת אַחַת אוֹמֶרֶת: שְׁתֵּים. וְאַחַת אוֹמֶרֶת: חֲמֵשׁ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נִחְלָקָה עֲדוּתָן, וְאֵין נִזִּירוּת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים – יֵהָא נִזִּיר שְׁתֵּים.

ג,ב מי שֶׁאָמַר: 'הֲרִינִי נִזִּיר', וְשָׁהָה כְּדִי דְּבוּר, וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ, וְאָמַר: 'וְאֵנִי' – הוּא אֲסוּר וְחֲבֵרוֹ מֵתָר. כִּמָּה הוּא כְּדִי דְּבוּר? כְּדִי שְׁאֵלַת שְׁלוּם.

ג,ג 'הֲרִינִי נִזִּיר', וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ וְאָמַר: 'פִּי כָּפּוּי, וְשִׁעְרִי כְּשִׁעְרוֹ' – הֲרִי זֶה נִזִּיר. 'יָדִי כְּיָדוֹ, רִגְלִי כְּרִגְלוֹ' – הֲרִי זֶה נִזִּיר. 'יָדִי נִזִּירָה וְרִגְלִי נִזִּירָה' – לֹא אָמַר כָּלוּם. 'רֹאשִׁי נִזִּירָה, כְּכַדִּי נִזִּירָה' – הֲרִי זֶה נִזִּיר. זֶה הַכָּלֵל: דְּבַר שֶׁהִנְשָׁמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ – הוּא נִזִּיר. דְּבַר שֶׁאֵין הִנְשָׁמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ – אֵין זֶה נִזִּיר.

ג,ד הָאוֹמֵר לֹאשְׁתּוֹ: 'הֲרִינִי נִזִּיר! וְאַתָּה?' אִם אָמְרָה: 'הֵן'! – שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. אִם רָצָה לְהִפָּר – מִפֶּר לָהּ, מִפְּנֵי שֶׁקֹּדֶם נִדְּרוּ ל'הֶקֶם'. וְאִם לֹאוֹ – הוּא אֲסוּר וְהִיא מִתְּרָת.

הָאוֹמֵר לֹאשְׁתּוֹ: 'הֲרִינִי נִזִּיר וְאַתָּה!' אִם אָמְרָה: 'הֵן' – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוֹ – שְׁנֵיהֶן מִתְּרִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָה נִדְּרוֹ בְּנִדְרָהּ.

אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: 'הֲרִינִי נִזִּירָה', וְאִם אָמַר 'הֵן' – אֲסוּרִין. אִם רָצָה לְהִפָּר – אֵינוֹ יָכוֹל, מִפְּנֵי שֶׁקֹּדֶם 'הֶקֶם' לִנְדָר. וְאִם לֹאוֹ – הִיא אֲסוּרָה וְהוּא מֵתָר.

אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: 'הֲרִינִי נִזִּירָה, וְאַתָּה?', אִם אָמַר 'הֵן' – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוֹ – שְׁנֵיהֶן מִתְּרִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָה נִדְרָהּ בְּנִדְרוֹ.

הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: 'הֲרִינִי נִזִּיר, וְאַתָּה?', אִם אָמַר: 'הֵן' – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוֹ – הוּא אֲסוּר וְחֲבֵרוֹ מֵתָר.

שְׁלֹשִׁים – סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. 'הֲרִינִי נִזִּיר מֵאָה יוֹם' וְנִטְמָא יוֹם מֵאָה – סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא סוֹתֵר אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם. נִטְמָא בְּיוֹם מֵאָה וְאַחַד – סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא סוֹתֵר אֶלָּא שְׁבַעָה. זֶה הַכָּלֵל שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כֹּל שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם שֶׁרְאוּי לְהִבְיָא בּוֹ קֶרְבֵּן, וְיֵשׁ לוֹ לְסִפּוֹר, סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְכֹל שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים, שֶׁאֵין רְאוּי לְהִבְיָא בּוֹ קֶרְבֵּן, וְיֵשׁ לוֹ לְסִפּוֹר – לֹא סוֹתֵר אֶלָּא שְׁבַעָה יָמִים, חוּץ מִיָּמֵי טְמֵאָתוֹ בְּלִבְדָּהּ.

ב,ט מי שֶׁהָיָה טְמֵא, וְנִזִּיר – אֲסוּר לְגַלַּח וּלְשַׁתּוֹת יַיִן וּלְטַמֵּא לְמֵתִים, וְאִם גִּלַּח וְשָׁתָה – סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. מִזֶּה וְשׁוֹנָה – הִטְמֵאִין לֹא עָלוּ לוֹ, וְאֵין יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ מִן הַמִּנְיָן. כֹּל אֱלוֹ שֶׁאָמְרוּ: אֵין מִתְּחִיל לְמִנּוֹת עַד שִׁיטְהֵר, אֵין יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ. כֹּל אֱלוֹ שֶׁאָמְרוּ: מִתְּחִיל מִנּוֹה מִיד, יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

ב,י מִנָּה נִזִּירוּתוֹ וְלֹא הִבִּיא קֶרְבָּנוֹתָיו – אֲסוּר לְגַלַּח וּלְשַׁתּוֹת יַיִן וּלְטַמֵּא לְמֵתִים. הִבִּיא קֶרְבָּנוֹתָיו וְלֹא גִלַּח – אֲסוּר לְשַׁתּוֹת יַיִן וּלְטַמֵּא לְמֵתִים. אִם גִּלַּח וְשָׁתָה יַיִן וְנִטְמָא לְמֵתִים – הֲרִי זֶה סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כִּיּוֹן שֶׁנִּזְרַק עָלָיו אֶחָד מִן הַדָּמִים – הִתֵּר לְנִזִּיר לְשַׁתּוֹת יַיִן וּלְטַמֵּא לְמֵתִים.

ב,יא מִי שֶׁנִּזְרַר שְׁתֵּי נִזִּירוּת, מִנָּה רִאשׁוֹנָה וְלֹא הִבִּיא קֶרְבָּנוֹתָיו, וְאַחֵר כֶּךָ נִשְׁאָל עַל הָרִאשׁוֹנָה לְחֶכֶם, וְהִתִּיר לוֹ – יִצְתָה נִזִּירוּת שְׁנִיָּה בְּרִאשׁוֹנָה. מִנָּה שְׁתִּיחָן וְהִבִּיא קֶרְבָּנוֹת שְׁתִּיחָן כְּאַחַת – לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת. הַפְּרִישׁ שֶׁל זֶה בִּפְנֵי עֲצָמוֹ וְשֶׁל זֶה בִּפְנֵי עֲצָמוֹ, וְהִלֵּךְ וְהִקְרִיב אֶת שֶׁל זֶה בְּזוֹ וְאֶת שֶׁל זֶה בְּזוֹ – לֹא יֵצֵא.

מִסְכֵּת נִזִּיר פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל,

האומר לחברו: 'הריני נזיר, ואתה!' , אם אמר: 'הן' - שניהן אסורין. ואם לאו - שניהן מתירין, מפני שתלה נדרו בנדרו.

ג,ה האשה שנדרה בנזיר, ושמעה חברתה, ואמרה: 'ואני'. ואחר כך בא בעלה של ראשונה והפר לה - היא מתרת וחברתה אסורה. רבי שמעון אומר: אם אמרה: 'אף אני' - לא נתכונה אלא כמותה, ושתייהן מתרות. 'שבועה לביתי שאני נכנסת', ושגגה ונכנסה - מתרת לשעבר, ואסורה לעתיד לבא.

ג,ו האשה שנדרה בנזיר, ושמע בעלה ולא הפר לה. רבי מאיר ורבי אליעזר אומרים: הוא נתן אצבע בין שניה, שאם רצה להפר - יפר. ואם אמר: 'אי אפשי באשה נדרנית' - יוציא ויתן כתובה. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים: היא נתנה אצבע בין שניו, שאם רצה להפר - אינו יכול. ואם אמר: אי אפשי באשה נזירה - תצא שלא בכתובה. האשה שנדרה בנזיר, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין ומטמאה למתים - הרי זו סופגת את הארבעים. כשהיה רבי עקיבה מגיע לדבר זה היה אומר: ומה מי שנתכונן לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה ואכלו - צריך כפרה וסליחה, המתכונן לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר, על אחת כמה וכמה שצריך כפרה וסליחה!

ג,ז כמה דברים אמורים? בתגלחת טהרה אבל בתגלחת טמאה - יפר שמפר לעתיד לבא, שיכול לומר: 'אי אפשי באשה מגלחת'. רבי אומר: אף בתגלחת טהרה, עד שלא גלחה - יפר, שיכול לומר: 'אי אפשי באשה מגלחת'. מי שנדר בנזיר, והיה שותה יין ומטמא למתים ואחר כך נשאל לחכם והתר לו - אין סופג את ארבעים. רבי יהודה אומר: אם אין סופג את ארבעים - יספג מפת מרדות.

ג,ח המפריש מעות לנזירותו - לא נהנין ולא מועלין, מפני שהן ראויין להביא בכלן שלמים. מת, והיו לו מעות סתומין - יפלו לנדבה. מעות מפרשין - דמי חטאת יוליד לים המלח. לא נהנין ולא מועלין. דמי עולה - יביאו עולה ומועלין. דמי שלמים - יביאו שלמים, ונאכלין ליום אחד, ואינן טעונין לחם. אלו לעולתו, והשאר לשאר. מת, דמי שלמים - יביא בהן שלמים. והשאר - יפלו לנדבה. 'אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי' - דמי חטאת יוליכו לים המלח. והשאר - יביאו חציה לעולה וחציה לשלמים, ומועלין בכלן ואין מועלין במקצתן. אלו לעולה, והשאר לשאר נזירות, דמי עולה יביאו בהן עולה, ומועלין בהן, והשאר - יפלו לנדבה, ומועלין בכלן, ואין מועלין במקצתן. אלו לעולתי ואלו לחטאתי ואלו לשלמים ונתערבו - הרי זה לוקח בהן שלש בהמות, בין מקום אחד בין משלש מקומות, ומחלל דמי חטאת על חטאתו. דמי עולה על עולה, דמי שלמים על שלמים, ונתן לבעלים - לא יתנם לבעלים עד שיחללם על כלם.

ג,ט בית שמאי אומרים: אין אדם מדיר את בנו בנזיר. ובית הלל אומרים: מדיר את בנו בנזיר. הדירו כשהוא קטן, וגלח, או שהביא שתי שערות - בטלה הימנו נזירות אביו. אימתי אמרו 'האיש מגלח על נזירות אביו'? בזמן שגזר לאחר מיתת אביו, אבל נזר בחיי אביו, והפריש אביו מעותיו לנזירותו - הרי אלה יפלו לנדבה. רבי יהודה, רבי אליעזר, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: בין כך ובין כך אין זה מגלח על נזירות אביו. אימתי אמרו 'האיש מגלח על נזירות אביו'? בזמן שהניח אביו מעות סתומים לנזירותו ומת, אבל הניח מפרשין, או בהמה, בין כך ובין כך אין זה מגלח על נזירות אביו; דברי רבי יוסי. רבי אליעזר ורבי מאיר ורבי יהודה אומרים: בין כך ובין כך מגלח על נזירות אביו.

המשך תוספתא בעמוד אחרון של רמב"ם...

וַיִּדְבֹר י-הוָה אֶל-מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקֶרְבָּתָם לִפְנֵי-י-הוָה וַיֹּמְתוּ:
וּמַלְלִיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּתֵר דְּמִיתוֹ תִּרְיִן בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּקֶרְבִּיהוֹן אִישׁתָּא נֹכְרִיתָא קָדָם יִי וּמִיתוּ:

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וַיֹּמְרֵם – מַה תִּלְמֹד לֹמַר הִנֵּה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מוֹשְׁלוֹ מָשָׁל, לְחֹלָה שְׁנֹכְסִים אֶצְלוֹ רוֹפֵא. אָמַר לוֹ: אַל תֹּאכַל צֹנֶן וְאֵל תִּשְׁקַב בְּטַחֲבִי. בָּא אַחֵר וְאָמַר לוֹ: אַל תֹּאכַל צֹנֶן וְאֵל תִּשְׁקַב בְּטַחֲבִי, שֶׁלֹּא תִּמּוֹת כְּדֶרֶךְ שְׁמַת פְּלוֹנִי; זֶה יִרְזֹו יוֹתֵר מִן הָרִאשׁוֹן. לָכֵן נֹאמַר: "אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן".

וַיֹּאמֶר י-הוָה אֶל-מֹשֶׁה דִּבֶּר אֶל-אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל-יְבִיא בְּכָל-עֵת אֶל-הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל-פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל-הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֹן אֶרְאֶה עַל-הַכַּפֹּרֶת:
וַיֹּאמֶר יִי לְמֹשֶׁה מַלְלִיל עִם אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְלֹא יִהְיֶה עָלֶיךָ בְּכָל יָבֵא בְּכָל-עֵת אֶל-הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל-פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל-הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֹן אֶרְאֶה עַל-הַכַּפֹּרֶת:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דִּבֶּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל יְבִיא – שֶׁלֹּא יָמוּת כְּדֶרֶךְ שְׁמַתוֹ בְּנִי. וְלֹא יָמוּת – שְׂאֵם בָּא הוּא מֵת. כִּי בַעֲנֹן אֶרְאֶה – כִּי תִּמָּד אֲנִי נִרְאֶה שָׁם עִם עֲמוּד עֲנָנִי. וְלִפִּי שְׁגָלוֹי שְׁכִינָתִי שָׁם – יִזְהַר, שֶׁלֹּא יִרְגִּיל לְבֹא. זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ. וּמִדְּרָשׁוֹ: לֹא יָבֵא כִּי אִם בַּעֲנֹן הַקִּטְרֶת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים.

בַּזָּאת יָבֵא אֶהֱרֹן אֶל-הַקֹּדֶשׁ בְּכָר בּוֹ-בִּקְרָא לְחַטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה:
בָּדָא יְהִי עָלֶיךָ אֶהֱרֹן לְקוֹדֶשׁא בְּתוֹר בֵּר תוֹרִי לְחַטָּאת וְדָכַר לְעֹלָתָא:

בַּזָּאת – גִּימְטְרִיא שְׁלוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִי, רָמַז לְבֵית רִאשׁוֹן. בַּזָּאת יָבֵא אֶהֱרֹן וַיֹּמַר. וְאֵף זֶה – לֹא בְּכָל עֵת, כִּי אִם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁמִּפְּרָשׁ בְּסוּף הַפֶּרֶשָׁה: "בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ".

כְּתִנְתָּ בֶּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנָסִי־בֶד יִהְיוּ עַל-בְּשָׁרוֹ וּבִבְגָנָה בֶּד יִתְגַּדֵּל וּבִמְצַנְפָּה בֶּד יִצְנַף בְּגִדֵּי־קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֲמֵי בְּמִים אֶת-בְּשָׁרוֹ וּלְבָשָׁם:
כְּתוּנָא דְּבוּצָא דְּקוֹדֶשׁא יִלְבָּשׁ וּמִכְנָסִין דְּבוּצָא יִהְיוּ עַל בְּשָׂרִיהָ וְהַמִּינָא דְּבוּצָא יִיסַר וּמִצְנַפְתָּא דְּבוּצָא יִחִית בְּרִישִׁיהָ לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁא אֲנוּן וְיִסְחִי בְּמִיָּא יֵת בְּשָׂרִיהָ וְיִלְבָּשָׁנוּ:

כְּתִנְתָּ בֶּד וַיֹּמַר – מִגִּיד שְׂאִינוֹ מִשְׁמַשׁ לְפָנִים בְּשִׁמוֹנָה בְּגָדִים שֶׁהוּא מִשְׁמַשׁ בָּהֶם בַּחוּץ, שְׂגִישׁ בָּהֶם זָהָב, לְפִי שְׂאִין קִטְגוֹר נַעֲשֶׂה סִגְוֹר; אֵלָּא בְּאַרְבַּעַה, כִּכְהֵן הַדְּיוֹט, וְכָלֵן בּוּץ. קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ – שִׁיִּהְיוּ מִשְׁלֵי הַקֹּדֶשׁ. יִצְנַף – כְּתִנְתָּמוֹ: "יִחַת בְּרִישָׁה", יִנִּית בְּרִישָׁה, כְּמוֹ "וַתִּנַּח בְּגָדוֹ", "וַתִּחַתְּמִיהָ". וְרַחֲמֵי בְּמִים – אוֹתוֹ הַיּוֹם טָעוֹן טְבִילָה בְּכָל חֲלִיפוֹתָיו. וְחִמְשׁ פְּעָמִים הִנֵּה מַחֲלִיף, מַעֲבֹדֶת פָּנִים לַעֲבֹדֶת חוּץ וּמַחוּץ לְפָנִים, וּמִשְׁנָה מִבְּגָדִי זָהָב לְבָגִדִי לָבֵן וּמִבְּגָדִי לָבֵן לְבָגִדִי זָהָב, וּבְכָל חֲלִיפָה טָעוֹן טְבִילָה, וּשְׁנֵי קִדּוּשֵׁי יָדִים וְרַגְלִים מִן הַכִּיּוֹר.

וּמֵאֵת עֶדְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שַׁעֲרֵי עֲזִים לְחַטָּאת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה:
וּמִן כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תִּרְיִן צְפִירֵי עֲזֵי לְחַטָּאת וְדָכַר חַד לְעֹלָתָא:

וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־כָּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכָפַר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָ בֵיתוֹ:
וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן יֵת תוֹרָא דְּחַטָּאת דִּילִיָּה וּיְכַפֵּר עָלוּהִי וְעַל אֲנָשׁ בֵּיתִיהָ:

אֵת כָּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ – הָאָמֹר לְמַעַלָּה. וְלִמְדָּה פֶּאן שְׁמִשְׁלוֹ הוּא בָּא, וְלֹא מִשְׁלֵי צְבוּר. וְכָפַר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדָ בֵיתוֹ – מִתְּנִידָה עָלָיו עֲוֹנוֹתָיו וְעֲוֹנוֹת בֵּיתוֹ.

וּלְקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְהַעֲמִיד אֹתָם לִפְנֵי י-הוָה שֶׁמַּח אֶהֱל מוֹעֵד:
וְיִסַּב יֵת תִּרְיִן צְפִירִין וְיִקַּח יִתְהוֹן קָדָם יִי בְּתִרַע מִשְׁפָּן זְמָנָא:

וַיִּתֵּן אֶהֱרֹן עַל תִּרְיִן צְפִירִין עֲדָבִין עֲדָבָא חַד לְשָׂמָא דִּי וְעֲדָבָא חַד לְעֹזְאֹל:
וַיִּתֵּן אֶהֱרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גִּרְלוֹת אֶחָד לִי-הוָה וְגִרְלוֹת אֶחָד לְעֹזְאֹל:

וַיִּתֵּן אֶהֱרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גִּרְלוֹת – מַעֲמִיד אֶחָד לִימִין וְאֶחָד לְשִׁמָּל, וַיִּתֵּן שְׁתֵּי יָדָיו בְּקַלְפֵי, וַיִּשְׁלַח גִּרְלוֹת בְּיָמִין וּבְחִבְרוֹ בְּשִׁמָּל, וַיִּתֵּן עָלֵיהֶם. אֵת שְׁכָתוֹב בּוֹ לְשֵׁם הוּא לְשֵׁם, וְאֵת שְׁכָתוֹב בּוֹ לְעֹזְאֹל, מִשְׁתַּלֵּם לְעֹזְאֹל. עֹזְאֹל – הוּא הַר עֵז וְקִשָּׁה, צוּק גְּבוּהָ, שְׁנֹאמַר: "אֶרֶץ גִּזְרָה", חֲתוּכָה.

וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגִּרְלוֹל לִי-הוָה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת:
וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן יֵת צְפִירָא דְּסִלִּיק עָלוּהִי עֲדָבָא לְשָׂמָא דִּי וְעֲבָדְנִיה חַטָּאת:

וַעֲשֵׂהוּ חֲטָאת – כְּשִׁמְנִים הַגּוֹרֵל עָלָיו, קוֹרֵא לוֹ שֵׁם וְאוֹמֵר: לֵה' חֲטָאת.

וְהַשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לַעֲזֹאזֹל יַעֲמִד־תִּי
לִפְנֵי י-הוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזֹאזֹל
הַמִּדְבָּרָה:

יַעֲמִד חֵי – כְּמוֹ יוֹעֲמֵד חֵי, עַל יְדֵי אֲחֵרִים; וַתִּרְגְּמוּ: "וַתִּקַּם כַּד חֵי". מִה תִּלְמוֹד לִזְמַר חֵי לְפִי שְׁנָאֵמֶר: לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזֹאזֹל, וְאִינִי יוֹדֵעַ שְׁלוּחוֹ,
אִם לְמִיתָה אִם לְחַיִּים לְכֹד נֹאמֵר: יַעֲמִד חֵי; עֲמִידָתוֹ חֵי עַד שִׁישְׁתַּלַּח, מִכָּאן שִׁשְׁלִיחוֹתוֹ לְמִיתָה. לְכַפֵּר עָלָיו – שְׁיִתְּנֶנָּה עָלָיו, כְּדִכְתִּיב:
"וְהִתְנַדָּה עָלָיו" וְגוֹמֵר.

וְהַקְרִיב אֶהְרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לּוֹ וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ
וּבַעֲד בֵּיתוֹ וְשִׁחַט אֶת־פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ:

וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וְגוֹמֵר – וְדוּי שְׁנֵי עָלָיו וְעַל אֲחֵיו הַכֹּהֲנִים, שֶׁהֵם כֻּלָּם קְרוּיִים בֵּיתוֹ, שְׁנָאֵמֶר: "בֵּית אֶהְרֹן בָּרְכוּ אֶת ה'" וְגוֹמֵר. מִכָּאן שֶׁהַכֹּהֲנִים
מִתְּכַפְּרִים בּוֹ; וְכָל כְּפָרְתָן אֵינָה אֵלָּא עַל טִמְאָת מַקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁיו, כְּמוֹ שְׁנָאֵמֶר: "וְכֹפֶר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטִּמְאוֹת" וְגוֹמֵר.

וְלָקַח מִלֹּא־הַמִּחְתָּה גִּחְלִי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי
י-הוָה וּמָלֵא חֲפָנָיו קִטְרֶת סָמִים דָּקָה וְהִבִּיא מִבֵּית
לַפָּרֹכֶת:

מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ – הַחִיצוֹן. מִלִּפְנֵי ה' – מִצַּד שְׁלִפְנֵי הַפֶּתַח, וְהוּא צֵד מִצָּרְבִי. דָּקָה – מִה תִּלְמוֹד לִזְמַר דָּקָה וְהֵלֵא כָּל הַקִּטְרֶת דָּקָה הִיא, שְׁנָאֵמֶר:
"וְשִׁחַטָה מִמֶּנָּה הַדִּק". אֵלָּא שֶׁתִּהְיֶה דָּקָה מִן הַדָּקָה, שֶׁמֶעֱרַב יוֹם הַכַּפּוּרִים הִנֵּה מִחֲזִירָה לְמִכְתָּשֶׁת.

וְנָתַן אֶת־הַקִּטְרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי י-הוָה וְכִסָּה וְעָנַן
הַקִּטְרֶת אֶת־הַכֹּפֶרֶת אֲשֶׁר עַל־הַעֲדוֹת וְלֹא יָמוּת:

עַל הָאֵשׁ – שֶׁבְּתוֹךְ הַמִּחְתָּה. וְלֹא יָמוּת – הָאֵשׁ אִם לֹא עָשָׂהָ כְּתֻקָּנָה, חֵיב מִיתָה.

וְלָקַח מִזֶּם הַפֶּר וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכֹּפֶרֶת
וְקִדְּמָה וּלִפְנֵי הַכֹּפֶרֶת יִזָּה שְׁבַע־פַּעְמַיִם מִן־הַזֶּם
בְּאֶצְבָּעוֹ:

וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ – הִזָּאָה אַחַת בְּמִשְׁמַע. וּלִפְנֵי הַכֹּפֶרֶת יִזָּה שְׁבַע – הָרִי אַחַת לְמַעְלָה וְשְׁבַע לְמַטָּה.

וְשִׁחַט אֶת־שְׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לָעֵם וְהִבִּיא אֶת־
דָּמּוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לָזֶם הַפֶּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכֹּפֶרֶת וּלִפְנֵי הַכֹּפֶרֶת:

אֲשֶׁר לָעֵם – מִה שֶׁהָפֶר מִכֹּפֶר עַל הַכֹּהֲנִים, מִכֹּפֶר הַשְׁעִיר עַל יִשְׂרָאֵל; וְהוּא הַשְׁעִיר שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לָשֵׁם. כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָזֶם הַפֶּר – אַחַת
לְמַעְלָה וְשְׁבַע לְמַטָּה.

וְכֹפֶר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטִּמְאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם
לְכָל־חַטָּאתָם וְכֹן יַעֲשֶׂה לְאַהֵל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אֹתָם
בְּתוֹךְ טִמְאָתָם:

מִטִּמְאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – עַל הַנִּכְנָסִין לְמַקְדָּשׁ בְּטִמְאָה וְלֹא נֹדַע לָהֶם בְּסוּף, שְׁנָאֵמֶר: לְכָל חַטָּאתָם, וְחֲטָאת הִיא שׁוֹגֵג. וּמִפִּשְׁעֵיהֶם – אִף
הַנִּכְנָסִין מִזִּיד בְּטִמְאָה. וְכֹן יַעֲשֶׂה לְאַהֵל מוֹעֵד – כְּשֵׁם שֶׁהִזָּה מִשְׁנֵיהֶם בְּכֹהֲנִים, אַחַת לְמַעְלָה וְשְׁבַע לְמַטָּה, כֹּךְ מִזָּה עַל הַפָּרֹכֶת מִבְּחוּץ מִשְׁנֵיהֶם,
אַחַת לְמַעְלָה וְשְׁבַע לְמַטָּה. הַשֹּׁכֵן אֹתָם בְּתוֹךְ טִמְאָתָם – אִף עַל פִּי שֶׁהֵם טִמְאִים, שְׁכִינָה בִּינֵיהֶם.

וְכָל־אֲדָם לֹא־יִהְיֶה וּבְאַהֵל מוֹעֵד בִּבְּאוֹ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ
עַד־צֹאֲתוֹ וְכֹפֶר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ וּבַעֲד כָּל־קִהְל
יִשְׂרָאֵל:

וְיָצֵא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־י-הוָה וְכֹפֶר עָלָיו וְלָקַח
מִזֶּם הַפֶּר וּמִזֶּם הַשְׁעִיר וְנָתַן עַל־קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב:

וְיָפֹק לְמִדְבָּחָא דְקָדָם יִי וְיַכְפֵּר עָלֵיהִי וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא
וּמִדְּמָא דְצִפְיָרָא וְיִתִּין עַל קִרְנַת מִדְבָּחָא סָחוּר סָחוּר:

אל המזבח אשר לפני ה' – זה מזבח הזהב, שהוא לפני ה' בהיכל. ומה תלמוד לומר ויצא לפי שהנה הנאות על הפרכת, ועמד מן המזבח ולפנים והנה; ובמתנות המזבח הנקיקו לצאת מן המזבח ולחוץ, ונתחיל מקרן מזרחית צפונית. וכפר עליו – ומה היא כפרתו ולקח מדם הפר ומדם השעיר, מערבין זה לתוך זה.

והנה עליו מוֹהֲדִם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל: וידי עלוהי מן דמא באצבעיה שבע זמנין וידפיניה ויקדשניה מסואבת בני ישראל:

והנה עליו מן הדם – אחר שנמן מתנות באצבעו על קרנותיו, מזה שבע הנאות על גגו. וטהרו – ממה שעבר. וקדשו – לעתיד לבא.

וכלה מכפר את־הקֹדֶשׁ ואת־אֹהֶל מוֹעֵד ואת־המזבח והקריב את־השעיר הקָחִי: וישיצי מלכפרא על קודשא ועל משכן זמנא ועל מדבחה ויקריב ית צפירא חיא:

וסמך אהרן את־שתי ידיו על ראש השעיר הסל והתנדב עליו את־כל־עֹנֹת בני ישראל ואת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכַל־חַטָּאתָם ונתן אתם על־ראש השעיר ושלח ביד־איש עֹתִי המִדְבָּרָה: ויסמוך אהרן ית תרתין ידוהי על ריש צפירא חיא ויודי עלוהי ית כל עֹנֹת בני ישראל וית כל מרדיהון לכל חטאיהון ויתין יתהון על ריש צפירא וישלח ביד גבר דזמין למכה למדברא:

איש עתי – המוכן לכך מיום אתמול.

ונשא השעיר עליו את־כָּל־עֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ גִּזְרָה ושלח את־השעיר במדבר: ויטול צפירא עלוהי ית כל חוביהון לארע דלא יתבא וישלח ית צפירא במדברא:

ובא אהרן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד ופשט את־בגדיו הַבָּד ואָשֵׁר לְבָשׁ בְּבָאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: וייעול אהרן למשכן זמנא וישלח ית לבושי בוץא דלבש במיעליה לקודשא ויצנענון תמן:

ובא אהרן אל אהל מועד – אמרו רבותינו שאין זה מקומו של מקרא זה, ונתנו טעם לדבריהם במסכת יומא ואמרו: כל הפרשה כלה אמונה על הסדר, חוץ מביאה זו, שהיא אחר עשיית עולתו ועולת העם, והקטרת אמורי פר ושעיר, שנעשים בחוץ בבגדי זהב, וטובל ומקדש, ופושטין, ולובש בגדי לבן. ובא אל אהל – להוציא את הכהן ואת המחמה שהקטיר בה הקטרת לפני ולפנים. ופשט את בגדיו – אחר שהוציאם, ולובש בגדי זהב לתמיד של בין הערבים. וזהו סדר העבודות: תמיד של שחר בבגדי זהב. ועבודת פר ושעיר הפנימיים, וקטרת של מחמה, בבגדי לבן. ואילו ואיל העם ומקצת המוספין, בבגדי זהב. והוצאת כהן ומחמה בבגדי לבן. ושיני המוספין, ותמיד של בין הערבים, וקטרת ההיכל שעל מזבח הפנימי, בבגדי זהב. וסדר המקראות לפי סדר העבודות כך הוא: "ושלח את השעיר במדבר". "ורחץ את בשרו במים" וגומר "ויצא ועשה את עולתו" וגומר. "ואת חלב הסטאת" וגומר. וכל הפרשה עד "ואחרי כן יבא אל המחנה". ואחר כך ובא אהרן. והניחם שם – מלמד שטעונין גניזה, ולא ישמש באותן ארבעה בגדים ליום כפורים אחר.

ורחץ את־בְּשָׁרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם קְדוֹשׁ וּלְבָשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת־עֹלֹתוֹ וְאֶת־עֹלֹת הָעָם וְכָפַר בָּעֶדוּ וּבְעֵד הָעָם: ונסחי ית בשריה במינא באמר קדיש וילבש ית לבושוהי ויפוק ויעביד ית עלתיה וית עלת עמא וכפר עלוהי ועל עמא:

ורחץ את בשרו במים – למעלה למדנו מ"ורחץ.. את בשרו ולבשם", שפשהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן טעון טבילה, שבאותה טבילה פשט בגדי זהב, שעבד בהן עבודת תמיד של שחר, ולובש בגדי לבן לעבודת היום. וכאן למדנו, שפשהוא משנה מבגדי לבן לבגדי זהב טעון טבילה. במקום קדוש – המקדש בקדשת עזרה. והיא היתה בגג בית הפרנה, וכן ארבע טבילות הבאות חובה ליום. אבל הראשונה היתה בחיל. ולבש את בגדיו – שמונה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה. ויצא – מן ההיכל אל החצר שמזבח העולה שם. ועשה את עלתו – איל לעולה האמור למעלה: "בזאת יבא אהרן" וגומר. ואת עלת העם – ואיל אחד לעולה האמור למעלה: "ומאת עדת בני ישראל" וגומר.

שני

ואת חלב הסטאת יקטיר המזבחה: וית תרבי חטויותא יסיק למדבחה:

ואת חלב הסטאת – אימורי פר ושעיר. יקטיר המזבחה – על מזבח החיצון, דאלו בפנימי כתיב: "לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה".

והמשלח את־השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את־בְּשָׁרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחֲנֶה: ודמוביל ית צפירא לעזאזל יצבע לבושוהי ונסחי ית בשריה במינא ובתר כן ייעול למשריתא:

וְאֵת פֶּרֶק הַחֹטָאֹת וְאֵת ׀ שְׁעִיר הַחֹטָאֹת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לַכֹּפֶר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לַמִּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֲרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פְּרָשָׁם:	וְיֵת תּוֹרָא דְחֹטָא וְיֵת צְפִירָא דְחֹטָא דֹאֲתַעַל מִדְמָהוֹן לַכֹּפֶר בַּקּוּדֶשׁא יִתְפַּקּוּן לַמִּבְרָא לְמִשְׁרִיתָא וְיִוְקְדּוּן בְּנוֹרָא יֵת מִשְׁפָּהוֹן וְיֵת בִּשְׂרָהוֹן וְיֵת אוּכְלָהוֹן:
אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם – לַהִיכֹל וּלְפָנָי וּלְפָנִים.	
וְהִשְׁרָף אֹתָם יַכְבֵּס בַּגָּדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאֶת־רֵיכּוֹן יָבוֹא אֶל־הַמִּחֲנֶה:	וְדַמּוּקִיד יִתְהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחִי יֵת בִּשְׂרִיהַ בְּמִיָּא וּבִתֵּר פֶּן יִיעוֹל לְמִשְׁרִיתָא:
וְהִיָּתָה לָכֶם לַחֲקֹת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ תַּעֲנוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזָרָח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:	וְתַהִי לָכוֹן לִקְיָם עָלָם בִּירְחָא שְׁבִיעָאָה בַּעֲשָׂרָא לִירְחָא תַעֲנוּן יֵת נַפְשָׁתְכוֹן וְכָל עֲבִידָא לֹא תַעֲבִדּוּן נְצִיבִיָּא וְגִיּוֹרִיָּא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכוֹן:
כִּי־בָיִוִם הִנֵּה יַכְפֹּר עֲלֵיכֶם לַטֹּהַר אֲתֹכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְ-הוָה תִּטְהָרוּ:	אַרִי בִיוְמָא הָדִין יַכְפֹּר עֲלֵיכוֹן לְדַפְּאָה יִתְכוֹן מִכָּל חוּבִיכוֹן קָדָם יְיָ תַדְפּוּן:
שִׁבְתִּי שִׁבְתוֹן הִיא לָכֶם וְעוֹנִיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֲקֹת עוֹלָם:	שָׁבָא שְׁבִתָּא הִיא לָכוֹן וְתַעֲנוּן יֵת נַפְשָׁתְכוֹן קִיָּם עָלָם:
וְכֹפֶר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת־יָדָיו לַכֹּהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבָּשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן הַקָּדָשׁ:	וְיַכְפֹּר כְּהֵנָּא דִירְבִי יִתִּיה וְדִיקְרִיב יֵת קוּרְבָּנִיה לְשִׁמְשָׁא תַחֲתֹת אָבוּהִי וְיִלְבָּשׁ יֵת לְבוּשֵׁי בּוֹצָא לְבוּשֵׁי קוּדֶשׁא:
וְכֹפֶר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח וְגוֹמֵר – כִּפֶּרֶה זֶה שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים אֵינָה כְּשֶׁרָה אֲלֵא כִכְהֵן גָּדוֹל. לְפִי שְׁנֵאמָרָה כָּל הַכֹּרֶשֶׁה בְּאַהֲרֹן, הַצֶּרֶף לֹמֵר כִכְהֵן גָּדוֹל הָבָא אַחֲרָיו שְׂיָהָא כְּמוֹהוּ. וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת יָדָיו – אֵין לִי אֲלֵא הַמְשׁוּחַ בְּשָׁמֵן הַמִּשְׁחָה, מִרְבָּה בְּגָדִים מִזֶּן תִּלְמוּד לֹמֵר: וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת יָדָיו וְגוֹמֵר. וְהֵם כָּל הַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁעָמְדוּ מִיָּאֲשִׁיָּהוּ וְאַיְלָה, שְׁבִינְיָיו נִגְנְנָה צְלוּחִית שֶׁל שָׁמֵן הַמִּשְׁחָה. לַכֹּהֵן תַּחַת אָבִיו – לְלַמֵּד שָׂאָם בְּנוֹ מִמְלֹא אֶת מְקוֹמוֹ, הוּא קוֹדֵם לְכָל אֲדָם.	
וְכֹפֶר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יַכְפֹּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהֵל יַכְפֹּר:	וְיַכְפֹּר עַל מִקְדָּשׁ קוּדֶשׁא וְעַל מִשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל מִדְבָּחָא יַכְפֹּר וְעַל כְּהֵנִיָּא וְעַל כָּל עַמָּא דְקָהֵלָא יַכְפֹּר:
וְהִיָּתָה־זֹאת לָכֶם לַחֲקֹת עוֹלָם לַכֹּפֶר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטָּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וְיַעֲשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְ-הוָה אֶת־מֹשֶׁה:	וְתַהִי דָא לָכוֹן לִקְיָם עָלָם לַכֹּפֶרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוּבִיהוֹן חֲדָא בְּשָׁתָא וְעַבְד כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יֵת מִשָּׁה:
וַיַּעֲשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וְגוֹמֵר – כְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם הַכַּפּוּרִים, עָשָׂה כַּסֹּדֶר הַזֶּה. וְלַהֲגִיד שְׁבָחוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹבֶשֶׁן לַגְּדָלְתּוֹ, אֲלֵא כַּמְקִיִּים גִּזְרֵת הַמִּלָּךְ.	
וַיְדַבֵּר יְ-הוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:	וּמְלִיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְ-הוָה לֵאמֹר:	מְלִיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לַהוֹן דִּין פִּתְגָמָא דְפַקִּיד יְיָ לְמִימַר:
אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ־כֶשֶׂב אוֹ־עֶז בַּמִּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחֲנֶה:	גָּבֵר גָּבֵר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל דִּיכּוֹס תּוֹר אוֹ אִמֵּר אוֹ עֶז בְּמִשְׁרִיתָא אוֹ דִּיכּוֹס מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא:
אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ כֶשֶׂב – בְּמִקְדָּשׁוֹ הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שְׁנֵאמָר: לַהֲקָרִיב קֶרְבָּן. בַּמִּחֲנֶה – חוּץ לַעֲזָרָה.	
וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הָבִיאוּ לַהֲקָרִיב קֶרְבָּן לִי־הִזֵּה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְ-הוָה דָּם יַחֲשֹׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שִׁפּוֹף וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:	וְלַתְּרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא לֹא אִיתְּנִיה לְקֶרֶבָא קוּרְבָּנָא קָדָם יְיָ קָדָם מִשְׁכָּנָא דִּי דִמָּא יִתְחַשִּׁיב לְגוּבְרָא הַהוּא דִמָּא אֲשִׁד וְיִשְׁתִּיַצִי אֲנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמִּיהַ:
דָּם יַחֲשֹׁב – כְּשׁוֹפֵף דָּם הָאֲדָם, שֶׁמִּתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ. דָּם שִׁפּוֹף – לְרַבּוֹת אֶת הַזֹּרֵק דָּמִים בַּחוּץ.	

לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל־פְּנֵי הַשָּׁדָה וְהֵבִיאוּם לִי־הִנֵּה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַפֶּהֶן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לִי־הִנֵּה אוֹתָם:	בְּדִיל דְּיִיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת דְּבַחִיהוֹן דְּאֲנוּן דְּבַחִין עַל אִפִּי מַקְלָא וְיִיתוּנוּן לְקֹדֶם יְיָ לְתַרַע מִשְׁפֹּן זִמְנָא לִוְת פֶּהֶנָּא וְיִכְסִיוּ נִכְסֵת קוּדְשִׁין קֹדֶם יְיָ יִתְהוּן:
אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים – אֲשֶׁר הֵם רִגִּלִּים לְזָבַח.	
וְזָרַק הַפֶּהֶן אֶת־הַדָּם עַל־מִזְבֵּחַ י־הִנֵּה פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַקָּטִיר הַחֵלֶב לְרִיחַ גִּיחָת לִי־הִנֵּה:	וְיִזְרוּק פֶּהֶנָּא יֵת דְּמָא עַל מִדְּבַחָא דִּי בְתַרַע מִשְׁפֹּן זִמְנָא וְיִסִּיק מִרְבָּא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְנָא קֹדֶם יְיָ:
וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשַׁעִירִם אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם תִּקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה־נִּצָּאת לָהֶם לְדוֹרָתָם:	וְלֹא יִדְבַחוּ עוֹד יֵת דְּבַחִיהוֹן לְשִׁידִין דְּאֲנוּן טָעוּן בְּתַרִּיהוֹן קִיָּם עַלְמָא תְּהִי דָּא לְהוֹן לְדַרְיֵיהוֹן:
לְשַׁעִירִם – לְשֹׁדִים, כְּמוֹ: "וּשְׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם".	
שְׁלִישִׁי	
וְאֵלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יִגְוֹר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עָלָה אוֹ־זִבְחַת:	וְלִהוֹן תִּימַר גְּבֵר גְּבֵר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרֵיָּא דִּיתְגַּיִירוֹן בִּינִיָּהוֹן דִּי־סִיק עָלְתָּא אוֹ נִכְסֵת קוּדְשִׁיָּא:
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עָלָה – לַחֵיב עַל הַמִּקְטִיר אֵיבָרִים בַּחוּץ כְּשֹׁחֵט בַּחוּץ, שָׂאֵם שֹׁחֵט אֶחָד וְהַעֲלָה חִבְרוֹ, שְׁנִיָּהֶם חִיבִין.	
וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיאוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִי־הִנֵּה וּנְכַרְתַּת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ:	וְלְתַרַע מִשְׁפֹּן זִמְנָא לֹא יִיתִינִיָּה לְמַעַבְדַּת יִתִּיָּה קֹדֶם יְיָ וְיִשְׁתִּיצִי אֲנָשָׂא הַהוּא מֵעַמּוּיָּה:
וּנְכַרְתַּת – יִרְעוּ נִכְרַת וְיִמְיוּ נִכְרַתִּין.	
וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֵאָכֵל כָּל־דָּם וְנִתְּתִי פָנָי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ:	וְגֵבֵר גְּבֵר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרֵיָּא דִּיתְגַּיִירוֹן בִּינִיָּהוֹן דִּי־יִכּוֹל כָּל דָּם וְאַתִּין רוּגְזִי בְּאַנְשָׂא דִּי־יִכּוֹל יֵת דְּמָא וְאַשִׁיצִי יִתִּיָּה מִגּוֹ עַמּוּיָּה:
כָּל דָּם – לִפִּי שְׁנַאֲמַר: "בַּנֶּפֶשׁ יִכְפֹּר", יָכוֹל לֹא יֵהָא חֵיב אֱלָא עַל דָּם הַמִּקְדָּשִׁים תִּלְמוּד לִזְמַר: כָּל דָּם. וְנִתְּתִי פָנָי – פָּנָאֵי שְׁלִי, פּוֹנֶה אֲנִי מִכָּל עֲסָקִי וְעוֹסֵק בּוֹ.	
כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי נִתְּתִיו לָכֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֹּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יִכְפֹּר:	אֲרִי נֶפֶשׁ בַּשָּׂרָא בְּדָמָא הִיא וְאַנָּא יִהְבִּתִּיָּה לְכוּן עַל מִדְּבַחָא לְכַפְּרָא עַל נַפְשַׁתְכוּן אֲרִי דְּמָא הוּא עַל נַפְשָׂא מְכַפֵּר:
כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר – שֶׁל כָּל בְּרִיָּה בְּדָם הִיא תְלוּיָהּ, וְלִפִּיקָהּ נִתְּתִיו עַל עַל־כֵּן אִמְרַתִּי לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם:	עַל כֵּן אִמְרִית לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲנָשׁ מִנְכוּן לֹא יִיכּוֹל דָּם וְגִיּוֹרֵיָּא דִּיתְגַּיִירוֹן בִּינִיכּוּן לֹא יִיכּלוּן דָּם:
כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם – לְהַזְהִיר גְּדוֹלִים עַל הַקִּטְנִים.	
וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֵצִיד צִיד חַיָּה אוֹ־עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשִׁפּוֹ אֶת־דָּמּוֹ וְכִסְּהוּ בַּעֲפָר:	וְגֵבֵר גְּבֵר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרֵיָּא דִּיתְגַּיִירוֹן בִּינִיָּהוֹן דִּי־צִיד צִידָא חַיָּתָא אוֹ עוֹפָא דְּמִתְאַכִּיל וְיִישׁוּד יֵת דְּמִיָּה וְיִכְסִינִיָּה בַּעֲפָרָא:
אֲשֶׁר יֵצִיד – אִין לִי אֱלָא צִיד; אֲנִינוּן וְתַרְגּוּלוּן מִנֵּין תִּלְמוּד לִזְמַר צִיד מִכָּל מְקוֹם. אִם כֵּן לְמָהּ נֹאמַר אֲשֶׁר יֵצִיד שְׁלֹא יֹאכַל בָּשָׂר אֱלָא בַּהֲזַמְנָהּ הַזֹּאת. אֲשֶׁר יֵאָכֵל – פֶּרֶט לְטִמְאִים.	
כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמּוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא וְאִמַּר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל־בָּשָׂר לֹא תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמּוֹ הוּא כָּל־אֹכְלִיו יִכְרַת:	אֲרִי נֶפֶשׁ כָּל בַּשָּׂרָא דְּמִיָּה בְּנַפְשִׁיָּה הוּא וְאַמְרִית לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל בַּשָּׂרָא לֹא תִיכְלוּן אֲרִי נֶפֶשׁ כָּל בַּשָּׂרָא דְּמִיָּה הִיא כָּל דִּי־יִכְלִינִיָּה יִשְׁתִּיצִי:

דְּמוּ בְנִפְשׁוֹ – דְּמוּ הוּא לֹו בַּמָּקוֹם הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהַנֶּפֶשׁ תְּלוּיָהּ בּוֹ. **כִּי נֶפֶשׁ כָּל בָּשָׂר דְּמוּ הוּא** – הַנֶּפֶשׁ הִיא הַדָּם. דָּם וּבָשָׂר לִישׁוֹן זָכָר; נֶפֶשׁ לִישׁוֹן נְקֵבָה.

וְכָל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נֹבֵלָה וּטְרֵפָה בְּאַזְרָחָהּ וּבְגֵרָהּ וּכְכֶסֶם בְּגִלְדֹו וְרִחֵץ בַּמֵּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהָר: וְיָדָבִיר:	וְכָל אָנָשׁ דִּי־יִכּוֹל נִבְיָלָא וְתִבְיָרָא בִּיְצִיבִיכָא וּבְגִיּוּרִיכָא וַיִּצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וַיִּסְחִי בְּמֵיכָא וַיְהִי מְסָאב עַד רַמְשָׂא וַיִּדְבִּיר:
---	--

אֲשֶׁר תֹּאכַל נֹבֵלָה וּטְרֵפָה – בְּנֹבֵלָת עוֹף טְהוֹר דְּבֵר הַכְּתוּב, שְׂאִין לָהּ טֶמְאָה אֵלָא בְּשַׁעָה שֶׁנֹּבֵלַעַת בְּבֵית הַבְּלִיעָה. וְלִמְדָהּ כָּאֵן שְׂמִטְמָאָה בְּאִכְלִיתָהּ, וְאִינָהּ מְטֶמְאָה בְּמַגֵּעַ. וּטְרֵפָה הָאֲמוּרָה כָּאֵן לֹא נִכְתְּבָה אֵלָא לְדִרָשׁ, וְכֵן שְׁנִינּוּ: יְכֹוֹל תֵּהָא נֹבֵלָת עוֹף טָמֵא מְטֶמְאָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה תִּלְמוּד לִדְמֵר טְרֵפָה, מִי שִׁישׁ בְּמִינוֹ טְרֵפָה; נִצָּא עוֹף טָמֵא, שְׂאִין בְּמִינוֹ טְרֵפָה.

וְאִם לֹא יִכְכֶּסּ וּבָשָׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ:	וְאִם לֹא יִצְבַּע וּבִשְׂרִיָה לֹא יִסְחִי וַיִּקְבִּיל חֻבִּיָּהּ:
---	---

וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ – אִם יֹאכַל קֹדֶשׁ אוֹ יִכְנֶס לְמִקְדָּשׁ, חָיִב עַל טֶמְאָה זוֹ, כְּכֹל שְׂאֵר טֶמְאֹת. **וּבָשָׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ** – עַל רְחִיצַת גּוּפוֹ עֲנֻשׁ כֶּתֶר, וְעַל כְּבוֹס בְּגָדִים בְּמִלְקוֹת.

וַיִּדְבֹּר יְיָ־הוֹה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:	וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימֵר:
---	--

דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמַּרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְיָ־הוֹה אֶל־הֵיכָלִי:	מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לַהוֹן אָנָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
--	---

אֲנִי ה' אֶל־הֵיכָלִי – אֲנִי הוּא שְׂאִמַּרְתִּי בְּסִינִי: "אֲנִכִּי ה' אֶל־הֵיכָלִי" וְקִבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם מַלְכוּתִי, מַעֲתָה קִבְּלוּ גִזְרוֹתַי. רַבִּי אוֹמֵר: גְּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי שְׁסוּפֵן לְנִתְּקַם בְּעִרְיוֹת בִּימֵי עֲזָרָא, לְפִיכָה בָּא עֲלֵיהֶם בְּגִזְרָה: **אֲנִי ה' אֶל־הֵיכָלִי**, דַּעֲוִי מִי גִזְרֵי עֲלֵיכֶם; דִּזְנוּ לַהֲפָרַע, וְנֶאֱמָן לִשְׁלָם שְׂכָר.

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּמ־בָּהּ לֹא תַעֲשֹׂו וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשֹׂו וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכוּ:	כְּעוֹבְדֵי עַמָּא דְאַרְעָא דְמִצְרַיִם דִּיתִיבְתוּן בָּהּ לֹא תַעֲבָדוּן וּכְעוֹבְדֵי עַמָּא דְאַרְעָא דְכְנַעַן דְאַנָּא מַעֲיִל יִתְכוּן לְתַמָּן לֹא תַעֲבָדוּן וּבְנִמוּסִיהוֹן לֹא תִתְּכוּן:
--	--

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם – מַגִּיד שְׂמַעֲשִׂיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל כְּנַעֲנִיִּים מְקַלְקְלִים מְכַל הָאֲמוֹת, וְאוֹתוֹ מְקוֹם שִׁישְׁבוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַלְקֵל מִן הַכָּל. **אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה** – מַגִּיד שְׂאוֹתוֹן עֲמָמִיו שֶׁכָּבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל מְקַלְקְלִים יוֹתֵר מִכָּל. **וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכוּ** – מִה הַנִּיחַ הַכְּתוּב שְׁלֹא אָמַר אֵלָא אֵלֹו נְמוּסוֹת שְׁלֵהֶן, דְּבָרִים הַחֲקוּקִין לָהֶם, כְּגוֹן טְרִטִיאוֹת וְאַצְטִידאוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵלֹו דְרַכִּי הָאֲמוּרִי שְׂמִנּוּ חֻכְמִים.

אֶת־מִשְׁפָּטֵי תַעֲשֹׂו וְאֶת־חֻקְתִּי תִשְׁמְרוּ לְלָכֶת בָּהֶם:	יֵת דִּינֵי תַעֲבָדוּן וְיֵת קִנְיֵי תַשְׁרוּן לְהִלָּכָא בַּהוֹן אָנָא יְיָ אֲלֵהֶם:
---	--

אֶת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשֹׂו – אֵלֹו דְּבָרִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה בְּמִשְׁפָּט, שְׂאֵלֹו לֹא נֶאֱמָרוּ, הָיוּ כְּדֹאֵי לְאָמְרוּ. **וְאֶת חֻקְתִּי תִשְׁמְרוּ** – דְּבָרִים שֶׁהֵם גִּזְרַת הַמֶּלֶךְ, שִׁיִּצֵּר הִרַע מְשִׁיב עֲלֵיהֶם: לָמָּה לָנוּ לְשִׁמְרוֹן וְאֲמוֹת הָעוֹלָם מְשִׁיבִין עֲלֵיהֶם; כְּגוֹן אִכִּילַת חֲזִיר, וּלְבִישַׁת שַׁעֲטָנִז, וְטָהָר מִי חֲטָאֵת. לְכֹה נֶאֱמַר: **אֲנִי ה'**, גִּזְרַתִּי עֲלֵיכֶם, אִי אַתֶּם רְשָׁאִים לְהַפְטֵר. **לְלָכֶת בָּהֶם** – אֵל תַּפְטֵר מִתּוֹכֶם; שְׁלֹא תֵאמַר: לְמַדְתִּי חֻכְמַת יִשְׂרָאֵל, אֵלֹה וְאֵלֶמֶד חֻכְמַת הָאֲמוֹת.

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם:	וְתַשְׁרוּן יֵת קִנְיֵי וְיֵת דִּינֵי דְאֵם יַעֲבִיד יִתְהוֹן אָנָשׁ יִיחִי בַּהוֹן בְּתִי עַלְמָא אָנָא יְיָ:
---	---

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקְתִּי וְגוֹמֵר – לְרִבּוֹת שְׂאֵר דְּקִדּוּקֵי הַפְּרָשָׁה, שְׁלֹא פִרְט הַכְּתוּב בָּהֶם. דְּבַר אַחֵר: לְתַן שְׁמִירָה וְעִשְׂיָה לַחֲקִים, וּשְׁמִירָה וְעִשְׂיָה לְמִשְׁפָּטִים, לְפִי שְׁלֹא נָתַן אֵלָא עֲשִׂיָה לְמִשְׁפָּטִים וּשְׁמִירָה לַחֲקִים. **וְיֵת בָּהֶם** – לְעוֹלָם הַבָּא; שְׂאֵם תֵּאמַר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵלֵא סוּפוֹ הוּא מֵת. **אָנֹכִי ה'** – נֶאֱמָן לִשְׁלָם שְׂכָר.

אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שְׂאֵר בָּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לַגְּלֹוֹת:	גְּבֵר גְּבֵר לְכָל קָרִיב בִּשְׂרִיָה לֹא תִקְרְבוּן לַגְּלֹאָה עָרְיָא אָנָא עָרוּהּ אָנֹכִי יְיָ־הוֹה:
--	--

לֹא תִקְרְבוּ – לְהִזְהִיר הַנִּמְכָּה כְּזָכָר, לְכֹה נֶאֱמַר לִישׁוֹן רַבִּים. **אֲנִי ה'** – נֶאֱמָן לִשְׁלָם שְׂכָר.

עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ:	עָרִית אֲבִיךָ וְעָרִית אִמְךָ לֹא תִגְלִי אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלִי עָרִיתָהּ:
--	--

עֲרוֹת אֲבִיךָ – זוֹ אִשְׁתְּ אֲבִיךָ. אוֹ אִינוֹ אֵלָא כְּמִשְׁמַעוֹ נֶאֱמַר: כָּאֵן עֲרוֹת אֲבִיךָ, וְנֶאֱמַר לְהֵלֹו: "עֲרוֹת אֲבִיו גִּלָּה"; מִה לְהֵלֵן אִשְׁתְּ אֲבִיו, אַף כָּאֵן אִשְׁתְּ אֲבִיו. **וְעֲרוֹת אִמְךָ** – לְהִבִּיא אִמּוֹ שְׂאִינָה אִשְׁתְּ אֲבִיו.

עֲרוֹת אִשְׁתְּ־אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אֲבִיךָ הוּא:	עָרִית אִמְתְּ אֲבִיךָ לֹא תִגְלִי עָרִיתָא דְאַבִּיךָ הִיא:
---	---

עֲרֹנַת אִשָּׁת אָבִיךָ – לרבות לאסר מיתה.

עֲרֹנַת אִחֹתְךָ בַּת־אָבִיךָ אוֹ בַת־אִמְךָ מוֹלְדֶת בֵּית אוֹ מוֹלְדֶת חוּץ לֹא תִגְלֶה עֲרֹנָתוֹ:	עֲרֹנַת אִחֹתְךָ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמְךָ דִּילִידָא מִן אָבִיךָ מִן אִמְתָּא אוֹיָחְרִי אוֹ מִן אִמְךָ מִן גָּבֵר אַחֲרָן לֹא תִגְלִי עֲרֹנְהוּן:
--	---

בַּת אָבִיךָ – אף בַּת אֲנוּסָה בְּמִשְׁמַע. מוֹלְדֶת בֵּית אוֹ מוֹלְדֶת חוּץ – בֵּין שְׂאוּמְרִים לוֹ לְאָבִיךָ: קָם אֶת אִמָּהּ, וּבֵין שְׂאוּמְרִים לוֹ לְאָבִיךָ: הוֹצֵא אֶת אִמָּהּ, כְּגוֹן מִמְּזֻזָּה אוֹ נְתִינָה.

עֲרֹנַת בַּת־בִּנְיָ אוֹ בַת־בְּתוּלָה לֹא תִגְלֶה עֲרֹנָתוֹ פִּי עֲרֹנַת בַּת בָּרָךְ אוֹ בַת בְּרִתּוֹ לֹא תִגְלִי עֲרֹנְהוּן אֲרִי עֲרֹנְהוּן:	אֲנִין:
---	---------

עֲרֹנַת בַּת בִּנְיָ – בְּבִתּוֹ מֵאֲנוּסָתוֹ הַכְּתוּב מְדַבֵּר. וּבִתּוֹ וּבִתּוֹ מֵאִשְׁתּוֹ אֲנִי לְמַדִּין מִ"עֲרֹנַת אִשָּׁה וּבִתּוֹ לֹא תִגְלֶה", בֵּין שֶׁהִיא מִמֶּנּוּ וּבֵין שֶׁהִיא מֵאִישׁ אֲחֵר. עֲרֹנַת בַּת בִּנְיָ – קָל וְחֹמֶר לְבִתּוֹ; אֲלֹא לְפִי שְׂאִין מִזְהִירִין מִן הַדִּין, לְמַדּוּקָה מְגֻזְרָה שְׁנָה בְּמַסְכַּת יְכָמוֹת.

עֲרֹנַת בַּת־אִשָּׁת אָבִיךָ מוֹלְדֶת אָבִיךָ אִחֹתְךָ הִוא לֹא תִגְלֶה עֲרֹנְהָ:	עֲרֹנַת בַּת אִמְתָּא אָבִיךָ דִּילִידָא מִן אָבִיךָ אִחֹתְךָ הִיא לֹא תִגְלִי עֲרֹנְהָ:
---	--

עֲרֹנַת בַּת אִשָּׁת אָבִיךָ – לְמַד שְׂאִינוֹ חָיֵב עַל אִחֹתוֹ מִשְׁפָּחָה וְנִכְרִית; לְכֹד נֶאֱמַר: בַּת אִשָּׁת אָבִיךָ, בְּרֹאוּנָה לְקַדּוּשׁוֹן.

עֲרֹנַת אִחֹת־אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אָבִיךָ הִוא:	עֲרֹנַת אִחֹת אָבִיךָ לֹא תִגְלִי קְרִיבַת אָבִיךָ הִיא:
--	--

עֲרֹנַת אִחֹת־אִמְךָ לֹא תִגְלֶה פִּי־שְׂאֵר אִמְךָ הִוא:	עֲרֹנַת אִחֹת אִמְךָ לֹא תִגְלִי אֲרִי קְרִיבַת אִמְךָ הִיא:
---	--

עֲרֹנַת אִחִי־אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה אֶל־אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב דִּלְתָּהּ הִוא:	עֲרֹנַת אִחִיךָ לֹא תִגְלִי לְאִחֹתָהּ לֹא תִקְרָב אִמְתָּא אִחִיךָ הִיא:
--	---

עֲרֹנַת אִחִי אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה – וְמָה הִיא עֲרֹנָתוֹ אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב.

עֲרֹנַת כִּלְתָּהּ לֹא תִגְלֶה אִשָּׁת בִּנְיָ הִוא לֹא תִגְלֶה עֲרֹנָתָה:	עֲרֹנַת כִּלְתָּהּ לֹא תִגְלִי אִמְתָּא בָרָךְ הִיא לֹא תִגְלִי עֲרֹנְהָ:
--	---

אִשָּׁת בִּנְיָ הִוא – לֹא אִמְתָּי אֲלֹא בְּשֵׁישׁ לְבִנְיָ אִישׁוֹת בָּהּ, פֶּרֶט לְאֲנוּסָה וְשִׁפְחָה וְנִכְרִית.

עֲרֹנַת אִשָּׁת־אִחִיךָ לֹא תִגְלֶה עֲרֹנַת אִחִיךָ הִוא:	עֲרֹנַת אִמְתָּא אִחִיךָ לֹא תִגְלִי עֲרֹנְהָ דְאִחִיךָ הִיא:
---	---

עֲרֹנַת אִשָּׁה וּבִתּוֹ לֹא תִגְלֶה אֶת־בַּת־בִּנְיָ וְאֶת־בַּת־בְּתוּלָה לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרֹנָתָה שְׂאֵרָה הִנֵּה זִמָּה הִוא:	עֲרֹנַת אִמְתָּא וּבִתּוֹ לֹא תִגְלִי יֵת בַּת בְּרָה וְיֵת בַּת בְּרִיתָהּ לֹא תִסָּב לְגִלְזָה עֲרֹנְהָ קְרִיבָן אֲנִין עֵיצַת חֲטָאִין הִיא:
--	---

עֲרֹנַת אִשָּׁה וּבִתּוֹ – לֹא אֶסֶר הַכְּתוּב אֲלֹא עַל יְדֵי נְשׁוּאֵי הָרֵאוּשׁוּנָה, לְכֹד נֶאֱמַר: לֹא תִקַּח, לְשׁוֹן קִיחָה, וְכֵן לְעִנְיַן הָעִנְשׁ: "אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ", לְשׁוֹן קִיחָה. אֲבָל אֲנִס אִשָּׁה, מִמֶּרֶס לְשֹׂא בִּתּוֹ. שְׂאֵרָה הִנֵּה – קְרוּבוֹת זֹו לְזֹו. זִמָּה – עֲצָה, כְּמִרְגָּמוֹ: "עֵיצַת חֲטָאִין", שְׂיִצְרָךְ יוֹעֲצָךְ לְחֲטָא.

וְאִשָּׁה אֶל־אִחֹתָהּ לֹא תִקַּח לְצִרָר לְגִלּוֹת עֲרֹנָתָה עֲלֶיהָ בְּחִיָּה:	וְאִחֹתָהּ עִם אִחֹתָהּ לֹא תִסָּב לְאֶעְקָא לֵה לְגִלְזָה עֲרֹנְהָ עֲלֶיהָ בְּחִיָּה:
--	--

אֶל אִחֹתָהּ – שְׂתִימָהּ כְּאִחֹתָהּ. לְצִרָר – לְשׁוֹן צָרָה, לַעֲשׂוֹת אֶת זֹו צָרָה לְזֹו. בְּחִיָּה – לְמַדּוּקָה שְׂאֵם גִּרְשָׁה, לֹא יִשָּׂא אֶת אִחֹתָהּ כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּחַיִּים.

וְאֶל־אִשָּׁה בְּנֻחַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרָב לְגִלּוֹת עֲרֹנָתָה:	וְלֹאִחֹתָהּ בְּרִיחוּק סְאוּבָתָהּ לֹא תִקְרָב לְגִלְזָה עֲרֹנְהָ:
--	---

וְאֶל־אִשָּׁת עַמִּיתְךָ לֹא־תִתֵּן שְׂכָבְתָּהּ לְזָרַע לְטְמֵאָה־בָּהּ:	וּבִאִמְתָּא חֲבֵרָךְ לֹא תִתֵּן שְׂכָבְתָּהּ לְזָרַע לְאִסְמָאָבָהּ:
---	---

וּמִזְרַעְךָ לֹא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לְמַלְךְ וְלֹא תַחֲלֵל אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ־הָהוּא:	וּמִזְרַעְךָ לֹא תִתֵּן לְאֶעְבָּרָא לְמוֹלֵךְ וְלֹא תַחֲלִיל יֵת שְׁמָא דְאֱלֹהֶיךָ אֲנָא יְיָ:
---	--

לְמַלְךְ – עֲבוּדָה זָרָה הִיא שְׂשֻׁמָּה מַלְךְ, וְזֹו הִיא עֲבוּדָתָהּ, שְׂמוּסָר בְּנוֹ לְכוּמְרִים, וְעוֹשִׂין שְׂמֵי מְדוּרוֹת גְּדוּלוֹת, וּמַעֲבִירִין אֶת הַבֵּן בְּרַגְלָיו בֵּין שְׂמֵי מְדוּרוֹת הָאֵשׁ. לֹא תִתֵּן – זֹו הִיא מְסִירָתוֹ לְכוּמְרִים. לְהַעֲבִיר לְמַלְךְ – זֹו הַעֲבָרַת הָאֵשׁ.

וְאֶת־זָכָר לֹא תִשָּׁכַב מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הוּא:	וְיֵת דְּכוּרָא לֹא תִשְׁכּוּב מִשְׁכַּבִּי אַתָּא תוֹעִיבָא הִיא:
וּבְכָל־בְּהֵמָה לֹא־תִתֵּן שְׁכֶבֶתְךָ לְטַמְאָה־בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְּהֵמָה לְרַבְעָה תָּבֵל הוּא:	וּבְכָל בְּעִירָא לֹא תִתִּין שְׁכִיבְתְךָ לְאַסְתַּאבָּא בַּהּ וְאַתְתָּא לֹא תִקּוּם קֳדָם בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ תִּבְלָא הוּא:
תָּבֵל הוּא – לְשׁוֹן קֹדֶשׁ וְעֲרֹנָה וְנֹארוֹ; וְכֹן: "וְאִפִּי עַל תְּבִלִּיתָם". דְּבַר אַחֵר: תָּבֵל הוּא, לְשׁוֹן בְּלִילָה וְעֲרֻבּוּב, זָרַע אֲדָם וְזָרַע בְּהֵמָה.	
אֶל־תִּטְמָאוּ בְּכָל־אֵלֶּה פִּי בְּכָל־אֵלֶּה נִטְמָאוּ הַגּוֹלִים אֲשֶׁר־אֲנִי מִשְׁלַח מִפְּנִיכֶם:	לֹא תִסְתַּאבּוּן בְּכָל אֵלִין אַרִי בְּכָל אֵלִין אִסְתַּאבּוּ עִמָּמִיָּא דְאַנָּא מִגְּלִי מִן קֳדָמִיכוֹן:
וּתִטְמָא הָאָרֶץ וְאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ וּתִקָּא הָאָרֶץ אֶת־יִשְׂרָאֵל:	וְאַסְתַּאבַּת אַרְעָא וְאַסְעֵרִית חוּבָה עָלֶיהָ וְרוֹקִינַת אַרְעָא יֵת יִתְבַּהֲא:
וּשְׁמֶרְתֶּם אֹתָם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֲזֻרָּח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:	וְתִטְרוּן אַתּוֹן יֵת קִנְמִי וְיֵת דִּינִי וְלֹא תַעֲבֹדוּן מִכָּל תוֹעִיבְתָא הָאֵלִין נְצִיבִיָּא וְגִיּוֹרִיָּא דִּיתַגִּירוּן בִּינִיכוֹן:
פִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עֲשׂוּ אֲנָשֵׁי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וּתִטְמָא הָאָרֶץ:	אַרִי יֵת כָּל תוֹעִיבְתָא הָאֵלִין עֲבֹדוּ אֲנָשֵׁי אַרְעָא דְקֳדָמִיכוֹן וְאַסְתַּאבַּת אַרְעָא:
וְלֹא־תִקִּיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמְאָכֶם אִתָּהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם:	וְלֹא תִרוֹקִין אַרְעָא יִתְכוֹן בְּסֹאבִיכוֹן יֵתָּה כָּמָא דְרוֹקִינַת יֵת עִמָּמִיָּא דְקֳדָמִיכוֹן:
וְלֹא תִקִּיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם – מִשָּׁל לָבוֹן מְלֹךְ שְׁהַאֲכִילוּהוּ דְבַר מָאוֹס, שְׁאִין עוֹמֵד בְּמַעְיָו אֱלָא מְקִיאוֹ. כֹּךְ אַרְץ יִשְׂרָאֵל, אֵינָה מְקִנְמַת עוֹבְרֵי עֲבָרָה. וְתַרְגּוּמוֹ: "וְלֹא תִרוֹקִין", לְשׁוֹן רִיקוֹן, מְרִיקָה עֲצָמָה מֵהֶם.	
פִּי כִּלְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרַתוּ הַנְּפֹשׁוֹת הַעֲשׂוֹת מִקֶּרֶב עִמָּם:	אַרִי כָל דִּיעֲבִיד מִכָּל תוֹעִיבְתָא הָאֵלִין וְיִשְׁתַּיְצוֹן נַפְשָׁתָא דִּיעֲבֹדוֹן מִגּוֹ עִמָּהוֹן:
הַנְּפֹשׁוֹת הַעֲשׂוֹת – הַזָּכָר וְהַנְּקֵבָה בְּמִשְׁמַע.	
וּשְׁמֶרְתֶּם אֶת־מִשְׁמְרָתִי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטְמָאוּ בָּהֶם אֲנִי יְ-הוָה אֱ-לֹהֵיכֶם:	וְתִטְרוּן יֵת מִטְרַת מִימְרִי בְּדִיל דְּלֹא לְמַעַבְד מִנְמוּסֵי תוֹעִיבְתָא דְאַתְעֲבִידָא קֳדָמִיכוֹן וְלֹא תִסְתַּאבּוּן בַּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵיכוֹן:
וּשְׁמֶרְתֶּם אֶת מִשְׁמְרָתִי – לְחֻזְקֵיר בֵּית דִּין עַל כֹּךְ. וְלֹא תִטְמָאוּ בָּהֶם אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם – הָא אִם תִּטְמָאוּ, אֵינִי אֱ-לֹהֵיכֶם, וְאַתֶּם נִפְסָלִים מֵאַחֲרֵי; וְמָה הַנָּאָה יֵשׁ לִי בָכֶם, וְאַתֶּם מִתְחַיִּיבִים כָּלִיָּה לְכֹךְ נֹאמַר: אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם.	
וַיְדַבֵּר יְ-הוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:	וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
דִּבֶּר אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קִדְשִׁים תִּהְיוּ פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְ-הוָה אֱ-לֹהֵיכֶם:	מִלִּיל עִם כָּל כְּנַשְׁתָּא דְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לַהוֹן קְדִישִׁין תִּהְיוּן אַרִי קְדִישׁ אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵיכוֹן:
דִּבֶּר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – מִלְּמַד שְׁנֹאמְרָה פְּרָשָׁה זֹאת בְּהַקְהֵל, מִפְּנֵי שֶׁרַב גּוֹפִי תוֹרָה תְּלוּיִין בָּהּ. קִדְשִׁים תִּהְיוּ – הָיוּ פְּרוֹשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֲבָרָה, שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גֹדֶר עֲרֹנָה אַתָּה מוֹצֵא קִדְשָׁה. "אִשָּׁה זֹנָה וְחִלְלָה" וְגוֹמַר, "אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם". "וְלֹא יִחַלֵּל זֶרְעוֹ.. אֲנִי ה' מְקַדְשׁוֹ".	
אִישׁ אָמֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־שִׁבְתִּי תִשְׁמְרוּ אֲנִי יְ-הוָה אֱ-לֹהֵיכֶם:	גְּבֵר מִן אִמְיָה וּמִן אָבוּהִי תִהְיוּן דְּחִלִין וְיֵת יוֹמִי שִׁבְתִּי דִּילִי תִטְרוּן אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵיכוֹן:
אִישׁ אָמֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ – כָּל אֶחָד מֵכֶם תִּירָאוּ אָבִיו וְאָמֹ, זֶהוּ פְּשׁוּטֹ. וּמִדְּרָשׁוֹ: אֵין לִי אֱלָא אִישׁ, אִשָּׁה מִנִּין כְּשֶׁהוּא אוֹמַר: תִּירָאוּ, הָרִי כָּאן שְׁנִימִ. אִם כֵּן, לָמָּה נֹאמַר: אִישׁ שְׁהָאִישׁ סִפֵּק בִּידּוֹ לַעֲשׂוֹת; אֲבָל אִשָּׁה, רִשְׁוֹת אַחֲרִים עָלֶיהָ. אָמֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ – כָּאן הַקָּדִים אִם לְאָב, לְפִי שְׁגָלוֹי לְפָנָיו שְׁהִבֵּן גְּרָא אֶת אָבִיו יוֹתֵר מֵאָמֹ. וּבְכַבּוּד הַקָּדִים אָב לְאָם, לְפִי שְׁגָלוֹי לְפָנָיו שְׁהִבֵּן מְכַבֵּד אֶת אָמֹ יוֹתֵר מֵאָבִיו, מִפְּנֵי שְׁמִשְׁדָּלְתוֹ בְּדָבָרִים. וְאֶת שִׁבְתִּי תִשְׁמְרוּ – סִמְךָ שְׁמִירַת שִׁבַּת לְמוֹרָא אָב, לוֹמַר: אַף עַל פִּי שְׁהִזְהַרְתִּיהָ עַל מוֹרָא אָב, אִם יֹאמַר לָךְ: חֲלַל אֶת הַשִּׁבַּת,	

אל תשמע לו. וכן בשאר כל המצות. **אני ה' אלהיכם** – אתה ואבירי חייבים בכבודי, לפיכך לא תשמע לו לבטל את דברי. איזהו מורא לא יושב במקומו, ולא ידבר במקומו, ולא יסתר את דבריו. ואיזהו כבוד מאכיל ומשקה, מלביש ומנעיל, מכניס ומוציא.

אֶל־תִּפְנוּ אֶל־הָאֱלֹהִים וְאֶל־הַמַּסָּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם
אֲנִי יְיָ הָנֹה אֶל־הַיָּם:

לֹא תִתְּפֹנוּ בְּתַר טַעֲוֹן וְדַחְלוֹ דְּמִתְכָּא לֹא תַעֲבִדוּן לְכוּן
אֲנִי יְיָ אֶל־הַכוּן:

אל תקנו אל האלילים – לעבדן. **אלילים** – לשון אל, כלא הוא חשוב. **וא-להי מסכה** – תחלתן אלילים הם; ואם אתה פונה אחריהם, סופך לעשותן אלהות. **לא תעשו לכם** – לא תעשו לאחרים, ולא אחרים לכם. ואם תאמר: לא תעשו לעצמכם, אבל אחרים עושין לכם, הרי כבר נאמר: "לא יהיה לך", לא שלך ולא של אחרים.

וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחֶהוּ: **וְאַרְי תִּפְסִיחַ נֶכְסֵי קוֹדֶשִׁי קִדְּשׁ יְיָ לְרִעוּא לְכוֹן תִּפְסוּיָהּ:**

וכי תזבחו וגומר – לא נאמרה פרשה זו אלא ללמד שלא תהא זבחתו אלא על מנת להאכל בתוך הזמן הזה. שאם לקבע להם זמן אכילה, הרי כבר נאמר: "ואם נדר או נדבה וזבח קרבנו" וגומר. **לרצונכם תזבחוהו** – תחלת זבחתו תהא על מנת נחת רוח, שיהא לכם לרצון; שאם תחשבו עליו מחשבת פסול, לא ירצה עליכם לפני. **לרצונכם** – אפיימינ'ט. זהו לפי פשוטו. ורבותינו למדו, מכאן למתעסק בקדושים שפסול, שצריך שיתכונן לשחט.

בַּיּוֹם זָבַחְכֶּם יֹאכַל וּמִמִּתְּרַת וְהַנּוֹתֵר עַד-יוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף:
בַּיּוֹמָא דִּיתְנָכִיס יתְאכִיל וּבַיּוֹמָא דְבִתְרוּהִי וּדְיִשְׁתָּאָר עַד
יוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוֹרָא יתוּקֵד:

בַּיּוֹם זָבַחְתֶּם יֹאכֵל – כְּשֶׁתִּזְבַּחְתֶּהוּ, תִּשְׁחַטְטֶהוּ עַל מִנֵּה לֶאֱכֹלוֹ בְּזֶמַן שֶׁקִּבַּעְתִּי לָכֶם כֶּבֶד.

וְאִם הָאָכַל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצָה: וְאִם אֶתְאָכְלָא יִתְאָכִיל בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה מְרַחֵק הוּא לֹא יְהִי לְרַעוּא:

וְאִם הָאָכַל יֵאָכֵל וְגוֹמֵר — אִם אֵינּוּ עֹנִין לַחוּץ לְזִמְנוֹ, שֶׁהָרִי כָּבֵד נֶאֱמַר: "וְאִם הָאָכַל יֵאָכֵל מִבֶּשֶׂר זָבַח שְׁלָמִי" וְגוֹמֵר, תִּנְהוּ עֹנִין לַחוּץ לְמִקְוָמוֹ. יָכוֹל יִהְיֶה חֵיבִין כֶּרֶת עַל אֲכִילָתוֹ תִּלְמוּד לֹאמֹר: וְהִנֵּפֶשׁ הָאֲכִילָת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָה תִּשָּׂא, מִמֶּנּוּ לֹא מִחֲבֵירוֹ; יֵצֵא הַנִּשְׁחָט בְּמִתְשַׁכֶּת חוּץ לְמִקְוָמוֹ. **פְּגוּל** — מִתְעַב, כָּמוֹ: "וַיִּמָּרֶק פְּגוּלִים כְּלִיהֶם".

וְאִכְלֵוּ עֹנֶגוֹ יִשָּׂא פִי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה תִּלְגַּל וְנִכְרַתָּהּ
הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מַעֲמִיָּה:

ואכליו עונו ישא – בנותר גמור הפתוב מדבר; ואינו ענוש פרת על הנשקט חוץ למקומו, שפכר מעטו הפתוב, וזה בנותר גמור מדבר. ובמסקת פרתות למדוהו מגזרה שנה.

וּבְהִצָּרְכֶם אֶת-קִצְיֹר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּתַח שְׁעֵיךָ
 לְקֹצֵר וּלְקֹט קִצְיֹרֶיךָ לֹא תִלְקֹט:
 וּבְמִחְצָדְכֶן יֵת חֲצָדָא דְאֲרַעְכוֹן לֹא תִשְׂיָצִי פֶתַח דְחִקְלָךְ
 לְמַחְצַד וּלְקֹטָא דְחֲצָדָךְ לֹא תִלְקִיט:

לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ - שְׁנֵינִים פֶּאֶה בְּסוֹף שְׂדֶהוּ. וְלִקְטַת קְצִירָה - שְׂבָלִים הַנוֹשְׂרִים בְּשַׁעַת קְצִירָה, אַחַת אוֹ שְׁתֵּים; אָבֵל שְׁלֹשׁ אֵינָן לִקְטַת.

וְכַרְמֶךָ לֹא תַעֲלִיל וּפְרֵט כְּרַמְּךָ לֹא תִלְקַט לְעֹנִי וְלַגֵּר
וְכַרְמֶךָ לֹא תַעֲלִיל וּבְנֵתְךָ דְּכַרְמְךָ לֹא תִלְקִיט לְעֹנִי
וְלַגֵּיּוֹרִי תִשְׁבּוֹק יְתֵהוֹן אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיכֶם:

לא תעולל – לא תטל עוללות שָׁבָה, וְהֵן נִכְרוֹת; אִיזְהוּ עוֹלָלוֹת כָּל שְׂאִין לָהּ לֹא כְּמֶה וְלֹא נֶטֶף. וּפְרָט כְּרָמֶה – גִּרְגְּרֵי עֲנָבִים הַנוֹשְׁרִים בְּשַׁעַת בְּצִירָהּ. **אֵי ה' אֶל־לֵהִיכֶם** – דִּין לַהֲפָרַע, וְאֵינִי גֹבֶה מִכֶּם אֶלָּא נִפְשׁוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֵל תִּגְזֹל דָּל" וְגוֹמֵר "כִּי ה' יָרִיב רִיבְכֶם" וְגוֹמֵר.

לֹא תִגְנוּבוּ וְלֹא תִכְחָשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ:

לא תגנבו – אזהרה לגנוב ממון. אָבֵל "לא תגנב" שִׁבְעָשָׁרֶת הַדְּבָרוֹת, אֲזַכְּרָהּ לְגוֹנוֹב נַפְשׁוֹת, דָּבָר הַלְּמַד מֵעֲנִינֵנוּ: דָּבָר שֶׁסִּיבִין עָלָיו מִיַּת פֶּת דִּין. וְלֹא תִכְחֲשׂוּ – לִפִּי שְׁנֵאֲמַר: "וּכְחַשׁ בֹּה", מִשְׁלֵם קָרָן וְחֻמָּשׁ. לְמַדְנוּ עֲנֵשׁ; אֲזַכְּרָהּ מִזֵּינ תִּלְמִיד לֹמֵר: וְלֹא תִכְחֲשׂוּ. וְלֹא תִשְׁקְרוּ – לִפִּי שְׁנֵאֲמַר: "וְנִשְׁבַּע עַל שִׁקְר", יִשְׁלֵם קָרָן וְחֻמָּשׁ. לְמַדְנוּ עֲנֵשׁ; אֲזַכְּרָהּ מִזֵּינ תִּלְמִיד לֹמֵר: וְלֹא תִשְׁקְרוּ. וְלֹא תִכְחֲשׂוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ – אִם גִּנְבָתָּ, סוּפָה לִכְחַשׁ, סוּפָה לִשְׁקֵר, סוּפָה לִהְשָׁבַע לִשְׁקֵר.

וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בַשָּׁמַי לַשָּׁקָר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ
 אֲנִי יְיָ־הָלוֹהִ:

ולא תשבעו בשמי – למה נאמר לפי שנתמר: "לא תשא את שם ה' א-להיך לשוא", יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד ממין לרבות כל הכפויין: תלמוד לומר: **ולא תשבעו בשמי לשקר**; כל שם שיש לי.

לֹא-תַעֲשֶׂה אֶת-רַעְךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא-תִלְוֶה פְעֻלַּת לֹא תַעֲשֶׂה יֵת חֲבֶרְךָ וְלֹא תִינֹס לֹא תִבִּית אֶגְרָא דֶאֱגִירָא שְׁכִיר אֶתָּה עַד-בִּקְרָה:	לֹא תַעֲשֶׂה אֶת-רַעְךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא-תִלְוֶה פְעֻלַּת לֹא תַעֲשֶׂה יֵת חֲבֶרְךָ וְלֹא תִינֹס לֹא תִבִּית אֶגְרָא דֶאֱגִירָא לְוִתָּךְ עַד צַפְרָא:
---	---

לֹא תַעֲשֶׂה – זֶה הַכּוֹבֵשׁ שְׁכָר שְׁכִיר. לֹא תִלְוֶה – לְשׁוֹן נִקְבָּה, מוֹסֵב עַל הַפְעֻלָּה. עַד בִּקְרָה – בְּשִׁכְרִי יוֹם הַפְתּוֹב מְדַבֵּר, שִׁיִּצִּיאָתוֹ מִשְׁשִׁקְעָה הַסְמָה, לְפִיכָה זָמַן גְּבוּי שְׁכָרוֹ כֹּל הַלֵּילָה. וּבִמְקוֹם אַחֵר הוּא אוֹמֵר: "וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ" מְדַבֵּר בְּשִׁכְרִי לֵילָה, שֶׁהַשְׁלֵמַת פְּעֻלָּתוֹ מְשִׁיעֶלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר, לְפִיכָה זָמַן גְּבוּי שְׁכָרוֹ כֹּל הַיּוֹם; לְפִי שְׁנִתְּנָה תוֹרָה זָמַן לְכַעַל הַבֵּית עוֹנָה, לְבִקֵּשׁ מַעוֹת.

לֹא-תִקְלָל חֲרָשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל וְיִרְאֵת מֵא-לֵהֶיךָ אֲנִי י-הוָה:	לֹא תִלּוּט דְלֹא שְׁמַע וּקְדָם דְלֹא חֲזִי לֹא תִשִּׁים תִּקְלָא וְתִדְחַל מֵאֲלֵהֶךָ אֲנָא יי:
---	---

לֹא תִקְלָל חֲרָשׁ – אֵין לִי אֶלָּא חֲרָשׁ, מִזֵּין לְרַבּוֹת כָּל אָדָם תִּלְמוּד לּוֹמֵר: "בְּעַמְּךָ לֹא תֹאֵר". אִם כּוֹן, לְמָה נֹאמַר חֲרָשׁ מָה חֲרָשׁ מִיָּחָד שֶׁהוּא בְּחַיִּים, אִף כָּל, שֶׁהוּא בְּחַיִּים; יֵצֵא הַמֵּת, שְׁאִינוּ בְּחַיִּים. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל – לְפָנֶי הַסּוּמָא בְּדַבָּר לֹא תִתֵּן עֲצָה שְׁאִינָה הוֹנֵנֶת לוֹ. אֵל תֹּאמַר: מְכוֹר שְׂדֵה וְקַח לָהּ חֲמוּר, וְאַתָּה עוֹקֵף עָלָיו וְנוֹטְלָה הֵימָנוּ. וְיִרְאֵת מֵא-לֵהֶיךָ – לְפִי שֶׁהַדַּבָּר הַזֶּה אִינוּ מְסוּר לְבְרִיּוֹת, לִידַע אִם דַּעְתּוֹ שֶׁל זֶה לְטוֹבָה אוֹ לְרָעָה, וְיִכּוֹל לְהַשְׁמִיט וְלוֹמַר: לְטוֹבָה נִתְכַּנְנָתִי, לְפִיכָה נֹאמַר בּוֹ: וְיִרְאֵת מֵא-לֵהֶיךָ הַמִּכְרִי מִחֲשׁוֹבוֹתֶיךָ. וְכֹן כָּל דַּבָּר הַמְסוּר לְלִבּוֹ שֶׁל אָדָם הָעוֹשֶׂה, וְאֵין שְׁאֵר הַבְּרִיּוֹת מַפִּירוֹת בּוֹ, נֹאמַר בּוֹ: "וְיִרְאֵת מֵא-לֵהֶיךָ".

חֲמִישִׁי

לֹא-תַעֲשֶׂה עוֹל בַּמִּשְׁפָּט לֹא-תִשָּׂא פָנֶי-דָל וְלֹא תִהְדָּר פָּנִי גָדוֹל בַּצֹּדֵק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתָךְ:	לֹא תַעֲבֹדוֹן שְׁקֵר בְּדִין לֹא תִסֵּב אִפִּי מִסְפִּינָא וְלֹא תִהְדָּר אִפִּי רַבָּא בְּקוּשְׁטָא תְּדִינִיָּה לְחֲבֶרְךָ:
---	--

לֹא תַעֲשֶׂה עוֹל בַּמִּשְׁפָּט – מְלַמֵּד שֶׁהַדִּין הַמִּשְׁקָלֵל אֶת הַדִּין קְרוֹי עוֹל, שְׁנֵאוֹי וּמִשְׁשָׁקִי, חֲרָם וְתוֹעֵבָה. שֶׁהַעוֹל קְרוֹי תוֹעֵבָה, שְׁנֵאוֹמֵר: "כִּי תוֹעֲבַת ה'" וְגוֹמֵר "כֹּל עֲשֵׂה עוֹל", וְהַתוֹעֵבָה קְרוֹיָה שְׁקֵץ וְחֲרָם, שְׁנֵאוֹמֵר: "וְלֹא תִבִּיא תוֹעֵבָה אֵל בֵּיתְךָ וְהִיִּית חֲרָם כְּמָהוּ שְׁקֵץ תִּשְׁקָצְנוּ" וְגוֹמֵר. לֹא תִשָּׂא פָנִי דָל – שְׁלֹא תֹאמַר: עֲנִי הוּא זֶה, וְהַעֲשִׂיר חֵיב לְפָרְנֶסוֹ; אֲנִיכּוֹ בְּדִין, וְנִמְצָא מִתְּפָרֶנֶס בְּנִקְיוֹת. וְלֹא תִהְדָּר פָּנִי גָדוֹל – שְׁלֹא תֹאמַר: עֲשִׂיר הוּא זֶה, כֹּן גְּדוֹלִים הוּא זֶה, הֵיאָה אֲבִישְׁנוּ וְאֶרְאֶה בְּכִשְׁתּוֹ עוֹשֵׁ יֵשׁ בְּדַבָּר לְכָף נֹאמַר: וְלֹא תִהְדָּר פָּנִי גָדוֹל. בַּצֹּדֵק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתָךְ – כְּמִשְׁמַעוֹ. דַּבָּר אַחֵר: הֵיוּ דִן אֶת חֲבֶרְךָ לְכָף זְכוּת.

לֹא-תִלְךָ רִכִּיל בְּעַמִּיךָ לֹא תַעֲמִיד עַל-דָּם רַעַךְ אֲנִי י-הוָה:	לֹא תִיכּוֹל קוֹרְצִין בְּעַמְּךָ לֹא תִקּוּם עַל דָּמָא דְחֲבֶרְךָ אֲנָא יי:
---	---

לֹא תִלְךָ רִכִּיל – אֲנִי אוֹמֵר: עַל שֵׁם שְׁכָל מְשֻׁלְּחֵי מַדְנִים וּמִסְפָּרֵי לְשׁוֹן הָרַע הוֹלְכִים בְּבִתֵּי רַעִיָּהֶם, לְרַגֵּל מָה יִרְאוּ רַע אוֹ מָה יִשְׁמְעוּ רַע לְסַפֵּר בְּשׁוֹק, נִקְרָאִים הוֹלְכֵי רִכִּיל, הוֹלְכֵי רַעִיָּה, אִישׁפִּימִינ'ט בְּלַעַז. וְרַעִיָּה לְדַבָּרִי, שְׁלֹא מַצִּינוּ רִכִּילוֹת שְׁאִין כְּתוּב בְּלִשׁוֹן הַלִּיקָה: לֹא תִלְךָ רִכִּיל, "הוֹלְכֵי רִכִּיל נִחַשְׁת וּבִרְזָל". וְשְׁאֵר לְשׁוֹן הָרַע אֵין כְּתוּב בּוֹ הַלִּיקָה: "מְלִשְׁנִי בִסְתֵר רַעְהוּ"; "לְשׁוֹן רַמְיָה"; "לְשׁוֹן מְדַבֵּרַת גְּדוֹלוֹת". לְכָף אֲנִי אוֹמֵר, שְׁלִשׁוֹן "רִכִּיל" – לְשׁוֹן 'הוֹלָה וּמְרַגֵּל', שֶׁהִפְ"ף נִחַלְפֶת בְּגִימ'ל; שְׁכָל הָאוֹתִיּוֹת שְׁמוּצָאֵיהֶם מִמְּקוֹם אֶחָד מִתְחַלְפוֹת זֶה בְּזֶה: בִּי"ת בְּפ"א וּבִנְי"ו, גִּימ'ל בְּכ"ף וְקו"ף, נו"ן בְּלמ"ד, וּרִי"ש וְי"ו בְּצ"ד". וְכֹן: "וְיִרְגֵל בְּעַבְדָּךְ", רַגֵּל בְּמַרְמָה לּוֹמֵר עָלֵי רַעְה; וְכֹן: "לֹא רַגֵּל עַל לִשְׁנֹו". וְכֹן רֹכֵל הַסּוֹחֵר וּמְרַגֵּל אַחֵר כָּל סוֹחֵרָה, וְכָל הַמוֹכֵר בְּשָׂמִים לְהַתְקַשֵּׁט בָּהֶם הַנָּשִׁים, עַל שֵׁם שְׁמִחָה תְּמִיד בְּעִירוֹת – נִקְרָא רֹכֵל, לְשׁוֹן רֹגֵל. וְתַרְגוּמוֹ: "לֹא תִיכּוֹל קוֹרְצִין", כְּמוֹ: "וְאֶכְלוּ קִרְצִיהוֹן דִּי יְהוּדִיָּא"; אֲכַל בֵּיהַ קִרְצָא בִּי מִלְכָּא; נִרְאֶה בְּעִינֵי, שֶׁהִיא מְשַׁפֵּט לְאָכֵל בְּבֵית הַמִּשְׁכָּל דְּבְרֵיהֶם שׁוֹם הַלַּעֲטָה, וְהוּא גָמַר חֲזוֹק שְׂדֵכְרֵיו מְקַנְמִים וְעַמִּידִם עַל הָאֵמֶת. וְאוֹתָהּ הַלַּעֲטָה נִקְרָאת אֲכִילַת קוֹרְצִין, לְשׁוֹן "קוֹרֵץ בְּעִינֵיו"; שְׁכֹן דְּרָךְ כָּל הוֹלְכֵי רִכִּיל לְקוֹרֵץ בְּעִינֵיהֶם וְלִרְמֹז דְּבָרֵי רִכִּילוֹתָן, שְׁלֹא יִבְיֹו שְׁאֵר הַשּׁוֹמְעִים. לֹא תַעֲמִיד עַל דָּם רַעַךְ – לְרֹאוֹת בְּמִיתָתוֹ וְאַתָּה יִכּוֹל לְהַצִּילוֹ, כְּגוֹן טוֹבַע בְּנֵהָר, וְחִיָּה אוֹ לִסְטִים בָּאִים עָלָיו. אֲנִי ה' – נֹאמֵן לְשֵׁלֶם שְׁכָר, וְנֹאמֵן לְהַפְרַע.

לֹא-תִשָּׂא אֶת-אֲחִיךָ בַּלְבָּבָה הוֹכֵחַ תּוֹכִית אֶת- עַמִּיתָךְ וְלֹא-תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא:	לֹא תִשְׁנִי יֵת אַחוּךָ בַּלְבָּבָה אוֹכְחָא תּוֹכַח יֵת חֲבֶרְךָ וְלֹא תִקְבִּיל עַל דִּילִיָּה חוּבָא:
--	---

וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא – לֹא תִלְבִּין אֶת פָּנָיו בְּרַבִּים.

לֹא-תִקֵּם וְלֹא-תִטֹּר אֶת-בְּנֵי עַמְּךָ וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךָ אֲנִי י-הוָה:	לֹא תִקּוּם וְלֹא תִטֹּר דְּבָבוּ לְבָנֵי עַמְּךָ וְתִרְחַמִּיה לְחֲבֶרְךָ כְּוִתָּךְ אֲנָא יי:
--	---

לֹא תִקֵּם – אֹמֵר לוֹ: הַשְּׂאִילָנִי מַגְלָה; אֹמֵר לוֹ: לֹאוּ. לְמַחֵר אֹמֵר לוֹ: הַשְּׂאִילָנִי קְרָדְמָה. אֹמֵר לוֹ: אִינִי מִשְׁאִילָךְ, כְּדָרְךָ שְׁלֹא הַשְּׂאִלְתָּנִי זֶה הִיא נִקְיָמָה. וְאִיזוֹ הִיא נְטִירָה אֹמֵר לוֹ: הַשְּׂאִילָנִי קְרָדְמָה; אֹמֵר לוֹ: לֹאוּ. לְמַחֵר אֹמֵר לוֹ: הַשְּׂאִילָנִי מַגְלָה. אֹמֵר לוֹ: הֵא לָךְ וְאִינִי כְּמוֹתָךְ, שְׁלֹא הַשְּׂאִלְתָּנִי זֶה הִיא נְטִירָה, שְׁנוֹטֵר הָאִיבָה בְּלִבּוֹ, אִף עַל פִּי שְׁאִינוּ נוֹקֵם. וְאַהֲבַת לְרַעַךְ כְּמוֹךָ – אֹמֵר רַבִּי עֲקִיבָא: זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בַּתּוֹרָה.

אֶת-חֲקִיתִי תִשְׁמְרוּ בְּהִמָּתְךָ לֹא-תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שְׂדֵךְ לֹא-תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגָד כְּלָאִים שְׁעֻטָּיו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ:	יֵת קִימִי תִשְׁרוֹן בְּעִירָךְ לֹא תִרְפִּיב עִירוֹבִין חֲקִלָךְ לֹא תִזְרַע עִירוֹבִין וּלְבוּשׁ עִירוֹבִין שְׁעֻטָּיָא לֹא יִסַּק עָלָךְ:
---	--

את חקמי תשומרו – ואלו הן: בהמתה לא תרביע פלאים וגומר; "חקים" – אלו גזרות מלך, שאין טעם לדבר. ובגד פלאים – למה נאמר לפי שנאמר: "לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו", יכול לא ילבש גזי צמר ואניצי פשתן תלמוד לומר בגד. מנין לרבות הלכדים תלמוד לומר שעטנז, דבר שהוא "שוע טווי וניז". ואומר אני: נז, לשון דבר הנמלל ושוזר זה עם זה לחברו, מישטי"ר בלעז, כמו "חזן לנאזי דאית בהון", שאנו מפרשין לשון כמוש, פליישטרי"ר. ולשון שעטנז פרש מנחם, מחברת צמר ופשתים.

וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁהוֹ שְׁכֵב־זָרַע וְהוּא שִׁפְחָה וְנִחְרַפְתָּ לְאִישׁ וְהִפְדָּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ חֲפָשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ בְּקֶרֶת תְּהִנָּה לֹא יוֹמָתוּ כִּי־לֹא חֲפָשָׁה: וְגַבְרָא אֲרִי יִשְׁכּוּב ית אַתְמָא שְׁכֵבֵת זָרְעָא וְהִיא אִמָּא אַחֲדָא לְגַבְרָא וְאַתְפְּרָקָא לֹא אַתְפְּרִיקָת בְּכִסְפָּא אוֹ חִירוּתָא לֹא אַתְיָהִיבֵת לֵה בִשְׁטֵר בְּקוֹרְתָא תְּהִי בֵּה לֹא יְמוּתוֹן אֲרִי לֹא אַתְחַרְרַת:

נחרפת לאיש – מנעדת ומיחדת לאיש; ואני יודע לו דמיון במקרא. ובשפחה כנענית שחציה שפחה וחציה בת חורין, המארכת לעבד עברי שמתר בשפחה, הכתוב מדבר. והפדה לא נפדתה – פדויה ואינה פדויה; וסתם פדיון בכסף. או חפשה – בשטר. בקרת תהיה – היא לוקה ולא הוא; יש על בית דין לבקר את הדבר, שלא לחיבה מיתה. כי לא חפשה – ואין קדושיה קדושין גמורין. ורבותינו למדו מכאן, שמי שהוא במלקות – זהא בקריאה, שהדינים המלקין קורין על הלוקה: "אם לא תשמר לעשות" וגו' והפלא ה' את מכתה" וגומר. כי לא חפשה – לפיכך אין סיב עליה מיתה, שאין קדושיה קדושין; הא אם חפשה, קדושיה קדושין וסיב מיתה.

והביא את־אשמוֹ לִי־הִנֵּה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵילֵּאִם: וַיָּבִי־יָת אֲשָׁמִיהּ לְקָדָם יְיָ לְתַרְע מִשְׁכּוֹן זִמְנָא דְכָרָא לְאֲשָׁמָא:

וכפר עליו הפתן באיל האשם לפני י־ה'ה' על־חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא: ויכפר עלוהי כהנא בדכרא דאשמא קדם יי על חובתיה דחב וישתביק ליה מחובתיה דחב:

ונסלח לו מחטאתו אשר חטא – לרבות את המזיד כשוגג.

וכי־תבאו אֶל־הָאָרֶץ ונטעתם כִּלְעֵץ מֵאֵלֶּךְ וַעֲרַלְתֶּם עֲרַלְתּוֹ אֶת־פְּרִיֹו שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל: וְאֲרִי תִיעֲלוּן לְאַרְעָא וְתַצְבוּן כָּל אֵילָן דְּמִיכָל וְתִרְחֲקוּן רַחֲקָא יֵת אַבִּיהַּ תְּלַת שָׁנִין יְהִי לְכוּן מְרַחַק לְאַבְדָּא לֹא יִתְאַכִּיל:

וערלתם ערלתו – נאטמתם אטימתו, זהא אטום ונסתם מלהנות ממנו. שלש שנים יהיה לכם ערלים – מאימתי מונה לו משעת נטיעתו. יכול אם הצניעו, לאסר שלש שנים זהא מתר תלמוד לומר: יהיה, בהנחתו זהא.

ובשנה הרביעית יִהְיֶה כִּלְפְּרִיֹו קֹדֶשׁ הַלּוּלִים לִי־הָהוּא: וּבִשְׁתָּא רְבִיעִיתָא יְהִי כָּל אַבִּיהַּ קוֹדֶשׁ תּוֹשְׁבָתוֹן קָדָם יְיָ:

יהיה כל פריי קדש – כמעשר שני, שכתוב בו: "וכל מעשר הארץ" וגומר "קדש לה". מה מעשר שני אינו נאכל חוץ לחומות ירושלים אלא בפדיון, אף זה כן. ודבר זה – הלולים לה' הוא, שנושאו שם לשבח ולהלל לשמים.

ובשנה החמישית תֹאכְלוּ אֶת־פְּרִיֹו לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אָנִי י־הֵנָּה אֶ־לְהִיכֶם: וּבִשְׁתָּא חֲמִישִׁיתָא תִּיכְלוּן יֵת אַבִּיהַּ לְאוֹסְפָא לְכוּן עַלְלַתִּיה אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵינוֹן:

להוסיף לכם תבואתו – המצה הזאת שתשומרו – תהיה להוסיף לכם תבואתו, שבשכרה אני מברך לכם פרות הנטיעות. הנה רבי עקיבא אומר: דברה תורה כנגד יצר הרע, שלא יאמר אדם: הרי ארבע שנים אני מצטער בו חנם לפיכך נאמר: להוסיף לכם תבואתו. אני ה' – אני ה' המבטיח על כך, ונאמן לשמר הבטחתי.

לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תַעֲוֹנוּ: לֹא תִיכְלוּן עַל דָּמָא לֹא תִנְחָשׁוּן וְלֹא תַעֲנוּן:

לא תאכלו על הדם – להרבה פנים נדרש בסנהדרין: אזהרה שלא יאכל מבשר קדשים לפני זריקת דמים, ואזהרה לאוכל מבהמת חליץ טרם שתצא נפשה, ועוד הרבה. לא תנחשו – כגון אלו המנחשין בחלדה ובעופות; פתו נפלה מפיו; צבי הפסיקו בדרך. ולא תעונו – לשון עונות ושעות, שאומר: יום פלוני יפה להתחיל מלאכה, שעה פלונית קשה לצאת.

לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תִשְׁלִיחַ אֶת פֶּאת זִקְנְךָ: לֹא תִקְפוּן פֶּתָא דְרִישְׁכוֹן וְלֹא תִחְבִּיל יֵת פֶּתָא דְדִקְנָךְ:

לא תקפו פאת ראשכם – זה המשנה צדעיו לאחורי אָנָּו ולפדתו, ונמצא הקף ראשו עגל סביב; שעל אחורי אָנָּו – עקרי שער, למעלה מצדעיו הרבה. פאת זקנך – סוף הזקן וגבוליו. והן חמש: שמים בכל לחי ולחי למעלה אצל הראש, שהוא רחב ויש בו שתי פאות, ואחת למטה בסנטרו, מקום חבור שני הלחינים יחד.

וְשָׂרֵט לְנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנוּ בְּבִשְׂרֹכֶם וּכְתַבְתָּ קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בְּכֶם אֲנִי יְ-הוָה:	וְחָבֹל עַל מִית לֹא תִתְּנוּ בְּבִשְׂרֹכֶם וְרוּשְׁמֵינִי חֲרִיתִין לֹא תִתְּנוּ בְּכֹן אֲנִי יְ-הוָה:
---	---

וְשָׂרֵט לְנֶפֶשׁ – כֹּן דֶּרֶכַן שֶׁל אָמֹרִיִּים, לִהְיוֹת מְשֻׁרְטִין בְּשָׂרָם כְּשֶׁמֶת לָהֶם מֵת. וּכְתַבְתָּ קַעֲקַע – כְּתַב הַמַּחֲקָה וְשָׁקוּעַ, שְׂאִינוּ נִמְחָק לְעוֹלָם, שְׁמִקְעָקְעוּ בְּמַחֲסֵת וְהוּא מְשַׁמֵּר לְעוֹלָם. קַעֲקַע – לְשׁוֹן וְהוֹקַע אוֹתָם, וְהוֹקְעָנִים. תּוֹחֲבִין עֵץ בְּאֶרֶץ תּוֹלִין אוֹתָם עֲלֵיהֶם, וְנִמְצְאוּ מְחֻקִּין וְתַחֲבוּיִן בְּקַרְקַע, פּוֹרְפוּיִנִי"ט בְּלַעַז.

אֲלִי־תַחֲלֵל אֶת־בִּתְּךָ לְהַזְנוּתָהּ וְלֹא־תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמִלֶּאֱהָהּ הָאָרֶץ זִמָּה:	לֹא תַחֲלִיל יָת בִּרְתְּךָ לְאַטְעִיּוּתָהּ וְלֹא תַטְעִי אֶרְעָא וְתַתְּמִלִּי אֶרְעָא עֵיצַת חֲטָאִין:
--	---

אֲלִי תַחֲלֵל אֶת בִּתְּךָ לְהַזְנוּתָהּ – בְּמוֹסָר בִּתּוֹ פְּנוּיָה לְבִיָּאָה שְׁלֵא לְשֵׁם קְדוּשָׁתוֹ. וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ – אִם אִתָּה עוֹשֶׂה כֹּן, הָאָרֶץ מְזַנָּה אֶת פְּרוֹתֶיהָ לְעִשׂוֹתָן בְּמָקוֹם אַחֵר וְלֹא בְּאֶרֶצְכֶם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וַיִּמְנְעוּ רַבִּבִּים" וְגוֹמֵר.

אֶת־שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי יְ-הוָה:	יָת יוֹמֵי שְׁבִיָּא דִּילִי תִשְׁרוּן וּלְבֵית מִקְדָּשִׁי תִהְיוֹן דְּחִלִּין אֲנִי יְ-הוָה:
--	--

וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ – לֹא יִכְנָס בְּהֵר הַבַּיִת לֹא בְּמַקְלוֹ וְלֹא בְּמִנְעָלוֹ וּבִאֲפָגְדוֹתוֹ וּבְאֲבָק שְׁעַל רִגְלָיו. וְאַף עַל פִּי שְׂאֵנִי מְזַהֲרָכֶם עַל הַמִּקְדָּשׁ, "אֶת שִׁבְתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ"; אֵין בְּנֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דּוֹחָה שְׁבֵת.

אֲלִי־תִפְנֹו אֶל־הָאֵבֶת וְאֶל־הַיְדְּעֹנִים אֲלִי־תִבְקָשׁוּ לְטַמְּאָהּ בָּהֶם אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם:	לֹא תִתְּפָנוּן בְּתֵר וּזְכוּרֵי לֹא תִתְּבַעֲיוּ לְאַסְתָּאבָא בְּהוֹן אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם:
---	--

אֲלִי תִפְנֹו אֶל הָאֵבֶת – אֶזְכְּרָה לְכַעַל אוֹב וְיִדְעוּנִי. כַּעַל אוֹב – זֶה פִּיתוּם, הַמְדַּבֵּר מִשְׁחָיו; וְיִדְעוּנִי, מְכַנִּים עֲצָם חֲזָה שְׁשִׁמָּה יְדוּעַ לְתוֹךְ פִּיו, וְהַעֲצָם מְדַבֵּר. אֲלִי תִבְקָשׁוּ – לִהְיוֹת עֲסוּקִים בָּם; שְׂאֵם תִּתְּעַסְקוּ בָּם – אִתָּם מְטַמְּאִין לִפְנֵי, וְאַנִּי מְתַעֵב אֶתְכֶם. אֲנִי ה' אֶל־הֵיכָלְכֶם – דְּעוּ אֶת מִי אִתָּם מְחִלִּפִּין בְּמִי.

מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקְוִים וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן וְיִרְאָתָהּ מֵאֶל־לֵהִיד אֲנִי יְ-הוָה:	מִן קָדָם דְּסִבֵּר בְּאוֹרִיתָא תִּקְוִים וְתִהְדֵּר אִפִּי סָבָא וְתִדְחֵל מֵאֶל־לֵהִיד אֲנִי יְ-הוָה:
--	--

מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקְוִים – יָכוֹל זָקֵן אֲשֶׁמְאִי תִלְמוּד לִזְמַר זָקֵן, אֵין זָקֵן אֲלֵא שְׁקִנָּה חֲכָמָה. וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן – אֵינְהוּ הַדוּר לֹא יֵשֵׁב בְּמִקְוָמוֹ, וְלֹא יְדַבֵּר בְּמִקְוָמוֹ, וְלֹא יִסְתֵּר אֶת דְּבָרָיו. יָכוֹל יַעֲצִים עֵינָיו כְּמִי שְׁלֵא רָאָהוּ לְכֹךְ נֶאֱמַר: וְיִרְאָתָהּ מֵאֶל־לֵהִיד, שְׁהִירֵי דְבָר זֶה מְסוּר לְלִבּוֹ שֶׁל עוֹשֶׂהוּ, שְׂאִין מְכִיר בּוֹ אֲלֵא הוּא; וְכָל דְּבָר הַמְסוּר לְלֵב, נֶאֱמַר בּוֹ "וְיִרְאָתָהּ מֵאֶל־לֵהִיד".

שִׁישִׁי	פְּרָשַׁת שְׁמִירַת הַצֶּדֶק
----------	------------------------------

וְכִי־יִגְוֹר אֶתְּךָ גֵּר בְּאֶרֶצְכֶם לֹא תוֹנֶוּ אֹתוֹ:	וְאִרִּי יִתְגַּבֵּיר עִמָּכֹן גִּיּוֹרָא בְּאֶרְעֲכֹן לֹא תוֹנוֹן יִתִּיה:
--	---

לֹא תוֹנוּ – אוֹנָאת דְּבָרִים. לֹא תֹאמַר לוֹ: "אֲמַשׁ הָיִיתָ עוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה, וְעַכְשָׁו אִתָּה בָּא לְלַמֵּד תּוֹרָה שְׁנִתְּנָה מִפִּי הַגְּבוּרָה"

כְּאֶזְנַח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר הַגֵּר אֶתְכֶם וְאַהֲבַתְּ לֹו כְּמֹוֹךְ פִּי־גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם:	כְּנִצִּיבָא מִכָּכֹן יִהִי לְכֹון גִּיּוֹרָא דִּיתְגַּבֵּיר עִמָּכֹן וְתִרְחַם לִיה כּוֹתֵךְ אִרִּי דִּיִּרִין הִנִּיתוֹן בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם:
---	--

כִּי גֵרִים הָיִיתֶם – מוֹם שְׁבָךְ אֵל תֹּאמַר לְחִבְרָךְ. אֲנִי ה' אֶל־הֵיכָלְכֶם – אֶל־לֵהִיד וְאֶל־לֵהִיד אֲנִי.

לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה:	לֹא תַעֲבִדוּן שְׁקֵר בְּדִין בְּמִשְׁחָתָא בְּמִתְקָלָא וּבְמִכִּילְתָּא:
---	--

לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט – אִם לְדִין, הִרִי כְּכֹר נֶאֱמַר: "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט"; וּמַהוּ מִשְׁפָּט הַשְּׁנוּי כָּאֵן הוּא הַמִּדָּה וְהַמִּשְׁקָל וְהַמִּשׁוּרָה. מְלַמֵּד שֶׁהַמִּדָּה נִקְרָא דִין, שְׂאֵם שְׁקֵר בְּמִדָּה – הִרִי הוּא כְּמִתְקָלָא אֶת הַדִּין, וְקִרְוֵי עוֹל, שְׁנֵאֵנִי וּמִשְׁקֵץ, חֲרָם וְתוֹעֵבָה; וְגוֹרֵם לְחִמְשָׁה דְּבָרִים הָאֵמִירִים בְּדִין: מְטַמֵּא אֶת הָאָרֶץ, וּמַחֲלֵל אֶת הַשֵּׁם, וּמַסְלֵק אֶת הַשְׂכִּינָה, וּמַפִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֲרָב, וּמַגְלָה אוֹתָם מֵאֶרֶץ. בְּמִדָּה – זֶה מִדַּת הָאָרֶץ. בְּמִשְׁקָל – כְּמִשְׁמָעוֹ. וּבְמִשׁוּרָה – הִיא מִדַּת הַלֵּחַ וְהַיָּבֵשׁ.

מֵאֲנִי צֶדֶק אֲבִי־צֶדֶק אֵיפֹת צֶדֶק וְהִיוּ צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:	מִזְנָנוּן דְּקִשׁוּט מִתְקִלִין דְּקִשׁוּט מְכִילִין דְּקִשׁוּט וְהִינִין דְּקִשׁוּט יִהְיוּ לְכֹון אֲנִי יְ-הוָה אֶל־הֵיכָלְכֶם דְּאִפִּיקִית יִתְכֹון מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם:
---	--

אֲבִי צֶדֶק – הֵם הַמִּשְׁקוּלוֹת שְׁשׁוּקְלִין כְּנֻגְדָן. אֵיפֹת – הִיא מִדַּת הַיָּבֵשׁ. הִיוּ – זֶה הִיא מִדַּת הַלֵּחַ. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. – עַל מְנַת כֹּן. דְּבָר אַחֵר: אֲנִי הַבְּחִנֵּנִי בְּמִצְרַיִם בֵּין טֶפֶה שֶׁל בְּכוֹר לְטֶפֶה שְׂאִינָה שֶׁל בְּכוֹר, וְאַנִּי הַנֶּאֱמָן לְהַפְרַע מִמִּי שְׁטוּמָן מִשְׁקוּלוֹתָיו בְּמִלַּח, לְהוֹנוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת, שְׂאִין מְכִירִים בָּהֶם.

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקְתַּי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְיָ־הוָה:	וּתְשִׁרוּן יֵת כָּל קִימִי וְיֵת כָּל דִּינִי וְתַעֲבֹדוּן יְתֵהוּן אָנָּה יְיָ:
---	---

וַיַּדְבֵּר יְיָ־הוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:	וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימֶר:
--	-------------------------------------

וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַרְ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזְרָעוֹ לַמֶּלֶךְ מוֹת יוֹמָת עִם הָאָרֶץ יִרְגְּמֻהוּ בָּאֶבֶן:	וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּימַר גָּבֵר גָּבֵר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־גִּיּוֹרָא דִּי־תַגִּירוּן בְּיִשְׂרָאֵל דִּיתִין מִזְרָעִיהּ לַמֶּלֶךְ אַתְקַטְלָא יִתְקַטִּיל עִמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יִרְגְּמוּנִיהּ בָּאֶבֶן:
---	---

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר – עֲנִשִּׁין עַל הָאֲזָהָרוֹת. מוֹת יוֹמָת – בְּבֵית דִין, וְאִם אִין כַּח לְבֵית דִין, עִם הָאָרֶץ מְסִיעִין אוֹתָן. עִם הָאָרֶץ – עִם שְׂבָגִינוּ נִבְרָאת הָאָרֶץ. דְּבַר אַחֵר: עִם שְׁעִתִּידִין לִירֵשׁ אֶת הָאָרֶץ עַל יְדֵי מַצּוֹת הַלֵּלוּ.

וְאֲנִי אֶתֶּן אֶת־פָּנַי בְּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזְרָעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת־מִקְדָּשִׁי וּלְחַלֵּל אֶת־שֵׁם קֹדֶשִׁי:	וְאָנָּה אֶתִּין יֵת רוּגְזִי בְּאַנְשָׁא הַהוּא וְאַשְׁיַצִּי יְתִיהּ מִגּוֹ עַמִּיהּ אַרִי מִזְרָעִיהּ יְהֵב לַמּוֹלֵךְ בְּדִיל לְסַאָבָא יֵת מִקְדָּשִׁי וּלְאַחְלָא יֵת שְׁמָא דְקוֹדֶשִׁי:
--	---

אֶתֶּן אֶת פָּנַי – פָּנַי שְׁלִי; פּוֹנֶה אֲנִי מִכָּל עֶסְקִי וְעוֹסֵק בּוֹ. בְּאִישׁ – וְלֹא בְּצַבּוֹר, שְׂאִין כָּל הַצַּבּוֹר נִכְרַתִּין. כִּי מִזְרָעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ – לְכִי שְׁנַאָמַר: "מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ", כֵּן בְּנוֹ וּבִתּוֹ מִנִּין תַּלְמוּד לֹמַר: כִּי מִזְרָעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ. זֶרַע פָּסוּל מִנִּין תַּלְמוּד לֹמַר: "בִּתּוֹ מִזְרָעוֹ לַמֶּלֶךְ". לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי. – אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁת לִי, כְּלִשׁוֹן "וְלֹא יַחַלֵּל אֶת מִקְדָּשִׁי".

וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוּ עִם הָאָרֶץ אֶת־עֵינֵיהֶם מִן־הָאִישׁ הַהוּא בִּתְמוֹ מִזְרָעוֹ לַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הִמִּית אֹתוֹ:	וְאִם מִכְּבֹּשׁ יִכְבְּשׁוּן עִמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יֵת עֵינֵיהוֹן מִן גּוֹבְרָא הַהוּא בְּדִיהֵב מִזְרָעִיהּ לַמֶּלֶךְ בְּדִיל דְּלֹא לְמַקְטֵל יְתִיהּ:
--	---

וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוּ – אִם הָעָלִימוּ בְּדָבָר אַחֵד, סוֹף שְׁיַעֲלִימוּ בְּדָבָרִים הַרְבֵּה. אִם הָעָלִימוּ סִנְהֶדְרִי קִטְנָה, סוֹף שְׁיַעֲלִימוּ סִנְהֶדְרִי גְדוֹלָה.

וּשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת־פָּנַי בְּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל־הַזָּנִים אַחֲרָיו לַזָּנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם:	וְאַשְׁוִי אָנָּה יֵת רוּגְזִי בְּגוֹבְרָא הַהוּא וּבְסַעֲדוּהִי וְאַשְׁיַצִּי יְתִיהּ וְיֵת כָּל דְּשַׁעֵן בְּתִירוּהִי לְמַטְעִי בְּתֵר מוֹלֵךְ מִגּוֹ עַמָּהוֹן:
---	---

וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ – אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְכִי מִשְׁפָּחָה מַה חֲטָאָה אֵלָּא לַלְמֶדָה, שְׂאִין לָהּ מִשְׁפָּחָה שְׂיִישׁ בָּהּ מוֹכֵס שְׂאִין כָּלָם מוֹכְסִין, שְׂכָלָם מְסַפִּין עֲלֵיו. וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ – לָמָּה נֹאמַר לְכִי שְׁנַאָמַר: וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ, יְכוּל יְהִיו כָּל הַמִּשְׁפָּחָה בְּהַכְרַת תַּלְמוּד לֹמַר אוֹתוֹ; אוֹתוֹ בְּהַכְרַת, וְלֹא כָּל הַמִּשְׁפָּחָה בְּהַכְרַת, אֵלָּא בְּסוּרִין. לַזָּנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ – לְרִבּוֹת שְׂאֵר עֲבוּדָה זָרָה שְׁעַבְדָה בְּכָהּ, וְאַפְלוּ אִין זֹו עֲבוּדְתָהּ.

וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְגֹּה אֶל־הָאִבָּת וְאֶל־הַיָּדָעִנִּים לַזָּנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנִתְּתִי אֶת־פָּנַי בְּנֶפֶשׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ:	וְאַנְשֵׁ דִיתְפָּנִי בְּתֵר בְּדִין וְזִכּוּרוֹ לְמַטְעִי בְּתִרְיָהוֹן וְאַתִּין יֵת רוּגְזִי בְּאַנְשָׁא הַהוּא וְאַשְׁיַצִּי יְתִיהּ מִגּוֹ עַמִּיהּ:
--	---

וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי אֲנִי יְיָ־הוָה אֶל־לִבְיָכֶם:	וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתֵהוּן קְדִישִׁין אַרִי אָנָּה יְיָ אֱלֹהֵכוֹן:
--	--

וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם – זֹו פְּרִישׁוֹת עֲבוּדָה זָרָה.
שְׂבִיעִי

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקְתַּי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְיָ־הוָה מִקְדָּשְׁכֶם:	וּתְשִׁרוּן יֵת קִימִי וְתַעֲבֹדוּן יְתֵהוּן אָנָּה יְיָ מִקְדָּשְׁכוֹן:
---	--

כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלָל אֶת־אֲבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוֹמָת אָבִיו וְאִמּוֹ יִקְלָל דָּמִיו בּוֹ:	אַרִי גָבֵר גָּבֵר דִּילּוּט יֵת אָבוּהִי וְיֵת אִמִּיהּ אַתְקַטְלָא יִתְקַטִּיל אָבוּהִי וְאִמִּיהּ לְט קַטְלָא חֲזִיב:
---	--

אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל – לְרִבּוֹת לְאַחֵר מִיתָה. דָּמִיו בּוֹ – זֹו סְקִילָה; וְכֵן כָּל מְקוֹם שְׁנַאָמַר "דָּמִיו בּוֹ", "דָּמִיָּהּ בָּם"; וְלִמְדֵנוּ מֵאוֹב וְיָדְעוּנִי, שְׁנַאָמַר בָּהֶם: "בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם דָּמִיָּהּ בָּם". וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא, כְּמוֹ "דָּמוֹ בְּרָאשׁוֹ": אִין נֶעְנֵשׁ עַל מִיתָתוֹ אֵלָּא הוּא, שֶׁהוּא גֵרָם לַעֲצֻמוֹ שְׂיִהְרַג.

וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ רַעְהוּ מוֹת־יוֹמָת הַנָּאֵף וְהַנָּאֶפֶת:	וּגְבֵר דִּיגּוּף יָת אַתְתָּ גְּבֵר דִּיגּוּף יָת אַתְתָּ חֲבֵרְיָה אַתְקַטְלָא יִתְקַטִּיל גְּיִיפָא וְגִיפִיפְתָּא:
וְאִישׁ – פֶּרֶט לְקֻטָּן. אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ אִישׁ – פֶּרֶט לְאִשְׁתּוֹ קֻטָּן; לְמַדְנֵנוּ שְׂאִין לְקֻטָּן קְדוּשִׁין. – וְעַל אִיזוֹ אִשְׁתּוֹ אִישׁ חֲזִיבְתִּי לָהּ – אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת אִשְׁתּוֹ רַעְהוּ – פֶּרֶט לְאִשְׁתּוֹ גּוֹי; לְמַדְנֵנוּ שְׂאִין קְדוּשִׁין לְגּוֹי. מוֹת יוֹמָת הַנָּאֵף וְהַנָּאֶפֶת – כָּל מִיתָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה סֵתָם, אֵינָה אֶלָּא חֲזִיבָה.	
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲבִיו עֲרוֹנָת אֲבִיו גִּלְהַ מוֹת־יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיתָהּ בָּם:	וּגְבֵר דִּיִּשְׁכּוּב יָת אַתְתָּ אֲבוּהִי עֲרִיתָא דְּאֲבוּהִי גִלִּי אַתְקַטְלָא יִתְקַטְלֵהוּן תַּרְוִיהוּן קַטְלָא חֲזִיבִין:
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלְתּוֹ מוֹת יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם תָּבֵל עֲשׂוֹ דְּמִיתָהּ בָּם:	וּגְבֵר דִּיִּשְׁכּוּב יָת כַּלְתִּיהָ אַתְקַטְלָא יִתְקַטְלֵהוּן תַּרְוִיהוּן תָּבֵל עֲבָדוּ קַטְלָא חֲזִיבִין:
תָּבֵל עֲשׂוֹ – גָּנָאִי. לְשׁוֹן אַחֵר: מִבְּלִבְלִין זָרַע הָאֵב בְּזָרַע הַבֵּן.	
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־זָכָר מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה עֲשׂוֹ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיתָהּ בָּם:	וּגְבֵר דִּיִּשְׁכּוּב יָת דְּכוּרָא מִשְׁכַּבִּי אַתָּא תוֹעִיבָא עֲבָדוּ תַּרְוִיהוּן אַתְקַטְלָא יִתְקַטְלֵהוּן קַטְלָא חֲזִיבִין:
מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה – מִכְּנִיס כְּמִכְחֹל בְּשׁוּפָרָת.	
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּהּ זִמָּה הוּא בְּאִשׁ יִשְׂרָפוּ אֹתוֹ וְאֶתְקָן וְלֹא־תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכָכֶם:	וּגְבֵר דִּיִּסַּב יָת אַתְתָּא וְיָת אִמָּהּ עֵיצַת חֲטָאִין הִיא בְּנוּרָא יוֹקְדִין יִתִּיה וְיִתְהוּן וְלֹא תְהִי עֵיצַת חֲטָאִין בִּינִיכּוּן:
יִשְׂרָפוּ אֹתוֹ וְאֶתְקָן – אִי אַתָּה יָכוֹל לומר: אִשְׁתּוֹ הִרְאִשׁוּנָה יִשְׂרָפוּ, שֶׁהִרִי גִשָּׁאָה בְּהִסְתֵּר וְלֹא נֶאֱסָרָה עָלָיו; אֶלָּא אִשָּׁה וְאִמָּהּ הִכְתוּבִין כָּאֵן – שְׁמִיתָן לְאַסֵּר, שֶׁנִּשָּׂא אֶת חֲמוֹתוֹ וְאִמָּהּ. וְכֵשׁ מִרְבוּתֵינוּ שְׂאוּמָרִים, אֵין כָּאֵן אֶלָּא חֲמוֹתוֹ; וְמֵהוּ אַתְקָן אֶת אַסֵּת מִקֵּו, וְלִשׁוֹן וְנָגִי הוּא: "סָן", אַסֵּת.	
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בְּהִמָּה מוֹת יוֹמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרָגוּ:	וּגְבֵר דִּיִּתֵּן שְׁכּוּבְתִּיהָ בְּבַעֲיָרָא אַתְקַטְלָא יִתְקַטִּיל וְיָת בַּעֲיָרָא תִקְטָלוּן:
וְאֶת הַבְּהֵמָה תִּהְרָגוּ – אִם אָדָם חֲטָא, בְּהֵמָה מַה חֲטָאָה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁבָּעָה לְאָדָם תִּסְלָה עַל יָדָהּ, לְפִיכָף אָמַר הַכְּתוּב תִּסְלָל; קַל וְחֹמֶר לְאָדָם, שְׂוִידַע לְהַכְחִין בֵּין טוֹב לְרַע, וְגוֹרָם רַעַה לְחַבְרוֹ לַעֲבֹר עֲבָרָה. כִּי־צָא בְּדָכָר אַתָּה אוֹמֵר: "אֲבָד תֵּאבְדּוּן אֶת כָּל הַמְּקוֹמוֹת". הִרִי דְּבָרִים קַל וְחֹמֶר: מַה אֵילָנוֹת, שְׂאִינָן רוֹאִין וְאִינָן שׁוֹמְעִין, עַל שֶׁבָּאת תִּסְלָה עַל יָדָם אֲמָרָה תוֹרָה הַשְּׁחַת, שׁוֹרֵף וְכַלָּה; הַמַּטָּה אֶת חֲבָרוֹ מִדְּרָף סִיִּים לְדִרְכֵי מִיתָה, עַל אַסֵּת כַּמָּה וְכַמָּה	
וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל־כַּל־בְּהֵמָה לְרַבְעָה אֹתָהּ וְהִרְגָתָ אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיתָהּ בָּם:	וְאַתְתָּא דְּתִקְרַב לֹות כָּל בַּעֲיָרָא לְמִשְׁלַט בַּהּ וְתִקְטוּל יָת אַתְתָּא וְיָת בַּעֲיָרָא אַתְקַטְלָא יִתְקַטְלֵהוּן קַטְלָא חֲזִיבִין:
וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־אִחָתּוֹ בַּת־אֲבִיו אֹו בַת־אִמּוֹ וְרָאָה אֶת־עֲרוֹנָתָהּ וְהִיא־תִרְאָה אֶת־עֲרוֹנָתוֹ חֲסֵד הוּא וְנִכְרְתוֹ לְעֵינָי בְּנֵי עַמָּם עֲרוֹת אִחָתּוֹ גִּלְהַ עֲוֹנוֹ יִשָּׂא:	וּגְבֵר דִּיִּסַּב יָת אַחְתִּיהָ בַּת אֲבוּהִי אוּ בַת אִמָּהּ וְיִחְזִי יָת עֲרִיתָהּ וְהִיא תִחְזִי יָת עֲרִיתָהּ קִלְנָא הוּא וְיִשְׁתִּיצוּן לְעֵינָי בְּנֵי עַמָּהוּן עֲרִית אַחְתִּיהָ גִלִּי חוּבִיָּה יִקְבִּיל:
חֲסֵד הוּא – לְשׁוֹן אַרְמִי, "חֶרֶף" – "חֲסוּדָא". וּמִדְרָשׁוֹ: אִם תֹּאמַר: קִין נִשָּׂא אֶחָתּוֹ חֲסֵד עָשָׂה הַמְּקוֹם לְבָנוֹת עוֹלָמוֹ מִמֶּנּוּ, שְׁנֵאָמַר: "עוֹלָם חֲסֵד יִבְנֶה".	
וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דָּוָה וְגִלְהַ אֶת־עֲרוֹנָתָהּ אֶת־מִקְרָהּ הָעֵרָה וְהוּא גִלְתָּהּ אֶת־מִקְוֹר דְּמִיתָהּ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקְרַב עַמָּם:	וּגְבֵר דִּיִּשְׁכּוּב יָת אַתָּא טוּמְאָה וִיגְלִי יָת עֲרִיתָהּ יָת קִלְנָה גִלִּי וְהִיא תִגְלִי יָת סוּאָבַת דְּמִתָּה וְיִשְׁתִּיצוּן תַּרְוִיהוּן מִגּוֹ עַמָּהוּן:
הָעֵרָה – גִּלְהַ. וְכֵן כָּל לְשׁוֹן עֲרוּהָ – גִּלְהַ הוּא, וְהִנֵּי יוֹרְדַת בַּתְּכָה לְשֵׁם דְּכָר; כְּמוֹ: "זַעֲנָה"; וְכֵן "אִחְנָה", מִגִּזְרַת "אֵח". וְהַעֲרָאָה זֶה – נִחְלָקוּ בַּהּ רַבּוּתֵינוּ: יֵשׁ אוֹמְרִים, זֶה נִשְׁיָקֶת שְׁמִשׁ; וְיֵשׁ אוֹמְרִים, זֶה הַכְּנַסַּת עֲטָרָה.	
וְעֲרוֹת אֶחָת אִמָּהּ וְאֶחָת אֲבִיהָ לֹא תִגְלֶה כִּי אֶת־שְׂאֵרָהּ הָעֵרָה עֲוֹנָם יִשָּׂאוּ:	וְעֲרִית אַחְתָּא אִמָּהּ וְאַחְתָּא אֲבוּהּ לֹא תִגְלִי אַרִי יָת קְרִיבְתִּיהָ גִלִּי חוּבִיָּהוּן יִקְבִּלוּן:
וְעֲרוֹת אֶחָת אִמָּהּ וְגוֹמֵר – שְׁנָה הַכְּתוּב בְּאַנְהֲרָתוֹ, לומר שֶׁהִזְהָר עָלֶיהֶן בֵּין עַל אֶחָת אֲבִיו וְאִמּוֹ מִן הָאֵב, בֵּין עַל אֶחָתִּימָהוּן מִן הָאֵם; אֲבָל עֲרוֹת אִשְׁתּוֹ אֲחִי אֲבִיו – לֹא הִזְהָר אֶלָּא עַל אִשְׁתּוֹ אֲחִי אֲבִיו מִן הָאֵב.	

וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדְתּוֹ עֲרֹת דָּדוֹ גִּלְהָ חֲטָאָם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמָתוֹ:	וְגִבֹּר דִּישְׁכּוֹב ית אמת אחבויהי עריתא דאחבויהי גלי חובהון יקבלון דלא ולד ימותון:
--	---

אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדְתּוֹ – הַמִּקְרָא הַזֶּה בֹּא לְלַמֵּד עַל כִּרְת הָאָמוּר לַמַּעֲלָה, שֶׁהוּא בַעֲנֹשׁ הַלֵּיכַת עֲרִירִי. עֲרִירִים – כְּתִרְגוּמוֹ: "בְּלֹא וָלֵד"; וְדוּמָה לוֹ: "וְאִנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי". יֵשׁ לוֹ בָּנִים – קוֹבְרֵן; אֵין לוֹ בָּנִים, מֵת בְּלֹא בָּנִים. לָכֵן שְׁנֵה בִּשְׁנֵי מִקְרָאוֹת אֵלוֹ: "עֲרִירִים יָמָתוֹ" – "עֲרִירִים יִהְיוּ". "עֲרִירִים יָמָתוֹ", אִם יִהְיוּ לוֹ בִּשְׁעַת עֲבָרָה, לֹא יִהְיוּ לוֹ בְּשִׁימּוֹת, לְפִי שֶׁקִּבְּרֹן בְּחַיָּיו. "עֲרִירִים יִהְיוּ", שָׁאֵם אֵין לוֹ בִּשְׁעַת עֲבָרָה, יִהְיֶה כָּל יָמָיו כְּמוֹ שֶׁהוּא עֹכָשׁוֹ.

וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ אַחֲיוּ נָדָה הוּא עֲרֹת אַחֲיוּ גִלְהָ עֲרִירִים יִהְיוּ:	וְגִבֹּר דִּיסַב ית אמת אחויהי מרחקא היא עריתא דאחויהי גלי דלא ולד יהון:
--	--

נָדָה הוּא – הַשְׂכִּיבָה הַזֹּאת, מְנַדָּה הִיא וּמְאֻסָּה. וּבִבְרִיתֵנוּ דְרָשׁוּ לְאַסֵּר הַעֲרָאָה בַּהּ כְּנֻדָּה, שֶׁהַעֲרָאָה מְפַרְשֶׁת בַּהּ, "אֵת מְקוֹרָהּ הַעֲרָה".

וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקְתֵּי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטֵי וְעַשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִקְיֹא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה לְשִׁבְתָּ בָּהּ:	וְתִטְּרוּן ית כָּל קִנְמִי וְיֵת כָּל דִּינִי וְתַעֲבִדוּן יִתְהוּן וְלֹא תִרְוִקִין יִתְכוּן אַרְעָא דְאַנָּא מַעִיל יִתְכוּן לְתַמָּן לְמַטְבַּ בַּהּ:
---	---

וְלֹא תִלְכוּ בְּחֻקֹּת הַגֹּיִם אֲשֶׁר־אֲנִי מִשְׁלַח מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת־כָּל־אֱלֹהִי עֲשׂוּ וְאַקְחֻ בָּם:	וְלֹא תִהְיוּן בְּנִמוּסֵי עַמֻּמִּיָּא דְאַנָּא מַגְלִי מִן קִדְמִיכוּן אַרִי ית כָּל אֱלִין עֲבִדוּ וְרַחֲיִק מִיִּמְרֵי יִתְהוּן:
--	--

וְאַקְחֻ – לְשׁוֹן מְאֻס, כְּמוֹ "קִצְתִּי בְחַיִּי", כְּאֵדָם שֶׁהוּא קִץ בְּמִזְוֹנוֹ.

וְאָמַר לָכֶם אַתֶּם תִּירָשׁוּ אֶת־אֲדָמְתֶּם וְאֲנִי אֶתְנַנֶּה לָכֶם לְרִשְׁתָּ אֹתָהּ אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֲנִי י־הִנֵּה אֲ-לֵהִיכֶם אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי אֲתֶכֶם מִן־הָעַמִּים:	וְאָמַרְיִת לכוּן אַתוּן תִּירְתוּן ית אַרְעֵהוּן וְאַנָּא אֶתְנַנֶּה לכוּן לְמִירַת יִתְהָ אַרְעַ עֲבָדָא חֶלֶב וְדִבְשׁ אֲנָא יִי אֱלֹהֵהכוּן דְאַפְרִישִׁית יִתְכוּן מִן עַמֻּמִּיָּא:
---	---

וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־הַבְּהֵמָה הַטְּהֵרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטָּמֵא לַטְּהֵר וְלֹא־תִשְׁקְצוּ אֶת־נִפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לַטְּמֵא:	וְתַפְרִשׁוּן בֵּין בְּעִירָא דְכִנְיָא לְמִסְאַבָּא וּבֵין עוֹפָא מְסַאַבָּא לְדְכִנְיָא וְלֹא תִשְׁקֻצוּן ית נִפְשִׁיתְכוּן בְּבְעִירָא וּבְעוֹפָא וּבְכָל דְתַרְחִישׁ אַרְעָא דְאַפְרִישִׁית לכוּן לְסַאַבָּא:
--	---

וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהֵרָה לַטְּמֵאָה – אֵין צָרִיךְ לִזְמַר בֵּין פֶּרָה לַחֲמוֹר, שֶׁהֵרִי מְבַדְּלִין וְנִפְרִין הֵם; אֲלֹא בֵּין טְהוֹרָה לַהּ לַטְּמֵאָה לַהּ, בֵּין שְׁנִשְׁחַט רַבּוֹ שֶׁל סִימָן לְנִשְׁחַט חֲצִיו. וְכַמָּה בֵּין רַבּוֹ לְחֲצִיו מְלֵא שְׁעָרָה. אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לַטְּמֵא – לְאַסֵּר.

וְהִיִּיתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי י־הִנֵּה וְאַבְדַּל אֲתֶכֶם מִן־הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי:	וְתִהְיוּן קְדָמִי קְדִישִׁין אַרִי קְדִישׁ אֲנָא יִי וְאַפְרִישִׁית יִתְכוּן מִן עַמֻּמִּיָּא לְמַהְרִי פְלַחִין קְדָמִי:
---	--

וְאַבְדַּל אֲתֶכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי – אִם אַתֶּם מְבַדְּלִים מֵהֶם – הֵרִי אַתֶּם שְׁלִי; וְאִם לֹא, הֵרִי אַתֶּם שֶׁל גְּבוּכְדַּנְצַר וְחִבְרִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, מִנֵּין שְׁלֹא יֵאמַר אָדָם: נִפְשִׁי קִצָּה בְּבִשָּׁר חֲזִיר, אִי אִפְשִׁי לְלַבֵּשׁ כְּלָאִים; אֲבָל יֹאמַר: אִפְשִׁי, וּמָה אֶעֱשֶׂה, וְאֲבִי שִׁבְשָׁמִים גָּזַר עָלַי תִּלְמוּד לִזְמַר: וְאַבְדַּל אֲתֶכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי, שֶׁתִּהְיֶה הַבְּדִלְתְּכֶם מֵהֶם לְשָׁמַי; פּוֹרֵשׁ מִן הָעֲבָרָה, וּמִקְבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וְאִישׁ אוֹי־אִשָּׁה פִּי־יִהְיֶה בָּהֶם אוֹב אוֹ יִדְעֻנִי מוֹת יוֹמָתוֹ בְּאַבְּן יִרְגְּמוּ אֹתָם דְמִיָּהֶם בָּם:	וְגִבֹּר אוֹ אַתָּא אַרִי יִהִי בַּהּוֹן בְּדִין אוֹ זְכוּרוֹ אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלוּן בְּאַבְנָא יִרְגְּמוּן יִתְהוּן קַטְלָא חַיִּיבִין:
---	--

כִּי יִהְיֶה בָּהֶם אוֹב וְגוֹמֵר – כָּאֵן נֹאמַר בָּהֶם מִיתָה, וּלְמַעֲלָה כִּרְת: עֲדִים וְהַתְרָאָה – בְּסִקִּילָה; מִזִּיד בְּלֹא הַתְרָאָה, בַּהֲפֹרֶת; וְשִׁגְגַתָּם חֲטָאָה. וְכֵן בְּכָל חֲבִי מִיתוֹת שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם כִּרְת.

יִשְׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְ-הוָה עֲלֵיכֶם בֵּית
 יִשְׂרָאֵל: **כָּה** | אָמַר יְ-הוָה אֶל־דָּרָךְ הַגּוֹיִם אֶל־
 תִּלְמָדוֹ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל־תַּחַתּוֹ כִּי־יִתְּתוּ
 הַגּוֹיִם מִהֶמָּה: **כ** כִּי־תִקְוֹת הָעַמִּים הִבֵּל הוּא כִּי־עַל
 מִינֶעַר כָּרְתוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי־תָרַשׁ בַּמַּעֲצָד: **ז** בַּכֶּסֶף
 וּבַזָּהָב יִיבָהוּ בַּמִּסְמָרוֹת וּבַמִּקְבוֹת יִתְּקוּם וְלֹא
 יִפִּיק: **ח** כֹּתֵמַר מִקְנֵשָׁה הִמָּה וְלֹא יִדְּבָרוּ נִשְׁוֹא
 יִנְשְׁוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אֶל־תִּירְאוֹ מִהֶם כִּי־לֹא יָרְעוּ
 וְגַם־הֵיטִיב אֵין אוֹתָם: **י** מֵאֵין כָּמוֹךְ יְ-הוָה גְּדוֹל
 אַתָּה וְגְדוֹל שְׁמֶךָ בְּגִבּוֹרָה: **י** מִי לֹא יִרְאֶךָ מִלֶּךְ
 הַגּוֹלִים כִּי לֶךְ יֵאָתֶה כִּי בְּכָל־חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל־
 מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךְ: **י** וּבִאֲחַת יִבְעָרוּ וַיִּכְסְלוּ מוֹסֵר
 הַבָּלִים עַץ הוּא: **י** בַּכֶּסֶף מִרְקָע מִתְרַשֵּׁשׁ יוֹבֵא
 וְזָהָב מֵאוּפֹז מַעֲשֵׂה תָרַשׁ וַיְדִי צוּרָה תִּבְלַת
 וְאַרְגָּמָן לְבוּשֶׁם מַעֲשֵׂה חֲכָמִים כָּלָם: **י** וִי־הוֹה
 אֶל־לֵהִים אֲמַת הוּא־אֶל־לֵהִים חַיִּים וּמִלֶּךְ עוֹלָם
 מִקְצָפוֹ תִרְעַשׁ הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְלוּ גוֹיִם זַעֲמוֹ:
י כִּדְנָה תֵאמְרוּן לְהוֹם אֶל־לֵהִיא דִּי־שְׁמִיָּא וְאַרְקָא
 לֹא עָבְדוּ יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן־תַּחֲתוֹת שְׁמִיָּא אֵלֶּה:
י עֲשֵׂה אָרֶץ בְּכַחוֹ מִכִּין תִּבֵּל בְּחֲכָמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ
 נִטָּה שָׁמַיִם: **י** לִקְוֹל תִּתֹּן הַמּוֹן מִיָּם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעֲלֶה
 נִשְׁאִים מִקְצָה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמִטָּר עֲשֵׂה וַיּוֹצֵא
 רוּחַ מֵאַצְרֵתּוֹ: **י** וּגְבַעַר כָּל־אָדָם מִדַּעַת הַבֵּישׁ כָּל־
 צוּרָה מִפֶּסֶל כִּי שִׁקֵּר נִסְכּוֹ וְלֹא־רוּחַ בָּם: **י** הִבֵּל
 הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים בַּעַת פִּקְדָתָם יֵאבְדוּ: **י** לֹא־
 כֹּאֲלָה תִלָּק יַעֲקֹב כִּי־יּוֹצֵר הַכֹּל הוּא וַיִּשְׂרָאֵל שָׁבַט
 נִחַלְתּוֹ יְ-הוָה צֶ-בָאוֹת שָׁמוֹ: **י** אִסְפִּי מֵאָרֶץ כְּנַעַתָּךְ
 יִשְׁבֹּת בַּמִּצּוֹר: **י** כִּי־כֹה אָמַר יְ-הוָה הִנְנִי קוֹלֵעַ
 אֶת־יְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפֶּעַם הַזֹּאת וְהַצֵּרְתִּי לָהֶם
 לְמַעַן יִמָּצְאוּ: **י** אֲזִי לִי עַל־שִׁבְרִי נִחַלָה מִכְּתִי וְאֲנִי
 אֲמַרְתִּי אֲךָ זֶה חֲלִי וְאֲשָׁאֲנוּ: **י** אֶהְלִי שֹׁדֵד וְכָל־
 מִיתָרִי נִתְּקוּ בְּנִי יִצְאֲנִי וְאִינָם אֵין־נִטָּה עוֹד אֶהְלִי
 וּמִקֵּים יִרְעוּתִי: **י** כִּי גִבְעָרוּ הָרָעִים וְאֶת־יְ-הוָה
 לֹא דָרְשׁוּ עַל־כֵּן לֹא הִשְׁפִּילוּ וְכָל־מִרְעִיתָם
 נִפְוצָה: **י** קוֹל שְׁמוּעָה הִנָּה בָּאָה וְרַעַשׁ גְּדוֹל
 מֵאָרֶץ צָפוֹן לָשׁוּם אֶת־עָרֵי יְהוּדָה שְׁמָמָה מַעוֹן
 תַּנִּים: **י** יַדְעֵתִי יְ-הוָה כִּי לֹא לְאָדָם דֶּרֶךְ לֹא־
 לְאִישׁ הַלֵּךְ וְהָכִין אֶת־צִעְדּוֹ: **י** יִסְרָנִי יְ-הוָה אֲךָ־

בַּמִּשְׁפָּט אֶל־בְּאִפְךָ פֶּן־תִּמְעַטְנִי: **י** שִׁפְדֵּךְ תִּמְתָּךְ
 עַל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּךָ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר
 בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ כִּי־אִכְלוּ אֶת־יַעֲקֹב וְאִכְלָהוּ
 וַיִּכְלָהוּ וְאֶת־נִוְהוּ הַשָּׁמוֹ:

יא הַדְּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְ-הוָה
 לֵאמֹר: **ב** שְׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְדַבְּרֶתֶם
 אֶל־אִישׁ יְהוּדָה וְעַל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם: **ג** וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְ-הוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲרוּר
 הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת:
ד אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי־אוֹתָם
 מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם מִכּוֹר הַבְּרָזֵל לֵאמֹר שְׁמְעוּ בְּקוֹלִי
 וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר־אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וְהִייתֶם לִי
 לְעָם וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים: **ה** לְמַעַן תִּקִּים
 אֶת־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתֵיכֶם לֵתֵת
 לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ כִּיּוֹם הַזֶּה וְאָעַן וְאָמַר
 אָמֵן | יְ-הוָה: **ו** וַיֹּאמֶר יְ-הוָה אֵלַי קְרָא אֶת־כָּל־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחִצּוֹת יְרוּשָׁלַם
 לֵאמֹר שְׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם
 אוֹתָם: **ז** כִּי הָעַד הַעֲדָתִי בְּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי
 אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה הִשְׁכַּם וְהָעַד
 לֵאמֹר שְׁמְעוּ בְּקוֹלִי: **ח** וְלֹא שְׁמְעוּ וְלֹא־הִטּוּ אֶת־
 אָזְנוֹם וַיִּלְכּוּ אִישׁ בַּשְּׁרִירוֹת לָבָם הָרַע וְאָבִיא
 עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַבְּרִית־הַזֹּאת אֲשֶׁר־צִוִּיתִי
 לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשׂוּ: **ט** וַיֹּאמֶר יְ-הוָה אֵלַי גְּמָצָא־קִשְׁר
 בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבִיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם: **י** שָׁבוּ עַל־עוֹנוֹת
 אֲבוֹתָם הָרָאשׁוֹנִים אֲשֶׁר מָאֲנוּ לִשְׁמוּעַ אֶת־דְּבָרֵי
 וְהִמָּה הִלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים לַעֲבֹדָם הִפְרוּ
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי
 אֶת־אֲבוֹתָם: **יא** לָכֵן כֹּה אָמַר יְ-הוָה הִנְנִי מֵבִיא
 אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא־יֻכְלוּ לְצַאת מִמֶּנָּה וְזַעֲקוּ
 אֵלַי וְלֹא אֲשַׁמַּע אֲלֵיהֶם: **י** וְהִלְכּוּ עָרֵי יְהוּדָה
 וַיִּשְׁבְּלִי יְרוּשָׁלַם וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם
 מִקְטָרִים לָהֶם וְהוֹשַׁע לֹא־יִוָּשִׁיעוּ לָהֶם בַּעַת
 רַעְתָּם: **י** כִּי מִסְפָּר עָרֵיהֶם הֵנוּ אֶל־לֵהִיָּהּ יְהוּדָה
 וּמִסְפָּר חִצּוֹת יְרוּשָׁלַם שְׁמָתָם מִזִּבְחוֹת לְבִשְׁת
 מִזְבְּחוֹת לְקַטֹּר לְבַעַל: **י** וְאַתָּה אֶל־תִּתְּפֹלֵל בַּעַד־
 הָעָם הַזֶּה וְאַל־תִּשְׁאָל בַּעֲדָם רַגְוָה וּתְפִלָּה כִּי | אִינֹנִי
 שְׁמַע בַּעַת קְרָאָם אֵלַי בַּעַד רַעְתָּם: **י** מָה לִּי־דִי־

בביתי עשוֹתָהּ הַמְזוֹמָתָה הַרְבִּים וּבִשְׂר־קֹדֶשׁ
 יַעֲבֹרוּ מֵעַלֶיךָ כִּי רַעַתְכִי אֵז תַּעֲלֹזִי: ^{טז}זִית רַעְנֹן
 יִפֶּה פְרִי־תֹאֵר קָרָא י־הִזָּה שֹׁמֵךְ לְקוֹל | הַמוֹלָה
 גְּדֹלָה הַצִּית אֲשֶׁל עָלֶיהָ וְרָעוּ דְלִיּוֹתֶיהָ: ^{יז}י־הִזָּה
 צ־בֹאוֹת הַנוֹטֵעַ אוֹתָךְ דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה בְּגִלָּל רַעַת
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם
 לְהַכְעִסְנִי לְקַטֵּר לִבָּעַל: ^{יח}י־הִזָּה הוֹדִיעַנִי וְאַדְעָה
 אֵז הִרְאִיתַנִּי מֵעַלְלֵיהֶם: ^{יט}וְאַנִּי כִּכְבֹּשׁ אֶלּוֹף יוֹבֵל
 לַטְבוֹחַ וְלֹא־יִדְעַתִּי כִי־עָלִי | חֲשַׁבּוּ מַחֲשָׁבוֹת
 נִשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ וּנְכַרְתְּנוּ מֵאַרְצָן חַיִּים וְשִׁמּוֹ
 לֹא־יִזְכָּר עוֹד: ^כי־הִזָּה צ־בֹאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק בַּחוּן
 כְּלִיּוֹת וְלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתָךְ מֵהֶם כִּי אֶלֶיךָ גָּלִיתִי
 אֶת־רִיבִי: ^{כא}לָכֵן כֹּה־אָמַר י־הִזָּה עַל־אֲנָשֵׁי עֲנֹתוֹת
 הַמְּבַקְשִׁים אֶת־נַפְשָׁךְ לֵאמֹר לֹא תִנָּבֵא בְשֵׁם
 י־הִזָּה וְלֹא תָמוּת בְּיָדְנוּ: ^{כב}לָכֵן כֹּה אָמַר י־הִזָּה
 צ־בֹאוֹת הַנְּגִי פֶקֶד עֲלֵיהֶם הַבַּחֲוִירִים יָמָתוּ בַּחֶרֶב
 בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יָמָתוּ בְּרַעֲב: ^{כג}וּשְׂאֲרֵית לֹא
 תִהְיֶה לָהֶם כִּי־אֵבִיא רָעָה אֶל־אֲנָשֵׁי עֲנֹתוֹת שְׂגַת
 פִּקְדֹתָם:

יב ^אצִדִּיק אַתָּה י־הִזָּה כִּי אֶרִיב אֶלֶיךָ אֶךְ מִשְׁפָּטִים
 אֲדַבֵּר אִתָּךְ מִדּוֹעַ דָּרָךְ רִשְׁעִים צִלְחָה שָׁלוֹ כָּל־
 בָּגְדֵי בָגֵד: ^בנִטְעַתְּם גַּם־שָׁרְשׁוֹ יִלְכוּ גַם־עֲשׂוּ פְרִי
 קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וּרְחוֹק מִכְּלִיּוֹתֵיהֶם: ^גוְאַתָּה
 י־הִזָּה יִדְעַתְּנִי תִרְאֵנִי וּבַחֲנֹת לִבִּי אִתָּךְ הַתִּקְוָה
 כִּצְאוֹן לְטִבְחָה וְהַקְדָּשׁ לַיּוֹם הַרְגָה: ^דעַד־מָתִי
 תִּתְּאֵבֵל הָאָרֶץ וְעָשָׂב כָּל־הַשָּׂדֶה יִיבֹשׁ מִרַעַת
 יִשְׁבִּי־בָה סִפְתָּה בַּהֲמוֹת וְעוֹף כִּי אֶמְרוּ לֹא יִרְאֶה
 אֶת־אַחֲרֵיתָנוּ: ^הכִּי אֶת־רִגְלִים רַצְתָּה וַיִּלְאוּךָ וְאַיֶּךְ
 תִּתַּחֲרָה אֶת־הַסּוֹסִים וּבְאַרְצָן שָׁלוֹם אַתָּה בּוֹטֵחַ
 וְאַיֶּךְ תַּעֲשֶׂה בַּגָּאוֹן הַיַּרְדֵּן: ^וכִּי גַם־אַחֲרֶיךָ וּבֵית־
 אֲבִיךָ גַם־הִמָּה בָּגְדוּ בְךָ גַם־הִמָּה קִרְאוּ אַחֲרֶיךָ
 מִלֹּא אֶל־תִּתְּאֵמֶן בָּם כִּי־יִדְבְּרוּ אֵלֶיךָ טוֹבוֹת:
^זעֲזֹבְתִי אֶת־בֵּיתִי נִטְשָׁתִי אֶת־נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת־
 יַדָּוֹת נַפְשִׁי בְּכַף אִיבִיהָ: ^חהִיתָה־לִּי נַחֲלָתִי
 כִּאֲרִיָּה בִּיעַר נִתְּנָה עָלִי בְּקוֹלָה עַל־כֵּן שִׁנְאַתִּיהָ:
^טהַעֲיִט צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הַעֲיִט סָבִיב עָלֶיהָ לָכוּ
 אֶסְפוּ כָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה הִתִּיּוּ לֹאכְלָהּ: ^ירַעִים רַבִּים
 שִׁחַתּוּ כֶרֶמִי בִסְסוּ אֶת־חֻלְקָתִי נִתְּנוּ אֶת־חֻלְקָתָהּ

חֲמֻדָּתִי לַמִּדְבָּר שְׁמָמָה: ^{יא}שְׁמָה לְשִׁמְמָה אֲבִלָה
 עָלִי שְׁמָמָה נִשְׁמָה כָּל־הָאָרֶץ כִּי אֵין אִישׁ שֹׁם
 עַל־לֵב: ^{יב}עַל־כָּל־שָׁפְנִים בַּמִּדְבָּר בָּאוּ שְׂדָדִים כִּי
 חָרַב לִי־הִזָּה אֲכָלָה מִקְצֵה־אַרְצָן וְעַד־קֶצֶה הָאָרֶץ
 אֵין שָׁלוֹם לְכָל־בִּשְׂוֹר: ^{יג}זָרְעוּ חֲטִים וְקִצִּים קָצְרוּ
 נָחֲלוּ לֹא יוֹעִלוּ וּבִשּׁוּ מִתְּבוּאָתֵיכֶם מִחֶרֶן אֶף־
 י־הִזָּה: ^{יד}כֹּה | אָמַר י־הִזָּה עַל־כָּל־שְׁכֵנֵי הָרָעִים
 הַנִּגְעִים בְּנַחֲלָה אֲשֶׁר־הִנַּחֲלָתִי אֶת־עַמִּי אֶת־
 יִשְׂרָאֵל הַנְּגִי נִתְּשָׁם מֵעַל אֲדָמָתָם וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה
 אֶתּוֹשׁ מִתּוֹכָם: ^{טו}וְהִזָּה אַחֲרִי נִתְּשִׁי אוֹתָם אֲשׁוּב
 וְרַחֲמָתִים וְהַשְׁבָּתִים אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ וְאִישׁ לְאַרְצוֹ:
^{טז}וְהִזָּה אִם־לִמָּד וְלִמְדוֹ אֶת־דֶּרֶכִי עַמִּי לְהַשְׁבֵּעַ
 בְּשִׁמִּי חִי־י־הִזָּה כֹּאֲשֶׁר לִמְדוֹ אֶת־עַמִּי לְהַשְׁבֵּעַ
 בִּבְעַל וּנְבִגּוּ בַתּוֹךְ עַמִּי: ^{יז}וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ וְנִתְּשָׁתִי
 אֶת־הַגּוֹי הַהוּא נִתּוֹשׁ וְאַבְּד נָאִם־י־הִזָּה:

יג ^אכֹּה־אָמַר י־הִזָּה אֵלִי הַלֹּוֹךְ וְקִנִּיתָ לָךְ אֲזוֹר
 פִּשְׁתִּים וְשִׁמְתּוּ עַל־מִתְּנִיךְ וּבַמִּים לֹא תִבָּאֶהוּ:
^בוְאַקְנֶה אֶת־הָאֲזוֹר כְּדָבָר י־הִזָּה וְאֲשֶׁם עַל־מִתְּנִי:
^גוְיִהְיֶי דְּבַר־י־הִזָּה אֵלִי שְׁנִית לֵאמֹר: ^דקַח אֶת־
 הָאֲזוֹר אֲשֶׁר קִנִּיתָ אֲשֶׁר עַל־מִתְּנִיךְ וְקוּם לָךְ
 פְּרָתָה וְטַמְנָהוּ שֵׁם בְּנִקִּיק הַסִּלְעַ: ^הוְאַלְךָ וְאַטְמַנְהוּ
 בַּפָּרַת כֹּאֲשֶׁר צִנָּה י־הִזָּה אוֹתִי: ^ווְיִהְיֶי מִקֶּץ יָמִים
 רַבִּים וַיֹּאמֶר י־הִזָּה אֵלִי קוּם לָךְ פְּרָתָה וְקַח מִשֵּׁם
 אֶת־הָאֲזוֹר אֲשֶׁר צוּיַתִּיךְ לְטַמְנוֹ־שֵׁם: ^זוְאַלְךָ
 פְּרָתָה וְאַחֲפָר וְאַקַּח אֶת־הָאֲזוֹר מִן־הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר־
 טַמְנִיתּוּ שְׁמָה וְהִנֵּה נִשְׁחַת הָאֲזוֹר לֹא יִצְלַח לְכָל־
^חוְיִהְיֶי דְּבַר־י־הִזָּה אֵלִי לֵאמֹר: ^טכֹּה אָמַר י־הִזָּה
 כֹּכָה אֲשַׁחֲיִת אֶת־גָּאוֹן יְהוּדָה וְאֶת־גָּאוֹן יְרוּשָׁלַם
 הַרְבִּ: ^יהָעַם הַזֶּה הִרְעָה הַמֶּאֱנִים | לְשִׁמּוֹעַ אֶת־דְּבָרֵי
 הַהֲלָכִים בַּשָּׂרָרוֹת לָבָם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי אֱ־לֹהִים
 אֲחֵרִים לְעַבְדָּם וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וַיְהִי כֹאֲזוֹר הַזֶּה
 אֲשֶׁר לֹא־יִצְלַח לְכָל־^{יא}כִּי כֹאֲשֶׁר יִדְבֹּק הָאֲזוֹר אֶל־
 מִתְּנִי־אִישׁ כֵּן הִדְּבַקְתִּי אֵלִי אֶת־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְאֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה נָאִם־י־הִזָּה לַהֲנוֹת לִי לְעַם
 וּלְשֵׁם וּלְתַהֲלָה וּלְתַפְאָרַת וְלֹא שָׁמְעוּ: ^{יב}וְאַמְרָתָה
 אֲלֵיהֶם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה כֹּה־אָמַר י־הִזָּה אֱ־לֹהִי
 יִשְׂרָאֵל כָּל־גִּבֹּל יִמְלֹא גִיו וְאֶמְרוּ אֵלֶיךָ הִיִּדְעָה לֹא
 נָדַע כִּי כָל־גִּבֹּל יִמְלֹא יָיוֹ: ^{יג}וְאַמְרָתָה אֲלֵיהֶם כֹּה־

אמר י-הוה הנני ממלא את-כל-ישובי הארץ
הזאת ואת-המלכים הישבים לדוד על-כסאו
ואת-הכהנים ואת-הנבאים ואת כל-ישובי
ירושלם שפרון: ונפצתים איש אל-אחיו
והאבות והבנים יחדו נאם-י-הוה לא-אחמול
ולא-אחוס ולא ארחם מהשחיתם: שמעו
והאזינו אלי-תגבהו כי י-הוה דבר: ותנו לי-הוה
א-להיכם כבוד בטרם יחשך ובטרם יתנגפו
רגליכם עלי-הרי גשף וקויתם לאור ושמה
לצלמות ושית לערפל: ואם לא תשמעוה
במסותרים תבכה-נפשי מפני גוה ודמע תדמע
ותרד עיני דמעה כי נשבה עדר י-הוה: אמר
למלך ולגבירה השפילו שבו כי ירד
מראשותיכם עטרת תפארתכם: יערי הגג סגרו
ואין פתח הגלת יהודה פלה הגלת שלומים: שאו
עיניכם וראו הבאים מצפון אליה העדר גמל-לך
צאן תפארתך: כמה-תאמר כי-יפקד עליך ואת
למדת אתם עליך אלפים לראש הלוא חבלים
יאחזוך פמו אשת לדה: וכי תאמר בלבבך
מדוע קראני אלה ברב עוגד נגלו שולך נחמסו
עקביך: הנהפך כושי עורו ונמר חברברתיו גם-
אתם תוכלו להיטיב למדי הרע: ונאפיצם פקש-
עובר לרוח מדבר: הנה גורלך מנת-מדיך מאתי
נאם-י-הוה אשר שכחת אותי ותבטחי בשקר:
וגם-אני חשפתי שולך על-פניך ונראה קלונך:
ונאפוך ומצהלותיך זמנת זנותך על-גבעות בשדה
ראיתי שקוציך אוי לך ירושלם לא תטהרי אתרי
מתי עד:

יד אשר הנה דבר-י-הוה אל-ירמיהו על-דברי
הבצרות: אבלה יהודה ושעריה אמללו קדרו
לארץ וצותת ירושלם עלתה: ואדריהם שלחו
צעיריהם למים באו על-גבים לא-מצאו מים
שבו כליהם ריקם בשו והכלמו וחרפו ראשם:
בעבור האדמה חתה כי לא-הנה גשם בארץ בשו
אפרים חפו ראשם: כי גם-אילת בשדה ילדה
ועזוב כי לא-הנה דשא: ופראים עמדו על-שפלים
שאפו רוח פתגים פלו עיניהם כי-אין עשב: ואם-
עונינו ענו בנו י-הוה עשה למען שמך כי-רבו

משובתינו לך חטאנו: מקוה ישראל מושיעו
בעת צרה למה תהיה פגר בארץ וכארת נטה
ללון: למה תהיה פאיש נדהם פגבור לא-יוכל
להושיע ואתה בקרבנו י-הוה ושמך עלינו נקרא
אל-תנחנו: פה-אמר י-הוה לעם הזה פן אהבו
לנוע רגליהם לא חשכו וי-הוה לא רצם עתה
יזכר עונם ויפקד חטאתם: ויאמר י-הוה אלי
אל-תתפלל בעד-העם הזה לטובה: כי יצמו
אינני שמע אל-רנותם וכי יעלו עלה ומנחה אינני
רצם כי בחרב וברעב ובדבר אנכי מכלה אותם:
ויאמר אלה א-דני י-הוה הנה הנבאים אמרים
להם לא-תראו חרב ורעב לא-יהיה לכם כי-
שלום אמת אתו לכם במקום הזה: ויאמר י-הוה
אלי שקר הנבאים נבאים בשמי לא שלחתים ולא
צויתים ולא דברתי אליהם חזון שקר וקסם
ואליל ותרמית לכם המה מתנבאים לכם: לכו
פה-אמר י-הוה על-הנבאים הנבאים בשמי ואני
לא-שלחתים והמה אמרים חרב ורעב לא יהיה
בארץ הזאת בחרב וברעב יתמו הנבאים ההמה:
והעם אשר-המה נבאים להם יהיו משלכים
בחצות ירושלם מפני א הרעב והחרב ואין מקבר
להמה המה נשיהם ובניהם ובנותיהם ושפכתי
עליהם את-רעתם: ויאמרת אליהם את-הדבר
הזה תרדנה עיני דמעה לילה ויומם ואל-תדמינה
כי שבר גדול נשברה בתולת בת-עמי מפה נחלה
מאד: ואם-יצאתי השדה והנה חללי-חרב ואם
באתי העיר והנה תחלואי רעב כי-גם-נביא גם-
פהו סתרו אל-ארץ ולא ידעו: והמאס מאסת
את-יהודה אם-בציון געלה נפשך מדוע הפיתנו
ואין לנו מרפא קוה לשלום ואין טוב ולעת מרפא
והנה בעתה: ידענו י-הוה רשענו עון אבותינו
כי חטאנו לך: אל-תנאץ למען שמך אל-תנבל
פסא כבודך זכר אל-תפוך בריתך אתנו: הניש
בהבלי הגוים מגשמים ואם-השמים יתנו רבבים
הלא אתה-הוא י-הוה א-להינו ונקוה-לך כי-אתה
עשית את-כל-אלה:

טו ויאמר י-הוה אלי אם-יעמד משה ושמואל
לפני אין נפשי אל-העם הזה שלח מעל-פני

וַיֵּצְאוּ: וַהֲנֵה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלָיךָ אָנָּה נֹצֵא וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְיָ־הוֹה אֲשֶׁר לַמּוֹת לַמּוֹת וְאֲשֶׁר
לַחֲרֹב לַחֲרֹב וְאֲשֶׁר לָרֹעַב לָרֹעַב וְאֲשֶׁר לַשָּׁבִי
לַשָּׁבִי: וּפְקַדְתִּי עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת נָאִם־
יְיָ־הוֹה אֶת־הַחֲרֹב לַהֲרֹג וְאֶת־הַפְּלָבִים לְסַחֵב וְאֶת־
עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶת־בְּהֵמַת הָאָרֶץ לֵאכֹל וּלְהַשְׁחִית:
וּנְתַתִּים לַזַּעֲזָה לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ בְּגִלְל מִנִּשְׁאָה
כִּי־יִחַזְקִיָּהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר־עָשָׂה
בִּירוּשָׁלַם: כִּי מִי־יִחַמֵּל עָלֶיךָ יְרוּשָׁלַם וּמִי יָגִיד
לָךְ וּמִי יִסּוּר לִשְׁאֹל לְשָׁלֹם לָךְ: אֶתָּה נִטְשָׁתָה אֶתִּי
נָאִם־יְיָ־הוֹה אַחֲרֹר תִּלְכִּי וְאַט אֶת־יָדַי עָלֶיךָ
וְאֲשַׁחֲיֶתְךָ גִּלְאִיתִי הַנֶּחֱם: וְאַנְרָם בְּמִזְרָה בְּשַׁעֲרֵי
הָאָרֶץ שִׁפְלָתִי אֲבַדְתִּי אֶת־עַמִּי מִדְּרָכֵיהֶם לֹא־
שָׁבוּ: עֲצָמוֹ־לִי אֶלְמִנּוֹתָו מִחֹל נָמִים הִבֵּאתִי לָהֶם
עַל־אֵם בְּחֹר שִׁגְד בְּצִהָרִים הַפְּלָתִי עָלֶיךָ פֶּתֶאֱם
עִיר וּבִהָלוֹת: אֲמַלְלָה יִלְדָת הַשִּׁבְעָה נִפְתָּה נִפְשָׁה
בָּא שְׁמִשָּׁה בְּעַד יוֹמָם בּוֹשָׁה וְחִפְרָה וּשְׁאֲרֵיתָם
לַחֲרֹב אֶתָּה לִפְנֵי אֵיבֵיהֶם נָאִם־יְיָ־הוֹה: אִוִּי־לִי
אֲמִי כִי יִלְדָתָנִי אִישׁ רִיב וְאִישׁ מִדּוֹן לְכָל־הָאָרֶץ
לֹא־נִשְׁתִּיתִי וְלֹא־נִשּׁוּ־בִי כֹלָה מִקְלָלוֹנִי: אָמַר
יְיָ־הוֹה אִם־לֹא שְׁרִיתִיךָ לְטוֹב אִם־לֹא הִפְגַּעְתִּי
בְּךָ בַּעַת רָעָה וּבַעַת צָרָה אֶת־הָאֵיב: הִירָע בְּרָזֶל
בְּרָזֶל מִצָּפוֹן וּנְחָשֶׁת: חִילֶךָ וְאוֹצְרוֹתֶיךָ לִבְז אֶתָּה
לֹא בִמְחִיר וּבְכָל־חַטְאוֹתֶיךָ וּבְכָל־גְּבוּלֶיךָ:
וַהֲעִבְרָתִי אֶת־אֵיבֶיךָ בָּאָרֶץ לֹא יִדְעָתָ כִּי־אֲשׁ
קִדְּתָה בְּאִפִּי עַל־יָכֶם תּוֹקֵד: אֶתָּה יִדְעָתָ יְיָ־הוֹה
זָכַרְנִי וּפְקַדְנִי וְהִנֵּקֶם לִי מִרְדְּפִי אֶל־לֶאֱרֹךְ אִפְּךָ
תִּקְחֶנִּי דָע שְׁאֲתִי עָלֶיךָ חֲרָפָה: נִמְצָאוּ דְבָרֶיךָ
וְאִכְלָם וַיְהִי דְבָרְךָ לִי לִשְׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָת לִבִּי כִי־
נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלַי יְיָ־הוֹה אֶ־לֹהִי צֶ־בָאוֹת: לֹא־
יִשְׁבַּתִּי בְּסוֹד־מִשְׁחָקִים וְאֶעֱלֶז מִפְּנֵי יָדְךָ בְּיָד
יִשְׁבַּתִּי כִּי־נָעַם מִלֹּאֲתָנִי: לֵמָּה הִנֵּה כְּאֵבִי נִצַּח
וּמִפְּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנֵה הֲרָפָא הָיוּ תִהְיֶה לִי כְמוֹ
אֲכֹזֵב מִיָּם לֹא נֶאֱמָנוּ: יִלְכֹן כֹּה־אָמַר יְיָ־הוֹה אִם־
תָּשׁוּב וְאֲשִׁיבֶךָ לִפְנֵי תַעֲמִיד וְאִם־תּוֹצִיא יָקָר
מִזֹּלֶל כִּפִּי תִהְיֶה יִשְׁבּוּ הֵמָּה אֲלֵיךָ וְאֶתָּה לֹא־
תָּשׁוּב אֲלֵיהֶם: וּנְתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה לַחֲוֹמַת גְּחָשֶׁת
בְּצוּרָה וּנְלַחֲמוּ אֲלֵיךָ וְלֹא־יִוָּכְלוּ לָךְ כִּי־אֶתָּה אֲנִי

לְהוֹשִׁיעֶךָ וּלְהַצִּילֶךָ נָאִם־יְיָ־הוֹה: וַהֲצִלְתִּיךָ מִיַּד
רָעִים וּפְדִיתִיךָ מִכַּף עֲרָצִים:

טז וַיְהִי דְבַר־יְיָ־הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: לֹא־תִקַּח לָךְ
אִשָּׁה וְלֹא־יִהְיוּ לָךְ בָּנִים וּבָנוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה: כִּי־
כֹה אָמַר יְיָ־הוֹה עַל־הַבָּנִים וְעַל־הַבָּנוֹת הַיִּלּוּדִים
בְּמָקוֹם הַזֶּה וְעַל־אֲמֹתָם הַיִּלְדוֹת אוֹתָם וְעַל־
אֲבוֹתָם הַמּוֹלְדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת: מִמּוֹתִי
תִּחַלְּאִים יָמָתוֹ לֹא יִסְפְּדוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְזָמָן עַל־פְּנֵי
הָאֲדָמָה יִהְיוּ וּבַחֲרֹב וּבַרָעַב יִכְלוּ וְהִיתָה גְּבֻלָּתָם
לְמֹאכָל לַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבְּהֵמַת הָאָרֶץ: כִּי־כֹה אָמַר
יְיָ־הוֹה אֶל־תְּבוּאָה בֵּית מְרוֹנֹת וְאֶל־תִּלְךָ לְסָפוֹד
וְאֶל־תִּנָּד לָהֶם כִּי־אֶסְפְּתִי אֶת־שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם
הַזֶּה נָאִם־יְיָ־הוֹה אֶת־הַחֲסֹד וְאֶת־הַרְחָמִים: וַיָּמָתוּ
גְּדָלִים וּקְטָנִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקְבְּרוּ וְלֹא־יִסְפְּדוּ
לָהֶם וְלֹא יִתְגַּדֵּד וְלֹא יִקְרַח לָהֶם: וְלֹא־יִפְרְסוּ לָהֶם
עַל־אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל־מָת וְלֹא־יִשְׁקּוּ אוֹתָם כּוֹס
תַּנְחוּמִים עַל־אֲבִיו וְעַל־אִמּוֹ: וּבֵית־מִשְׁתָּה לֹא־
תְּבוּאָה לְשִׁבָּת אוֹתָם לֵאכֹל וּלְשִׁתּוֹת: כִּי כֹה אָמַר
יְיָ־הוֹה צֶ־בָאוֹת אֶ־לֹהִי יִשְׂרָאֵל הַגִּבִּי מִשְׁפִּית מִן־
הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבִימֵיכֶם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל
שְׁמִחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כֹּלָה: וַהֲיֵה כִי תִגִּיד לָעָם
הַזֶּה אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ אֲלֵיךָ עַל־מָה
דָּבָר יְיָ־הוֹה עָלֵינוּ אֶת כָּל־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
וַיְמָה עֲוֹנֵנוּ וַיְמָה חַטְאוֹתֵנוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ לִי־הוֹה
אֶ־לֹהֵינוּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר־עָזְבוּ
אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי נָאִם־יְיָ־הוֹה וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי אֶ־לֹהִים
אַחֲרִים וַיַּעֲבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְאֶתִּי עָזְבוּ וְאֶת־
תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ: וְאַתָּם הֲרַעַתֶּם לַעֲשׂוֹת
מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנֵּקֶם הַלְכִים אִישׁ אַחֲרֵי שְׂרָרוֹת
לְבוֹ־הָרָע לְבַלְתִּי שְׁמַע אֲלֵי: וַהֲטַלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל
הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יִדְעַתֶּם אֶתָּם
וְאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֶת־אֶ־לֹהִים אַחֲרִים
יוֹמָם וְלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא־אֶתָּה לָכֶם חֲנִיגָה: לָכֵן
הִנֵּה־יָמִים בָּאִים נָאִם־יְיָ־הוֹה וְלֹא־יֹאמַר עוֹד חַי־
יְיָ־הוֹה אֲשֶׁר הָעֵלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאָרֶץ
מִצְרַיִם: כִּי אִם־חַי־יְיָ־הוֹה אֲשֶׁר הָעֵלָה אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאָרֶץ צָפוֹן וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיתֶם
שְׁמָה וְהִשְׁבַּתִּים עַל־אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם:

הַהֲנִי שִׁלַּח לְדִיגָיִם רַבִּים גָּאֵם-יִי הִנֵּה וְדִיגָוִם
וְאַחֲרֵי-כֵן אֲשַׁלַּח לְרַבִּים צִידִים וְצִדּוֹם מֵעַל כָּל-
הָרָם וּמֵעַל כָּל-גִּבְעָה וּמִן-קִיָּקִי הַסְּלָעִים: **כ** כִּי עֵינִי
עַל-כָּל-דֶּרֶכֶיהֶם לֹא נִסְתָּרוּ מִלִּפְנֵי וְלֹא-נִצְפָן עֹנֶם
מִגֶּגֶד עֵינִי: **י** וְשַׁלַּמְתִּי רֹאשׁוֹנָה מִשְׁנֵה עֹנֶם
וְחִטָּאתָם עַל חִלָּם אֶת-אַרְצִי בִּגְבֻלַת שְׁקֻצֵיהֶם
וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם מִלֵּאוֹ אֶת-נִחְלָתִי: **י** הִנֵּה עֵינִי
וּמַעֲנִי וּמִנוֹסֵי בְּיוֹם צָרָה אֵלֶיךָ גּוֹיִם יִבְאוּ מֵאַפְסֵי-
אֶרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶד-שִׁקָּר נִחְלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאִין-
בָּם מוֹעִיל: **ב** הִנֵּעַשָׂה-לּוֹ אֵדָם אֶ-לֵהִים וְהָמָּה לֹא
אֶ-לֵהִים: **א** לָכֵן הֲנִי מוֹדִיעֶם בַּפֶּעַם הַזֹּאת
אוֹדִיעֶם אֶת-יָדִי וְאֶת-גְּבוּרָתִי וְיָדְעוּ כִּי-שָׁמִי
י-הוָה:

יז **א** חִטָּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בְּרָזֶל בַּצִּפְרוֹן שָׁמִיר
חֲרוּשָׁה עַל-לוֹחַ לָבָם וּלְקַרְנֹת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם:
בַּזָּכָר בְּנִיֵּיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וְאֲשַׁרִּיהֶם עַל-עֵץ רַעֲנוֹן
עַל גִּבְעוֹת הַגְּבוּהוֹת: **ג** הֲרָרִי בַשִּׁדָּה חִילָךְ כָּל-
אוֹצְרוֹתֶיךָ לִבְזֹאתָן בְּמַתִּיךָ בְּחִטָּאת בְּכָל-גְּבוּלֶיךָ:
וְשִׁמְטָתָהּ וּבֶדֶד מִנִּחְלָתָהּ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךָ
אֶת-אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ כִּי-אֲשֶׁר קִדַּחְתָּם
בְּאַפִּי עַד-עוֹלָם תוֹקֵד: **ה** כֹּה אָמַר י-הוָה אֱלֹהֵי
הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאֵדָם וְשֵׁם בָּשָׂר זָרְעוֹ וּמִן-
י-הוָה יִסּוֹר לְבוֹ: וְהִיָּה כַּעֲרָעָר בַּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה
כִּי-יָבֹוא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מִלְחָה
וְלֹא תִשָּׁב: **ו** בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי-הוָה וְהִיָּה
י-הוָה מִבְּטָחוֹ: **ז** וְהִיָּה כַּעֲץ אֶשְׁתּוּל עַל-מַיִם וְעַל-
יּוֹבֵל יִשְׁלַח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי-יָבֹא חֶם וְהִיָּה
עֲלֵהוּ רַעֲנוֹן וּבִשְׁנֵת בִּצְרַת לֹא יִדָּאָג וְלֹא יִמָּישׁ
מַעֲשׂוֹת פָּרִי: **ט** עֵקֶב הַלֵּב מִכָּל וְאֲנָשׁ הוּא מִי
יָדָעְנוּ: **י** אֲנִי י-הוָה חֲקֹר לֵב בַּחֲן כְּלִיּוֹת וְלִתֵּת
לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ כַּפָּרִי מַעֲלָלָיו: **יא** קִרְא דָּגָר וְלֹא יִלָּד
עֲשֵׂה עֲשֶׂר וְלֹא בַּמִּשְׁפָּט בַּחֲצִי יָמוֹ יַעֲזֹבֻנוּ
וּבְאַחֲרֵיתוֹ יִהְיֶה נָבֶל: **יב** כִּסָּא כְבוֹד מְרוֹם מְרֹאשׁוֹן
מִקְדָּשָׁנוּ: **יג** מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל י-הוָה כָּל-עֲזֻבֶיךָ
יִבְשׁוּ וְסוּרִי בְּאֶרֶץ יִכְתָּבוּ כִּי עֲזָבוּ מִקְדָּר מַיִם-
חַיִּים אֶת-י-הוָה: **יד** רַפְּאֵנִי י-הוָה וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֲנִי
וְאִנְשָׁעָה כִּי תַהֲלִתִּי אִתָּה: **טו** הִנֵּה-הִמָּה אֲמָרִים אֵלִי
אִנִּי דְּבַר-י-הוָה יָבֹוא גָּא: **טז** וְאֲנִי לֹא-אֲצַתִּי וְ

מִרְעָה אַחֲרֶיךָ וַיּוֹם אָנוּשׁ לֹא הִתְאַוִּיתִי אִתָּה יָדַעְתָּ
מוֹצֵא שְׁפָתִי נִכַח פִּגְיָךְ הִנֵּה: **יז** אֶל-תִּהְיֶה-לִּי
לְמַחֲתָה מִחֲסִי-אִתָּה בְּיוֹם רָעָה: **יח** יִבְשׁוּ רַדְפִּי וְאֶל-
אֲבִשָּׁה אֲנִי יִתְתּוּ הָמָּה וְאֶל-אַחֲתָה אֲנִי הִבִּיא
עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֵה שְׁבָרוֹן שְׁבָרָם: **יט** כֹּה-
אָמַר י-הוָה אֵלֵי הִלָּךְ וְעַמְדָת בְּשַׁעַר בְּגִי-הָעָם
אֲשֶׁר יָבֹאוּ בּוֹ מִלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר יִצְאוּ בּוֹ וּבְכָל-
שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם: **כ** וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם שְׁמָעוּ דְּבַר-
י-הוָה מִלְכֵי יְהוּדָה וְכָל-יְהוּדָה וְכָל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
הַבָּאִים בְּשַׁעֲרֵים הָאֵלֶּה: **כא** כֹּה אָמַר י-הוָה הַשְׁמָרוּ
בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאֶל-תִּשְׁאוּ מִשָּׂא בְּיוֹם הַשְׁבֹּת
וְהִבַּאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם: **כב** וְלֹא-תוֹצִיאוּ מִשָּׂא
מִבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְׁבֹּת וְכָל-מִלְאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת-יְוֹם הַשְׁבֹּת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת-
אֲבוֹתֵיכֶם: **כג** וְלֹא שְׁמָעוּ וְלֹא הָטוּ אֶת-אָזְנָם וַיִּקְשׁוּ
אֶת-עַרְפָּם לְבַלְתִּי שָׁמֹעַ וּלְבַלְתִּי קַחַת מוֹסֵר:
כד הִנֵּה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּן אֵלֵי גָאֵם-יִי הִנֵּה
לְבַלְתִּי וְהִבִּיא מִשָּׂא בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם
הַשְׁבֹּת וְלִקְדַּשׁ אֶת-יְוֹם הַשְׁבֹּת לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת-כֹּה
כָּל-מִלְאכָה: **כה** וַיָּבֹאוּ בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת מִלְכִּים
וְשָׂרִים יֹשְׁבִים עַל-כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים וְיֹשְׁבֵי
וּבְסוּסִים הָמָּה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַם וַיִּשְׁבָּה הָעִיר-הַזֹּאת לְעוֹלָם: **כו** וַיָּבֹאוּ
מִעַרְיֵי-יְהוּדָה וּמִסְבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמֵאֶרֶץ בְּנִימִן
וּמִן-הַשְּׁפֵלָה וּמִן-הַהָר וּמִן-הַגִּבְעָה מִבָּאִים עוֹלָה
וְזֶבַח וּמִנְחָה וּלְבֹנָה וּמִבָּאֵי תוֹדָה בֵּית י-הוָה:
כז וְאִם-לֹא תִשְׁמָעוּ אֵלֵי לִקְדַּשׁ אֶת-יְוֹם הַשְׁבֹּת
וּלְבַלְתִּי וְשָׂאת מִשָּׂא וּבֹא בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם בְּיוֹם
הַשְׁבֹּת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּשַׁעֲרֶיהָ וְאָכְלָה אֲרָמְנוֹת
יְרוּשָׁלַם וְלֹא תִכָּבֶּה:

יח **א** הַדְּבַר אֲשֶׁר הִנֵּה אֶל-יִרְמְיָהוּ מֵאֵת י-הוָה
לֵאמֹר: **ב** קוֹם וּנְרַדְתָּ בֵּית הַיּוֹצֵר וְשָׁמָּה אֲשַׁמִּיעֶנָּה
אֶת-דְּבָרִי: **ג** וְאַרְדָּ בֵּית הַיּוֹצֵר וְהִנֵּה-הוּא עֹשֶׂה
מִלְאכָה עַל-הָאֲבָנִים: **ד** וְנִשְׁחַת הַפְּלִי אֲשֶׁר הוּא
עֹשֶׂה בַחֲמֹר בִּינָה הַיּוֹצֵר וְשָׁב וַיַּעֲשֵׂהוּ פְלִי אַחֵר
כַּאֲשֶׁר יֵשֶׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹת: **ה** וַיְהִי דְּבַר-
י-הוָה אֵלֵי לֵאמֹר: **ו** הַכִּיּוֹצֵר הַזֶּה לֹא-אוֹכֵל
לַעֲשׂוֹת לָכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל גָּאֵם-יִי הִנֵּה הִנֵּה בַחֲמֹר

בַּיּוֹם הַהוּא כָּל-אֶתְּמֵל בְּיָדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל: וַיָּרָע
 אֲדָבָר עַל-גֹּי וְעַל-מַמְלָכָה לְגִתּוֹשׁ וּלְגִתּוּץ
 וּלְהַאֲבִיד: וַיָּשָׁב הַגֹּי הַהוּא מִרְעֵתוֹ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
 עָלָיו וּנְחַמְתִּי עַל-הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי לַעֲשׂוֹת לוֹ:
 וַיָּרָע אֲדָבָר עַל-גֹּי וְעַל-מַמְלָכָה לִבְנוֹת וּלְנָטוּעַ:
 וַעֲשֵׂה הָרַע בְּעֵינַי לְבִלְתִּי שָׁמַע בְּקוֹלִי וּנְחַמְתִּי
 עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לְהִיטִיב אוֹתוֹ: וַעֲתָה
 אֲמַר-נָא אֶל-אִישׁ-יְהוּדָה וְעַל-יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
 לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְ-הוָה הֵנָּה אֲנֹכִי יוֹצֵר עֲלֵיכֶם רָעָה
 וְחָשָׁב עֲלֵיכֶם מִחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא אִישׁ מִדְּרָכּוֹ
 הָרָעָה וְהִיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם: וַאֲמָרוּ
 נֹאֲשׁ כִּי-אַחֲרֵי מִחֲשָׁבוֹתֵינוּ גִלּוֹד וְאִישׁ שְׁרָרוֹת
 לְבֹו-הָרַע נַעֲשֶׂה: לָכֵן כֹּה אָמַר יְ-הוָה שְׁאֵלוּ-נָא
 בַּגּוֹלִים מִי שָׁמַע כֹּאֲלֶה שְׁעָרֶתָּה עֲשֵׂתָה מֵאֲדָ
 בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל: הִיַּעֲזָב מַצּוֹר שׁ-דִּי שָׁלַג לִבָּנוֹן
 אִם-יִנָּתְשׁוּ מֵיָם זָרִים קָרִים נוֹזְלִים: כִּי-שָׁכַחְתִּי
 עָמִי לְשׁוֹא יִקְטְרוּ וַיִּכְשְׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי
 עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דָּרֶךְ לֹא סְלוּלָה: לְשׁוֹם
 אֶרֶצָם לְשִׁמָּה שְׁרִיקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשָּׁם
 וַיִּנָּד בְּרָאשׁוֹ: כְּרוּת־קָדִים אֲפִיצָם לִפְנֵי אוֹיֵב
 עֶרְף וּלְא־פָנִים אֶרְאֵם בְּיוֹם אִידָם: וַיֹּאמְרוּ לָכוּ
 וְנִחַשְׁבָה עַל-יִרְמְיָהוּ מִחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא-תֵאבֹד
 תּוֹרָה מִפֶּהוּן וַעֲצָה מִחֶכֶם וּדְבָר מִנְּבִיא לָכוּ וְנִכְהוּ
 בְּלִשׁוֹן וְאֶל-נִקְשִׁיבָה אֶל-כָּל-דְּבָרָיו: הִקְשִׁיבָה
 יְ-הוָה אֵלַי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבִי: הִיִּשְׁלַם תַּחַת-
 טוֹבָה רָעָה כִּי-כָרוּ שׁוֹחָה לְנַפְשִׁי זָכַר עֲמָדִי
 לִפְנֵיהֶ לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהַשִּׁיב אֶת-חַמְתָּךְ
 מֵהֶם: לָכֵן תֵּן אֶת-בְּנֵיהֶם לָרֹעַב וְהַגֶּרֶם עַל-יְדֵי-
 חֶרֶב וְתִהְיֶנָּה גְּשִׁיהֶם שְׁפָלוֹת וְאֶלְמָנוֹת וְאַנְשֵׁיהֶם
 יִהְיוּ תַרְגִּי מָוֶת בַּחֲוִירֵיהֶם מִכִּי-חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה:
 וַתִּשְׁמַע זַעֲקָה מִבְּתֵיהֶם כִּי-תָבִיא עֲלֵיהֶם גָּדוֹד
 פֶּתָאֵם כִּי-כָרוּ שׁוֹחָה לְלִכְדָּנִי וּפְתִים טָמְנוּ לְרַגְלִי:
 וְאַתָּה יְ-הוָה יִדְעָתָ אֶת-כָּל-עֲצָתָם עָלִי לְמוֹת אֶל-
 תִּכְפֹּר עַל-עוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלִּפְנֵיהֶ אֶל-תִּמְחִי וַיִּהְיוּ
 מִכְשָׁלִים לִפְנֵיהֶ בְּעַת אַפְּךָ עֲשֵׂה בָהֶם:

יט כֹּה אָמַר יְ-הוָה הֲלֹךְ וְקִנִּיתָ בְּקִבְּקָה יוֹצֵר חֲרָשׁ
 וּמִזְקֵנִי הָעָם וּמִזְקֵנִי הַכֹּהֲנִים: וַיִּצְאָתָ אֶל-גִּיא בֶן-
 הַנֶּחֱם אֲשֶׁר פָּתַח שַׁעַר הַחֲרָסִית וְקִרְאָתָ שָׁם אֶת-

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ: וַאֲמַרְתָּ שְׁמַעוּ דְּבַר-
 יְ-הוָה מַלְכִי יְהוּדָה וַיִּשְׁבִּי יְרוּשָׁלַם כֹּה-אָמַר
 יְ-הוָה צֶ-בָאוֹת אֶ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה
 עַל-הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל-שְׁמַעָה תַצְלִנָּה אֲזַנָּיו:
 וַיַּעַן אֲשֶׁר עָזְבֵנִי וַיִּנְכְּרוּ אֶת-הַמָּקוֹם הַזֶּה
 וַיִּקְטְרוּ-בּוֹ לֹא-לֵהִימ אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יִדְעוּם
 הַמָּה וְאַבוֹתֵיהֶם וּמַלְכִי יְהוּדָה וּמִלְּאֹו אֶת-הַמָּקוֹם
 הַזֶּה דָם נִקְיָם: וַיָּבֹאוּ אֶת-בָּמֹות הַכָּעַל לְשָׂרָף אֶת-
 בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ עֲלֹות לִכְעַל אֲשֶׁר לֹא-צוּרְתִי וְלֹא
 דְּבָרְתִי וְלֹא עָלְתָה עַל-לִבִּי: לָכֵן הִנֵּה-יָמִים בָּאִים
 נָאִם-יְ-הוָה וְלֹא-יִקְרָא לַמָּקוֹם הַזֶּה עוֹד הַתַּתָּת
 וְגִיא בֶן-הַנֶּחֱם כִּי אִם-גִּיא הַהֲרָגָה: וְכִבְּלִיתִי אֶת-
 עֲצַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהַפְּלֵתִים
 בַּחֲרָב לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וּבִיָּד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם וְנִתְּתִי
 אֶת-נִבְלָתָם לְמֵאֲכָל לַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֶמַת
 הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמַתִּי אֶת-הָעִיר הַזֹּאת לְשִׁמָּה וּלְשַׂרְקָה
 כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשָּׁם וַיִּשְׂרַק עַל-כָּל-מִכְתָּה:
 וְהֵאֱכַלְתִּים אֶת-בָּשָׂר בְּנֵיהֶם וְאֶת בָּשָׂר בְּנֵתֵיהֶם
 וְאִישׁ בָּשָׂר-רֵעֵהוּ יֹאכְלוּ בַּמַּצּוֹר וּבַמִּצּוֹק אֲשֶׁר
 יִצְּיָקוּ לָהֶם אֹיְבֵיהֶם וּמִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם: וַיִּשְׁבַּרְתָּ
 הַבְּקָבֶקֶק לַעֲיִנִּי הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים אוֹתְךָ: וַאֲמַרְתָּ
 אֵלֵיהֶם כֹּה-אָמַר יְ-הוָה צֶ-בָאוֹת כֹּכָה אֲשַׁבֵּר
 אֶת-הָעָם הַזֶּה וְאֶת-הָעִיר הַזֹּאת כֹּכָה אֲשַׁבֵּר
 אֶת-כָּלִי הַיּוֹצֵר אֲשֶׁר לֹא-יִוָּכַל לְהַרְפָּה עוֹד וּבִתְּפַת
 יִקְבְּרוּ מֵאִין מָקוֹם לְקִבּוֹר: כִּי-אֶעֱשֶׂה לַמָּקוֹם
 הַזֶּה נָאִם-יְ-הוָה וְלִיּוֹשְׁבָיו וְלִתְּתָ אֶת-הָעִיר הַזֹּאת
 כְּתִפָּת: וְהָיוּ בְּתֵי יְרוּשָׁלַם וּבְתֵי מַלְכִי יְהוּדָה
 כַּמָּקוֹם הַתַּתָּת הַטָּמְאִים לְכָל הַבְּתִים אֲשֶׁר קִטְּרוּ
 עַל-גִּגְתֵיהֶם לְכָל צִבָּא הַשָּׁמַיִם וְהַסָּף גִּסְכִּים
 לֹא-לֵהִימ אֲחֵרִים: וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ מִהַתַּתָּת אֲשֶׁר
 שָׁלַחוּ יְ-הוָה שָׁם לְהַנְבִּיא וַיַּעֲמֵד בַּחֲצָר בֵּית-יְ-הוָה
 וַיֹּאמֶר אֶל-כָּל-הָעָם: כֹּה-אָמַר יְ-הוָה צֶ-בָאוֹת
 אֶ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִי אֶל-הָעִיר הַזֹּאת וְעַל-
 כָּל-עָרֶיהָ אֶת כָּל-הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ כִּי
 הִקְשׁוּ אֶת-עַרְפָּם לְבִלְתִּי שָׁמוֹעַ אֶת-דְּבָרָי:

כ וַיִּשְׁמַע פֶּשְׁחוֹר בֶּן-אֲמֹר הַכֹּהֵן וְהוּא-פָקִיד נֶגִיד
 בַּבֵּית יְ-הוָה אֶת-יִרְמְיָהוּ נָבִיא אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:
 וַיָּבִיכָה פֶשְׁחוֹר אֶת יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא וַיִּתֵּן אוֹתוֹ עַל-

המהפכת אשר בשער בונימן העליון אשר בבית
 י-הוה: ויהי ממחרת ויצא פשחור את-ירמיהו
 מן-המהפכת ויאמר אליו ירמיהו לא פשחור
 קרא י-הוה שמה פי אם-מגור מסביב: כי כה
 אמר י-הוה הנני נתנה למגור לך ולכל-אהביך
 ונפלו בתרב איביהם ועיניך ראות ואת-כל-
 יהודה אתן בינך מלך-בבל והגלם בבלה והפם
 בתרב: ונתתי את-כל-חסן העיר הזאת ואת-כל-
 גיעצה ואת-כל-יקרה ואת כל-אוצרות מלכי
 יהודה אתן בינך איביהם ובזוזם ולקחום והביאום
 בבלה: ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי
 ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר אתה וכל-
 אהביך אשר-נבאת להם בשקר: פתיתי י-הוה
 ואפת חזקתני ותוכל הייתי לשחוק כל-היום כלה
 לעג לי: כי-מדי אדבר אזעק חמס ושד אקרא
 כיהיה דברי-י-הוה לי לתרפה ולקלס כל-היום:
 ואמרתי לא-אזכרנו ולא-אדבר עוד בשמו והיה
 בלבי כאש בערת עצר בעצמתי ונלאיתי כלכל
 ולא אוכל: כי שמעתי דבת רבים מגור מסביב
 הגידו ונגידו כל אנוש שלמי שמרי צלעי אולי
 יפתה ונוכלה לו ונקחה נקמתנו ממנו: וי-הוה
 אותי כגבור עריץ עלי כן רדפי יפשלו ולא יכלו
 בשו מאד כי-לא השפילו כלמת עולם לא תשכח:
 וי-הוה צ-באות בתן צדיק ראה כליות ולב
 אראה נקמתך מהם כי אליך גליתי את-ריבי:
 ישירו לי-הוה הללו את-י-הוה כי הציל את-גופש
 אביון מיד מרעים: ארור היום אשר ילדתי בו
 יום אשר-ילדתני אמי אליהי ברוד: ארור
 האיש אשר בשר את-אבי לאמר ילד-לך בן זכר
 שמח שמחהו: ויהיה האיש שהוא פערים אשר-
 הפך י-הוה ולא נחם ושמע זעקה בפקר ותרוצה
 בעת צהרים: אשר לא-מותני מרחם ותהי-לי
 אמי קברי ורחמה תרת עולם: למה זה מרחם
 יצאתי לראות עמל ויגון ויכלו בבשת ימי:

כא הדבר אשר-היה אל-ירמיהו מאת י-הוה
 בשלח אליו המלך צדקיהו את-פשחור בן-
 מלכיה ואת-צפניה בן-מעשיה הפהן לאמר:
 דרש-נא בעדנו את-י-הוה כי נבוכדראצר מלך-

בבל נלחם עלינו אולי יעשה י-הוה אותנו ככל-
 נפלאותיו ויעלה מעלינו: ויאמר ירמיהו אליהם
 כה תאמרו אל-צדקיהו: כה-אמר י-הוה א-להי
 ישראל הנני מסב את-כלי המלחמה אשר בינכם
 אשר אתם נלחמים בם את-מלך בבל ואת-
 הפשדים הצרים עליכם מחוץ לחומה ואספתי
 אותם אל-תוך העיר הזאת: ונלחמתי אני אתכם
 בינך נטויה ובזרוע חזקה ובאף ובחמה ובקצה
 גדול: והפיתי את-יושבי העיר הזאת ואת-האדם
 ואת-הבהמה בדבר גדול ימתו: ואחר-כן נאם-
 י-הוה אתן את-צדקיהו מלך-יהודה ואת-עבדיו
 ואת-העם ואת-הנשאים בעיר הזאת מן-
 הדבר מן-התרב ומן-הרעב בינך נבוכדראצר
 מלך-בבל ובינך איביהם ובינך מבקשי נפשם והפם
 לפי-תרב לא-יחוס עליהם ולא יחמל ולא ירחם:
 ואלה-העם הזה תאמר כה אמר י-הוה הנני נתן
 לפניכם את-עדר החיים ואת-עדר המות: הישב
 בעיר הזאת ימות בתרב וברעב ובדבר והיוצא
 ונפל על-הפשדים הצרים עליכם וחיה והיתה-לו
 נפשו לשלל: כי שמתי פני בעיר הזאת לרעה
 ולא לטובה נאם-י-הוה בינך מלך בבל נתן
 ושרפה באש: ולבית מלך יהודה שמעו דבר-
 י-הוה: בבית דוד כה אמר י-הוה דינו לבקר
 משפט והצילו גזול מיד עושק פן-תצא כאש
 חמתי ובערה ואין מכפה מפני רע מעלליכם:
 הנני אליך ישבת העמק צור המישר נאם-י-הוה
 האמרים מי-יחת עלינו ומי יבוא במעונותינו:
 ופקדתי עליכם כפרי מעלליכם נאם-י-הוה
 והצתי אש ביערה ואכלה כל-סביביה:

כב כה אמר י-הוה רד בית-מלך יהודה ודברת
 שם את-הדבר הזה: ואמרתי שמע דברי-הוה
 מלך יהודה הישב עלי-כסא דוד אתה ועבדיך
 ועמך הבאים בשערים האלה: כה אמר י-הוה
 עשו משפט וצדקה והצילו גזול מיד עשוק וגר
 יתום ואלמנה אל-תנו אל-תחמסו ודם נקי אל-
 תשפכו במקום הזה: כי אם-עשו מעשו את-
 הדבר הזה ובאו בשערי הבית הזה מלכים יושבים
 לדוד עלי-כסאו ורבים ברכב ובסוסים הוא ועבדו

ועמו: **ו**ואם לא תשמעו את־הדברים האלה בי
 נשבעתי נא־י־ה'ה' כִּי־לחרבה יהיה הבית הזה:
ככִּי־כה | אָמַר י־ה'ה' על־בית מֶלֶךְ יהודה גִלְעָד
 אתה לי ראש הלבנון אם־לא אֲשִׁיתָ מִדְּבַר עָרִים
 לֹא נושבו: **ו**קדשתי עָלֶיךָ מִשְׁחָתִים אִישׁ וְכָלִיו
 וְכָרְתוּ מִבְּתֵר אֲרָזֶיהָ וְהָפִילוּ עַל־הָאֵשׁ: **ו**עֲבָרוּ
 גֹוִים רַבִּים עַל הָעִיר הַזֹּאת וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
 עַל־מָה עָשָׂה י־ה'ה' כָּכָה לָעִיר הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת:
טוְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־בְּרִית י־ה'ה' אֲלֵהֶם
 וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֹא־לֵהִים אֲחֵרִים וַיַּעֲבְדוּם: **א**ל־תִּבְכּוּ
 לְמַת וְאֶל־תִּגְדּוּ לוֹ בְּכֹו בְּכֹו לַהֲלֹךְ כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד
 וְרָאָה אֶת־אֶרֶץ מוֹלֶדְתּוֹ: **כ**כִּי כֹה אָמַר י־ה'ה' אֶל־
 שְׁלֹם בֶן־יִיאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יהודה הַמֶּלֶךְ תַּחַת יִיאֲשִׁיָּהוּ
 אָבִיו אֲשֶׁר יָצָא מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה לֹא־יָשׁוּב שָׁם
 עוֹד: **כ**כִּי בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־הִגְלוּ אֹתוֹ שָׁם יָמוּת וְאֶת־
 הָאֶרֶץ הַזֹּאת לֹא־יָרָאָה עוֹד: **כ**הוּי בָגָה בֵּיתוֹ בְּלֹא־
 צֶדֶק וְעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט בָּרַעְהוּ יַעֲבֹד חַנּוּם
 וּפָעֵלוֹ לֹא יִתֵּן־לוֹ: **כ**הָאָמַר אֲבִנְהָ־לִי בֵּית מִדּוֹת
 וְעֲלִיּוֹת מְרוֹנִים וְקָרַע לוֹ חִלּוּנֵי וְסָפוֹן בָּאֶרֶז
 וּמִשּׁוֹת בַּשָּׁשָׁר: **כ**הַתִּמְלִךְ כִּי אָתָּה מִתְחַרָּה בָּאֶרֶז
 אֲבִיךָ הָלֹוא אָכַל וְשָׁתָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה אִז
 טוֹב לוֹ: **כ**זֶן דִּיר־עֲנִי וְאֲבִיוֹן אִז טוֹב הָלֹוא־הִיא
 הַדַּעַת אֹתִי נֹאם־י־ה'ה': **כ**כִּי אִין עֵינֶיךָ וּלְבָבְךָ כִּי
 אִם־עַל־בָּצֻעַ וְעַל דָּם־הַנָּקִי לִשְׁפוֹךְ וְעַל־הָעֶשֶׂק
 וְעַל־הַמְּרוּצָה לַעֲשׂוֹת: **כ**לָכֵן כֹּה־אָמַר י־ה'ה' אֶל־
 יְהוֹיָקִים בֶּן־יִיאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יהודה לֹא־יִסְפְּדוּ לוֹ
 הוּי אָחִי וְהוּי אָחֻת לֹא־יִסְפְּדוּ לוֹ הוּי אָדוֹן וְהוּי
 הָדָה: **כ**קְבוּרַת חֲמֹור יִקְבֹּר סָחֹוב וְהִשְׁלֹךְ מִהַלְאָה
 לִשְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַם: **כ**עַלִי הַלְּבָנוֹן וְצִעֲקִי וּבְבִשּׁוֹן תִּגִּי
 קוֹלְךָ וְצִעֲקִי מֵעֲבָרִים כִּי נִשְׁבְּרוּ כָל־מֵאֲהַבֶּיךָ:
כדְּבַרְתִּי אֲלֶיךָ בְּשִׁלּוֹתֶיךָ אָמַרְתָּ לֹא אֲשַׁמֶּע זֶה
 דְּרָכְךָ מִנְּעוּרֶיךָ כִּי לֹא־שָׁמַעַתָּ בְּקוֹלִי: **כ**כֹּל־רַעֲיוֹךָ
 תִּרְעָה־רוּחַ וּמֵאֲהַבֶּיךָ בַּשָּׁבִי יִלְכוּ כִּי אִז תִּבְשִׁי
 וְנִכְלַמַּת מִכָּל רַעְתָּךְ: **כ**יִשְׁבַּת בַּלְבָּנוֹן מִקְּנָנָהָ
 בָּאֲרָזִים מֵהַנְּחִנָּה בַּבֹּאֲלָךְ חֲבָלִים חִיל פִּילָדָה:
כחִי־אֲנִי נֹאם־י־ה'ה' כִּי אִם־יִהְיֶה כְּנִיָּהוּ בֶן־
 יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יהודה חוֹתֶם עַל־יָד יִמִּינִי כִּי מִשָּׁם
 אֲתַקְנֶךָ: **כ**וְנִתְּתֶיךָ בְּיַד מִבְּקָשִׁי נִפְשֶׁךָ וּבִיַּד אֲשֶׁר־

אתה יָגוּר מִפְּנֵיהֶם וּבִיַּד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
 וּבִיַּד הַפֶּשֶׁ־דִּים: **כ**וְהִטַּלְתִּי אֹתְךָ וְאֶת־אֹמְךָ אֲשֶׁר
 יִלְדָּתְךָ עַל הָאֶרֶץ אַחֲרַת אֲשֶׁר לֹא־יִלְדָּתָם שָׁם
 וְשָׁם תָּמוּתוּ: **כ**וְעַל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־הֶם מְנַשְּׂאִים
 אֶת־נַפְשָׁם לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ: **כ**הִלְעָצַב
 נְבֻזַּה נְפוּץ הָאִישׁ הַזֶּה כְּנִלְהוֹ אִם־כָּלִי אִין חֲפִץ בּוֹ
 מִדּוֹעַ הוֹטְלוֹ הוּא וְזָרְעוֹ וְהִשְׁלָכוּ עַל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר
 לֹא־יִגְדּוּ: **כ**אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁמַעִי דְּבַר־י־ה'ה':
ככֹּה | אָמַר י־ה'ה' כְּתָבוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי
 גָּבֵר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו כִּי לֹא יִצְלַח מִזָּרְעוֹ אִישׁ
 יָשֵׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד וּמַשְׁלַל עוֹד בִּיהוּדָה:

כג **ה**הוּי רָעִים מֵאֲבָדִים וּמִפְּצִים אֶת־צֹאן מִרְעִיתִי
 נֹאם־י־ה'ה': **כ**לָכֵן כֹּה־אָמַר י־ה'ה' אֶל־יִשְׂרָאֵל
 עַל־הָרָעִים הָרָעִים אֶת־עַמִּי אֲתֶם הַפְּצַתֶם אֶת־
 צֹאנִי וַתַּדְחִינֶם וְלֹא פָקַדְתֶּם אֲתֶם הַגְּנִי פָקַד עֲלֵיכֶם
 אֶת־רָע מַעַלְלֵיכֶם נֹאם־י־ה'ה': **ג**וְאִנִּי אֶקְבֹּץ אֶת־
 שְׂאֵרֵי־צֹאנִי מִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־הִדְחַתִּי אֲתֶם
 שָׁם וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְהֶן עַל־גִּזְיוֹן וּפְרוֹ וְרָבוּ: **ד**וְהִקְמַתִּי
 עֲלֵיהֶם רָעִים וְרָעוּם וְלֹא־יִירָאוּ עוֹד וְלֹא־יִיתָתוּ
 וְלֹא יִפְקְדוּ נֹאם־י־ה'ה': **ה**הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאם־
 י־ה'ה' וְהִקְמַתִּי לְדָוִד צֶמַח צְדִיק וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ
 וְהִשְׁפִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאֶרֶץ: **ו**בְּיָמָיו
 תִּנְשָׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לִבְטָח וְזֶה־שְׁמוֹ
 אֲשֶׁר־יִקְרָאוּ י־ה'ה' צִדְקָנוּ: **ז**לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים
 נֹאם־י־ה'ה' וְלֹא־יִאֲמְרוּ עוֹד חִי־י־ה'ה' אֲשֶׁר
 הָעֵלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: **ח**כִּי אִם־
 חִי־י־ה'ה' אֲשֶׁר הָעֵלָה וְאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת־זֶרַע בֵּית
 יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צִפּוֹנָה וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
 הִדְחַתִּים שָׁם וַיָּשָׁבוּ עַל־אֲדָמָתָם: **ט**לִגְבָּאִים נִשְׁבְּרָו
 לְבִי בְּקִרְבִּי רַחֲפוּ כָל־עַצְמוֹתַי הָיִיתִל כְּאִישׁ שְׁפוֹר
 וּכְגָבֵר עָבְרוּ גִיו מִפְּנֵי י־ה'ה' וּמִפְּנֵי דְבָרֵי קִדְשׁוֹ:
יכִּי מִנְּאֻפִּים מָלְאָה הָאֶרֶץ כִּי־מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֲבָלָה
 הָאֶרֶץ יִבְשׁוּ גֵאוֹת מִדְּבַר וַתִּהְיֶי מְרוּצָתָם רָעָה
 וּגְבוּרָתָם לֹא־כֹן: **י**כִּי־גַם־נִבְיָא גַם־כֹּהֵן חֲנָפוּ גַם־
 בְּבִיתִי מִצְּאֵתִי רַעְתֶּם נֹאם־י־ה'ה': **י**לָכֵן יִהְיֶה
 דְּרָכָם לָהֶם כַּחֲלָקִלְקוֹת בְּאֶפְלָה יִדְחוּ וְנִפְלוּ בָּהָ כִּי־
 אֲבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁגַת פָּקַדְתֶּם נֹאם־י־ה'ה':
יוּבְנִבְיָאֵי שְׁמֵרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה הַנִּבְיָאוּ בִּפְעַל

וַיַּתְּעוּ אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ **וַיּוֹנְבְּאֵי יְרוּשָׁלַם**
רְאִיתִי שְׁעֵרוֹתֶיהָ נָאֹוֹף וְהַלֵּךְ בַּשֶּׁקֶר וַחֲזָקוֹ יָדִי
מִרְעִים לְבַלְתִּי־שָׁבוּ אִישׁ מִרְעָתוֹ הָיוּ־לִי כָלֵם
כְּסֻדָּם וַיִּשְׁבִּיָהּ פַעַמְרָה׃ **וְלָכֵן כֹּה־אָמַר יְיָ הוֹה**
צֶ־בָאוֹת עַל־הַנִּבְּאִים הַנְּגִי מֵאֲכִיל אוֹתָם לַעֲנָה
וְהַשְׁקֵתִים מִי־רֹאשׁ כִּי מֵאֵת נִבְיָאֵי יְרוּשָׁלַם יֵצְאָה
חֲנֻפָּה לְכָל־הָאָרֶץ׃ **וְכֹה־אָמַר יְיָ הוֹה צֶ־בָאוֹת אֶל־**
תִּשְׁמָעוּ עַל־דְּבָרֵי הַנִּבְּאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם מֵהַבָּלִים
הָמָּה אַתְּכֶם חֲזֹון לִבָּם יִדְּבָרוּ לֹא מִפִּי יְיָ הוֹה׃
יִאֲמְרוּ אִמּוֹר לְמִנְאֲצֵי דְבָר יְיָ הוֹה שְׁלֹום יִהְיֶה
לָכֶם וְכֹל הַלֵּךְ בַּשָּׁרָרוֹת לְבוֹ אִמְרוּ לֹא־תָבוֹא
עָלֵיכֶם רָעָה׃ **כִּי מִי עֹמֵד בְּסוֹד יְיָ הוֹה וַיֵּרָא**
וַיִּשְׁמָע אֶת־דְּבָרוֹ מִי־הַקָּשִׁיב דְּבָרוֹ וַיִּשְׁמָע׃
יִהְיֶה ׀ סִעֲרַת יְיָ הוֹה חֲמָה יֵצְאָה וְסַעַר מִתְחַלֵּל
עַל רֹאשׁ רִשְׁעִים יִחּוֹל׃ **כִּלֹּא יִשׁוּב אֶף־יְיָ הוֹה עַד־**
עֲשֹׂתוֹ וְעַד־הַקִּימוֹ מִזְמוֹת לְבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
תִּתְּבוֹנְנוּ בָּהּ בִּינָה׃ **כִּלֹּא־שָׁלַחְתִּי אֶת־הַנִּבְּאִים וְהֵם**
רָצוּ לֹא־דְבַרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם נִבְּאוּ׃ **כִּנְאִם־עֲמָדוֹ**
בְּסוֹדִי וַיִּשְׁמָעוּ דְּבָרִי אֶת־עַמִּי וַיִּשְׁבוּם מִדֶּרְכָּם
הָרָע וּמִרְעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ **כִּהֵא־לֵהִי מִקְרָב אֲנִי נְאֻם־**
יְיָ הוֹה וְלֹא אֶ־לֵהִי מִרְחָק׃ **כִּנְאִם־יִסְתֵּר אִישׁ**
בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא־אֶרְאֶנוּ נְאֻם־יְיָ הוֹה הֲלוֹא אֶת־
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲנִי מִלֵּא נְאֻם־יְיָ הוֹה׃
כִּשְׁמָעְתִּי אֶת אֲשֶׁר־אָמְרוּ הַנִּבְּאִים הַנִּבְּאִים בְּשִׁמִּי
שָׁקַר לֹא־אֵמַר חֲלָמָתִי חֲלָמָתִי׃ **כִּעַד־מָתִי הִנֵּשׁ בְּלִב**
הַנִּבְּאִים נִבְּאֵי הַשָּׁקֶר וְנִבְיָאֵי תַרְמֶת לִבָּם׃
כִּהַחֲשָׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת־עַמִּי שְׁמִי בַחֲלוֹמָתָם

אֲשֶׁר יִסְפְּרוּ אִישׁ לְרַעְהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם
אֶת־שְׁמִי בְּבַעַל׃ **כִּהַנִּבְּאִי אֲשֶׁר־אֵתוֹ חֲלוֹם יִסְפֹּר**
חֲלוֹם וְאֲשֶׁר דְּבָרִי אֵתוֹ יִדְּבַר דְּבָרִי אֵמֶת מֵה־לִּתְבוֹן
אֶת־הַבָּר נְאֻם־יְיָ הוֹה׃ **כִּהֲלוֹא כֹה דְבָרִי כַּאֲשׁ נְאֻם־**
יְיָ הוֹה וּכְפִטְיִשׁ וְכַפֶּץ סִלַּע׃ **לָכֵן הַנְּגִי עַל־הַנִּבְּאִים**
נְאֻם־יְיָ הוֹה מִנְּגִבִי דְּבָרִי אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ׃ **כִּהַנְּגִי**
עַל־הַנִּבְּאִים נְאֻם־יְיָ הוֹה הַלְקָחִים לְשׁוֹנָם וַיִּנְאֻמוּ
נְאֻם׃ **כִּהַנְּגִי עַל־נִבְּאֵי חֲלָמוֹת שָׁקֶר נְאֻם־יְיָ הוֹה**
וַיִּסְפְּרוּם וַיַּתְּעוּ אֶת־עַמִּי בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבַפְחָזוֹתָם
וְאֲנֹכִי לֹא־שָׁלַחְתִּים וְלֹא צוּיַתִּים וְהוֹעִיל לֹא־
יוֹעִילוּ לַעֲם־הַזֶּה נְאֻם־יְיָ הוֹה׃ **כִּנְכִּי־יִשְׁאָלְהוּ הָעָם**
הַזֶּה אוֹ־הַנִּבְּאִי אוֹ־כֶהֵן לֹא־אֵמַר מֵה־מִּשְׁא יְיָ הוֹה
וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת־מֵה־מִּשְׁא וְנִטְשֵׁתִי אַתְּכֶם
נְאֻם־יְיָ הוֹה׃ **כִּוְהַנִּבְּאִי וְהַכֶּהֵן וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר**
מִשְׁא יְיָ הוֹה וּפְקַדְתִּי עַל־הָאִישׁ הַהוּא וְעַל־בֵּיתוֹ׃
כִּכֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ עַל־רַעְהוּ וְאִישׁ אֶל־אֲחִיו מֵה־
עֲנָה יְיָ הוֹה וּמֵה־דְּבָר יְיָ הוֹה׃ **כִּוּמִשְׁא יְיָ הוֹה לֹא**
תִּזְכְּרוּ־עוֹד כִּי הַמִּשְׁא יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ וְהַפְּכָתָם
אֶת־דְּבָרִי אֶ־לֵהִים חַיִּים יְיָ הוֹה צֶ־בָאוֹת אֶ־לֵהִינוּ׃
כִּכֹּה תֹאמַר אֶל־הַנִּבְּאִי מֵה־עֲנָד יְיָ הוֹה וּמֵה־דְּבָר
יְיָ הוֹה׃ **כִּנְאֻם־מִשְׁא יְיָ הוֹה תֹאמְרוּ לָכֵן כֹּה אָמַר**
יְיָ הוֹה יַעַן אֲמַרְכֶם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה מִשְׁא יְיָ הוֹה
וְאִשְׁלַח אֲלֵיכֶם לֹא־אֵמַר לֹא תֹאמְרוּ מִשְׁא יְיָ הוֹה׃
כִּלָּכֵן הַנְּגִי וְנִשְׁתִּי אַתְּכֶם מִשְׁא וְנִטְשֵׁתִי אַתְּכֶם
וְאֶת־הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְלִאֲבוֹתֵיכֶם מֵעַל פָּנָי׃
כִּנְתַּתִּי עָלֵיכֶם חֲרַפַּת עוֹלָם וּכְלָמוֹת עוֹלָם אֲשֶׁר
לֹא תִשְׁכַּח׃

הַלְבוֹת גִּנְבָּה פֶּרֶק ה'

ה,א אָסוּר לְקַנּוֹת מִן הַגִּנְבָּה הַחֲפִץ שְׁגָנֵב, וְעוֹזֵן גְּדוֹל הוּא: שְׁחָרִי מַחְזִיק יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבָרָה, וְגוֹרֵם לוֹ לְגִנְבַּת גִּנְבוֹת אַחֲרָיו, שָׂאֵם לֹא יִמָּצֵא לְזִקָּה, אִינּוֹ גֹנֵב; וְעַל זֶה נֶאֱמַר "חֹלֶק עִם-גִּנְבֵּי שׂוֹנֵא נִפְשׁוֹ".

ה,ב הַגִּנְבָּה וּמְכָרָהּ, וְלֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, וְאַחֲרֵי כֵן הִכָּר הַגִּנְבָּה, וּבָאוּ עֲדִים שְׂזָה הַחֲפִץ שְׁמֻכְרוֹ פְּלוּנֵי זֶה הוּא גִנְבוֹ בְּפִנְיָו חֹזֵר הַחֲפִץ לְבָעֲלָיו, וְהַבְּעָלִים נֹתְנִין לְזִקָּה דְּמִים שֶׁשָּׁקֵל לְגִנְבֵּי מִפְּנֵי תַקְנַת הַשּׁוּק; וְהַבְּעָלִים חֹזְרִין, וְעוֹשִׂין דִּין עִם הַגִּנְבֵּי. וְאֵם גִּנְבֵּי מִפְּרָסָם הוּא לֹא עָשׂוּ בּוֹ תַקְנַת הַשּׁוּק, וְאִין הַבְּעָלִים נֹתְנִין לְזִקָּה כְּלוּם, אֲלֵא חֹזֵר הַלּוֹקָח וְעוֹשֶׂה דִין עִם הַגִּנְבֵּי, וּמוֹצִיא מִמֶּנּוּ דְּמִים שֶׁשָּׁקֵל לוֹ.

ה,ג נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִן הַגִּנְבָּה בֵּין שְׁנֵתִיָּאֲשׁוּ וְאַחֲרֵי כֵן מְכָר הַגִּנְבֵּי, בֵּין שְׁנֵתִיָּאֲשׁוּ אַחֲרֵי שְׁמֻכְרָהּ קָנָה הַלּוֹקָח בִּיאֻשׁ וְשִׁנּוּי רִשּׁוּת, וְאִינּוֹ מַחְזִיר הַגִּנְבָּה עֲצָמָה לְבָעֲלָיָהּ; אֲלֵא נֹתֵן לָהֶם הַדְּמִים, אִם לָקַח מִגִּנְבֵּי מִפְּרָסָם, אוֹ אִינּוֹ נֹתֵן כָּלִל לֹא חֲפִץ וְלֹא דְמִים מִפְּנֵי תַקְנַת הַשּׁוּק, אִם לֹא הָיָה זֶה הַמּוֹכֵר גִּנְבֵּי מִפְּרָסָם.

ה,ד בְּזִמְנָן שֶׁחֲלֹקָה עוֹשֶׂה דִין עִם בַּעַל הַבֵּית, אִם אִין עֲדִים בְּכַמָּה לָקַח הָרִי הַתָּגֵר נִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֲפִץ בְּכַמָּה לָקַח, וְנוֹטֵל מִן הַבְּעָלִים. וְכָל הַנִּשְׁבַּע וְנוֹטֵל מִן הַבְּעָלִים שְׁבוּעָתוֹ מִדְּבָרֵיהֶם, וְנִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֲפִץ כְּמוֹ שִׁיתְּכָאֵר בְּמִקְוָמוֹ.

ה,ה בְּזִמְנָן שֶׁחֲלֹקָה עוֹשֶׂה דִין עִם הַגִּנְבֵּי, וְהוּא אוֹמֵר בְּכֵן וְכֵן לְקַחְתִּי מִמֶּנּוּ, וְהוּא אוֹמֵר לֹא מְכָרְתִּי לָךְ אֲלֵא בְּפָחוֹת מִזֶּה הַתָּגֵר נִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֲפִץ, וְנוֹטֵל מִן הַגִּנְבֵּי: שְׂאִין הַגִּנְבֵּי יָכוֹל לִשְׁבַע, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה.

ה,ו גִּנְבֵּי וּפְרַע בְּחוּבּוֹ, גִּנְבֵּי וּפְרַע בְּחֻקּוֹ אִין בְּזֶה מִשּׁוּם תַקְנַת הַשּׁוּק; אֲלֵא הַבְּעָלִים נוֹטְלִים

הַגִּנְבָּה בְּלֹא דְמִים, וְיִשְׁאַר חֹב אֵלָיו עַל הַגִּנְבֵּי כְּשֶׁהָיָה. מִשְׁכָּן הַגִּנְבָּה בֵּין שְׁמוֹשְׁכָן אוֹתָהּ בֵּיתָר עַל דְּמִיָּה, אוֹ בְּפָחוֹת מִדְּמִיָּה הַבְּעָלִים נֹתְנִין לְבַעַל הַמִּשְׁכָּן, וְחֹזְרִין וְעוֹשִׂין דִּין עִם הַגִּנְבֵּי: אֲלֵא אִם כֵּן הָיָה גִנְבֵּי מִפְּרָסָם כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

ה,ז הַלּוֹקָח מִגִּנְבֵּי שְׂאִינּוֹ מִפְּרָסָם בֵּין שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ שְׂזָה מִאֲחַ בְּמֵאֲתִים, אוֹ שְׂזָה מֵאֲתִים בְּמֵאֲחַ הָרִי זֶה נוֹטֵל הַדְּמִים מִבְּעַל הַבֵּית, וְאַחֲרֵי כֵן מַחְזִיר הַגִּנְבָּה: מִפְּנֵי תַקְנַת הַשּׁוּק כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

ה,ח הָיָה נִשְׂחָה בְּגִנְבֵּי מִאֲחַ זֶז, וְגִנְבֵּי וְהִבִּיא לְבַעַל חֹבּוֹ, וְנָתַן לוֹ מִאֲחַ אַחֲרַת הָרִי הַגִּנְבָּה חֹזְרָה לְבָעֲלָיָהּ, וְאוֹמְרִין לָזֶה לָךְ וְתַבַּע הַגִּנְבֵּי בְּמֵאֲתִים: שְׂלֹא נָתַתְּ לוֹ הַמִּאֲחַ הָאֲחֵרָה מִפְּנֵי הַחֲפִץ שֶׁהִבִּיא לָךְ בְּלִבְדֵּי כֶּשֶׁם שֶׁהִאֲמַנְתּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, הִאֲמַנְתּוֹ בְּאַחֲרֹנָה.

ה,ט לָקַח מִגִּנְבֵּי שְׂאִינּוֹ מִפְּרָסָם בְּמֵאֲחַ, וּמְכָר לְאַחֲרֵי בְּמֵאֲחַ וְעוֹשְׂרִים, וְהִכָּר הַגִּנְבֵּי בַּעַל הַגִּנְבָּה נֹתֵן לָזֶה הָאֲחֵרוֹן מִאֲחַ וְעוֹשְׂרִים, וְנוֹטֵל גִּנְבָּתוֹ; וְחֹזֵר הַבְּעַל וְנוֹטֵל עוֹשְׂרִים שֶׁלְּשָׂכָר מִן הַמּוֹכֵר, וְנוֹטֵל הַמִּאֲחַ מִן הַגִּנְבֵּי. וְאִם גִּנְבֵּי מִפְּרָסָם הוּא נוֹטֵל הַמִּאֲחַ וְעוֹשְׂרִים מִן הַתָּגֵר שֶׁלָּקַח מִן הַגִּנְבֵּי, וְחֹלֵף הַתָּגֵר וְתוֹבַע הַגִּנְבֵּי בְּמֵאֲחַ שֶׁלָּקַח. וְהוּא חֲדִין אִם מְכָר חֲשָׁנִי לְשָׁלִישִׁי, וְחֲשָׁלִישִׁי לְרִבִּיעִי, אֲפִלּוּ מִאֲחַ שֶׁהוּא נוֹטֵל מִכָּל אֶחָד וְאַחֲדָה מִן שְׁנֵשְׁבָר, וְנוֹטֵל חֲקָרָן מִן הַגִּנְבֵּי. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, לְפָנֵי יֹאשׁ כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

ה,י בַּעַל הַבֵּית שְׂאִינּוֹ עָשׂוּי לְמְכָר אֶת כָּלָיו, וְיִצֵּא לוֹ שֵׁם גִּנְבָּה בְּעִיר, וְהִכָּר כָּלָיו וּסְפָרָיו בְּיַד אַחֲרִים, אוֹ שֶׁהָיָה עָשׂוּי לְמְכָר, וְהָיוּ כָּלִים אֵלָיו שֶׁהִכָּר מִכָּלִים הָעוֹשְׂוִין לְהִשְׁאִיל וּלְהִשְׁפִּיר אִם בָּאוּ עֲדִים שְׂזָה כָּלָיו שֶׁלָּזֶה יִשְׁבַע זֶה שֶׁחֵן בְּיָדוֹ בְּנִקִּיטַת חֲפִץ בְּכַמָּה לָקַח, וְנוֹטֵל מִבְּעַל הַבֵּית, וְיִחְזִיר לוֹ כָּלָיו.

ה,יא הָיָה בַּעַל הַבֵּית עָשׂוּי לְמְכָר אֶת כָּלָיו, וְלֹא

היו מדברים העשויין להשאיל ולהשפיר אף על פי שיצא לו שם גנבה בעיר, והפרו כליו, אינו מחזירן מיד חלקוחות, שמא הוא מכרן לאחרים.

היב אבל אם באו בני אדם ולנו בתוך ביתו, ועמד וזעק בלילה נגנבו כליו וספריו, ובאו בני אדם ומצאו מחתרת חתורה, ובני אדם שלנו בתוך ביתו יוצאין וצוררות שלכלים על בתניהם, והכל אומרים הללו כליו וספריו שלפלוני חרי זה נאמן; וישבע זה שהכלים בידו בנקיטת חפץ פמה הוציא, ויטל מבעל הגנבה, ויחזיר לו כליו.

היג גנב שהחזק ונתפרסם שנכנס לתוך בית חברו ועדים מעידים שיצא וכלים טמונים לו תחת בנפיו, אף על פי שהיה שם בעל הבית, וטען ואמר לקוחין הן בידי, ובעל הבית אומר גנבים הם אם היה בעל הבית שאין דרכו למכור את כליו, ואותם כלים אין דרך בני אדם להטמינן ואין דרך אותו המחזק להצניע כלים תחת בנפיו חרי בעל הבית נאמן, ונשבע בנקיטת חפץ ונוטל כליו.

היד ואם אין אדם זה מחזק בגנבה אין בעל הבית נאמן, אלא נשבע זה שהכלים בידו שבועת הסת שהכלים האלו לקוחים הם בידו, וחולקה.

הלכות גנבה פרק ו

וא כל דבר שחזקתו שהוא גנוב, אסור לקח אותו; וכן אם רב אותו הדבר שהוא גנוב, אין לוקחין אותו. לפיכך אין לוקחים מן הרועים צמר או חלב או גדיים; אבל לוקחין מהן חלב וגבנה במדבר, אבל לא בישוב. ומתוך לקח מן הרועים ארבע צאן, או ארבע גוזות שלצמר מעדר קטן, או חמש מעדר גדול שאין חזקתו שהוא גנוב דבר רב. כללו שלדבר: כל שהרועה מוכרו אם היה בעל הבית מרגיש בו,

מתוך לקח אותו מן הרועה; ואם אין בעל הבית מרגיש בו, אסור לקח אותו.

וב אין לוקחין משומרי פרות עצים או פרות, אלא בזמן שהן יושבין ומוכרים והפלים לפניהם והפלים לפנייהם, שהרי הדבר גלוי ויש לו קול, ואין זה גנבה. ולוקחין מפתח הגנה, אבל לא מאחורי הגנה. וכלן שאמרו הטמן, אסור לקח מהן. ומתוך לקח מן הארים, שהרי יש לו חלק בפרות ובעצים.

וג אין לוקחין מן הנשים ומן העבדים ומן הקטנים, אלא דברים שחזקתן שהן שלחן מדעת הבעלים, כגון נשים שמכרו כלן פשתן בגליל, או עגלים בשרון; וכלן שאמרו הטמן אסור לקח מהן, מפני שהן בחזקת גנבה. ולוקחין ביצים ותרנגולים בכל מקום מכל אדם; ואם אמר הטמן, אסור.

וד לוקחין מן הכהדין זיתים במדה, ושמן במדה; אבל לא זיתים מועטים, ולא שמן מועט שחזקתו, גנבה הם. וכן כל פיוצא בהם.

וה מוכין שהפובם מוציא, חרי אלו שליו; ושהפזרק מוציא, חרי אלו שלבעל הבית. הפובם נוטל שלוש חוטין, וכן שליו; יתר מפאן, שלבעל הבית. אם היה שחור על גבי לבן נוטל את הכל, והם שליו.

וה החיט ששיר מן החוט כדי משיכת מחט, ושיר מן הכנר מטלית שהיא שלוש אצבעות על שלוש אצבעות חיב להחזירן לבעלים; פחות מפאן, שליו.

וה נסרת שהחרש מוציא במעצד, שליו; ובכשיל, שלבעל הבית. ואם היה עושה אצל בעל הבית, אף הנסרת שלבעל הבית. וכל הדברים האלו וכיוצא בהן, חולכין בהן אחר מנהג המדינה.

וה כל אמן שמכר דבר מן הדברים שאינן שליו בהלפת מדינה, כגון מוכין שמכרן הפזרק

במקום שנהגו שיהיו לבעל הבית אסור לקח
ממנו, מפני שהן בחזקת גנבה. אבל לזקחין
ממנו פר מלא מוכין. ואם מוכר האמן דברים
שהן שלו בהלפת מדינה, לזקחין ממנו; ואם
אמר הטמן, אסור.

הלכות גנבה פרק ז

ז,א השוקל לחברו במשקלות חסרות מן
המשקל שהסבימו עליו בני אותה המדינה, או
המודד במדה חסרה מן המדה שהסבימו עליה
הרי זה עובר בלא תעשה, שנאמר "לא-תעשו
עול, במשפט, במדה, במשקל ובמשורה".

ז,ב אף על פי שהמודד או השוקל חסר גונב
אינו מושלם תשלומי כפל, אלא מושלם לו המדה
או המשקל. ואין לזקין על לאו זה, מפני שהוא
חייב בתשלומין.

ז,ג כל מי שמשקה בביתו או בחנותו מדה
חסרה, או משקל חסר עובר בלא תעשה,
שנאמר "לא-יהיה לך בכיסך...". ואפלו
לעשות המדה עביט שלמימי רגלים, אסור:
שאף על פי שאין זה לזקח ומוכר בה, שמא
יבוא מי שאינו יודע שהיא חסרה, וימדד בה.
ואין לזקין על לאו זה, שהרי אין בו מעשה.

ז,ד היו המדות והמשקלות שלבני העיר
חתומות בחותם ידוע, וזו המדה או המשקל
החסרים בלא חותם הרי זה מתר לשהותם
לשאר תשמישי הבית.

ז,ה פיוצא בזה סלע שנפגמה מן הצד לא
יעשנה משקל בין משקלותיו, ולא יזרקנה בין
גרוטותיו, ולא יקבנה ויתלנה בצואר בנו:
שמא יבוא אחר ויעשנה משקל. אלא או ישחק
או יחתך או יקץ, או ישליך לים המלח.

ז,ו חסרה ועמדה על מחצה, יקנים. עמדה על
פחות ממחצה, יקץ; על יתר ממחצה, יקץ עד
שיעמידנה על מחצה. ואם לא חסרה אלא פחות
משותות יקנים לשאת ולתת בה, אבל לא

למשקל: שכל פחות משותות, מוחלין בו רב
האדם במשא ובמתן.

ז,ז סלע שנפגמה באמצע אסור למכור אותה
להרג או להרם, מפני שמרמין בה את אחרים;
אבל נוקבה, ותולה אותה בצואר הקטן.

ז,ח עושה אדם מדותיו סאה, וחצי סאה, ורביע
סאה, וקב, וחצי קב, ורבע קב, וחצי רביע,
ושמין הרבע; אבל לא יעשה קבים, שלא
תתחלף ברבע הסאה שהוא קב ומחצה.

ז,ט וכן במדות הלח עושה הין, וחצי הין,
ורביעית ההין, ולוג, וחצי לוג, ורביעית,
ושמין, ואחד משמונה בשמינית. ולא אסרו
לעשות שלישית הין ורביעית הין, אף על פי
שמתחלפין זה בזה, הואיל והיו במקדש מימות
משנה רבנו.

ז,י אחד הנזשא ונותן עם ישראל, או עם הגוי
עובר עבודה זרה אם מדד או שקל בחסר,
עובר בלא תעשה וחיוב להחזיר. וכן אסור
להטעות את הגוים בחשבון, אלא ידקדק עמו:
שנאמר "וחשב, עם-קנהו" אף על פי שהוא
כבוש תחת ידיה, קל וחמר לגוי שאינו כבוש
תחת ידיה; והרי הוא אומר "כי תועבת ה'
אלהיה, כל-עשה אלה: כל, עשה עול", מכל
מקום.

ז,יא וכן במדת הקרקע אם הטעה את חברו
במשיחת הקרקע, עובר בלא תעשה: שנאמר
"לא-תעשו עול, במשפט, במדה" "במדה", זו
מדת הקרקע. וכן הוא ענין פסוק זה "לא-
תעשו עול, במשפט", מדת קרקע, ולא במשפט
המשקל ולא במשפט המדה, אפלו מדה קטנה
במשורה.

ז,יב בני חבורה המקפידים זה על זה שהחליפו
חלק בחלק, או לזה ממנו מאכל והחזיר לו
עוברין משום מדה, ומשום משקל, ומשום
מנין, ומשום לזוין ופורעין ביום טוב.

ז, יג המִּסִּיג גָּבֹול רָעָהוּ, וְהַכְנִים מִתְּחוּם חֲבֵרוֹ
בְּתוֹךְ תְּחוּם שְׁלוֹ אֶפְלוּ מִלּוֹא אֲצַבֵּעַ אִם בְּחֻזְקָה
עָשָׂה, חָרִי זֶה גָּזֵלָן; וְאִם הִסִּיג בְּפֶתֶר, חָרִי זֶה
גָּנֹב. וְאִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִסִּיג הַגָּבֹול, חָרִי זֶה
עוֹבֵר בְּשָׁנִי לְאֹיִן: בְּלֹא שְׁלֵגְנָבָה אוֹ שְׁלֵגְזֻלָּה,
וּבְלֹא שְׁל"לֹא תִסִּיג גָּבֹול רָעָה". וְאִין חִיבִין
בְּלֹא זֶה אֵלֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאמַר
”בְּנַחֲלָתָהּ, אֲשֶׁר תִּנְחַל, בְּאֶרֶץ”.

ז, יד קָשָׁה עֲנָשׁוֹן שְׁלֵמִדוֹת, יִתֵּר מִעֲנָשׁוֹן
שְׁלֵעֲרִיּוֹת, שְׁזֶה בִּינוּ לְבִין הַמִּקּוֹם, וְזֶה בִּינוּ
לְבִין חֲבֵרוֹ. וְכָל הַכּוֹפֵר בְּמִצְוֹת מִדּוֹת כְּכּוֹפֵר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁחִיא תַּחֲלַת הַצּוּרִין; וְכָל
הַמִּקְבֵּל עָלָיו מִצְוֹת מִדּוֹת חָרִי זֶה מוֹדָה
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁחִיא גְרָמָה לְכָל הַצּוּרִין.

הַלְבוֹת גִּנְבָּה פֶּרֶק ח

ח, א מִצְוֹת עָשָׂה לְצִדֵּק הַמַּאֲזָנִים וְהַמִּשְׁקָלוֹת
וְהַמִּדּוֹת יָפָה יָפָה וְלִדְקָדֵק בְּחֻשְׁבוֹנָן בְּשַׁעֲת
עֲשִׂיתָן, שְׁנֵאמַר ”מַאֲזָנִי צֶדֶק אֲבִי—צֶדֶק, אִיפֹת
צֶדֶק וְחֵין צֶדֶק יִחְיֶה לָכֶם”.

ח, ב וְכֵן בְּמִדַּת הַקֶּרֶקַע, צָרִיף לְדָקֵדֵק בְּחֻשְׁבוֹן
מִשִּׁיחַת הַקֶּרֶקַע עַל פִּי הָעִיקָרִים הַמִּתְבָּאֲרִים
בְּכַתְּבֵי הַגִּימְטְרִיּוֹת, שְׁאֶפְלוּ מִלּוֹא אֲצַבֵּעַ מִן
הַקֶּרֶקַע, רֹאִין אוֹתָהּ בְּאֵלֶיךָ הִיא מִלֵּאָה בְּרַבָּם.

ח, ג אַרְבַּע אֲמוֹת הַסְּמוּכִין לְחָרִיין, מוֹזֵלְזִין
בְּמִשִּׁיחַתָּן; וְהַסְּמוּכִים לְשִׁפְתַּת הַנֶּהָר אֵין מוֹשְׁחִין
אוֹתָן כָּלֵל, מִפְּנֵי שֶׁחֵן שְׁלֵבָנִי רְשׁוֹת הָרַבִּים.
וְהַמּוֹדֵד אֶת הַקֶּרֶקַע לֹא יִמּוֹד לְאַחַד בִּימּוֹת
הַחֲמָה וְלְאַחַד בִּימּוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹם, מִפְּנֵי שֶׁחֲחֵבֵל
מִתְקַצֵּר בִּימּוֹת הַחֲמָה; לְפִיפֶה אִם מִדֵּד בְּקִנְיָה
אוֹ בְּשִׁלְשֻׁלַּת בְּרֻזֵּל וְכִיּוּצָא בָּהּ, אֵין בְּכַף כְּלוּם.

ח, ד אֵין עוֹשִׁין מִשְׁקָלוֹת לֹא שְׁלֵבִידִיל, וְלֹא
שְׁלֵעוֹפֶרֶת, וְלֹא שְׁלִשְׁאָר מִיָּנִי מִתְכוֹת בְּאֵלֶיךָ,
מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲלִין חֲלוּדָה וּמִתְחַסְרִין; אֲבָל עוֹשִׁין
שְׁלִצְחִיחַ סֵלַע, וְשְׁלִזְכוּכִית, וְשְׁלֵאכָן שַׁחֵם,
וְכִיּוּצָא בָּהֶן.

ח, ה אֵין עוֹשִׁין אֶת הַמִּחָק לֹא שְׁלִדְלָעַת, מִפְּנֵי
שֶׁהוּא מִקֵּל, וְלֹא שְׁלִמְתַּכַּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מִכְבִּיד; אֲבָל עוֹשִׁהוּ שְׁלִזִּית, וְשְׁלֵאגוֹזִים,
וְשְׁלִשְׁקָמָה, וְשְׁלֵאשְׁכְּרוּעַ, וְכִיּוּצָא בָּהֶן.

ח, ו אֵין עוֹשִׁין אֶת הַמִּחָק, צִדּוֹ אֶחָד קָצֵר וְצִדּוֹ
אֶחָד עָבֵה. וְלֹא יִמְחָק מְעַט מְעַט, מִפְּנֵי
שֶׁמִּפְחִיתוֹ לְמוֹכֵר; וְלֹא יִמְחָק בְּכַת אַחַת, מִפְּנֵי
שֶׁמִּפְחִיתוֹ לְלוֹקָח.

ח, ז אֵין טוֹמְנִין אֶת הַמִּשְׁקָלוֹת בְּמִלָּה בְּדִי
שְׁיִפְחָתוֹ, וְלֹא יִרְתִּיחַ בְּמִדַּת הֶלֶח בַּעֲת שְׁמוּדָד,
וְאֶפְלוּ חֵיתָה הַמִּדָּה קִטְנָה בִּיּוֹתֵר: שְׁחֵרִי הַתּוֹרָה
הַקְפִּידָה עַל הַמִּדּוֹת בְּכָל שְׁחִיא שְׁנֵאמַר
”וּבְמִשְׁוֹרָה”, וְהִיא מִדָּה קִטְנָה אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה
וְשְׁלֹשִׁים בְּלוּג.

ח, ח מוֹכְרֵי עֲשָׂשִׁיּוֹת שְׁלִבְרֻזֵּל וְכִיּוּצָא בָּהֶן
צָרִיף לְחֵיוֹת חוּט הַמַּאֲזָנִים שְׁאוּחֵז הַשּׁוֹקֵל בְּדִדּוֹ
תְּלוּי בְּאֹיִר שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, וְגִבּוּחִין מִן הָאֶרֶץ
שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, וְאֶרֶף קִנְיָה הַמַּאֲזָנִים וְאֶרֶף
הַחוּטִים שְׁנֵים עָשָׂר טַפַּח.

ח, ט מַאֲזָנִים שְׁלִמְמוֹכְרֵי צֶמֶר וְשְׁלִמְמוֹכְרֵי זְכוּכִית
יִחְיֶה אֶרֶף הַחוּט שֶׁחֵן תְּלוּיִין בּוֹ שְׁנֵי טַפְחִים,
וְגִבּוּחִין מִן הָאֶרֶץ שְׁנֵי טַפְחִים, וְהַקִּנְיָה וְהַחוּטִין
אַרְבֵּן תְּשַׁעָה טַפְחִים.

ח, י מַאֲזָנִים שְׁלִחְנָנוֹנִי וְשְׁלֵבֵעַל הַבֵּית יִחְיֶה אֶרֶף
הַחוּט שֶׁחֵן תְּלוּיִים בּוֹ טַפַּח, וְגִבּוּחִין מִן הָאֶרֶץ
טַפַּח, וְאֶרֶף הַקִּנְיָה וְאֶרֶף הַחוּטִין שְׁשָׁה טַפְחִים.

ח, יא הַחוּט שְׁתּוּלִין בּוֹ הַפֶּלֶם, וְכֵן חוּט מַאֲזָנִים
שְׁלִזְחָב וְשְׁלִמְמוֹכְרֵי אֲרָגְמָן טוֹב אֲרָכּוֹ שְׁלֹשׁ
אַצְבָּעוֹת, וְגִבּוּחִין מִן הָאֶרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת,
וְאֶרֶף הַפֶּלֶם וְאֶרֶף הַשְׁלִשְׁלָאוֹת שְׁלֹשׁ כָּפִי מֵה
שְׁחִיא רֹזָצָה.

ח, יב מִנִּין שְׁחִיב הַמוֹכֵר לְחֲכָרִיעַ לְלוֹקָח בַּעֲת
שְׁשׁוֹקֵל לוֹ שְׁנֵאמַר ”אַבֵּן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק”, אֲמָרָה
תּוֹרָה צֶדֶק מִשְׁלָף וְתָן לוֹ. וְכַמָּה בִּלְחָ, אֶחָד
לְמֵאָה; וּבִיבֵשׁ, אֶחָד לְאַרְבַּע מֵאוֹת.

ח, יג כיצד: מכר לו עֶשֶׂר לִיטְרִין לַח, נותן לו גרומין אחד מַעֲשֶׂרָה בְּלִיטְרָה; וְאֵם מֶכֶר לוֹ עֶשְׂרִים לִיטְרִין יָבֵשׁ, נותן לו גרומין אחד מַעֲשֶׂרִים בְּלִיטְרָה. וְכֵן לְפִי חֲשׁוֹן זֶה, בֵּין רַב בֵּין מַעֲט.

ח, יד בַּמָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים, בַּמָּקוֹם שֶׁנֶּחֱגוּ לְמֶכֶר עֵין בְּעֵין; אֲבָל בַּמָּקוֹם שֶׁנֶּחֱגוּ לְהַכְרִיעַ, חַיֵּב לְהַכְרִיעַ לוֹ טַפַּח. הִיָּה שׁוֹקֵל לוֹ עֶשֶׂר לִיטְרִין לֹא יֹאמַר לוֹ שֶׁקֶל אַחַת וְאַחַת וְהַכְרַע, אֲלֹא שׁוֹקֵל לוֹ עֶשְׂרָה בַּבַּת אַחַת וְהַכְרַע אֶחָד לְכָלָן.

ח, טו מָקוֹם שֶׁנֶּחֱגוּ לְמֹד בִּדְקָה, לֹא יִמָּד בַּגֶּסֶה; בַּגֶּסֶה, לֹא יִמָּד בִּדְקָה; לְמַחֲקָה, לֹא יִגְדֹּשׁ וְיוֹסִיף בְּדַמִּים; וְכֵן אִם נֶחֱגוּ לְגֹדֶשׁ, לֹא יִמָּחֵק וְיִפְסַח מִן הַדָּמִים: אֲלֹא מוֹדֵד בַּמִּנְהַג הַמְּדִינָה.

ח, טז בְּנֵי מְדִינָה שָׂרְצוּ לְהוֹסִיף עַל הַמִּדּוֹת אוֹ עַל הַמִּשְׁקָלוֹת, לֹא יוֹסִיפוּ יֵתֵר עַל שְׁתּוֹת: שָׂאֵם הִיָּה חֲקֹב מוֹשְׁקֵל חֲמֻשָּׁה, וְעֲשֹׂאוֹהוּ מִכִּיל שִׁשָּׁה חֲרָשׁוֹת בִּידָן; יֵתֵר עַל שִׁשָּׁה, לֹא יַעֲשֶׂה.

ח, יז הַסִּיטוֹן מְקַנֵּחַ אֶת מִדּוֹתָיו, אַחַת לְשָׁלוֹשִׁים יוֹם. וּבַעַל הַבֵּית, אַחַת לְשָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. וְהַחֲנוּנֵי מְקַנֵּחַ מִדּוֹתָיו, פַּעַמִּים בַּשַּׁבָּת; וּמִמַּחֲה מוֹשְׁקָלוֹתָיו, פַּעַם אַחַת בַּשַּׁבָּת; וּמְקַנֵּחַ מֵאֲזָנָם עַל כָּל מוֹשְׁקֵל וּמוֹשְׁקֵל, בְּדִי שָׂלֹא יַחֲלִידוּ.

ח, יח הַמִּבְקֵשׁ לְשָׁקֶל שְׁלוֹשָׁה רְבִיעֵי לִיטְרָה נֹתֵן לִיטְרָה בְּכַף מֵאֲזָנִים, וְהַבֹּשֶׁר וְרַבִּיעַ לִיטְרָה בְּכַף שְׁנִיָּה: שָׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר נֹתֵן חֲצִי לִיטְרָה וְרַבִּיעַ לִיטְרָה בְּכַף אַחַת שָׂמֹא יִפֹּל רַבִּיעַ הַלִּיטְרָה, וְאֵין חֲלֻקָּה רֹאֵהוּ.

ח, יט חֵיבִין בֵּית דִּין לְהַעֲמִיד שׁוֹטְרִים בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל פֶּלֶךְ וּפְלָה, שִׁיחִיו מַחֲזִירִין עַל חֲחֻנִּיּוֹת, וּמַצְדִּיקִין אֶת הַמֵּאֲזָנִים וְאֶת הַמִּדּוֹת, וּפּוֹסְקִין אֶת הַשְּׁעָרִים. וְכָל מִי שֶׁנִּמְצָא עֲמוֹ מוֹשְׁקֵל חֲסֵר, אוֹ מִדָּה חֲסֵרָה, אוֹ מֵאֲזָנִים מְקַלְקָלִין רְשׁוֹת יֵשׁ לָהֶן לְחַבּוֹתוֹ בְּפִי בּוֹחוֹ, וְלִקְנָסוֹ בַּמָּה שִׁירָאָה בֵּית דִּין לְחֻזַּק הַדֶּבֶר. וְכָל

מִי שֶׁמִּפְקִיעַ אֶת הַשְּׁעָר וּמוֹכֵר בְּיָקָר מִבֵּין אוֹתוֹ, וְכוֹפִין אוֹתוֹ וּמוֹכֵר בְּשְׁעָר הַשּׁוּק.

הַלְבוֹת גִּנְבָה פָּרָק ט

ט, א כָּל הַגִּנְבִּי נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה: שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תִגְנֹב" פָּסוּק זֶה הָאֱמֹר בַּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים, הוּא אֲזַהֲרָה לְגִנְבִּי נִפְשׁוֹת. וְכֵן הַמּוֹכְרוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שְׁזֵה בְּכָלֵל "לֹא יִמְכְּרוּ, מִמִּכְרַת עֶבֶד". וְאֵין לִזְקִין עַל שְׁנֵי לְאוּיִן אֵלּוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא לֹא שֶׁנֶּתַן לְאֲזַהֲרַת מִיתַת בֵּית דִּין, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי-יִמָּצֵא אִישׁ, גִּנְבִּי נֶפֶשׁ..."; וּמִיתַתוֹ בַּחֲנֹק.

ט, ב אֵין הַגִּנְבִּי חַיֵּב מִיתַת חֲנֹק עַד שִׁיגְנֹב אֶת הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְיִכְנִיסֵנּוּ לְרִשּׁוֹתָיו, וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְיִמְכְּרֵנּוּ לְאַחֲרִים שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִתְעַמֵּר-בּוֹ, וּמִכְרוּ". וְאִפְלוּ לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אֲלֹא בַּפְּחוֹת מִשּׁוֹחַ פְּרוּטָה, בְּגוֹן שֶׁנִּשְׁעַן עָלָיו אוֹ נִסְמָךְ בּוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהִגְנֹב יֵשֶׁן חָרִי זֶה נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ.

ט, ג גִּנְבוֹ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וּמִכְרוּ, וְעַדִּין הַגִּנְבִּי בְּרִשּׁוֹת עֲצָמוֹ, וְלֹא הַכְּנִיסוֹ הַגִּנְבִּי לְרִשּׁוֹתוֹ פְּטוּר. גִּנְבוֹ וְהוֹצִיאוֹ לְרִשּׁוֹתָיו, וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְלֹא מִכְרוּ, אוֹ מִכְרוּ קֹדֶם שִׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, אוֹ נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וּמִכְרוּ לְאַחַד מִקְרוֹבָיו שְׁלֹגִנְבִּי, בְּגוֹן שֶׁמִּכְרוּ לְאָבִיו אוֹ לְאֶחָיו חָרִי זֶה פְּטוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "גִּנְבִּי נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו", עַד שִׁיבְדִּילֵנּוּ מֵאֶחָיו וּמִקְרוֹבָיו בַּמִּכִּירָה.

ט, ד וְכֵן אִם גִּנְבוֹ וְהוּא יֵשֶׁן, וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כִּשְׁהוּא יֵשֶׁן, וּמִכְרוּ וְעַדִּין הוּא יֵשֶׁן חָרִי זֶה פְּטוּר. וְכֵן אִם גִּנְבִּי אִשָּׁה, וּמִכְרָהּ לְעַבְרִיָּה בְּלֶבֶד, בְּגוֹן שֶׁחֲתָנָה עַל חֲלֻקָּה שְׂזוּ הַשְּׁפָחָה לִי, וְאֵין לָהּ אֲלֹא חוֹלְדוֹת חָרִי זֶה פְּטוּר.

ט, ה הַגִּנְבִּי אֶת בְּנוֹ אוֹ אֶת אֶחָיו הַקָּטָן, וְכֵן הָאֶפְטָרוּפִין שֶׁגִּנְבוּ אֶת חֵיתוּמִים שֶׁחֵן סְמוּכִין אֲצֵלָם, וּבַעַל הַבֵּית שֶׁגִּנְבִּי אֶחָד מִבְּנֵי בֵּיתוֹ הַסְּמוּכִין עַל שְׁלַחָנוֹ, וּמִלְמַד תִּינוּקוֹת שֶׁגִּנְבִּי אֶחָד מִן הַקְּטָנִים חֲלוּמִדִּים אֲצֵלּוֹ אֵף עַל פִּי

שְׁנֵשֶׁת־מֵשׁ בּוֹ וּמִכְרוֹ, פֶּטוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "וְנִמְצָא בִידּוֹ", פֶּרֶט לְאֵלּוּ שֶׁהֵן מִצְוִיִּין בִּידּוֹ.

טו, אֶחָד הַגִּזְנִים אֶת הַגְּדוּל, אוֹ הַגִּזְנִים אֶת הַקֶּטֶן בֶּן יוֹמּוֹ שֶׁפָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁיו, בֵּין זָכָר בֵּין נְקֵבָה, בֵּין שֶׁהָיָה הַגִּזְנִים אִישׁ אוֹ אִשָּׁה חֲרִי אֵלּוּ נִהְרָגִין: שֶׁנֶּאֱמַר "גִּזְנִים נִפְשׁ", מִכָּל מָקוֹם. וְאֶחָד הַגִּזְנִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁגִּזְנִים גֵּר אוֹ עֶבֶד מִשְׁחָרֵר שֶׁנֶּאֱמַר "נִפְשׁ מֵאֲחִיו", וְאֵלּוּ בִּכְלָל אֲחִינוֹ בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת הֵן. אֲבָל הַגִּזְנִים אֶת הָעֶבֶד, אוֹ מִי שֶׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֶּן חוֹרִין פֶּטוּר.

טז, הֵבֵא בַּמַּחְתֶּרֶת, בֵּין בְּיוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה אֵין לוֹ דְּמִים: אֵלֹא אִם הִרְגוֹ בַּעַל הַבַּיִת אוֹ שָׂאֵר הָאָדָם, פֶּטוּרִין. וְרִשּׁוֹת יֵשׁ לָכַל לְהַרְגוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשָּׁבֶת, בְּכָל מִיתָה שֶׁיְּכַוְּלִין לְהַמִּיתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "אֵין לוֹ, דְּמִים".

טז, וְאֶחָד הֵבֵא בַּמַּחְתֶּרֶת, אוֹ גִּזְנִים שֶׁנִּמְצָא בַּתּוֹךְ גִּזְנֵי שְׁלֹאָדָם, אוֹ בַּתּוֹךְ הַצֵּרוֹ, אוֹ בַּתּוֹךְ קֶרֶפֶסוֹ בֵּין בְּיוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. וְלָמָּה נֶאֱמַר "בַּמַּחְתֶּרֶת", לְפִי שֶׁדֶּרֶךְ רַב הַגִּזְנִים לְבוֹא בַּמַּחְתֶּרֶת בַּלַּיְלָה.

טז, וּמִפְּנֵי מַה הִתִּירָה תּוֹרָה דָּמוֹ שֶׁלַּגִּזְנִים, אֵף עַל פִּי שֶׁבֵּא עַל עֶסְקִי מִמּוֹן: לְפִי שֶׁחֲזָקָתוֹ שָׂאֵם עֹמֵד בַּעַל הַבַּיִת בְּפָנָיו וּמִנְעוֹ, יַהֲרֹגֵנּוּ; וְנִמְצָא זֶה הַנִּכְנָם לְבַיִת חֲבֵרוֹ לַגִּזְנִים בְּרוּרָה אַחֵר חֲבֵרוֹ לְהַרְגוֹ, וְלִפְיָכֶּךָ יַהֲרֹג בֵּין שֶׁהָיָה גְּדוּל בֵּין שֶׁהָיָה

קֶטֶן, בֵּין זָכָר בֵּין נְקֵבָה.

טז, הֵיָה הַדָּבָר בְּרוּר לְבַעַל הַבַּיִת שֶׁזֶה הַגִּזְנִים הֵבֵא עָלָיו אֵינוֹ הוֹרָגוֹ, וְלֹא בָּא אֵלֹא עַל עֶסְקִי מִמּוֹן אֲסוּר לְהַרְגוֹ; וְאִם הִרְגוֹ, חֲרִי זֶה הוֹרָג נִפְשׁוֹ: שֶׁנֶּאֱמַר "אִם-זָרְחָה הַשָּׂמֶשׁ עָלָיו" אִם בְּרוּר לָךְ הַדָּבָר בַּשָּׂמֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁלֹם עֲמֻדָּה, אֵל תַּהֲרֹגֵהוּ. לְפִיכֶּךָ אִב הֵבֵא בַּמַּחְתֶּרֶת עַל בְּנוֹ אֵינוֹ נִהְרָג, שְׂוֵדָאֵי שְׂאִינוֹ הוֹרָגוֹ; אֲבָל הַבֵּן הֵבֵא עַל אָבִיו, נִהְרָג.

טז, וְכֵן הַגִּזְנִים שֶׁגִּזְנִים וַיֵּצֵא, אוֹ שֶׁלֹּא גִזְנִים וּמִצָּאוֹ יוֹצֵא מִן הַמַּחְתֶּרֶת הוֹאִיל וּפְנֵה עֶרְף וְאֵינוֹ רוֹדֵף, יֵשׁ לוֹ דְּמִים. וְכֵן אִם חֲקִיפוּהוּ עֲדִים אוֹ בְּנֵי אָדָם אֵף עַל פִּי שֶׁעֲדִין הוּא בְּרִשּׁוֹת זֶה שֶׁבֵּא עָלָיו, אֵינוֹ נִהְרָג. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם בָּא לְבַיִת דִּין, שְׂאִינוֹ נִהְרָג.

טז, וְכֵן הֵבֵא בַּמַּחְתֶּרֶת לְתוֹךְ גִּזְנָתוֹ, אוֹ לְתוֹךְ שִׁדְּהוֹ, אוֹ לְתוֹךְ חֲדִיר וְהִסְתַּר יֵשׁ לוֹ דְּמִים: שֶׁחֲזָקָתוֹ שֶׁבֵּא עַל הַמִּמּוֹן בְּלִבָּהּ, לְפִי שֶׁאֵין רַב הַבְּעָלִים מִצְוִיִּים בְּמָקוֹמוֹת אֵלּוּ.

טז, וְכֵן כָּל גִּזְנִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּמִים אִם נָפַל עָלָיו גֵּל בַּשָּׁבֶת, מִפְּקָחִים עָלָיו. וְאִם שֶׁבֵּר כִּלִּים בְּבִיאָתוֹ, חַיִּב בַּתְּשׁוּלָּמִיין; אֲבָל מִי שֶׁאֵין לוֹ דְּמִים שֶׁשֶׁבֵּר כִּלִּים בְּבִיאָתוֹ, פֶּטוּר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוֹ.

הַלְבוֹת גִּזְלָה וְאַבְדָּה

יֵשׁ בְּכָלֶלן שֶׁבַע מִצְוֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְחֲמֵשׁ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פֶּרֶט: שֶׁלֹּא לְגַזֵּל; שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹק; שֶׁלֹּא לְחַמֵּד; שֶׁלֹּא לְהַתְאֵנוֹת; לְהַשִּׁיב אֶת הַגִּזְלָה; שֶׁלֹּא יִתְעַלֵּם מִן הָאֲבָדָה; לְהַשִּׁיב הָאֲבָדָה. וּבִאֲדָר מִצְוֹת אֵלּוּ בִּפְרָקִים אֵלּוּ.

לֹאָה, שֶׁחֲרִי הוּא חַיִּב לְשַׁלֵּם דְּמִיָּה, וְכָל לֹא שֶׁנִּתֵּן לְתַשְׁלוּמִין, אֵין לֹקִין עָלָיו. וְאֲסוּר לְגַזֵּל כָּל שְׁחֹא, דִּין תּוֹרָה. אֲפִלּוּ גוֹי עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אֲסוּר לְגַזֵּל אוֹ לַעֲשׂוֹק; וְאִם גִּזְלָה אוֹ עֲשׂוֹק, יִחָזֵר.

אב, אֵיזָה הוּא גִזְלָה, זֶה הַלּוֹקָה מִמּוֹן הָאָדָם בַּחֲזָקָה: כְּגוֹן שֶׁחֲטַף מִטְּלָטְלִין מִיָּדוֹ, אוֹ שֶׁנִּכְנָם

הַלְבוֹת גִּזְלָה וְאַבְדָּה פֶּרֶק א

א, אֵל כָּל הַגִּזְלָה אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹחַ פְּרוּטָה עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תִגְזֹל". וְאֵין לֹקִין עַל לֹא זֶה, שֶׁחֲרִי הַבְּתוּב נִתְקַן לַעֲשֵׂה: שְׂאֵם גִּזְלָה, חַיִּב לְהַחֲזִיר שֶׁנֶּאֱמַר "וְהַשִּׁיב אֶת-הַגִּזְלָה אֲשֶׁר גִּזְלָה", זֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְאֲפִלּוּ שָׂרָף הַגִּזְלָה אֵינוֹ

לְרִשּׁוֹתָיו שְׂלֵא בְרָצוֹן הַבְּעָלִים וְנָטַל כָּלִים מִשָּׁם, או שֶׁתִּקַּף בַּעֲבָדָיו וּבִבְהֶמְתּוֹ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, או שֶׁיִּרְדֵּ לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְאָכַל פְּרוֹתֶיהָ, וְכָל פְּיוּצָא בְּזֶה הוּא הַגּוֹזֵל, בְּעֵנִין שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּגְזַל אֶת-הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי".

א,ג אֵיזָה הוּא עוֹשֶׂק זֶה שֶׁבֹא מִמּוֹן חֵבְרוֹ לְתוֹךְ יָדוֹ בְּרָצוֹן הַבְּעָלִים, וְכִיּוֹן שֶׁתִּבְעוּהוּ כִּבִּישׁ הַמּוֹן אֲצִלוֹ בַּחֲזָקָה וְלֹא הִחְזִירוֹ: בְּגוֹן שֶׁחִיָּה לוֹ בֵּינֵי חֵבְרוֹ הַלּוֹאָה או פְּקֻדוֹן או שְׂכִירוֹת, וְהוּא תוֹבֵעוֹ וְאֵינּוּ יָכוֹל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵלֶם וְקִשָּׁה; וְעַל זֶה נֶאֱמַר "לֹא-תַעֲשֶׂק אֶת-רֵעֶךָ".

א,ד כָּל הַגּוֹזֵל חֵיב לְהַחְזִיר הַגּוֹזֵל עֲצָמָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָשִׁיב אֶת-הַגּוֹזֵל אֲשֶׁר גָּזַל". וְאִם אֲבָדָה או נִשְׁתַּנְּתָה, מִשָּׁלֶם דָּמֶיהָ: בֵּין שֶׁהוֹדָה מִפִּי עֲצָמוֹ, בֵּין שֶׁבֹאוּ עָלָיו עֲדִים שֶׁגָּזַל חָרִי זֶה חֵיב לְשָׁלֵם הַקֶּרֶן בְּלִבָּד. אֲפִלּוּ גָזַל קוֹרָה, וּבִנְיָה אוֹתָהּ בַּבִּירָה, הוֹאִיל וְלֹא נִשְׁתַּנְּתָה, דִּין תּוֹרָה הוּא שִׁיחָרֵם אֶת כָּל הַבְּנִין וַיַּחְזִיר קוֹרָה לְבַעֲלֶיהָ; אֲבָל תִּקְנוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי תִקְנַת הַשִּׁבִּים, שִׁיחִיָּה נֹתֵן אֶת דָּמֶיהָ וְלֹא יַפְסִיד הַבְּנִין. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֶה.

א,ה אֲפִלּוּ גָזַל קוֹרָה, וְעָשָׂה אוֹתָהּ בְּסִפְתָּ חֲחָג, וְכֹא בַעַל הַקּוֹרָה לְתַבְּעַ בְּתוֹךְ יָמֵי חֲחָג נֹתֵן לוֹ אֶת דָּמֶיהָ. אֲבָל אַחֵר חֲחָג, הוֹאִיל וְלֹא נִשְׁתַּנְּתָה וְלֹא בִנְיָה בְּטִיט, מַחְזִיר אֶת הַקּוֹרָה עֲצָמָה.

א,ו הַגּוֹזֵל פְּחוֹת מִשּׁוֹנָה פְּרוּטָה אֵף עַל פִּי שְׁעָבֵר, אֵינּוּ בְּתוֹרַת הַשֵּׁב גָּזֵלָה. גָּזַל שְׁלוֹשׁ אֲגָדוֹת שׁוֹת שְׁלוֹשׁ פְּרוּטוֹת, וְהוֹזִלוּ וַחֲרִי שְׁלִשְׁתָּן שׁוֹת שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת, וְהִחְזִיר לוֹ שְׁתֵּים חֵיב לְהַחְזִיר הַשְּׁלִישִׁית, הוֹאִיל וּבִתְחִלָּה הִיָּתָה שׁוֹנָה פְּרוּטָה. גָּזַל שְׁתֵּים שׁוֹת פְּרוּטָה, וְהִחְזִיר אַחַת גָּזֵלָה יֵשׁ בָּאֵן, מִצּוֹת הַשֵּׁב גָּזֵלָה אֵין בָּאֵן.

א,ז הַגּוֹזֵל אֶת חֵבְרוֹ בִּישׁוּב, וְהִחְזִיר לוֹ גָּזֵלָתוֹ בַּמִּדְבָּר חֲרָשׁוֹת בֵּינֵי חַגֵּיזָל: אִם רָצָה, נֹטֵל.

וְאִם לֹא אוֹמֵר לוֹ אֵינִי נֹטֵל אֶלָּא בִּישׁוּב, שְׂמָא תֵּאָנָם מִמֶּנִּי בָּאֵן; וַחֲרִי הִיא בְּרָשׁוֹת הַגּוֹזֵל וּבִאֲחֲרִיּוֹתוֹ, עַד שִׁיחְזִירָנָה לוֹ בִּישׁוּב. וְכֵן בְּדָמֵי הַגּוֹזֵלָה.

א,ח הַגּוֹזֵל אֶת חֵבְרוֹ, וְהִבְלִיעַ לוֹ בְּחִשְׁבוֹן יָצָא. וְאִם הִחְזִיר לְכִיסוֹ שֵׁישׁ בּוֹ מַעוֹת יָצָא, שְׂאָדָם עָשׂוֹי לְמִשְׁמֹשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה, וַחֲרִי מִנְּחָה הַמַּעוֹת שֶׁהִחְזִיר לוֹ בְּכָל מַעוֹתָיו, וּמִנִּין שְׂלֵא מִדַּעַת פּוֹטֵר. וְאִם הִחְזִיר לְכִיס שְׂאִין בּוֹ כָּלוּם לֹא יָצָא וְחֵיב בִּאֲחֲרִיּוֹת הַגּוֹזֵלָה, עַד שִׁיִּדְּיֵעוּ שֶׁהִחְזִיר לְכִיס פְּלוּנִי.

א,ט כָּל הַחוֹמֵד עֲבָדוֹ או אֲמָתוֹ או בֵּיתוֹ וְכָלִיו שֶׁלֹּחֲבָרוֹ, או כָּל דָּבָר שֶׁאֲפָשָׁר לוֹ שִׁינְקָהוּ מִמֶּנּוּ, וְהַכְּבִיר עָלָיו בְּרָעִים וְהַפְּצִיר בּוֹ עַד שֶׁלָּקְחוּ מִמֶּנּוּ אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן לוֹ דָּמִים רַבִּים חָרִי זֶה עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשָׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-תַחְמוֹד". וְאֵין לֹקִין עַל לֹא זֶה, מִפְּנֵי שְׂאִין בּוֹ מַעֲשָׂה. וְאֵינּוּ עוֹבֵר בְּלֹא זֶה, עַד שִׁינְקַח הַחֲפֵץ שְׂחָמֵד, בְּעֵנִין שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-תַחְמוֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם, וְלָקַחְתָּ לָּךְ", חֲמוֹד שֵׁישׁ בּוֹ מַעֲשָׂה.

א,י כָּל הַמִּתְאַוָּה בֵּיתוֹ או אֲשֶׁתוֹ וְכָלִיו שֶׁלֹּחֲבָרוֹ, וְכָל פְּיוּצָא בָּהֶן מִשְׁאֵר דְּבָרִים שֶׁאֲפָשָׁר לוֹ לְקַנּוֹתָן מִמֶּנּוּ בִּיּוֹן שֶׁחָשַׁב בְּלָבוֹ הִיאָה יִקְנֶה מִמֶּנּוּ דָּבָר זֶה, וְנִפְתָּח לָבוֹ בְּדָבָר עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשָׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תִתְאַוָּה"; וְאֵין תִּתְּנָה אֶלָּא בְּלִב בְּלִבָּד.

א,יא הַתְּאֵוָה מְבִיאָה לִידֵי חֲמוֹד, וְהַחֲמוֹד מְבִיא לִידֵי גָזֵל: שְׂאֵם לֹא רָצוּ הַבְּעָלִים לְמַכֵּר, אֵף עַל פִּי שֶׁחָרְבָה לָהֶם בְּדָמִים וְהַפְּצִיר בְּרָעִים יָבֹא לִידֵי גָזֵל, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהַחְמוֹדוּ בָתִּים וְגָזְלוּ". וְאִם עָמְדוּ הַבְּעָלִים בְּפָנָיו לְהַצִּיל מִמּוֹנָם או מִנִּעוּהוּ לְגָזֵל, יָבֹא לִידֵי שְׂפִיכוֹת דָּמִים. צֹא וּלְמֹד מִמַּעֲשָׂה אַחָב וְנָבוֹת.

א,יב חֹא לְמִדַּת שֶׁחֲמַתְאָוָה עוֹבֵר בְּלֹא אַחֵד, וְהַקּוֹנֶה דָּבָר שֶׁחֲמַתְאָוָה בְּהַפְּצִיר שֶׁהַפְּצִיר

בַּפְּעָלִים אוֹ בַּבְּקָשָׁה מִחוּץ עוֹבֵר בְּשָׁנֵי לְאוֹיֵן;
לִפְנֵי נֹאמַר "לֹא-תַחֲמֹד", וְלֹא תִתְאַוֶּה". וְאִם
גָּזַל, עֹבֵר בְּשִׁלוּשָׁה לְאוֹיֵן.

אִיג כָּל הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹחַ פְּרוּטָה כְּאִלוֹ
נִטֵּל נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, שֶׁנֹּאמַר "כֵּן אֲרָחוּת, כָּל-
בָּצֵעַ בָּצֵעַ; אֶת-נַפְשׁ בָּעָלָיו יִקַּח". וְאִם עַל פִּי
כֵּן, אִם לֹא הִיָּתָה הַגְּזֵלָה קִיָּמָה, וְרָצָה הַגּוֹזֵל
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וּבֹא מֵאִלּוֹ וְהַחֲזִיר דְּמֵי הַגְּזֵלָה
תַּקְנַת חֲכָמִים הִיא שְׂאִין מִקְבִּלִין מִמֶּנּוּ, אֲלֵא
עוֹזְרִין אוֹתוֹ וּמוֹחֲלִין לוֹ כִּדִּי לְקַרֵּב הַדֶּרֶךְ
חִישְׁרָה עַל הַשָּׂבִים. וְכָל הַמִּקְבֵּל מִמֶּנּוּ דְּמֵי
הַגְּזֵלָה, אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחַה הַמֶּנּוּ.

הַלְבוֹת גְּזֵלָה וְאַבְדָּה פֶּרֶק ב

בֹּא הַגְּזֵלָה שְׁלֹא נִשְׁתַּנֶּת, אֲלֵא חֲרִי הִיא כְּמוֹת
שְׁחִיתָה אִם עַל פִּי שְׁנֵתִיאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים מִמֶּנּוּ,
וְאִם עַל פִּי שְׁמַת הַגּוֹזֵל וְחֲרִי הִיא בִּיד בְּנֵי חֲרִי
זוֹ חוֹזֶרֶת לְבַעֲלֶיהָ בְּעֶצְמָהּ; וְאִם נִשְׁתַּנֶּת בִּיד
הַגּוֹזֵל אִם עַל פִּי שְׁעָדִין לֹא נִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים
מִמֶּנּוּ קָנָה אוֹתָהּ בְּשִׁנּוּי, וּמִשְׁלֵם דְּמֵיהָ כְּשֶׁעֲתָה
הַגְּזֵלָה.

בִּב וְדִין זֶה דִּין תּוֹרָה הוּא, שֶׁנֹּאמַר "וְחָשִׁיב
אֶת-הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל". מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ אִם
הִיא בְּשִׁנּוּיָהּ, מִשְׁלֵם אוֹתָהּ; וְאִם נִשְׁתַּנֶּת בִּידוֹ,
מִשְׁלֵם דְּמֵיהָ.

בִּג נִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא נִשְׁתַּנֶּת קָנָה
הַגּוֹזֵל כָּל הַשָּׂבִיחַ שְׁחִישְׁבִּיחָה אַחֵר יָאוֹשׁ, וְאִינּוֹ
מִשְׁלֵם אֲלֵא כְּשֶׁעֲתָה הַגְּזֵלָה; וְדָבָר זֶה מִדְּבָרֵיהֶם,
מִפְּנֵי תַקְנַת הַשָּׂבִים. וְכִשְׁמַחֲזִיר הַגְּזֵלָה, שְׂמִינִן
לוֹ הַשָּׂבִיחַ וְנוֹטֵל מִן הַגְּזֵלָה.

בִּד מִכְרָה הַגּוֹזֵל אוֹ נִתְנָה בְּמִתְנָה אִם עַל פִּי
שְׁלֹא נִשְׁתַּנֶּת הַגְּזֵלָה, אֵינָה חוֹזֶרֶת בְּעֶצְמָהּ מִיד
חִלּוּקָה. הוֹאִיל וְנִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים, בֵּין לְפָנֵי
מִכְרָה וְנִתְיָנָה בֵּין לְאַחֵר מִכְרָה וְנִתְיָנָה קָנָה
אוֹתָהּ חִלּוּקָה בִּיאוֹשׁ וּשְׁנֵי רִשׁוֹת.

בִּה הַגּוֹזֵל וְחִשְׁבִּיחָה, וּמִכְרָ אוֹ חוֹרִישׁ לְפָנֵי

יָאוֹשׁ מִה שְׁחִישְׁבִּיחָה חוֹרִישׁ וּמִה שְׁחִישְׁבִּיחָה מִכְרָ,
וְקָנָה לִזְקָה אוֹ יוֹרֵשׁ אֶת הַשָּׂבִיחַ, וְנוֹטֵל דְּמֵי
הַשָּׂבִיחַ מִגְּזֵל וּמִחֲזִיר הַגְּזֵלָה, וְחוֹזֶר הַגְּזֵלָה
וְנוֹטֵל דְּמֵי הַשָּׂבִיחַ מִן הַגְּזֵלָה: שְׁחִירֵי לֹא נִתְיָאוֹשׁ.
בִּו וְכֵן אִם הַשָּׂבִיחַ חִלּוּקָה אוֹ חוֹרִישׁ, נוֹטֵל
הַשָּׂבִיחַ מִן הַגְּזֵלָה. מִכְרָ הַגְּזֵלָה לְגוֹי אִם עַל פִּי
שְׁחִישְׁבִּיחָה חוֹרִישׁ, חוֹזֶרֶת לְבַעֲלֶיהָ. מִכְרָה חוֹרִישׁ
לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר שְׁחִישְׁבִּיחָה הוֹאִיל וְחִלּוּקָה יִשְׂרָאֵל
וְזֶה שְׁחִיחָה בִּידוֹ יִשְׂרָאֵל, קָנָה הַשָּׂבִיחַ; וְאִם תַּפְס
הַגְּזֵלָה, אֵין מוֹצִיאוֹן מִידוֹ.

בִּז כִּבֵּר בְּאַרְנוֹ שְׁחִישְׁבִּיחָה שְׁחִישְׁבִּיחָה אַחֵר יָאוֹשׁ
אוֹ אַחֵר שְׁנִשְׁתַּנֶּת הַשָּׂבִיחַ שְׁלֵגְזֵל מִפְּנֵי תַקְנַת
הַשָּׂבִים, אִם עַל פִּי שְׁחִישְׁבִּיחָה מִאֲלִיָּה. פִּיצָד:
גְּזֵל פָּרָה וְנִתְעַבְּרָה אֲצִלוֹ, בֵּין שְׁיִלְדָה קָדָם
שְׁתַּבְּעוּ בְּדִין בֵּין שְׁעָדִין לֹא יִלְדָה, גְּזֵל רָחֵל
וְנִטְעָנָה אֲצִלוֹ, בֵּין שְׁנִשְׁתַּנֶּת קָדָם שְׁתַּבְּעוּ בְּדִין
בֵּין שְׁעָדִין לֹא גְזֵלָה הוֹאִיל וְנִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים,
מִשְׁלֵם כְּשֶׁעֲתָה הַגְּזֵלָה. וְאִם יִלְדָה וְגְזֵלָה, הַגְּזֵלָה
וְחִלּוּדוֹת שְׁלֵגְזֵל; וְאִם עָדִין לֹא יִלְדָה וְלֹא גְזֵלָה
שְׂמִינִן לוֹ, וְנוֹטֵל הַשָּׂבִיחַ מִן הַגְּזֵלָה, וּמִחֲזִיר
הַבְּחִמָּה עֶצְמָהּ.

בִּח גְּזֵל פָּרָה מְעַבְּרָה, וְנִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים וְאַחֵר
כִּד יִלְדָה, רָחֵל טְעוּנָה, וְנִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים וְאַחֵר
כִּד גְזֵלָה מִשְׁלֵם דְּמֵי פָרָה הַעוֹמֶדֶת לִילָד, וְדְמֵי
רָחֵל הַעוֹמֶדֶת לְגִזּוֹ. וְאִם לְפָנֵי יָאוֹשׁ אוֹ קָדָם
שְׁנִשְׁתַּנֶּת יִלְדָה אוֹ גְזֵלָה חֲרִי הַגְּזֵלָה וְחִלּוּדוֹת
שְׁלֵבְעָלִים, וְאִם עַל פִּי שְׁנִתְעַבְּרָה אוֹ נִטְעָנָה בִּיד
הַגְּזֵלָה, הוֹאִיל וְלֹא נִתְיָאוֹשׁוֹ הַבְּעָלִים וְלֹא
נִשְׁתַּנֶּת הַגְּזֵלָה, בְּרִשׁוֹת בְּעָלֶיהָ הִיא עָדִין אִם
עַל פִּי שְׁחִישְׁבִּיחָה חִיב בְּאַנְסִיָּה.

בִּט גָּנֵב אוֹ גְזֵל, וְחִקְדִּישׁ וְטָבַח אַחֵר שְׁנִתְיָאוֹשׁוֹ
הַבְּעָלִים חֲרִי הִיא בְּרִשׁוֹת הַגְּזֵלָה מִשְׁעָה
שְׁחִקְדִּישָׁה בְּלָבָד, כִּדִּי שְׁלֹא יִהְיֶה חוֹטֵא נִשְׁפָּר;
וְכָל וְלִדּוֹתֶיהָ וְגִזְזוֹתֶיהָ מִשְׁעָה גְּנָבָה עַד שְׁעָה
חִקְדִּישׁ, שְׁלֵבְעָלִים.

נִתְקַיְּמוּ דְּבָרָיו, וַיָּבִיאוּ קָרְבָן בְּשִׁתְפוּת. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי טַרְפוֹן: אֵין אֶחָד
מֵהֶם נָזִיר, שֶׁלֹּא נִתְּנָה נִזְירוֹת אֶלָּא
בְּהַפְּלָאָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הָיוּ בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים: 'הֲרִינִי נָזִיר שְׁזֶה יוֹסֵף', וְנִמְצָא
יוֹסֵף, 'שְׁזֶה שְׁמַעוֹן', וְנִמְצָא שְׁמַעוֹן. 'שֶׁהוּא
נָזִיר'. רָאָה אֲנִדְרוּגִינוֹס וְאָמַר: 'הֲרִינִי נָזִיר
שְׁזֶה אִישׁ'. וְאֶחָד אָמַר: 'הֲרִינִי נָזִיר שְׁאִין
זֶה אִישׁ'. 'הֲרִינִי נָזִיר שְׁזֶה אִשָּׁה'. וְאֶחָד
אוֹמֵר: 'הֲרִינִי נָזִיר שְׁאִין זֶה אִשָּׁה'. 'הֲרִינִי
נָזִיר שְׁזֶה אִישׁ וְאִשָּׁה'. וְאֶחָד אָמַר: 'הֲרִינִי
נָזִיר שְׁאִין זֶה אִישׁ וְאִשָּׁה'. 'הֲרִינִי נָזִיר
שְׁאֶחָד מֵכֶם נָזִיר'. 'שְׁאִין אֶחָד מֵכֶם נָזִיר'.
'שְׁשְׁנֵיכֶם נָזִירִין'. 'שְׁכָלְכֶם נָזִירִין' – הֲרִי
אֵלּוּ כָּלֵן נָזִירִין, וְכָלֵם מוֹנִין תַּשַּׁע נָזִירִין.

			כא לעומר	
4 May	ראשון Sunday	ו 6	בבלי: שבועות ג ירושלמי: יבמות לב תוספתא: נדרים ד נ"ך: ירמיה יב-ג רמב"ם: גניבה ה	עלות השחר..... 4:38 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:45 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:08 שקיעה..... 7:55 נץ החמה..... 5:51 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:21 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:32 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:08
			תענית שני קמא, כב לעומר	
5 May	שני Monday	ז 7	בבלי: שבועות ד ירושלמי: יבמות לג תוספתא: נדרים ה נ"ך: ירמיה יב-ג רמב"ם: גניבה ו	עלות השחר..... 4:37 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:45 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:07 שקיעה..... 7:56 נץ החמה..... 5:50 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:21 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:31 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:09
			כג לעומר	
6 May	שלישי Tuesday	ח 8	בבלי: שבועות ה ירושלמי: יבמות לד תוספתא: נדרים ו נ"ך: ירמיה יד-ו רמב"ם: גניבה ז	עלות השחר..... 4:36 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:44 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:07 שקיעה..... 7:57 נץ החמה..... 5:49 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:20 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:31 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:10
			כד לעומר	
7 May	רביעי Wednesday	ט 9	בבלי: שבועות ו ירושלמי: יבמות לה תוספתא: נדרים ז נ"ך: ירמיה טז-ז רמב"ם: גניבה ח	עלות השחר..... 4:35 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:43 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:06 שקיעה..... 7:58 נץ החמה..... 5:48 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:19 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:11
			תענית חמישי, כה לעומר	
8 May	המישי Thursday	י 10	בבלי: שבועות ז ירושלמי: יבמות לו תוספתא: נדרים ח נ"ך: ירמיה יח-ט רמב"ם: גניבה ט	עלות השחר..... 4:33 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:43 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:06 שקיעה..... 7:59 נץ החמה..... 5:46 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:19 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:12
			כו לעומר	
9 May	ששי Friday	יא 11	בבלי: שבועות ח ירושלמי: יבמות לז תוספתא: נדרים ט נ"ך: ירמיה כ-כא רמב"ם: גזלה ואבדה א	עלות השחר..... 4:32 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:42 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:06 שקיעה..... 8:00 נץ החמה..... 5:45 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:18 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:30 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:13
הפטרה: הלא כבני כושיים			אחרי - קדושים, כז לעומר פרק ג	
10 May	שב"ק Shabbos	יב 12	בבלי: שבועות ט ירושלמי: יבמות לח תוספתא: נדרים י נ"ך: ירמיה כב-כג רמב"ם: גזלה ואבדה ב	עלות השחר..... 4:31 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:42 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:05 שקיעה..... 8:01 נץ החמה..... 5:44 סו"ז קר"ש - גר"א.... 9:18 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:14

אַלֶּנֶס וְאֹס מְעַנְטֵשׁן רַעְדֵן אִין דִּי סְפִירָה טַעֵג, רַעְדֵן זֵי נָאר פֿון דִּי סְפִירָה פֿון יַעֲנֵעִם טַאָג,
און ווער עס פֿאַרשטײט גוט קען דאס הערן און אויפֿפֿאַפֿן. (ליקוטי מוהב"ן חלק א' סימן קפ"ב)